

Trnavská Univerzita v Trnave

Regionálna analýza o situácii mladých ľudí ohrozených situáciou NEET a v situácii NEET v rámci Trnavského samosprávneho kraja

Peter Guráň, Martin Fero, Lenka Diener, Daša Ryšavá

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBSAH

1. Úvod	8
2. Metodológia	9
3. Východisková situácia	16
3.1 Opis všeobecnej situácie mladých ľudí (do 30 rokov) v regióne	17
3.2 Možnosti vzdelávania a uplatnenia sa v regióne	21
3.3 Štruktúra mladých ľudí v situácii NEET v regióne	25
3.4 Zhrnutie východiskovej situácie	38
4. Rizikové faktory vzniku situácie NEET a identifikácia možných opatrení v regióne	39
4.1 Rizikové faktory vzniku situácie NEET – ohrození a identifikácia možných opatrení	39
4.1.1 Analýza objektívnych a subjektívnych rizikových faktorov v prípade NEET – ohrození	40
4.1.2 Analýza preventívnych aktivít pre mladých v situácii NEET - ohrození	51
4.2 Rizikové faktory vzniku situácie NEET – UoZ a identifikácia možných opatrení	53
4.2.1 Analýza objektívnych a subjektívnych rizikových faktorov NEET UoZ	55
4.2.2 Analýza potrieb mladých v situácii NEET – UoZ	72
4.2.3 Analýza preventívnych a intervenčných aktivít pre mladých v situácii NEET – UoZ	81
4.2.4 Zhrnutie výsledkov zistení kvalitatívneho výskumu mladých v situácii NEET - UoZ	84
4.3 Rizikové faktory vzniku situácie NEET – neaktívni a identifikácia možných opatrení	85
4.3.1 Analýza objektívnych a subjektívnych rizikových faktorov u osôb NEET - neaktívni	86
4.3.2 Analýza potrieb mladých v situácii NEET – neaktívni	112
4.3.3 Analýza preventívnych a intervenčných aktivít pre mladých v situácii NEET – neaktívni	116
4.3.4 Zhrnutie výsledkov zistení kvalitatívneho výskumu mladých v situácii NEET – neaktívni	121
5. Mapovanie relevantných aktérov a služieb	122

5.1 Analýza činnosti aktérov a služieb pre mladých v situácii NEET	124
5.2 Mapa aktérov pre mladých v situácii NEET	131
5.3 Zhrnutie zistení v rámci mapovania relevantných aktérov	136
6. Závěry a odporúčania	141
Policy Paper pre prácu s osobami v situácii NEET v TTSK	148
Prílohy	151

Zoznam skratiek:

CDR	Centrum pre deti a rodiny
CPPPaP prevencie	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a
CS	cieľová skupina
CVTI	Centrum vedecko-technických informácií SR
JKM	Jednotné komunikačné miesto
ISCED	Medzinárodné štandardné členenie vzdelávania (angl.: The International Standard Classification of Education)
MD	materská dovolenka
MRK	marginalizované rómske komunity
NEET	Osoba do 29 rokov (vrátane) ktorá nie je zamestnaná, ani nie je v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (angl.: „Not in Education, Employment or Training“)
NEET – neaktívni	osoby v situácii NEET, ktoré nie sú registrované na úrade práce
NEET – ohrození	osoby v končiacich ročníkoch stredných a vysokých škôl, ktoré sú ohrozené vznikom situácie NEET
NEET – UoZ	aktívni NEET, ktorí sú registrovaní na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzači o zamestnanie
NS	náhradná starostlivosť
OČR	ošetrovanie člena rodiny
o.z.	občianske združenie
PN	praceneschopnosť
RD	rodičovská dovolenka
SK ISCO-08	národná klasifikácia zamestnaní
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov SR z roku 2021
SŠ	stredná škola
šk.	školský
ŠVVP	špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby

TTSK	Trnavský samosprávny kraj
UoZ	uchádzač o zamestnanie
Úrad PSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
UPSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
Ústredie PSVR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
VŠ	vysoká škola
ZŠ	základná škola

Zoznam tabuliek:

Tabuľka 1a Počet mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) v TTSK podľa dosiahnutého vzdelania

Tabuľka 1b Podiel mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) v TTSK podľa dosiahnutého vzdelania

Tabuľka 2 Celkový počet mladých ľudí s trvalým pobytom v TTSK a súčasným pobytom v inom kraji SR

Tabuľka 3 Počet a podiel rôznych skupín NEET v TTSK podľa údajov SODB 2021 a Ústredia PSVR

Tabuľka 4 Podiel UoZ do 29 rokov (vrátane) v TTSK podľa dĺžky evidencie a v členení na ukončené základné a vysokoškolské vzdelanie k 31.12.2020

Tabuľka 5 Odbory vzdelania u UoZ do 29 rokov podľa dĺžky evidencie k 31.12.2020

Tabuľka 6 Skupiny odborov vzdelania u UoZ do 29 rokov podľa dĺžky evidencie k 31.12.2020

Tabuľka 7 Štruktúra nezamestnaných NEET v TTSK z hľadiska ich predchádzajúceho zamestnania v členení na krátkodobo a dlhodobo nezamestnaných k 31.12.2020

Tabuľka 8 Podiel mužov a žien v situácii NEET v TTSK s aspoň jedným nezaopatreným dieťaťom v domácnosti podľa rodinného stavu

Tabuľka 9 Podiel NEET v TTSK s aspoň jedným nezaopatreným dieťaťom v domácnosti podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Tabuľka 10 Štruktúra NEET so zdravotným postihnutím podľa vzdelania v TTSK

Tabuľka 11 Počet občanov iných krajín

Tabuľka 12 Počet občanov iných krajín v situácii NEET v TTSK podľa pohlavia, rodinného stavu a súčasnej ekonomickej aktivity

Tabuľka 13 Celkový počet platných tolerovaných pobytov cudzincov v TTSK s účelom dočasné útočisko v členení podľa jednotlivých okresov, veku a pohlavia k 24.3.2024

Tabuľka 14 Zoznam stredných škôl s najnižšou mierou uplatniteľnosti absolventov v TTSK k 30. 6. 2020

Tabuľka 15a Štruktúra respondentov NEET – ohrození

Tabuľka 15 Štruktúra respondentov NEET – UoZ z hľadiska veku

Tabuľka 16 Štruktúra respondentov NEET – UoZ podľa bydliska

Tabuľka 17 Štruktúra respondentov NEET – UoZ podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Tabuľka 18 Štruktúra respondentov podľa bývania

Tabuľka 19 Štruktúra respondentov podľa pohlavia a bývania

Tabuľka 20 Komparácia počtu identifikovaných aktérov a osôb v situácii NEET v okresoch TTSK

Tabuľka 21 Identifikované rómske osady v TTSK

Tabuľka 1P: Podiel zamestnancov do 29 rokov (vrátane) na celkovej zamestnanosti v jednotlivých okresoch TTSK v 4Q 2023

Tabuľka 2P: Top 10 divízií klasifikácie SK NACE Rev. 2 z hľadiska zamestnanosti osôb vo vekovej kategórii 15 – 19 rokov v TTSK v 4Q 2023

Tabuľka 3P: Top 10 divízií klasifikácie SK NACE Rev. 2 z hľadiska zamestnanosti osôb vo vekovej kategórii 20 - 24 rokov v TTSK v 4Q 2023

Tabuľka 4P: Top 10 divízií klasifikácie SK NACE Rev. 2 z hľadiska zamestnanosti osôb vo vekovej kategórii 25 - 29 rokov v TTSK v 4Q 2023

Tabuľka 5P: Vývoj nezamestnanosti mladých ľudí v TTSK za obdobie rokov 2018-2023

Tabuľka 6Pa: Ekonomická aktivita mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) z TTSK so súčasným pobytom v inom kraji (podiel)

Tabuľka 6Pb: Ekonomická aktivita mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) z TTSK so súčasným pobytom v inom kraji (počet)

Tabuľka 7P: Počet škôl, tried a žiakov podľa typu školy v školskom roku 2023/2024

Tabuľka 8P: Počet absolventov podľa typu školy v školskom roku 2022/2023

Tabuľka 9P Vyhodnotenie počtu žiakov v študijných a učebných odboroch v šk. roku 2022/2023

Tabuľka 10P Prehľad nedostatkových profesií v TTSK pre 1. Q. 2024

Tabuľka 11P Zoznam stredných škôl s najnižšou mierou uplatniteľnosti absolventov v TTSK k 30. 6. 2020

Tabuľka 12P Zoznam vysokých škôl s najnižšou mierou uplatniteľnosti absolventov v TTSK k 30. 6. 2020

Tabuľka 13Pa Akreditované kurzy v TTSK k 15.3.2024

Tabuľka 13Pb Akreditované kurzy v okresoch TTSK k 15.3.2024

Tabuľka 14P Zoznam identifikovaných aktérov poskytujúcich činnosti pre mladé osoby na území TTSK

Zoznam obrázkov a grafov:

Obrázok 1 Podiel NEET - UoZ a NEET – neaktívni v jednotlivých okresoch na celkovej populácii TTSK vo veku od 15 do 29 rokov (vrátane)

Obrázok 2 Podiel NEET – UoZ a NEET neaktívni na celkovej populácii TTSK vo veku od 15 do 29 rokov (vrátane)

Obrázok 3 Rozloženie identifikovaných aktérov v rámci zastúpenia osôb v situácii NEET v jednotlivých obciach

Graf 1P Vývoj miery nezamestnaných mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) v rámci nezamestnanosti v Trnavskom kraji v rokoch 2018 – 2023

Graf 2P Podiel osôb v situácii NEET na celkovom počte obyvateľov do 29 rokov (vrátane) v jednotlivých obciach

Graf 3P Podiel žien v situácii NEET na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

Graf 4P Podiel NEET – aktívnych na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

Graf 5P Podiel žien v situácii NEET – aktívni na celkovom počte osôb v situácii NEET – aktívni v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

Graf 6P Podiel NEET – neaktívni na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

Graf 7P Podiel žien v situácii NEET – neaktívni na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

Graf 8P Podiel osôb v situácii NEET s dosiahnutým vzdelaním ISCED 0 – 2 na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji

Graf 9P Podiel dlhodobo nezamestnaných absolventov do 26 rokov, ktorí nemali pravidelne platené zamestnanie k 31.12. 2020 v členení na okresy

Graf 10P Podiel NEET v Trnavskom kraji s aspoň jedným nezaopatreným dieťaťom v domácnosti podľa členenia na mesto a vidiek

Graf 11P Podiel NEET so zdravotným postihnutím na celkovom počte NEET v Trnavskom kraji

Graf 12P Podiel osôb v situácii NEET so zdravotným postihnutím na celkovom počte NEET v Trnavskom kraji v členení podľa obcí

Graf 13P Podiel žien v situácii NEET so zdravotným postihnutím na celkovom počte NEET v Trnavskom kraji v členení podľa obcí

Graf 14P Podiel NEET cudzincov na celkovom počte cudzích štátnych občanov vo veku 15 až 29 rokov (vrátane) v Trnavskom kraji v členení na okresy

1. Úvod

Regionálna analýza o situácii mladých ľudí ohrozených situáciou NEET¹ a v situácii NEET v Trnavskom kraji je vypracovaná ako analytický výstup v rámci dopytovo-orientovanej výzvy Regionálne analýzy a partnerstvá pre mladých pre Trnavský samosprávny kraj². Regionálna analýza predstavuje kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu dát týkajúcu sa mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani sa nezúčastňujú na vzdelávaní alebo odbornej príprave (NEET). Mapovanie mladých ľudí ohrozených situáciou NEET a v situácii NEET môže umožniť lepšie pochopenie charakteristík NEET na makroúrovni, poskytuje bližšie informácie, kde sa primárne nachádzajú a tak môže prispieť k vytvoreniu cielenejších opatrení na mikroúrovni. Hlavnú vekovú skupinu, ktorá sa skúma ako kategória NEET tvoria mladí dospelí vo veku 15 až 29 rokov. Pre túto vekovú skupinu si Európska únia stanovila cieľ na úrovni EÚ, v ktorom sa uvádza, že podiel mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani sa nezúčastňujú na vzdelávaní alebo odbornej príprave, by mal byť do roku 2030 nižší ako 9 %. V roku 2023 bolo v priemere 11,2 % NEET u mladých ľudí v rámci EÚ.³

Cieľová skupina analýzy pokrýva mladých ľudí v situácii NEET definovaných ako mladých ľudí vo veku do 30 rokov, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Zároveň zahŕňa aj mladých ľudí ohrozených situáciou NEET, kde analýza pokrýva najmä žiakov stredných škôl, mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením, ako aj mladých ľudí z marginalizovaných skupín. V tejto cieľovej skupine sa tiež analýza zameriava na ohrozených situáciou NEET a to štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane migrantov, mladých ľudí, ktorí dosiahli vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie, mladých rodičov, ako aj ďalšie ohrozené skupiny mladých ľudí v rámci Trnavského kraja.

Prostredníctvom dostupných štatistických údajov a kvalitatívneho výskumu analýza približuje subjektívne a objektívne faktory vzniku situácie NEET v rámci Trnavského kraja. Kvantitatívne analýzy založené na dostupných štatistických údajoch mladých ľudí ohrozených situáciou NEET a v situácii NEET sú spracovávané v súlade so štandardnými štatistickými operáciami prostredníctvom štatistických softwarov (IBM SPSS Statistics) využívaním dostupných dátových zdrojov. Kvalitatívna analýza využíva metódy polo-štruktúrovaného rozhovoru, hĺbkového rozhovoru, fokusové skupiny a metódu pozorovania. Všetky kvalitatívne dáta boli zaznamenávané v súlade s ochranou osobných údajov a analyzované kvalitatívnymi softwarami (ATLAS.ti, NVivo). Súčasťou kvalitatívneho výskumu je aj mapovanie zloženia, dostupnosti a kvality poskytovaných služieb pre mladých, ktoré v rámci regiónu poskytujú verejné

¹ Skratka NEET je medzinárodne používaná skratka na označenie mladých ľudí, ktoré nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. V Európskej únii ide o mladých ľudí vo veku do 30 rokov, čím sa myslí pre štatistické účely do 29 rokov (vrátane).

² Pri vyhotovení analýzy bolo použité prevažne generické maskulínium, ktoré má funkciu rodovo neutralizovať. Môžu sa ním pomenúvať osoby súhrne, všeobecne, bez rozdielu pohlavia, má teda zástupnú funkciu substituovať ženské a mužské pohlavie.

³ Education and training in the EU - facts and figures: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Education_and_training_in_the_EU_-_facts_and_figures

inštitúcie, ako aj mimovládne a neziskové organizácie. Analýza sa taktiež zameriava na identifikáciu potrieb vo vzťahu k možnostiam zapojenia sa do formálneho, ako aj neformálneho vzdelávacieho, alebo pracovného procesu mladých NEET.

Cieľom výstupu je identifikovať a analyzovať subjektívne a objektívne faktory vzniku situácie NEET u mladých ľudí a na základe zistení priniesť možnosti intervencie a prevencie situácie NEET u mladých ľudí v rámci Trnavského samosprávneho kraja. Pri analýze osôb v situácii NEET sú skúmané kľúčové faktory, ktoré prispievajú k ich sociálnemu a ekonomickému vylúčeniu, čím sa poskytuje hlbší vhľad do problematiky a identifikujú sa možné príčiny tohto javu. Cieľom je preto identifikovať determinanty a súvislosti, ktoré vedú k marginalizácii tejto skupiny mladých ľudí, čo následne umožňuje navrhnúť efektívne intervencie a politiky na zlepšenie ich postavenia v spoločnosti.

2. Metodológia

Metodologický prístup zahŕňa kombináciu **kvantitatívnych a kvalitatívnych výskumných metód**. **Kvantitatívna analýza** je založená na údajoch získaných z relevantných databáz a štatistických zdrojov. Použité štatistické metódy a analytické techniky umožňujú komplexnú a podrobnú analýzu skúmaných charakteristík, pričom dôraz je kladený na presnosť a spoľahlivosť získaných výsledkov. Zabezpečuje sa vysoká miera validity a reliability použitých nástrojov a postupov. **Kvalitatívny výskum** bol realizovaný prostredníctvom prieskumu medzi osobami, ktoré sú ohrozené vznikom situácie NEET, aktívnymi osobami v situácii NEET a medzi neaktívnymi osobami v situácii NEET. Aktívni NEET sú definovaní ako tí, ktorí sú registrovaní na úradoch práce ako uchádzači o zamestnanie (označenie **NEET – UoZ**), zatiaľ čo neaktívni NEET nie sú zahrnutí v oficiálnej evidencii (označenie **NEET – neaktívni**). V prípade osôb ohrozených vznikom situácie NEET bol prieskum realizovaný u žiakov a študentov v posledných ročníkoch stredných škôl (označenie **NEET – ohrození**). Pre kvalitatívny prieskum boli vytvorené súbory výskumných otázok a použitou metódou bol polo-štruktúrovaný rozhovor, hĺbkový rozhovor a metóda pozorovania. Táto metóda umožnila získať hlbšie pochopenie individuálnych skúseností a výziev, ktorým títo mladí ľudia čelia. Okrem toho prebehlo aj mapovanie aktérov, ktorí sa zaoberajú prácou s mládežou a pôsobia v rámci regiónu. Mapovanie stakeholderov bolo realizované formou tzv. „desk research“ a následným telefonickým overovaním, pričom u subjektov, ktoré súhlasili s možnosťou realizácie rozhovorov bola vykonaná aj priama návšteva. Tento krok umožnil získať prehľad o dostupných službách a programoch zameraných na podporu mládeže, ako aj identifikovať príležitosti a medzery v existujúcej infraštruktúre.

Kvantitatívny prieskum

Základným zdrojom údajov boli dáta zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 (ďalej „SODB 2021“), pričom boli použité podrobné členenia. Vďaka podrobným údajom bolo možné niektoré ukazovatele charakterizovať až na úroveň obcí (viac v analýze a tabuľkách nižšie). Keďže však údaje SODB 2021 nepokryli všetky stanovené premenné zo zadania, bolo v určitých ohľadoch potrebné pristúpiť aj k alternatívnym dátovým zdrojom a ku aproximácii (bližšie informácie o alternatívnych zdrojoch nižšie). Kľúčom k výberu údajov bolo vyšpecifikovanie vekovej skupiny, kde sa zaradili osoby vo veku 15 až 29 rokov (vrátane). Druhou dôležitou charakteristikou pri výbere bolo pohlavie. Z hľadiska geografickej identifikácie osôb boli použité 2 parametre a to trvalý pobyt a súčasný pobyt. Pomocou kódu obce mohol byť následne identifikovaný aj príslušný okres.

Ako osoba NEET bola pre potreby analýzy v prvom kroku identifikovaná osoba vo veku 15 až 29 rokov vrátane, ktorej súčasná ekonomická aktivita identifikovaná v rámci SODB 2021 bola jednou z nasledovných troch :

- Nezamestnaný - predstavuje osobu, ktorá je vedená na úrade práce, na základe evidencie je bez práce, ale aktívne si hľadá prácu.
- Osoba v domácnosti - predstavuje osobu, ktorá nemá vlastný príjem. Osoba, ktorá je dobrovoľne nezamestnaná a aktívne si nehľadá prácu, nepracujúci študent externého štúdia, ktorý si aktívne nehľadá prácu alebo osoba, ktorá je finančne závislá od iného člena domácnosti.
- Dôchodca - predstavuje osobu, poberajúcu starobný, predčasný, starobný, výsluhový alebo invalidný dôchodok, a nemá žiadny iný príjem (v prípade analýzy vybranej vekovej kategórie ide o osoby, ktoré sú poberateľmi invalidného dôchodku).

Na základe týchto identifikovaných skupín obyvateľov boli následne vytvorené jednotlivé podskupiny NEET. Osoby identifikované v rámci SODB 2021 ako „Nezamestnaní“ boli pre potreby analýzy chápaní ako „Aktívni NEET“. Kategórie „Osoba v domácnosti“ a „Dôchodca“ boli zasa chápané ako „Neaktívni NEET“. V prípade identifikácie „Zdravotne postihnutých NEET“ bolo potrebné pristúpiť ku vyššej miere aproximácie, kedy boli za tieto osoby považované osoby so súčasným ekonomickým statusom „Dôchodca“ a súčasne spĺňajúcim nadradené vekové kritérium 15 až 29 rokov (vrátane).

Ďalším dôležitým aspektom bol ukazovateľ „Najvyššie dosiahnuté vzdelanie“, ktorý vyjadruje najvyšší stupeň vzdelania, ktorý obyvateľ úspešne ukončil získaním príslušného dokladu o absolvovaní dosiahnutého najvyššieho vzdelania. Tento ukazovateľ slúžil na podrobnejšiu charakteristiku NEET z hľadiska vzdelania a súčasne slúžil ako pomocný ukazovateľ pri identifikácii NEET s ISCED 0 až 2. Za tie boli považované osoby s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie. Keďže pri údajoch obsahujúcich informáciu o vzdelaní boli do jednej skupiny agregované osoby s neuvedeným vzdelaním aj osoby bez vzdelania, boli pri

identifikácii NEET vyselektované len osoby so základným vzdelaním. Vďaka tomu bolo možné v tejto sub-kategorii vykonať analýzu až na úroveň obcí.

Ukazovateľ „rodinný stav“ spoločne s ukazovateľom „počet živonarodených detí“ bol použitý pri identifikácii NEET, ktorých možno charakterizovať ako osamelé dospelé osoby s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na starostlivosť alebo starajúce sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky. Tu boli vybrané osoby evidované ako „slobodné“ a mali 1 a viac nezaopatrených detí. Preto možno pri tejto analýze hovoriť o osobách, ktoré sa starajú o nezaopatrené dieťa. Nebolo možné na jednotkových údajoch skúmať vzťahy medzi jednotlivými členmi domácnosti, preto je potrebné tento ukazovateľ chápať ako veľmi orientačný. Navyše pri tomto ukazovateli bol namiesto trvalého pobytu na úrovni obcí použitý súčasný pobyt na úrovni okresu. Osoby identifikované ako slobodné mohli žiť v domácnosti s inými osobami (rodičia/partner). Tieto osoby boli okrem rodinného stavu charakterizované aj na základe vzdelania a príslušnosti k mestu alebo vidieckej obci.

Druhým zdrojom údajov boli dáta z SODB 2021, ktoré sú verejne dostupné.⁴ Pomocou nich bola charakterizovaná štruktúra občanov iných krajín v situácii NEET v TTSK podľa pohlavia, rodinného stavu a súčasnej ekonomickej aktivity.

Tretím zdrojom údajov, ktoré boli vo veľkej miere využívané, boli údaje z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (Ústredie PSVR)⁵. Pomocou týchto dát boli charakterizované dva významné ukazovatele. Prvým sú osoby v situácii NEET, ktoré sú dlhodobo nezamestnané. Informácie o nich neboli zahrnuté v rámci sčítania. Preto boli použité relevantné údaje k 31. 12. 2020, aby boli dáta časovo porovnateľné. Cieľovou skupinou tu boli osoby vo veku 15 až 29 rokov (vrátane), pričom ako dlhodobo nezamestnaný bol v súlade so Zákom o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov⁶ každý občan vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov. Súčasne bolo pomocou týchto dát možné realizovať aj analýzu absolventov do 26 rokov, ktorí nemali pravidelne platené zamestnanie. Na ich identifikáciu slúžil rozdiel medzi dátumom evidencie (december 2020) a dátumom ukončenia školy, ktorý bol nižší ako 2 roky. Súčasne musela byť splnená podmienka, že tieto osoby nemali v evidencii úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (Úrad PSVR) evidované posledné vykonávané zamestnanie.

Štvrtým zdrojom údajov boli informácie z webového portálu www.uplatnenie.sk, ktoré poskytla štatisticko-výskumná spoločnosť Trexima Bratislava spracované za rok 2020. Vďaka týmto údajom bolo možné vyhodnotiť uplatniteľnosť absolventov jednotlivých škôl. Vyhodnocované boli stredné školy a jednotlivé fakulty v rámci TTSK.

Piatym zdrojom informácií bolo Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI)⁷. V prvom kroku boli spracované školské štatistiky zahŕňajúce informácie o stredných a

⁴ Dostupné na: <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/rozsirene-vysledky>

⁵ Dostupné na: https://www.upsvr.gov.sk/statistiky.html?page_id=1247

⁶ Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/5/20060101.html>

⁷ Dostupné na: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky.html?page_id=9230

vysokých školách (ako aj jednotlivých fakultách) v TTSK. Tieto údaje obsahovali informácie o forme vzdelania, type školy, počte škôl, tried, žiakov a absolventov podľa typu školy. Následne bol analyzovaný počet žiakov, študentov a absolventov v jednotlivých študijných a učebných odboroch. Posledným krokom bolo presné určenie lokalizácie škôl v obciach v rámci TTSK na základe typu školy. Týmto postupom bol získaný komplexný prehľad o štatistikách, ktoré umožnili detailnú analýzu a poskytol relevantné dáta pre spracovanie údajov.

Pri analýze akreditovaných kurzov a nedostatkových profesií bolo prístupné k analýze a kombinácii dvoch zdrojov. Prvým zdrojom boli akreditované kurzy, ktoré boli dohľadované na internetovej stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a akreditované podľa zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní.⁸ Tieto kurzy boli detailne analyzované z hľadiska ich relevantnosti vo vzťahu k identifikovaným nedostatkovým profesiám. Druhým zdrojom bol prehľad nedostatkových profesií, ktorý bol získaný z Ústredia PSVR.⁹ Komparatívnou analýzou týchto dvoch zdrojov sa overovala zhodnosť a prínos jednotlivých kurzov v kontexte aktuálnych potrieb trhu práce.

V poradí ôsmym zdrojom informácií bol Informačný systém o cene práce (ISCP), ktorý bol využitý pri analýze zamestnancov podľa rôznych členení. ISCP je špecializovaný systém slúžiaci na zhromažďovanie, spracovanie a analýzu údajov týkajúcich sa trhu práce. Ide o výberové štatistické zisťovanie so vzorkou viac ako 1 milión zamestnancov. V rámci analýzy sa uvádzajú relatívne hodnoty (percentá) z dôvodov ich lepšej reprezentatívnosti, porovnateľnosti a jasnosti interpretácie. Nižšie sú uvádzané bližšie špecifikácie a zdôvodnenia využívania relatívnych hodnôt pri prezentovaní dát:

- **Reprezentatívnosť vzorky:** Relatívne údaje (percentuálne podiely) lepšie zohľadňujú zloženie vzorky a umožňujú generalizovať výsledky na celú populáciu, zatiaľ čo konkrétne počty môžu byť menej informatívne, pretože sú závislé na veľkosti vzorky.
- **Porovnateľnosť:** Relatívne údaje umožňujú lepšie porovnanie medzi rôznymi skupinami alebo časovými obdobiami. Absolútne čísla môžu viesť k nesprávnym záverom, ak nie sú vzaté do úvahy veľkosti jednotlivých skupín.
- **Jasnosť interpretácie:** Relatívne vymedzenie často poskytuje jasnejšiu a intuitívnejšiu interpretáciu výsledkov pre širšie publikum. Percentá a pomery sú často ľahšie pochopiteľné než absolútne hodnoty, ktoré môžu byť pre laikov zavádzajúce.

Posledným zdrojom údajov bolo Ministerstvo vnútra SR, ktoré poskytlo informácie o celkovom počte platných tolerovaných pobytov cudzincov v TTSK.¹⁰ Tieto údaje boli rozdelené podľa jednotlivých okresov, veku a pohlavia, a to s účelom dočasného

⁸ Dostupné na: <http://isdv.iedu.sk/SearchForm.aspx>

⁹ Dostupné na: https://www.upsvr.gov.sk/buxus/generate_page.php?page_id=806803

¹⁰ Dostupné na: <https://www.minv.sk/?statistiky-20>

útočiska. Zapojenie tohto zdroja umožnilo hlbšie pochopiť demografickú štruktúru cudzincov v regióne a jej potenciálny vplyv na pracovný trh.

Kvalitatívny prieskum

Pre kvalitatívny prieskum bol vypracovaný súbor výskumných otázok, ktoré boli následne aplikované v rámci polo-štruktúrovaného rozhovoru a hĺbkového rozhovoru. Výskumné otázky boli zostavené v súlade s požiadavkami výzvy na kvalitatívny výskum so zameraním na mapovanie subjektívnych a objektívnych faktorov vedúcich k situácii NEET v regióne a identifikovanie prevenčných a intervenčných aktivít vo vzťahu k NEET. Táto metóda sa osvedčila v získavaní podrobnejších a komplexnejších informácií o individuálnych skúsenostiach a výzvach, ktorým mladí ľudia čelia v dnešnej dobe.

Polo-štruktúrovaný rozhovor poskytol vhodný rámec na hlbšie pochopenie perspektívy osôb NEET, hodnôt a životných stratégií v kontexte ich každodenného života a rozhodovania sa. Tento prístup umožnil zachytiť nuansy a osobné príbehy, ktoré by iné metódy výskumu mohli prehliadnuť. Výsledky prieskumu sa sústreďovali na identifikáciu vzorcov, ktoré ovplyvňujú rozhodovacie procesy osôb NEET a kľúčové momenty vo vývoji ich životných trajektórií. Vytvorené súbory výskumných otázok boli navrhnuté s cieľom zabezpečiť konzistentný a systematický prístup k získavaniu informácií, ktoré by mohli slúžiť ako základ pre ďalšie analýzy a porozumenie komplexným dynamikám, s ktorými sa tieto mladé generácie stretávajú. Zároveň boli pre dizajn výskumných otázok a polo-štruktúrovaných rozhovorov využité príklady dobrej praxe už realizovaných mapovaní NEET v krajinách EU.¹¹ Súbor otázok bol veľmi komplexný a bolo z nich možné vypracovať zoznam otázok pre tri samostatné kvalitatívne výskumy nasledovne:

- Kvalitatívny výskum zameraný na osoby v situácii NEET – ohrození (Príloha č. 1D)
- Kvalitatívny výskum zameraný na osoby v situácii NEET – UoZ (Príloha č. 2D)
- Kvalitatívny výskum zameraný na osoby v situácii NEET – neaktívni (Príloha č. 3D)

Všetky polo-štruktúrované rozhovory v kategórii NEET - ohrození a kategórii NEET – UoZ boli nahrávané so súhlasom respondentov a následne prepisované pre možnosť realizovania analýzy pomocou kvalitatívnych softwarov (Atlas.ti, NVivo). V prípade respondentov v kategórii NEET - neaktívni boli realizované polo-štruktúrované, ako aj hĺbkové rozhovory a metóda pozorovania. V prípade týchto respondentov nebolo vždy možné realizovať nahrávanie, nakoľko nie všetci s nahrávaním súhlasili, keďže išlo o citlivé, ako aj osobné informácie. V takýchto prípadoch bolo prístupné k zaznamenávaniu informácií písomne na mieste rozhovoru metódou “field notes”,

¹¹ <https://www.cecoa.pt/files/dbdownload/88306b7fad1c45917d924738401926b4>
<https://youth-it.cool/wp-content/uploads/2020/12/ANALYSIS-IO1-Needs-Aug2020-FINAL.pdf>
https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-2414/Research_long_version.pdf

využívanou v kvalitatívnych zberoch dát. Všetky získané dáta boli anonymizované a spracovávané v súlade s ochranou osobných údajov.

V rámci prvého výskumu zameraného na osoby v situácii **NEET – ohrození** zahŕňala realizácia rozhovory so žiakmi a študentmi posledných ročníkov stredných škôl v TTSK, ktoré sa zamerali na možný vznik situácie NEET. Zber dát bol realizovaný v období apríl až máj 2024. Medzi respondentov patrili mladí ľudia ohrození situáciou NEET. Boli identifikovaní ako osoby, ktoré navštevujú školy a odbory, z ktorých prichádza v rámci kraja na úrady práce sociálnych vecí a rodiny najviac absolventov. Celkovo bolo zrealizovaných **72 rozhovorov** (podrobná štruktúra respondentov je súčasťou kapitoly 4.1 predkladanej analýzy) na 3 stredných školách: Obchodná akadémia v Seredi (**OA Sered'**), Stredná odborná škola technická v Piešťanoch (**SOŠT Piešťany**) a Súkromná stredná odborná škola podnikania v Senici (**SSOŠP Senica**).

V rámci druhého výskumu zameraného na osoby v situácii **NEET – UoZ** boli kontaktované všetky úrady PSVR pôsobiace v TTSK so žiadosťou o spoluprácu a organizáciu osobných stretnutí za účasti mladých osôb do 29 rokov (vrátane) toho času v evidencii. Celkovo bolo zrealizovaných **80 rozhovorov** (podrobná štruktúra respondentov je súčasťou kapitoly 4.2 predkladanej analýzy). Navštívené boli nasledovné **úrady PSVR: Trnava, Piešťany** (za okresy Hlohovec aj Piešťany), **Galanta, Šaštín-Stráže** (za okresy Senica a Skalica) a **Dunajská Streda**. Zber dát prebiehal v období apríl až jún 2024. Pri všetkých návštevách týchto úradov boli brané do úvahy dôležité kritériá, a to aby počet respondentov zohľadňoval podiel aktívnych NEET v jednotlivých okresoch (resp. územiach v pôsobnosti jednotlivých úradov), aby bola vyvážená štruktúra respondentov z hľadiska pohlavia aj dĺžky ich evidencie. Napriek súčinnosti jednotlivých úradov PSVR nebolo možné realizovať kvalitatívny výskum v očakávanej štruktúre početnosti respondentov v jednotlivých okresoch z dôvodu, že časť z predvolaných osôb v situácii NEET – UoZ nereagovala na výzvu resp. nedostavila sa v deň realizácie výskumu na predmetný úrad PSVR.

V rámci tretieho výskumu zameraného na osoby v situácii **NEET – neaktívni** sme sa zamerali na osoby v situácii NEET, ktoré nie sú registrované na úrade práce. Celkovo bolo realizovaných **108 rozhovorov a 12 pozorovaní**. Zber dát bol realizovaný počas mesiacov máj až júl 2024. V rámci kvalitatívneho výskumu bola vzhľadom na špecifickosť skupiny NEET – neaktívni, ktorá vychádza najmä z ohrozených skupín obyvateľstva, využitá **kombinácia polo-štruktúrovaných rozhovorov, hĺbkových rozhovorov a pozorovania**. Pomocou rozhovorov priamo s osobami NEET – neaktívni bolo možné zachytiť subjektívne informácie poskytnuté dotknutými osobami. V rámci analýzy situácie NEET – neaktívni bolo zároveň potrebné realizovať viac rozhovorov priamo s aktérmi, ktorí sa daným skupinám intenzívnejšie venujú a poznajú situáciu NEET – neaktívni detailnejšie. Tak bolo možné zachytiť objektívnejší pohľad prostredníctvom rozhovorov s aktérmi, ktoré sa daným skupinám NEET – neaktívni venujú.

Pri realizácii kvantitatívnej a kvalitatívnej analýzy boli identifikované viaceré limity nasledovne:

- Samotné dáta z SODB 2021, ktoré sú **jediným a priamo zadaným dátovým zdrojom** uvedeným v špecifikácii výzvy, neboli k dispozícii autorskému kolektívu od začiatku tvorby výstupu. O predmetné dáta bolo potrebné žiadať a samotný proces získavania bol časovo aj komunikačne náročný.
- Štruktúra výstupu definovaná priamo v špecifikácii predmetnej výzvy hovorí o analýze 6 samostatných subkategórií osôb v situácii NEET. **V tomto prípade ide o subkategórie, ktoré nebolo možné analyzovať z jediného zdrojového súboru dát** (napr. informácia o dlhodobej nezamestnanosti alebo migrantoch/menšinách nebola súčasťou zberu v rámci SODB 2021). Z uvedeného dôvodu bolo **nevyhnutné pracovať s viacerými zdrojmi dát**, ktoré majú samostatnú štruktúru a členenia. **V prípadoch ako napríklad veková kategória, stupeň vzdelania a podobne, nastali prípady, kedy jednotlivé členenia nekorešpondovali s členeniami v SODB 2021** a preto sa v niektorých vyhodnoteniach (tabuľkách a grafoch) interpretujú výsledky v rôznych členeniach.
- Časť dát z SODB 2021 neobsahuje informácie o vzdelaní u vybraných obyvateľov. Ide o osoby, ktoré pri sčítaní neuviedli svoje najvyššie dosiahnuté vzdelanie a v rámci výsledkov sú tieto hodnoty zatriedené ako „Neuvedené“. V uvedenom prípade nebolo možné časť osôb v situácii NEET analyzovať z hľadiska ich dosiahnutého vzdelania, prípadne zahrnúť tieto osoby v rámci prvej sub-kategórie skúmania (vyplývajúcej zo zadania): *„osoby s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie podľa osobitného predpisu – ISCED 0 až 2“*.
- Počas realizácie kvalitatívneho prieskumu u osôb NEET – UoZ na všetkých úradoch práce v rámci TTSK nebolo možné garantovať a následne zabezpečiť zo strany úradu požadovanú vzorku osôb v situácii NEET. Aj napriek snahe zástupcov úradov práce si niektorí respondenti predvolanie na polo-štruktúrovaný rozhovor neprebrali, prípadne aj napriek prebratíu na túto výzvu nereagovali. Takýto prístup niektorých osôb zaradených v evidencii úradu práce je podľa slov zamestnancov bežnou praxou a samotné predvolávanie na stretnutia/konzultácie a podobne nemusia garantovať účasť danej osoby. **Z uvedeného dôvodu ale autorský kolektív pristúpil k tomu, že na polo-štruktúrované rozhovory žiadal osloviť a pozvať viac osôb**, ako bola určená vzorka. Takto bolo možné predísť nízkemu počtu získaných odpovedí v kvalitatívnej časti.
- Realizácia kvalitatívneho prieskumu u osôb **NEET – neaktívni** bola taktiež realizovaná v závislosti od ochoty a otvorenosti respondentov podieľať sa na individuálnych alebo skupinových rozhovoroch. V niektorých prípadoch boli realizované fokusové skupiny, kde sa zúčastnili respondenti z rôznych miest a obcí a **vzhľadom na zabezpečenie ochrany osobných údajov nebolo možné plne evidovať mesto/obec, z ktorej respondenti pochádzali**. Potvrdení bol však okres respondenta. Viaceré rozhovory priamo s osobami NEET – neaktívni boli na želanie respondenta realizované bez nahrávania. V okresoch Dunajská Streda a Skalica nebola ochota od respondentov zo skupiny NEET - neaktívni podieľať sa priamo na rozhovoroch, realizovaných bolo preto väčší počet rozhovorov s respondentmi z okresov Trnava, Piešťany, Galanta a Senica.

Mapovanie aktérov

Analýza aktérov (stakeholderov) pracujúcich s mladými ľuďmi, špecificky s mladými ľuďmi v situácii NEET v TTSK, bola uskutočnená systematicky s dôrazom na jednotlivé okresy patriace pod tento región, ktorými sú Trnava, Piešťany, Hlohovec, Galanta, Dunajská Streda, Senica a Skalica. Proces mapovania sa začal formou „desk research“, kde boli zhromaždené informácie z verejných zdrojov a dokumentov. Následne bol aplikovaný proces telefonického a mailového overovania, ktorý slúžil na verifikáciu získaných údajov a na získanie doplnkových informácií priamo od stakeholderov. U subjektov, ktoré súhlasili s možnosťou realizácie rozhovorov, bola vykonaná aj priama návšteva, čo umožnilo osobný kontakt a hlbšie pochopenie ich činností a služieb poskytovaných mládeži.

Cieľom tohto komplexného procesu bolo získať detailný prehľad o dostupných službách a programoch zameraných na podporu mládeže v jednotlivých okresoch TTSK. Týmto spôsobom sa podarilo nielen identifikovať existujúce možnosti pre mladých ľudí, ale aj príležitosti na zlepšenie a medzery v súčasnej infraštruktúre, ktoré môžu byť cieľené v budúcich projektoch. Výsledkom analýzy je komplexná databáza stakeholderov obsahujúca podrobné informácie o jednotlivých organizáciách, ich misii, poskytovaných službách, cieľovej skupine a geografickej lokalizácii. Tento nástroj slúži ako kľúčová referenčná príručka pre ďalšie plánovanie a implementáciu projektov zameraných na podporu mládeže v TTSK. Celkový proces mapovania a analýzy stakeholderov bol realizovaný s dôrazom na získanie relevantných a spoľahlivých informácií, čo umožňuje efektívne využitie zdrojov a podporu pre mládež v rôznych častiach TTSK. Sumarizované zoznamy aktérov za jednotlivé okresy TTSK boli zaslané na verifikáciu zástupcom okresných miest na príslušné mestské úrady. Okrem okresu Piešťany nebola obdržaná ďalšia spätná väzba zástupcov mestských úradov o aktualizáciu prípadne doplnenie uvedených informácií.

Výsledky analýzy, získané kombináciou kvantitatívnych a kvalitatívnych metód, sú následne využité na formulovanie odporúčaní pre tvorbu politík a stratégií zameraných na znižovanie miery osôb v situácii NEET v regióne a podporu integrácie týchto mladých ľudí na trh práce a do vzdelávacieho systému. Tento výskum poskytuje cenné poznatky a prispieva k lepšiemu pochopeniu sociálnych a ekonomických výziev, ktorým čelia mladí ľudia v súčasnej spoločnosti.

3. Východisková situácia

V tejto časti predkladanej analýzy sú analyticky spracované dátové zdroje, ktoré umožňujú popísať populáciu mladých ľudí z hľadiska kľúčových socio-ekonomických ukazovateľov v regióne. Ťažiskom v tejto časti je identifikácia osôb v situácii NEET v rámci regiónu, ako aj štruktúra a proporcia jednotlivých sub-kategórií osôb v situácii NEET.

3.1 Opis všeobecnej situácie mladých ľudí (do 30 rokov) v regióne

Celkový počet mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) v TTSK je 87 167. Tabuľka nižšie poskytuje prehľad podielu týchto osôb v závislosti od dosiahnutého stupňa vzdelania a vekovej kategórie. Viac ako štvrtinu všetkých mladých ľudí v TTSK tvoria osoby s ukončeným základným vzdelaním (27,80 %). Okrem ľudí so základným vzdelaním majú vysoké zastúpenie aj mladí ľudia s ukončeným úplným stredným odborným vzdelaním (18,77 %).

Tabuľka 4a Počet mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) v TTSK podľa dosiahnutého vzdelania

Stupeň vzdelania	Celkový počet	Počet vo vekovej kategórii 15-19 rokov	Počet vo vekovej kategórii 20-24 rokov	Počet vo vekovej kategórii 25-29 rokov
Základné	24234	19451	2352	2431
Vyučení	6713	732	2405	3576
Stredné (bez maturity)	3112	481	1236	1395
Vyučení s maturitou	5103	390	2146	2567
Úplné stredné všeobecné	8293	1026	4973	2294
Úplné stredné odborné	16360	1386	7758	7216
Vyššie odborné	3776	202	1516	2058
Vysokoškolské - 1. stupeň	5799	9	2962	2828
Vysokoškolské - 2. stupeň	9296	N/A	709	8587
Vysokoškolské - 3. stupeň	172	N/A	N/A	172
nezistené	4309	762	1439	2108
SPOLU	87167	24439	27496	35232

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Tabuľka 1b Podiel mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) v TTSK podľa dosiahnutého vzdelania

Stupeň vzdelania	Celkový podiel	Podiel vo vekovej kategórii 15-19 rokov	Podiel vo vekovej kategórii 20-24 rokov	Podiel vo vekovej kategórii 25-29 rokov
Základné	27.80%	80.26%	9.71%	10.03%
Vyučení	7.70%	10.90%	35.83%	53.27%
Stredné (bez maturity)	3.57%	12.53%	68.96%	82.49%
Vyučení s maturitou	5.85%	7.64%	42.05%	50.30%
Úplné stredné všeobecné	9.51%	12.37%	59.97%	27.66%
Úplné stredné odborné	18.77%	8.47%	47.42%	44.11%
Vyššie odborné	4.33%	5.35%	40.15%	54.50%
Vysokoškolské - 1. stupeň	6.65%	0.16%	51.08%	48.77%
Vysokoškolské - 2. stupeň	10.66%	N/A	7.63%	92.37%
Vysokoškolské - 3. stupeň	0.20%	N/A	N/A	100.00%
nezistené	4.94%	17.68%	33.40%	48.92%
SPOLU	100.00%			

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Zamestnanci do 29 rokov vrátane tvoria v rámci TTSK podiel 10,74 % na celkovej zamestnanosti kraja. Tabuľka č. 1P (prílohová časť) podrobne opisuje rozloženie týchto zamestnancov podľa vekových kategórií v rámci jednotlivých okresov TTSK. Najvyšší podiel pracujúcich mladých ľudí vo vekovej skupine do 29 rokov je z hľadiska klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2 zamestnaných v divíziách Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov, Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov a vzdelávanie. Podrobné rozloženie zamestnaných mladých ľudí z hľadiska ekonomickej činnosti podľa vekových kategórií je súčasťou tabuliek 2P – 4P prílohovej časti.

Miera nezamestnanosti mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) na celkovej nezamestnanosti TTSK (4,4%)¹² sa za posledné tri roky nemení a dosahuje podiel cca 22 %. Tento trend súvisí jednak so znižujúcim sa celkovým počtom nezamestnaných osôb v TTSK a zároveň s poklesom počtu mladých ľudí evidovaných na úradoch práce. Najvyšší počet nezamestnaných osôb v rámci okresov TTSK bol v decembri 2023

¹² Viac informácií o nezamestnanosti v TTSK:

<https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/regional/trnavsky%20kraj/about/>

evidovaný v okresoch Dunajská Streda (466 osôb), Senica (464 osôb) a Trnava (477 osôb). Podrobný vývoj nezamestnanosti mladých ľudí v TTSK je súčasťou tabuľky 5P a grafu 1P v prílohovej časti.

Z hľadiska skúmania odlivu mladých ľudí boli v rámci predkladanej analýzy vyhodnotené dáta z SODB 2021 v rámci položiek súčasný a trvalý pobyt. Štatistický úrad SR definuje **súčasný pobyt** ako „**skutočné bydlisko obyvateľa v referenčnom čase, na ktorom nemusí byť prihlásený na trvalý pobyt, prechodný pobyt alebo tolerovaný pobyt.**“¹³ Z celkového počtu 87 167 mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) s trvalým pobytom v TTSK má 3 687 z nich súčasný pobyt v inom kraji nasledovne:

Tabuľka 5 Celkový počet mladých ľudí s trvalým pobytom v TTSK a súčasným pobytom v inom kraji SR

KRAJ	Bratislavský	Trnavský	Nitriansky	Žilinský	Banskobystrický	Prešovský	Košický
Celkový počet mladých ľudí do 29 rokov (vrátane)	2 674	252	518	88	89	25	41

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Z uvedeného počtu až 72 % zo všetkých mladých ľudí (študujúci, pracujúci, NEET) s trvalým pobytom v TTSK má evidovaný súčasný pobyt v Bratislavskom kraji. Pri tejto dominancii významnú úlohu zohráva blízkosť Bratislavského kraja ako regiónu s najvyšším počtom príležitostí pre zamestnanie a štúdium. Dokazuje to aj Tabuľka č. 6P v prílohovej časti, ktorá tieto osoby rozdeľuje podľa ekonomickej aktivity. Viac ako 70 % mladých ľudí s trvalým pobytom v TTSK a súčasným pobytom v Bratislavskom kraji vykonáva zárobkovú činnosť. Okrem toho sa 18,6 % venuje štúdiu na základnej škole (ZŠ), strednej škole (SŠ), alebo vysokej škole (VŠ).

S cieľom **zmapovať opatrenia prijaté na posilnenie postavenia a udržanie mladých ľudí v regióne** boli vyhodnotené dostupné informácie z programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja vo vybraných okresných mestách TTSK z obdobia rokov 2016 - 2020 s výhľadom do roku 2030. Okrem toho boli analyzované informácie z webových portálov okresov v TTSK a výber zistení je nasledovný:

- V **okrese Trnava** boli prijaté opatrenia s cieľom posilniť a udržať mladých ľudí v regióne prostredníctvom **moderného a inkluzívneho vzdelávacieho systému, údržby a modernizácie vzdelávacej infraštruktúry, podpory celoživotného vzdelávania, integrácie znevýhodnených skupín na trhu práce, podpory malých a stredných podnikov, sociálnej inklúzie a podpory rodín pri hľadaní bývania**. Začiatkom roka 2024 vznikol **Mládežnícky parlament v Trnave**, ktorého cieľom je **organizácia rôznych akcií a podujatí, založenie študentského**

¹³ <https://slovak.statistics.sk/PACVPEM/vocabPagesDetails.html?id=21201&lang=sk>

časopisu. V meste Trnava od roku 2022 fungujú tri mestské klubovne, kde sa tínedžeri po škole stretávajú, trávia voľný čas.¹⁴

- V okrese Dunajská Streda bola zameraná pozornosť na **zniženie nezamestnanosti, rast bytového fondu, investície do dopravnej infraštruktúry a vzdelávacích zariadení, riešenie chudoby a sociálneho vylúčenia, s osobitným zameraním na rómsku komunitu.**¹⁵
- V okrese Galanta bola prijatá **reforma vzdelávacieho systému, podpora rozvoja bytového fondu a dopravnej infraštruktúry.** K dňu 30.11.2023 bola v meste Galanta schválená **Koncepcia práce s mládežou**, ako aj založenie **Parlamentu mládeže mesta Galanta**, ktorých cieľom je vytvoriť podmienky a príležitosti pre zvyšovanie kvality života mladých ľudí a umožniť naplno rozvinúť svoju osobnosť, potenciál, slobodne sa realizovať, byť aktívnou súčasťou komunity a spoločnosti.¹⁶ V okrese Hlohovec sa opatrenia zameriavajú na **zlepšenie kvality vzdelávania, infraštruktúry a riešenie problémov spojených s nezamestnanosťou a dochádzaním za prácou.** V meste Hlohovec bola taktiež schválená **Príručka rozvoja mládeže**, ktorej cieľom je skvalitňovať podmienky práce s mládežou prostredníctvom Akčných plánov v jednotlivých rokoch, aby bol Hlohovec vnímaný mládežou ako kvalitné miesto na život.¹⁷
- V okrese Piešťany boli naplánované opatrenia venujúce sa **modernizácii práce v doprave**, podporená je **výstavba nových bytov, reorganizácia v oblasti školstva.** Začiatkom roka 2024 vznikol **Mládežnícky parlament mesta Piešťany**, ktorý tvoria sedemnásti študenti a jeho cieľom je sledovať potreby a záujmy mladých ľudí, porovnávať ich so skutočnými možnosťami na ich realizáciu a napomáhať vytváraniu podmienok na sebarealizáciu mladých.¹⁸
- V okrese Senica sa opatrenia zameriavajú na **zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov, rozširovanie ponuky výchovno-vzdelávacieho procesu a celoživotného vzdelávania občanov v produktívnom veku zamerané na potreby trhu práce v regióne.** V Senici pôsobí dvadsať rokov Senický študentský parlament, ktorý patrí medzi najstaršie študentské parlamenty na Slovensku, ktorý za svoje pôsobenie organizoval viac ako 70 najrozmanitejších podujatí a nielen pre mladých (napríklad devätnásť ročníkov Dňa študentstva na radnici, pätnásť ročníkov Ceny senickej mládeže, sto vydaní Študentských listov v rámci mestských novín).¹⁹

¹⁴ https://www.trnava.sk/userfiles/file/PHSR%20Trnava_FINAL.pdf

¹⁵ https://dunstreda.sk/files/phrsr_mesta_ds_2022-2027_schvaleny_mestskym_zastupitelstvom_dunajska_streda_dna_11.01.2022.pdf

¹⁶ <https://www.galanta.sk/mesto/rozvoj-mesta-1/strategicke-dokumenty/koncepcia-prace-s-mladezou-v-meste-galanta-2024-2028-3900sk.html>

¹⁷ https://www.hlohovec.sk/download_file_f.php?id=1439242

¹⁸ https://www.piestany.sk/e_download.php?file=data/editor/536skabov_4.pdf&original=N%C3%A1vrh+strategick%C3%A9ho+ro%C3%A1mca+rozvoja+mesta+Pie%C5%A1%C5%A5any+na+roky+2015-2025.pdf

¹⁹ https://senica.sk/data/component_file/100/3561/f2129.pdf

- **V okrese Skalica** bola zameraná pozornosť na **zvýšenie dostupnosti sociálnych služieb, rast bytového fondu, investície do dopravnej infraštruktúry a vzdelávacích zariadení, riešenie chudoby a sociálneho vylúčenia**.²⁰

Uvedené opatrenia majú za cieľ udržať mladých ľudí v týchto regiónoch a prispieť k ich prosperite a rozvoju.

3.2 Možnosti vzdelávania a uplatnenia sa v regióne

Vzdelávanie a zamestnanie sú kľúčovými prvkami sociálneho a ekonomického rozvoja každého regiónu. Avšak nie všetci mladí ľudia majú rovnaké príležitosti na získanie vzdelania a následné uplatnenie sa na trhu práce. Osoby v situácii NEET tvoria zraniteľnú skupinu s obmedzeným prístupom k príležitostiam a zdrojom. V tomto kontexte sa výskum zameriava na analýzu možností vzdelávania a uplatnenia sa týchto osôb v TTSK, s cieľom identifikovať faktory ovplyvňujúce ich aktuálnu situáciu a identifikovať možnosti na podporu ich inklúzie na trh práce a do spoločnosti ako celku.

Typy a štruktúra stredných škôl

Podľa dostupných dát existuje široká škála možností vzdelávania pre mladých ľudí v regióne, ale je potrebné preskúmať, či tieto možnosti sú dostatočné na zabránenie ich vylúčenia z trhu práce alebo neúčasti vo vzdelávaní. Denná forma vzdelávania v TTSK zahŕňa gymnáziá a športové stredné školy, stredné odborné školy, konzervatóriá a špeciálne školy. Externá forma štúdia je poskytovaná iba v rámci stredných odborných škôl. Štruktúra počtu škôl, tried a žiakov podľa typu školy je zobrazená v tabuľke č. 7P v prílohovej časti. V dennom štúdiu bolo v školskom roku 2022/2023 najväčšie množstvo absolventov zo stredných odborných škôl (celkovo 2 728 absolventov). Nasledovali absolventi gymnázií a špeciálnych stredných škôl. Najnižší počet absolventov vykazuje kategória konzervatórium, kde počet 5 absolventov naznačuje ich špecializovaný charakter a nižšiu mieru zastúpenia. Externé štúdium vykazovalo nižší počet absolventov vo všetkých kategóriách. Presné počty o absolventoch sú uvedené v tabuľke č. 8P v prílohovej časti.

Z hľadiska skúmania študijných a učebných odborov s najvyšším počtom žiakov možno sledovať vysoký záujem o odbory zamerané na gastronómiu a hotelierstvo, pričom hotelová akadémia sa umiestňuje na prvom mieste s celkovým počtom žiakov dosahujúcim 939. Tento trend reflektuje kontinuálnu dôležitosť odvetvia pohostinstva v regióne a silný záujem mladých ľudí o profesijné vzdelávanie v tejto oblasti.

Avšak pri skúmaní zmien v záujme študentov o jednotlivé študijné a učebné odbory, prostredníctvom porovnania počtu novoprijatých študentov k počtu absolventov možno pozorovať, že technické odbory ako napríklad elektrotechnika, informačné systémy

²⁰ https://senica.sk/data/component_file/100/3561/f2129.pdf

a služby a mechanik nastavovač, vykazujú častokrát väčší počet absolventov ako novoprijatých študentov. Výrazná zmena záujmu študentov je zaznamenaná napríklad v odbore elektrotechnika, kde bolo novoprijatých 133 študentov, zatiaľ čo počet absolventov dosiahol hodnotu 151. Odbory zamerané na služby a remeslá, ako je kuchárstvo a podnikanie v remeslách a službách, často vykazujú nižší počet absolventov ako novoprijatých študentov. Najvýraznejšia zmena záujmu študentov je zaznamenaná v odbore podnikanie v remeslách a službách, kde bolo novoprijatých až 174 študentov, zatiaľ čo počet absolventov dosiahol hodnotu 78. Tento jav naznačuje rastúci záujem o tieto odbory a ich atraktivitu pre žiakov, ktorí ukončili základnú školu. Podrobnejšie vyhodnotenie počtu žiakov v študijných a učebných odboroch v šk. roku 2022/2023 je súčasťou Tabuľky č. 9P v prílohovej časti.

Rozmiestnenie škôl v rámci TTSK je pomerne rovnomerné. V krajskom meste Trnava je vrátane elokovaných pracovísk 23 stredných škôl, z nich najvyšší podiel predstavujú stredné odborné školy nasledované gymnáziami. Aj napriek tomu, že Dunajská Streda má menej obyvateľov ako Piešťany, nachádza sa tu až 14 škôl, z čoho polovicu predstavujú stredné odborné školy. Zaujímavosťou je, že v priemyselných mestách ako Piešťany, Skalica a Hlohovec sa aj napriek vyššiemu počtu stredných škôl nachádza v každom meste len jedno gymnázium. Na druhej strane tri z piatich stredných škôl v meste Galanta tvoria gymnáziá. V Šamoríne sa nachádza jedno gymnázium a jedna súkromná hotelová akadémia. Grafické znázornenie geografického rozmiestnenia škôl v TTSK je súčasťou Grafu č. 2P v prílohovej časti.

Typy a štruktúra vysokých škôl

Na území TTSK poskytujú vysokoškolské vzdelanie celkovo 3 univerzity a jedna vysoká škola. Zoznam jednotlivých fakúlt je nasledovný:

Trnavská univerzita v Trnave

- Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce
- Právnická fakulta
- Filozofická fakulta
- Pedagogická fakulta

Vysoká škola DANUBIUS

- Fakulta verejnej politiky
- Fakulta práva J. Jesenského
- Fakulta sociálnych štúdií

Univerzita sv. Cyrila a Metoda

- Fakulta prírodných vied
- Fakulta zdravotníckych vied
- Filozofická fakulta

- Fakulta masmediálnej komunikácie
- Fakulta sociálnych vied

Slovenská technická univerzita v Bratislave

- Materiálovotechnologická fakulta

Najvyšší počet študujúcich v dennej forme štúdia bol v sledovanom období (za rok 2022) na Trnavskej univerzite v Trnave (3 678). S počtom 3 544 študentov v dennej forme štúdia nasleduje Univerzita sv. Cyrila a Metoda. Materiálovotechnologická fakulta STU eviduje v tomto období 1 378 študentov. Na poslednom mieste sa umiestnila Vysoká škola Danubius s počtom študentov 380. Externá forma štúdia bola spomedzi uvedených vzdelávacích inštitúcií využívaná na Trnavskej univerzite v Trnave (celkový počet študujúcich v externej forme štúdia 1 315) na Univerzite sv. Cyrila a Metoda (celkový počet študujúcich v externej forme štúdia 1 545) a na MTF STU v špecifickej forme kombinovaného štúdia (celkový počet študujúcich v externej forme štúdia 499).

Spomedzi dennej formy štúdia bol najvyšší záujem o štúdium evidovaný na Fakulte masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda (1543 študujúcich v dennej forme štúdia) a na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave (1 459 študujúcich v dennej forme štúdia). Z hľadiska počtu študentov na vysokých školách v Trnavskom kraji je dôležité brať do úvahy, že blízkosť hlavného mesta umožňuje absolventom stredných škôl z tohto regiónu študovať aj na viacerých ďalších univerzitách a vysokých školách, ktoré sú ľahko dostupné na dochádzanie.

Uplatnenie NEET z pohľadu štruktúry zamestnávateľov a z pohľadu chýbajúcich profesií v TTSK

Ústredie PSVR zverejňuje zoznam nedostatkových zamestnaní, pričom pre 1. kvartál 2024 ide o zoznam, ktorý je súčasťou Tabuľky č. 10P v prílohovej časti. Pri pohľade na zoznam nedostatkových profesií uvedenej v tejto Tabuľke je evidentný nedostatok lekárov a sestier v zdravotníckom sektore. Zatiaľ čo je v ponuke viac špecializovaných odborov v oblasti zdravotníctva (napríklad psychológia, fyzioterapia), nedostatok je viditeľný v konkrétnych pozíciách ako lekári bez špecializácie, internisti, chirurgovia, ortopédi, neurológovia, urológovia a sestry s rôznymi špecializáciami.

Ekonomické podmienky a atraktivita zahraničného pracovného trhu motivujú mladých špecialistov, ako sú lekári a sestry, hľadať príležitosti v iných krajinách. Predchádzať tomuto odlivu dokážeme len vytvorením motivujúceho a stimulujúceho prostredia, v ktorom sa oplatí žiť a pracovať.²¹ Významný je aj nedostatok pracovníkov v technických odboroch a vo výrobe. Zamestnania ako technici v železničnej doprave a

²¹ https://vaia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/05/01_Narodna-strategia-vyskumu-vyvoja-a-inovacii_vlastny-material_V2.pdf

infraštruktúre, údržbári v potravinárskom priemysle, mechanici a obrábači kovov majú nedostatok pracovníkov. Zároveň sa na trhu práce nachádza viac absolventov stredných škôl s odbormi ako elektrotechnika, informačné technológie a mechanika, čo poukazuje na disparity medzi dopytom po práci a ponukou na strane vzdelávacieho systému.

Nerovnováha medzi dopytom a ponukou je aj v humanitných odboroch. Existuje prebytok absolventov v určitých oblastiach vzdelania, ako sú právo a sociálna práca. Absolventi týchto odborov sa stretávajú s väčšou konkurenciou na trhu práce, keďže ponuka pracovných miest v týchto sektoroch nie je dostatočne vyvážená s dopytom. Naopak, v technických odboroch a odboroch v oblasti výroby je nedostatok kvalifikovaných pracovníkov, čo vedie k vyššej konkurencieschopnosti a lepším pracovným príležitostiam pre absolventov týchto oblastí.

Uplatnenie absolventov

Sledovanie uplatnenia absolventov stredných a vysokých škôl by malo byť kľúčovým nástrojom pri rozhodovaní všetkých relevantných aktérov na trhu práce a systému formálneho vzdelávania. Tento nástroj pomáha pri odstraňovaní existujúcich disparít na trhu práce, vedie k zamedzeniu ich vzniku v budúcnosti a v konečnom dôsledku umožňuje relevantne, komplexne a vyčerpávajúco hodnotiť výsledky vzdelávacieho systému. Tabuľka č. 11P v prílohovej časti zobrazuje stredné školy v TTSK, v ktorých sa k 30. 6. 2020 neuplatnilo 19 % až 33 % ich absolventov. Ide o školy s najhoršími štatistikami v rámci kraja. Údaje naznačujú, že práve tieto školy pravdepodobne najvýraznejšie prispievajú ku vzniku situácie NEET v regióne. Vysoké percento osôb mimo evidencie študovalo na Fakulte sociálnych štúdií Vysokej školy Danubius a na Fakulte sociálnych vied Univerzity sv. Cyrila a Metoda, čo naznačuje možný výskyt NEET medzi týmito absolventmi. Tento kontext si vyžaduje bližšie preskúmanie príčin a opatrení na podporu zamestnatelnosti a vzdelávania v týchto oblastiach štúdia. Zoznam vysokých škôl s najnižšou mierou uplatniteľnosti absolventov v TTSK k rovnakému dátumu je súčasťou Tabuľky č. 12P v prílohovej časti.

Porovnanie potenciálnych kurzov pre osoby v situácii NEET a nedostatkových zamestnaní v TTSK ukazuje, že neodzrkadľujú všetky požiadavky na rekvalifikáciu a následne zamestnanie sa na trhu práce, odhliadnuc od nedostatkových zamestnaní, ako sú lekári a zdravotné sestry, ktorých nie je možné doplniť na základe kurzov. V rámci technických a remeselných oblastí sa vyskytujú kurzy, ktoré sa nezhodujú s nedostatkovými zamestnaniami. Operátorské pozície výrobných liniek a montážne pozície nie sú v kurzovej ponuke pre osoby v situácii NEET. Avšak tieto pozície by mohli byť prospešné pre uchádzačov o zamestnanie v priemyselných odvetviach po absolvovaní rekvalifikačného kurzu. Treba rovnako uviesť, že v TTSK sa nachádza celoslovenský najmenší počet ponúkaných akreditovaných kurzov. Ponuka a dostupnosť akreditovaných kurzov v TTSK je dostupná v Tabuľke č. 13Pa a 13Pb v prílohovej časti.

3.3 Štruktúra mladých ľudí v situácii NEET v regióne

Rozdelenie na dve skupiny: NEET – UoZ a NEET – neaktívni.

V tejto časti je vyčíslená početnosť mladých ľudí v situácii NEET, podiel NEET – UoZ a NEET – neaktívnych na celkovom počte mladých ľudí vo veku 15 až 29 rokov (vrátane). Pri NEET – UoZ je vyhodnotený celkový počet nezamestnaných osôb vo veku do 29 rokov (vrátane), evidovaných v mesačnej štatistike za obdobie december 2021 (4,5 %). Do skupiny NEET – neaktívni boli započítané osoby vo veku od 15 do 29 rokov (vrátane), ktoré v rámci SODB 2021 uviedli svoju ekonomickú aktivitu ako „osoba v domácnosti“ alebo „nepracujúci dôchodca“ (v uvedenej vekovej kohorte ide o osoby na invalidnom dôchodku). Uvedeným spôsobom bol vyčíslený podiel mladých ľudí v situácii NEET v rámci TTSK na úrovni 13 191 osôb, čo predstavuje 10,6 % z celkového počtu mladých ľudí vo veku od 15 do 29 rokov.

Tabuľka 6 Počet a podiel rôznych skupín NEET v TTSK podľa údajov SODB 2021 a Ústredia PSVR

		Celkový počet mladých ľudí vo veku od 15 do 30 rokov	NEET - UoZ (počet)		NEET - neaktívni (počet)		Mladí ľudia v situácii NEET (počet)
			Počet	Podiel na celkovom počte mladých ľudí	Počet	Podiel na celkovom počte mladých ľudí	
TTSK		87 167	3 919	4,5%	9 272	10,6%	13 191
z toho okresy	Dunajská Streda	19 216	954	5,0%	2 194	11,4%	3 148
	Galanta	14 813	596	4,0%	1 737	11,7%	2 333
	Hlohovec	6 956	264	3,8%	643	9,2%	907
	Piešťany	9 147	359	3,9%	1 026	11,2%	1 385
	Senica	9 570	617	6,4%	1 053	11,0%	1 670
	Skalica	7 579	372	4,9%	817	10,8%	1 189
	Trnava	19 886	757	3,8%	1 802	9,1%	2 559

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

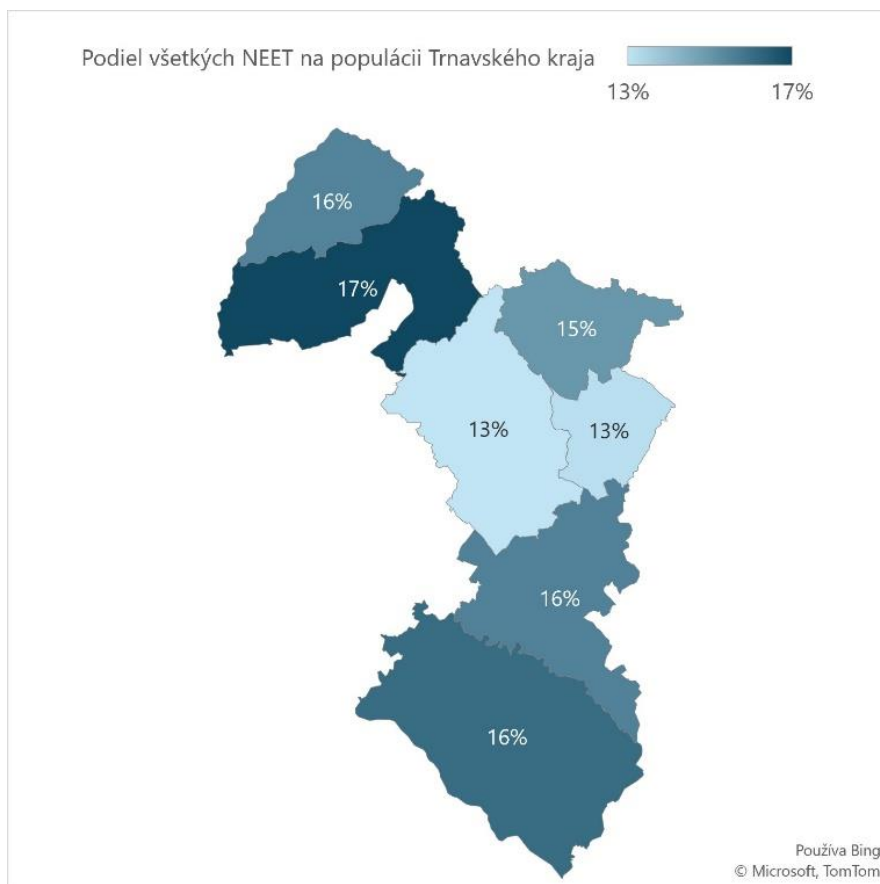
Pri pohľade na podrobnejšie rozloženie NEET v jednotlivých obciach TTSK možno sledovať významnú mieru osôb v situácii NEET najmä v obciach Zlaté Klasy v okrese Dunajská Streda (34,66 %) ²², Rohovce v okrese Dunajská Streda (34,43 %), Pataš v okrese Dunajská Streda (30,41 % ²³). Naopak najnižší podiel zastúpenia osôb v situácii NEET je v obciach nachádzajúcich sa v blízkosti najväčších miest. Ide o obce: Kovalovec v okrese Skalica (3,85 %), Boheľov v okrese Dunajská Streda (5,66

²² Podľa aktuálneho Atlasu rómskych komunít má obec Zlaté Klasy podiel rómskych obyvateľov na úrovni 61 – 70 %. Dostupné na: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/>

²³ Podľa aktuálneho Atlasu rómskych komunít má obec Pataš podiel rómskych obyvateľov na úrovni 1-20 %. Dostupné na: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/>

%) a Zavar v okrese Trnava (6,21 %). Nízky podiel zastúpenia osôb v situácii NEET voči celkovému počtu obyvateľov obcí môže byť spôsobený aj celkovým nízkym počtom obyvateľov do 29 rokov v danej obci. Graf č. 3P v prílohovej časti ilustruje rozloženie osôb v situácii NEET v rámci jednotlivých obcí TTSK.

Obrázok 3 Podiel NEET – UoZ a NEET – neaktívni v jednotlivých okresoch na celkovej populácii TTSK vo veku od 15 do 29 rokov (vrátane)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

Pri skúmaní podielu žien na celkovom počte osôb v situácii NEET v TTSK je možné sledovať ich zastúpenie na úrovni 61,71 %. V 29 obciach tvoria ženy až 3/4 z celkového počtu osôb v situácii NEET. Zvýšená miera zastúpenia žien je podľa dát z SODB a UPSVaR spôsobená najmä starostlivosťou o nezaopatrené dieťa v domácnosti. Komplexný podiel žien na celkovom počte osôb v situácii NEET v TTSK je ilustrovaný v Grafe č. 4P v prílohovej časti. Z celkového počtu 13 191 osôb v situácii NEET v TTSK je takmer 30 % aktívne zapojených do hľadania práce z dôvodu evidencie na príslušnom úrade práce. Vysoká miera osôb v situácii NEET – aktívni sa nachádza v blízkosti miest Senica a Dunajská Streda. Z hľadiska pohlavia u osôb NEET – aktívni bolo identifikované rovnomerné rozdelenie týchto osôb (50 % muži a 50 % ženy).

Najviac žien v situácii NEET – aktívni sa nachádza v obciach v blízkosti Dunajskej Stredy. Podiel osôb v situácii NEET evidovaných na úrade práce (označovaných ako NEET – aktívni) vrátane podielu žien v situácii NEET – aktívni je zobrazený v grafoch č. 5P a 6P v prílohovej časti. Najvyššie zastúpenie osôb v situácii NEET – neaktívni majú obce Dobrá Voda, Kočín-Lančár a obec Šípkové (vo všetkých troch prípadoch ide o obce s prevahou žien v situácii NEET – neaktívni). Zastúpenie žien medzi NEET – neaktívnymi tvorí až 68 %. V 10 obciach (konkrétne Naháč, Vieska, Rybky, Horné Dubové, Medveďov, Dlhá, Dolné Lovčice, Koválov, Radošovce, Tekold'any) sú medzi osobami v situácii NEET – neaktívni len ženy. Podiel osôb v situácii NEET – neaktívni v jednotlivých obciach vrátane podielu žien v situácii NEET – neaktívni je ilustrovaný v grafoch č. 7P a 8P v prílohovej časti.

V nasledujúcej časti je skupina NEET rozdelená z hľadiska nasledujúcich 6 sub-kategórií, vrátane rodových rozdielov:

- Osoby s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie podľa osobitného predpisu – ISCED 0 až 2, t.j.: predprimárne vzdelanie; primárne vzdelanie a nižšie sekundárne vzdelanie
- Dlhodobo nezamestnané osoby, ne/evidované na úradoch práce
- Osoby mladšie ako 26 rokov veku, ktoré ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelne platené zamestnanie (absolvent školy);
- Osamelé dospelé osoby s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na starostlivosť alebo starajúce sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky;
- Osoby so zdravotným postihnutím – podľa § 9 ods. 1 písm. a) Zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Migranti/menšiny.

Aj napriek tomu, že údaje z SODB 2021 predstavujú jedinečný a najpodrobnejší zdroj informácií o obyvateľoch SR, je potrebné uviesť, že údaje nezachytávajú všetkých mladých ľudí v situácii NEET. Jedným z dôvodov je skutočnosť, že u časti obyvateľov sa nepodarilo zachytiť typ ekonomickej aktivity napr. z dôvodu nespolupracujúcich respondentov. Z dát použitých v predkladanej analýze vyplýva, že údaj o ekonomickej aktivite nebol zaznamenaný približne pri 3,25 % z populácie vo veku od 15 do 29 rokov (vrátane).

Osoby s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie podľa osobitného predpisu – ISCED 0 až 2, t.j.: predprimárne vzdelanie; primárne vzdelanie a nižšie sekundárne vzdelanie

Pre účely prvej sub-kategórie boli analyzované **mladí ľudia do 29 rokov (vrátane) v TTSK s dosiahnutým vzdelaním „základné vzdelanie“, „základné vzdelanie – 1. stupeň ZŠ“ a „základné vzdelanie – 2. stupeň ZŠ“**. Celkovo bolo v tejto skupine identifikovaných **257 osôb**, čo na celkovom počte mladých ľudí vo veku od 15 do 29 rokov (vrátane). **Ich rozdelenie podľa pohlavia je v pomere 88 % muži a 12 % ženy**. Najvyšší podiel osôb v situácii NEET s ukončeným základným vzdelaním majú obce Kuklov (74 %), Zlaté klasy (72 %) a Štefanov (64 %). Celkové rozloženie podielu osôb v situácii NEET s dosiahnutým vzdelaním ISCED 0 – 2 je zobrazené v grafe č. 9P v prílohovej časti.

Dlhodobo nezamestnané osoby, ne/evidované na úradoch práce

Distribúcia krátkodobo a **dlhodobo nezamestnaných osôb v situácii NEET** v TTSK podľa pohlavia ukazuje, že muži a ženy majú podobný podiel v oboch kategóriách nezamestnanosti. Z analýzy vyplýva zistenie, že rozdiely vo vzdelaní majú významný súvis s trvaním nezamestnanosti u NEET v TTSK. **Dlhodobo nezamestnané osoby v situácii NEET majú vyšší podiel jednotlivcov s ukončeným základným vzdelaním, v porovnaní s osobami v situácii NEET s ukončeným vysokoškolským vzdelaním. Naznačuje to možné prekážky, s ktorými sa osoby s ukončeným základným vzdelaním môžu stretávať pri hľadaní zamestnania.** Tieto prekážky môžu zahŕňať nižšiu flexibilitu na trhu práce a obmedzené príležitosti pre odborný rozvoj. Naopak, relatívne vysoký podiel absolventov vysokej školy medzi krátkodobo nezamestnanými NEET nie je možné jednoznačne interpretovať, resp. rozlíšiť, či sa jedná o nedobrovoľnú či dobrovoľnú nezamestnanosť vzhľadom na to že, vyššie vzdelanie môže mladým prinášať potenciálne výhody oproti mladým s nižším vzdelaním, vďaka ktorému majú lepší prístup k profesijným príležitostiam a majú schopnosti rýchlejšie sa prispôbiť meniacim sa požiadavkám trhu práce. Tieto zistenia podčiarkujú dôležitosť systémov podpory a opatrení, ktoré by mali byť cielené na podporu dlhodobo nezamestnaných jednotlivcov so základným vzdelaním s cieľom zvýšiť ich prístup k príležitostiam na trhu práce a podporiť ich profesijný rozvoj. **Zaujímavým zistením je aj fakt, že 11 % dlhodobo nezamestnaných osôb v situácii NEET v TTSK disponuje vysokoškolským vzdelaním.**

Podiel UoZ do 29 rokov (vrátane) v TTSK podľa dĺžky evidencie a v členení na ukončené základné a vysokoškolské vzdelanie je súčasťou Tabuľky č.4.

Tabuľka 4 Podiel NEET – UoZ do 29 rokov (vrátane) v TTSK podľa dĺžky evidencie a v členení na ukončené základné a vysokoškolské vzdelanie k 31.12.2020

Dĺžka evidencie	so ZŠ	s VŠ
krátkodobo nezamestnaný	15 %	16 %
dlhodobo nezamestnaný	24 %	11 %

Zdroj: UPSVAR

Rozloženie krátkodobo a dlhodobo nezamestnaných osôb v situácii NEET v TTSK podľa kódov odborov vzdelania je zobrazené v Tabuľke č. 5P. Vyplýva z nej, že dlhodobo nezamestnaní mladí ľudia do 29 rokov (vrátane) dominujú najmä v kategórii s nižším vzdelaním alebo s neúplným vzdelaním, čo naznačuje možné prekážky pri získavaní zamestnania. Naopak, krátkodobo nezamestnaní NEET-ovia dominujú v kategóriách spojených s odbormi kuchár a hotelierstvo, čo môže odrážať sezónnu povahu týchto povolání alebo rýchlejšie obnovovanie zamestnanosti v týchto odvetviach.

Tabuľka 5 Odbory vzdelania u NEET – UoZ do 29 rokov podľa dĺžky evidencie k 31.12.2020

Názov odboru vzdelania	krátkodobo nezamestnaní	dlhodobo nezamestnaní	spolu osoby NEET – UoZ
neuvedené	14,8 %	27,1 %	16,4 %
gymnázium	5,7 %	6,2 %	5,7 %
obchodná akadémia	3,5 %	3,8 %	3,5 %
kuchár	3,4 %	2,4 %	3,3 %
hotelová akadémia	3,4 %	1,4 %	3,1 %
čauník, servírka	2,1 %	2,0 %	2,1 %
kaderník	2,1 %	2,2 %	2,1 %
autoopravár - mechanik	2,0 %	1,4 %	1,9 %
elektrotechnika	1,8 %	1,2 %	1,8 %
spoločné stravovanie	1,5 %	0,4 %	1,4 %
mechanik počítačových sietí	1,3 %	0,6 %	1,3 %
pracovník marketingu	1,3 %	1,0 %	1,3 %
mechanik elektrotechnik	1,2 %	1,0 %	1,2 %
obchod a podnikanie	1,2 %	0,8 %	1,1 %
škola podnikania	1,0 %	1,6 %	1,0 %
kozmetik	1,0 %	1,4 %	1,0 %
kuchár	1,1 %	0,2 %	1,0 %

Zdroj: UPSVAR

Osoby v situácii NEET v TTSK sa najvýraznejšie koncentrujú z odborov vzdelania, ktoré súvisia so službami. Pozitívom však je, že väčšina z nich sa radí medzi krátkodobo nezamestnaných. Pomerne náročné uplatnenie majú aj gymnazisti, ktorí sa ďalej nešpecializovali na vysokej škole, resp. univerzite. V Tabuľke č. 6 sú

sumarizované skupiny odborov vzdelania u UoZ do 29 rokov (vrátane) podľa dĺžky evidencie.

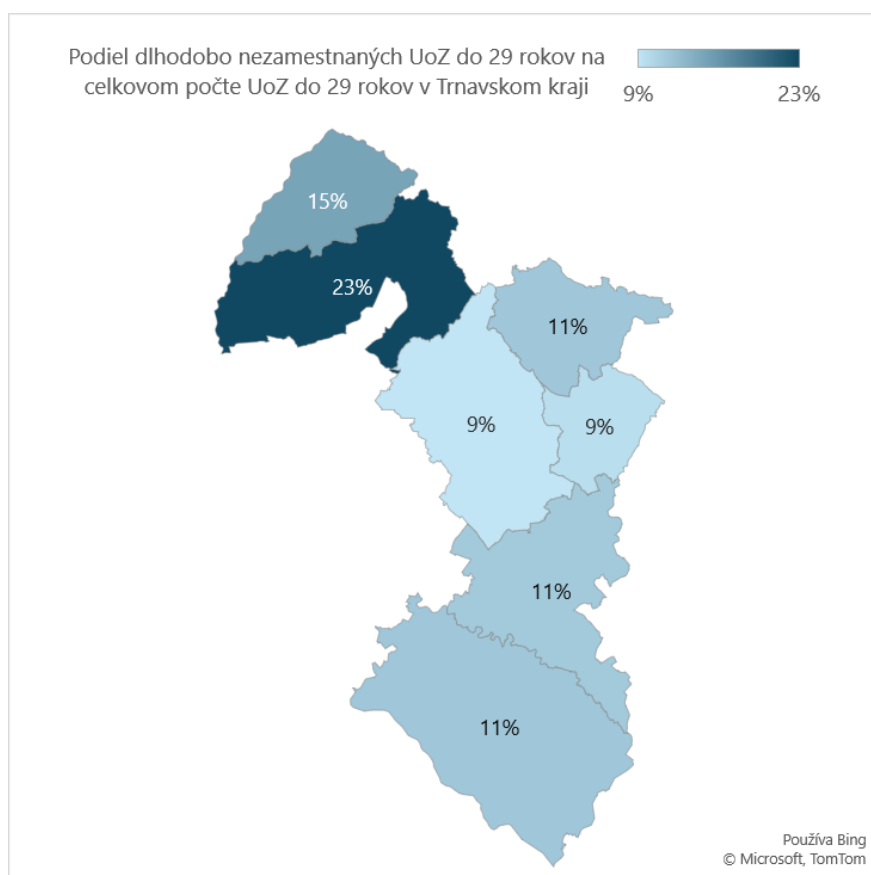
Tabuľka 6 Skupiny odborov vzdelania u NEET – UoZ do 29 rokov podľa dĺžky evidencie k 31.12.2020

Skupiny odborov	dlhodobozamestnaní	krátkodobozamestnaní
64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II	73	565
63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I	61	477
79 Predprimárne, základné a úplné stredné vzdelanie na gymnáziu	37	230
36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia	29	122
26 Elektrotechnika	21	211
24 Strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba II	19	211
62 Ekonomické vedy	13	92
82 Umenie a umeleckoremeselná tvorba I	11	75

Zdroj: UPSVAR

Z hľadiska rozloženia dlhodobozamestnaných UoZ do 29 rokov (vrátane) v TTSK možno sledovať významné disparity medzi jednotlivými okresmi. Pokým okresy Senica (23 %) a Skalica (15 %) evidujú výrazne vyššie percento dlhodobozamestnaných UoZ v porovnaní s ostatnými okresmi, v okresoch Hlohovec a Trnava sú vykazované nižšie percentuálne hodnoty (zhodne po 9 %), čo naznačuje existenciu lepších pracovných podmienok na miestnom trhu práce v týchto okresoch.

Obrázok 4 Podiel NEET – UoZ a NEET neaktívni na celkovej populácii TTSK vo veku od 15 do 29 rokov (vrátane)

Zdroj: Ústredie PSVR a SODB, 2021

Štruktúra nezamestnaných osôb v situácii NEET v TTSK z hľadiska ich predchádzajúceho zamestnania je zobrazená v Tabuľke č. 7. Kategória "Neuvedené" zahŕňa prevažne prípady osôb v situácii NEET, ktoré ešte nepracovali alebo nemajú stabilnú pracovnú skúsenosť. **Zistenie, že dlhodobo nezamestnané osoby v situácii NEET tvoria výrazne väčší podiel v kategórii "Neuvedené" v porovnaní s krátkodobo nezamestnanými NEETmi naznačuje ich zvýšenú zraniteľnosť na trhu práce a výzvy, s ktorými sa stretávajú pri hľadaní zamestnania.**

Tabuľka 7 Štruktúra nezamestnaných NEET v TTSK z hľadiska ich predchádzajúceho zamestnania v členení na krátkodobo a dlhodobo nezamestnaných k 31.12.2020

Názov zamestnania	krátkodobo nezamestnaní	dlhodobo nezamestnaní	celkovo
Neuvedené	23,7 %	30,7 %	24,6 %
Čašník, servírka	5,4 %	2,2 %	5,0 %
Pomocný pracovník	4,9 %	5,2 %	5,0 %
Pracovník v sklade (skladník)	4,3 %	3,8 %	4,2 %
Predavač v obchodnej prevádzke	3,5 %	4,4 %	3,6 %
Všeobecný administratívny pracovník	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Montážny pracovník	2,7 %	4,2 %	2,9 %
Operátor v strojárskvej výrobe	2,9 %	2,4 %	2,8 %
Manipulačný pracovník inde neuvedený	2,9 %	2,0 %	2,8 %
Predavač	2,0 %	3,6 %	2,2 %
Kuchár (okrem šéfkuchára)	2,3 %	1,4 %	2,2 %
Pomocný pracovník vo výrobe	1,9 %	1,8 %	1,9 %
Pomocný administratívny pracovník	1,3 %	1,0 %	1,3 %
Upratovačka	1,0 %	2,2 %	1,1 %
Pomocník v kuchyni	1,1 %	0,8 %	1,0 %
Ručný balič, plnič	1,0 %	0,8 %	0,9 %

Zdroj: UPSVAR

*Osoby mladšie ako 26 rokov veku, ktoré ukončili príslušným
stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme
štúdiá pred menej ako dvomi rokmi a od jej ukončenia nemali
pravidelne platené zamestnanie*

Pri skúmaní **osôb mladších ako 26 rokov, ktoré ukončili svoje vzdelávanie pred menej ako dvoma rokmi a odvtedy nemali pravidelne platené zamestnanie**, bol v prvom kroku analyzovaný podiel týchto osôb na predmetnej skupine. Z uvedených údajov vyplýva, že 692 takýchto osôb nemalo platené zamestnanie, čo predstavuje 58 % zo všetkých prípadov. Pomer mladých absolventov, ktorí po ukončení sústavnej prípravy na povolanie v dennej forme nemali pravidelné platené zamestnanie, je tak pomerne vysoký. Tento trend poukazuje na potenciálne problémy s integráciou mladých na trhu práce. **Najvyšší podiel v tejto skupine obyvateľov majú z hľadiska dosiahnutého vzdelania mladí ľudia so stredným odborným vzdelaním, pričom pomer medzi zastúpenými mužmi a ženami je takmer vyrovnaný.** Výrazným rozdielom je vyšší podiel žien s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa (31 %) v porovnaní s mužmi (15 %) v tej istej kategórii.

Z hľadiska okresov majú Senica (21 %) a Galanta (13 %) najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných absolventov, čo naznačuje potrebu špecifických opatrení na podporu

zamestnanosti v týchto oblastiach. Naopak, okresy Hlohovec (4 %) a Dunajská Streda (6 %) vykazujú nižší podiel dlhodobo nezamestnaných absolventov, čo môže byť dôsledkom lepších podmienok na trhu práce v týchto regiónoch. Podiel dlhodobo nezamestnaných absolventov na celkovom počte absolventov v celom TTSK je zobrazený v grafe č. 10P v prílohovej časti.

Osamelé dospelé osoby s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na starostlivosť alebo starajúce sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky

Z osôb v situácii NEET v TTSK, ktorí majú aspoň jedno nezaopatrené dieťa v domácnosti, je slobodných 53.45 % žien a 56.85 % mužov. Medzi osobami v situácii NEET je podiel vydatých žien (44,79 %) vyšší ako ženatých mužov (42,47 %). Ostatné skupiny osôb v situácii NEET na základe rodinného stavu vykazujú minimálne podiely. **Zistenie, že vydaté ženy majú vyšší podiel medzi osobami v situácii NEET v porovnaní so ženatými mužmi, môže odzrkadľovať rôzne sociálne tlaky a očakávania týkajúce sa rodinných povinností.** Z hľadiska dosiahnutého vzdelania tejto skupiny sú najpočetnejšie osoby v situácii NEET osoby s úplným stredným odborným vzdelaním, ktoré tvoria 21,9 % tejto podskupiny. U nich môžu prinášať problémy s pracovnou integráciou nedostatočne relevantné odborné zručnosti. **Osoby v situácii NEET s ukončeným základným vzdelaním, predstavujúce 20,3 %, čelia obmedzeným príležitostiam na zamestnanie v modernom ekonomickom kontexte, kde sa čoraz viac kladie dôraz na technické a odborné schopnosti.** Skupina osôb v situácii NEET s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa, ktorí tvoria 12,2 % tejto podskupiny, môže mať problémy s pracovnou integráciou z dôvodu možnej prekvalifikovanosti v kombinácii so slabšou ponukou pracovných miest v danej oblasti (12,2 %).

Najvyšší podiel osôb v situácii NEET s minimálne jedným nezaopatreným dieťaťom v TTSK majú okresy Galanta (34 %) a Dunajská Streda (33 %). Uvedené okresy môžu čeliť špecifickým výzvam v súvislosti so skorým rodičovstvom mladých ľudí. Skoré rodičovstvo v týchto okresoch môže zvýšiť riziko chudoby a sociálneho vylúčenia pre mladých rodičov, ktorí majú následne problém s hľadaním stabilného zamestnania, resp. s možnosťami pokračovania v štúdiu. Bližšie vyhodnotenia tejto skupiny osôb v situácii NEET sú dostupné v rámci Tabuliek č. 8 a 9 a Grafu č. 11P v prílohovej časti.

Tabuľka 8 Podiel mužov a žien v situácii NEET v TTSK s aspoň jedným nezaopatreným dieťaťom v domácnosti podľa rodinného stavu

Pohlavie	Rodinný stav	Podiel
Žena	Slobodná	53,45 %
	Vydatá	44,79 %
	Rozvedená	1,59 %
	Vdova	0,18 %
	Nezistené	0,13 %
Muž	Slobodný	56,85 %
	Ženatý	42,47 %
	Rozvedený	0,68 %

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Tabuľka 9 Podiel NEET v TTSK s aspoň jedným nezaopatreným dieťaťom v domácnosti podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Podiel
Bez školského vzdelania	0,30 %
Nezistené	5,20 %
Základné	20,30 %
Vyučení	11,70 %
Stredné (bez maturity)	5,40 %
Vyučení s maturitou	6,60 %
Úplné stredné odborné	21,90 %
Úplné stredné všeobecné	5,70 %
Vyššie odborné	5,20 %
Vysokoškolské - 1. stupeň	5,20 %
Vysokoškolské - 2. stupeň	12,20 %
Vysokoškolské - 3. stupeň	0,20 %
Celkovo	100,00 %

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Osoby so zdravotným postihnutím – podľa § 9 ods. 1 písm. a) Zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Z analýzy dát vyplývajú evidentné rozdiely v počte osôb v situácii NEET poberajúcich invalidný dôchodok medzi pohlaviami a vekovými skupinami. Napríklad veková skupina 18-24 rokov má nízky počet poberateľov invalidného dôchodku oproti starším vekovým skupinám, čo môže byť spôsobené menšou pravdepodobnosťou zdravotných problémov v mladom veku. Zistením taktiež je, že muži majú vo všeobecnosti vyšší počet poberateľov invalidného dôchodku ako ženy vo všetkých vekových skupinách. To môže odrážať rôzne sociálne a ekonomické faktory, ako je napríklad rozdielna pravdepodobnosť úrazov na pracovisku alebo rôzne vzorce v

prístupe k zdravotnej starostlivosti medzi pohlaviami. **U mužov sa počet osôb v situácii NEET poberajúcich invalidný dôchodok zvyšuje s vekom, najmä po 24. roku života.** Korelácia medzi vekom a počtom poberateľov predstavuje 0,83, čo možno charakterizovať ako významnú koreláciu. U žien dosiahol korelačný koeficient len 0,63 čo bolo spôsobené prvotným rastom poberateľiek invalidného dôchodku do veku 21 rokom a ich následným poklesom v ďalších rokoch. **Osoby so základným vzdelaním predstavujú v tejto skupine NEET najvyšší podiel (41 %).** Na to nadväzuje zistenie, že ďalších 21 % osôb v situácii NEET je bez školského vzdelania, resp. má neuvedené vzdelanie. Z hľadiska rozloženia v rámci okresov podiel NEET so zdravotným postihnutím medzi jednotlivými okresmi v rámci TTSK značne variuje. Napríklad okres Hlohovec má výrazne najvyšší podiel osôb v situácii NEET so zdravotným postihnutím, a to až 14 % z celkového počtu osôb v situácii NEET, zatiaľ čo okresy Dunajská Streda, Skalica a Senica majú nižší podiel (6 %, 7 % a 8 %). Uvedené zistenia sú uvedené v tabuľke č. 10 a grafe č. 12P v prílohovej časti. Z hľadiska skúmania obcí je zaujímavosťou, že v 33 obciach TTSK tvoria celkovú populáciu zdravotne postihnutých osôb v situácii NEET ženy, zatiaľ čo v 53 obciach tvoria túto populáciu len muži. Podiel osôb v situácii NEET so zdravotným postihnutím na celkovom počte osôb v situácii NEET v jednotlivých obciach vrátane rozdelenia podľa pohlavia je zobrazený v grafoch č. 13P a 14P v prílohovej časti.

Tabuľka 10 Štruktúra NEET so zdravotným postihnutím podľa vzdelania v TTSK

Vzdelanie	Podiel
Základné	41 %
Vyučení	10 %
Stredné (bez maturity)	10 %
Vyučení s maturitou	3 %
Úplné stredné všeobecné	4 %
Úplné stredné odborné	7 %
Vyššie odborné	2 %
Vysokoškolské - 1. stupeň	1 %
Vysokoškolské - 2. stupeň	2 %
Vysokoškolské - 3. stupeň	0 %
Neuvedené/bez školského vzdelania	21 %

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

TTSK má značnú diverzitu v zastúpení občanov iných krajín v situácii NEET. Výraznú časť tejto skupiny tvoria občania z Českej republiky, Maďarska a Rumunska. **Z hľadiska rozdelenia pohlavia tvoria z tejto skupiny osôb 24 % muži a 76 % ženy.** Celkovo najpočetnejšou skupinou NEET s cudzím štátnym občianstvom v TTSK sú vydaté ženy v domácnosti, čo možno vysvetliť niekoľkými faktormi. Po prvé, mnohé z týchto žien môžu pochádzať z ekonomicky zabezpečených rodín, kde rodina alebo manžel zabezpečuje ich finančnú podporu, čím im umožňuje sústrediť sa na starostlivosť o domácnosť. Po druhé, obdobie tesne po dovŕšení troch rokov veku dieťaťa je kritické, keď matky často čelia rozhodovaniu o návrate do práce alebo pokračovaní v starostlivosti o dieťa, čo môže viesť k ich rozhodnutiu zostať doma. Ďalej, ženy s cudzím štátnym občianstvom čelia jazykovým a administratívnym bariéram, ktoré sťažujú ich vstup na trh práce, čo ich môže ďalej motivovať zostať doma. Značný je aj počet slobodných žien v domácnosti. Mužov v domácnosti je výrazne menej ako žien a takmer sa medzi nimi nevyskytujú ženatí muži. Zaujímavosťou v predmetnom skúmaní je, že v okrese Skalica, je z celkového počtu cudzincov až 27 % takých, ktorí sú v situácii NEET. Oproti iným okresom ide o výrazne vysoký podiel. Naopak, okresy Piešťany a Trnava vykazujú najnižšie percentuálne zastúpenie NEET s cudzím občianstvom, s hodnotami 4 % a 5 % z celkového počtu NEET s cudzím občianstvom v regióne, čo môže indikovať relatívne lepšie podmienky zamestnanosti alebo prístupu k vzdelaniu v týchto okresoch.

Dočasné útočisko v SR si k 24.3.2024 našlo 118 286 osôb, pričom dominantne ide o osoby z Ukrajiny, a to kvôli pretrvávajúcemu vojnovému konfliktu. Výrazný podiel majú osoby v produktívnom veku, pričom ženy predstavujú väčšinu a to 74 %. V TTSK našlo dočasné útočisko celkovo 10 483 osôb, z čoho 6 190 predstavujú osoby v produktívnom veku a z nich **77,2 % tvoria ženy**. Všetky uvedené informácie o tejto skupine osôb v situácii NEET sú bližšie zobrazené v tabuľkách 11 - 13 a grafe č. 15P v prílohovej časti.

Tabuľka 11 Počet občanov iných krajín

Štátne občianstvo	Počet
Česká republika	65
Čínska ľudová republika	1
Chorvátska republika	2
Maďarsko	24
Nemecká spolková republika	1
Nezistené	1
Ostatné	12
Poľská republika	5
Rakúska republika	1
Rumunsko	19
Ruská federácia	9
Severomacedónska republika	1
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	2
Spojené štáty americké	2
Srbská republika	4
Ukrajina	12
Vietnamská socialistická republika	4
Celkový súčet	165

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Tabuľka 12 Počet občanov iných krajín v situácii NEET v TTSK podľa pohlavia, rodinného stavu a súčasnej ekonomickej aktivity

Rodinný stav	Súčasná ekonomická aktivita					Celkovo
	muž			žena		
	dôchodca	nezamestnaný	osoba v domácnosti	nezamestnaný	osoba v domácnosti	
nezistené	0	0	1	0	16	17
rozvedený, rozvedená	0	0	1	0	1	2
slobodný, slobodná	2	9	24	14	45	94
ženatý, vydatá	0	1	2	3	46	52
Celkovo	2	10	28	17	108	165

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Tabuľka 13 Celkový počet platných tolerovaných pobytov cudzincov v TTSK s účelom dočasné útočisko v členení podľa jednotlivých okresov, veku a pohlavia k 24.3.2024

Kraj	Okres	Veková skupina/ pohlavie									SPOLU
		0-17		0-17 spolu	18-60		18-60 spolu	60+		60+ spolu	
		mužské	ženské		mužské	ženské		mužské	ženské		
TTSK	Dunajská Streda	525	429	954	498	1 436	1 934	71	178	249	3 137
	Galanta	333	311	644	143	869	1 012	30	122	152	1 808
	Hlohovec	47	38	85	42	123	165	6	13	19	269
	Piešťany	232	220	452	196	594	790	44	79	123	1 365
	Senica	89	94	183	36	183	219	5	22	27	429
	Skalica	102	97	199	73	242	315	8	23	31	545
	Trnava	496	468	964	422	1 333	1 755	59	152	211	2 930
TTSK SPOLU		1 824	1 657	3 481	1 410	4 780	6 190	223	589	812	10 483
SR SPOLU		19 509	18 202	37 711	18 418	52 452	70 870	3 016	6 689	9 705	118 286

Zdroj: <https://www.minv.sk/?docasne-utocisko>

3.4 Zhrnutie východiskovej situácie

Kapitola č. 3 poskytuje podrobný pohľad na zastúpenie mladých osôb do 29 rokov (vrátane) v TTSK. V úvodnej časti bola analyzovaná štruktúra týchto osôb na základe dosiahnutého vzdelania, miery nezamestnanosti a migrácie do iného kraja. Okrem toho boli zmapované opatrenia prijaté na posilnenie postavenia a udržanie mladých ľudí v regióne a možnosti vzdelávania a uplatnenia sa v regióne (z hľadiska stredných a vysokých škôl). Úspešnosť absolventov stredných a vysokých škôl v TTSK bola analyzovaná na základe jedinečných dát z portálu www.uplatnenie.sk

Osobám v situácii NEET sa podrobne venuje časť 3.3 ktorá tieto osoby analyzuje z dvoch pohľadov – osoby v situácii NEET – aktívni a osoby v situácii NEET – neaktívni. V zmysle požadovanej štruktúry sú tieto osoby podrobne analyzované z hľadiska 6 samostatných sub-kategórií. Uvedená časť obsahuje tabuľkové a grafické časti, ktoré sú súčasťou textov a samostatnej prílohovej časti predkladanej analýzy.

4. Rizikové faktory vzniku situácie NEET a identifikácia možných opatrení v regióne

4.1 Rizikové faktory vzniku situácie NEET – ohrození a identifikácia možných opatrení

Kvalitatívny prieskum zahŕňal realizáciu rozhovorov so žiakmi posledných ročníkov stredných škôl, z ktorých prichádza v rámci kraja na úrady práce sociálnych vecí a rodiny najviac absolventov (Tabuľka 14). Tieto rozhovory sa zameriavajú na získanie kvalitatívnych dát, ktoré môžu vypovedať o možnom vzniku situácie NEET, mapujú preto skupinu NEET – ohrození.

Tabuľka 14 Zoznam stredných škôl s najnižšou mierou uplatniteľnosti absolventov v TTSK k 30. 6. 2020

Názov školy	Mesto/obec	Nezamestnaní	Mimo evidencie	Nezamestnaní s dohodou	Celkovo neuplatnení
Stredná odborná škola technická	Piešťany	11%	14%	4%	29%
Stredná odborná škola technická	Hlohovec	13%	9%	7%	28%
Súkromná stredná odborná škola SD Jednota	Šamorín	11%	9%	9%	28%
Súkromná stredná odborná škola ADVENTIM	Dunajská Streda	0%	25%	0%	25%
Súkromná stredná odborná škola podnikania	Senica	8%	7%	8%	23%
Súkromná stredná odborná škola – Magán Szakközépiskola	Sládkovičovo	11%	11%	0%	22%
Súkromná stredná odborná škola DSA	Trnava	6%	11%	6%	22%
Stredná odborná škola	Senica	11%	6%	5%	21%
Obchodná akadémia	Sereď	4%	6%	9%	19%

Zdroj: Uplatnenie.sk, Trexima Bratislava

V rámci analýzy situácie NEET – ohrození bolo zrealizovaných celkovo 72 rozhovorov na 3 stredných školách nasledovne:

- **Obchodná akadémia v Seredi** (OA Sered') – výskumná vzorka tvorená 13 končiacimi žiakmi odboru obchodná akadémia (10 žien a 3 muži)
- **Stredná odborná škola technická v Piešťanoch** (SOŠT Piešťany) – výskumná vzorka tvorená 37 končiacimi žiakmi študijných odborov mechanik strojov a zariadení, mechanik elektrotechnik a autoopravár mechanik (37 mužov)
- **Súkromná stredná odborná škola podnikania v Senici** (SSOŠP Senica) – výskumná vzorka tvorená 22 končiacimi žiakmi študijných odborov ekonomické a administratívne služby v podnikaní a informačné a digitálne technológie (18 mužov, 4 ženy)

Tabuľka 15a Štruktúra respondentov NEET – ohrození

Stredná škola	Študijný odbor	Počet respondentov
Obchodná akadémia v Seredi	obchodná akadémia	13
Stredná odborná škola technická v Piešťanoch	mechanik strojov a zariadení	8
	mechanik elektrotechnik	14
	autoopravár mechanik	15
Súkromná stredná odborná škola podnikania v Senici	ekonomické a administratívne služby	7
	informačné a digitálne technológie	11

Zdroj: vlastné spracovanie

4.1.1 Analýza objektívnych a subjektívnych rizikových faktorov v prípade NEET – ohrození

V tejto časti sú analyzované objektívne a subjektívne faktory, ktoré by mohli v budúcnosti viesť ku vzniku situácie NEET medzi skúmanými žiakmi. Pre účely analýzy sú tieto faktory rozdelené na **objektívne**, ktoré zahŕňajú **nevhodný výber študijného odboru, absenciu kariérneho poradenstva, nepostačujúcu prax** a **subjektívne**, medzi ktoré patria **ašpirácie a motivácie, záujem o participáciu a trávenie voľného času**.

Objektívne faktory

- NEVHODNÝ VÝBER ŠTUDIJNÉHO ODBORU

Medzi respondentmi sa nachádzalo vysoké zastúpenie osôb, ktoré sa v budúcnosti nechystajú pracovať v odbore, ktorý vyštudovali. Výber študijného

odboru bol realizovaný zo strany rodičov/starých rodičov, prípadne išlo o výber školy, ktorá sa nachádza neďaleko bydliska a ponúka možnosť maturity. Nesprávny výber študijného odboru tiež respondenti spájali s nízkym vekom, v ktorom si daný študijný odbor vyberajú. Ich študijné očakávania a preferencia tak častokrát neboli naplnené, nakoľko sa v priebehu dospievania menia.

„Nebaví ma táto škola úprimne a nechcela by som v tom pokračovať a robiť to.“ (OA Sered')

„Z teoretického hľadiska som sa naučil dosť, keby som chcel tak sa viem naučiť aj využiť v praxi... Ale nechcem to robiť.“ (SOŠT Piešťany)

„Zlý odbor... ja si nepredstavujem, že v tom pôjdem pracovať s týmto vzdelaním. (SSOŠP Senica)

„Keďže sa tie stredné školy vyberajú v takom mladom veku, tak potom máme veľké očakávania, tak pochybujem, že potom by nejaká škola splnila tie očakávania, čo som mal v tom veku.“ (SSOŠP Senica)

Uvedení respondenti sa v budúcnosti plánujú zamestnať mimo svoj odbor či už ako kozmetička, barber, prípadne policajt, či hasič, alebo plánujú pracovať v oblasti gastronómie a stravovacích služieb. Časť respondentov vníma ako dôležité zarobiť si v prvom roku po škole peniaze a prípadne ísť ďalej študovať na policajnej akadémii, či dovzdelávať sa prostredníctvom kurzov v inom odbore.

„Plánujem si spraviť kozmetický kurz, barber a mať svoj vlastný biznis.“ (OA Sered')

„By som chcel ísť možno o rok do Bratislavy na policajnú asi tú akadémiu.“ (SOŠT Piešťany).

„Ja v tom pokračovať nebudem, chcel by som ísť k hasičom.“ (SOŠT Piešťany)

„Väčšine sa to podarí rovno a keď nie, hľadajú v gastronómii. Kto chce robiť, tak robí. Hlavne mladí majú veľa možností...“ (SOŠT Piešťany)

V prípade žiakov zo SOŠT v Piešťanoch, ktorá využíva **možnosti duálneho vzdelávania**, sa žiaci študijných odborov mechanik strojov a zariadení, mechanik elektrotechnik a autoopravár mechanik **vyjadrovali pozitívne o možnostiach získať prax priamo vo výrobných podnikoch v regióne**. Niektorí študenti potvrdili, že prax im umožnila nahliadnuť do reálneho využitia daného štúdia a pozícií, ktoré by mohli vykonávať. **Neradi by však v týchto pozíciách hľadali svoje uplatnenie po absolvovaní štúdia, hlavne z dôvodu vyšších platových očakávaní ako sú ponúkané na dané absolventské pozície**. Problém tiež vidia v nedostatočnom množstve pracovných miest v ich odbore v meste Piešťany. V dlhodobom horizonte uvažujú skôr o práci v zahraničí, ktorá by im priniesla väčšie finančné ohodnotenie, i keď mimo odboru ich štúdia.

„Tie platy sú úplná almužna, to si radšej budem sám privyrábať, ako aj teraz popri škole, si viac zarobím.“ (SOŠT Piešťany)

„Rozmýšľame aj do Švédska, je to práca na stavbe, troška fyzicky náročnejšia, ale za tie peniaze to stojí.“ (SOŠT Piešťany)

„Príležitostí na uplatnenie sa tu nie sú také... skôr Rakúsko, Poľsko, v Čechách sú lepšie podmienky aj pre automechanika.“ (SSOŠP Senica)

„V zahraničí je tento odbor celkom dobre platený.“ (SOŠT Piešťany)

„Naposledy, čo som videl, tak je tu málo tých pracovných miest, akože na tento odbor.“ (SOŠT Piešťany)

Väčšina respondentov z odboru mechanik strojov a zariadení a autoopravár mechanik potvrdila **záujem o realizáciu vlastného podnikania, či pokračovanie v práci, ktorú sa snažia rozvíjať aj popri štúdiu**. Častokrát sa títo respondenti venujú aktivitám zo svojho študijného odboru aj v rámci svojho voľného času. Svoju víziu vlastného podnikania však označili za finančne náročnú.

„Ja už teraz mám vlastnú dielňu, a kde tu niečo známym opravím... a chcem ísť s tým ďalej, niečo vlastné v tomto smere.“ (SOŠT Piešťany)

„Podnikanie... určite podnikat' a robiť niečo vlastné, tie autá určite.“ (SOŠT Piešťany)

„Už prácu mám aj teraz, montovať okná do rodinnej firmy, možno potom by som nejakého konštruktéra vyskúšal, ale toto už mám vybavené.“ (SOŠT Piešťany)

„Skôr nájsť si prácu a potom mať vlastné podnikanie.“ (SOŠT Piešťany)

„Potom možno po čase, keď už aj viacej tej praxe atď., tak otvoriť si vlastnú dielňu.“ (SOŠT Piešťany)

„To tu má asi každý, že by chcel vlastný servis, ale je to finančne náročné.“ (SOŠT Piešťany)

Poznatky o možnostiach rekvalifikácie a získania vedomostí mimo svoj odbor mala len časť respondentov. U respondentov, ktorí si plánujú založiť vlastné podnikanie a venovať sa činnostiam mimo svoj odbor vzdelania, je ale pozitívom skutočnosť, že absolventi obchodnej akadémie, ako aj Súkromnej strednej odbornej školy podnikania môžu aj pri takomto uplatnení využiť získané teoretické poznatky pri zakladaní podnikania ako účtovníctvo, administratíva a korešpondencia, či podniková ekonomika.

Na druhej strane absolventi Strednej odbornej školy technickej v Piešťanoch majú možnosť realizovať počas štúdia praktickú výuku ako aj duálne vzdelávanie, absentujú však práve predmety zamerané na vzdelávanie v oblasti účtovníctva, administratívy, či podnikovej ekonomiky, ktoré by práve ašpirácie smerujúce k vlastnému podnikaniu mohli viac podporiť nadobudnutím nevyhnutných vedomostí ako aj zručností.

Z kvalitatívnych dát môžeme usudzovať, že napriek neochote hľadať si prácu vo vyštudovanom odbore a nepokračovaní v štúdiu na vysokej škole, môžu absolventi odboru obchodná akadémia a ekonomické a administratívne služby v podnikaní využiť svoje nadobudnuté zručnosti práve vo vlastnom podnikaní, prostredníctvom ktorého môžu realizovať rôznorodé činnosti vo väčšine odvetví národného hospodárstva.

Respondenti zo študijných odborov mechanik strojov a zariadení, mechanik elektrotechnik a autoopravár mechanik vnímajú možnosti uplatnenia sa v danom odbore ako dostatočne vysoké, vnímajú aj dostupnosť pracovných miest na trhu práce, ich aspirácie však smerujú práve k založeniu si vlastného podnikania, keďže platové podmienky pre absolventské pozície vnímajú ako nedostatočné. Zároveň však respondenti potvrdili **nedostatok znalostí v zakladaní vlastného podnikania, ktoré nie je súčasťou ich formálneho vzdelávania** a pre ich vlastné uplatnenie na trhu prácu by bolo potrebné. Respondenti tiež vnímajú ako problematickú dĺžku požadovanej praxe u zamestnávateľov, ktorí ponúkajú pracovné pozície, v ktorých by sa mohli uplatniť.

- ABSENCIA KARIÉRNEHO PORADENSTVA

Na základe rozhovor s respondentmi sa ukázalo, že **množstvo respondentov nemá aktuálne životopisy**. V rámci formálneho vzdelávania sa k téme tvorby životopisu respondenti dostali len v rámci anglického jazyka, kde bolo zámerom naučiť sa odbornú terminológiu, nie však vytvoriť relevantný životopis pre trh práce.

„Životopis aktuálny nemám. Robili sme si ich na angličtine pred dvoma rokmi, ale nie sú použiteľné.“ (OA Sereď)

Taktiež zaznel ohlas, aby *„škola vo väčšej miere poskytovala kariérne poradenstvo aj s možnosťou rozhovorov so zamestnávateľmi.“ (OA Sereď)*

Všetci respondenti z OA Sereď a SSOPŠ Senica, v menšej miere zo SOŠT Piešťany potvrdili, že **nemajú veľký prehľad o súčasných pozíciách, ktoré sú im ako absolventom v špecifických odboroch ponúkané na pracovnom trhu**. Taktiež väčšina nesleduje pracovné portály, len malá časť respondentov vedela pomenovať aspoň jeden pracovný portál, kde je možné vyhľadávať voľné pracovné pozície, a taktiež len malá časť z nich aj reálne pracovné ponuky vyhľadávala. V prípade, že sa aktívne žiaci zaujímajú o možnosti práce, ide skôr o prácu v zahraničí. Väčšina respondentov by svoje zamestnanie hľadala prostredníctvom svojich známych. **Pomerne málo respondentov by využilo možnosť hľadania si práce prostredníctvom úradu práce, a väčšina respondentov ani nemala informácie o registrácii na úrade práce, či o tom, ako úrad práce funguje.**

„Ja poznám profesiu... či tak nejak sa to volá, ale nechodím tam, neviem, čo sú tam za ponuky. Možno v budúcnosti využijem, neviem.“ (SSOŠP Senica)

„Profesia.sk ja som skúšal na brigádu do Holandska, ale počul som zlé recenzie tak som sa rozhodol do toho neísť.“ (SOŠT Piešťany)

„Internet alebo známi. Alebo osobne do nejakej firmy.“ (SOŠT Piešťany)

„Cez známych alebo na úrade práce.“ (SOŠT Piešťany)

Respondenti zároveň vnímajú ako **nedostatočné prepájanie vzdelávania s porozumením požiadaviek trhu práce a ich možnosťami na uplatnenie po absolvovaní študijných odborov** najmä na OA Sereď a SSOŠP Senica. Respondenti uvádzajú, že systém vzdelávania, ako bol ponúkaný, nesleduje súčasné trendy. Zároveň by respondenti prijali, ak by im bolo umožnené študovať svoj odbor viac do hĺbky, čo by im umožnilo získať viac potrebných poznatkov.

„Ten odbor je starý proste, tam sú také veci proste, ktoré sa učili v dvetisícdesiatom, dvanástom roku... už zbytočné informácie.“ (SSOŠP Senica)

„Tu je kúsok zo všetkého, ale nič sa človek nenaučí poriadne.“ (SSOŠP Senica)

„Napríklad, že prvý ročník by tam boli všetky tie základy z každého, a potom semináre alebo na taký spôsob niečo, že si vyberie každý, čo ho zaujíma viacej, a tomu by sa viacej venoval.“ (SSOŠP Senica)

V rámci štúdia, najmä v posledných ročníkoch, **by respondenti ocenili možnosť odborných prednášok, či workshopov zameraných na kariérne poradenstvo, ktoré by boli súčasťou vyučovacích hodín.** V rámci takéhoto poradenstva by sa radi viac dozvedeli o možnostiach na trhu práce, ale aj o tom ako sa pripraviť na vyhľadávanie pracovných ponúk, pohovorov, či príprave životopisu. **Záujem by bol tiež o informácie o prípadných možnostiach rekvalifikácie, kurzov, či školení,** ktoré by mohli respondentov pripraviť lepšie na možnosť efektívneho uplatnenia sa na trhu práce.

„Potrebujeme kariérnych poradcov.“ (OA Sereď)

„Ak by sa dalo niekam ísť, že si nájdem brigádu, alebo viem, že si môžem spraviť prax popri škole...stáže, proste tá prax, nielen teoretické veci.“ (SSOŠP Senica)

Kvalitatívne dáta nám v oblasti vedomostí budúcich absolventov v oblasti uplatnenia sa na trhu práce naznačujú **potrebu realizovať kariérne poradenstvo priamo na stredných školách.** Tým môžu byť rozvíjané nielen praktické zručnosti respondentov v daných študijných odboroch, ale aj zručnosti súvisiace s orientáciou sa na trhu práce pre získanie želaného zamestnania, či vytvorenia širšieho spektra poznatkov a zároveň možností pre budovanie vlastného podnikania.

- NEPOSTAČUJÚCA PRAX

Respondenti SSOŠP Senica potvrdili **nedostatočné prepojenie štúdia na prax v študijných odboroch služby v podnikaní a informačné a digitálne technológie,**

ktoré by si práve takúto formu vzdelávania vyžadovali. Zároveň vyjadrili **nespokojnosť, že prax, ktorá im je v rámci štúdia ponúknutá, častokrát nesúvisí s ich študijným odborom.** Väčšina respondentov uvádzala, že by prax ocenili, nakoľko v prípade, ak by mali záujem sa v daných odboroch na trhu práce uplatniť, vidia ako jediné riešenie sami sa rozvíjať a dovzdelávať mimo školy, prípadne v budúcnosti realizovať nejaké školenia, či kurzy.

„Sú to základy, to neni, že by sme sa tu niečo naučili, poznáme tie základy, ak sa nám aj niečo páči už sami musíme v tom pokračovať, učiť sa... Akože, komu sa niečo páči, napríklad nejaké programovanie, sa už sám tomu venuje.“ (SSOŠP Senica)

„V rámci školy nie je prepojenie na prax.“ (SSOŠP Senica)

„Ak je prax len týždeň, to je také, že, keď tam niekto ide iba na týždeň, nikomu sa neoplatí zaškolať alebo takéto niečo.“ (SSOŠP Senica)

„Tak ja som pracoval vo firme v Čechách a vlastne ja som tam len archivoval. Nič nebolo také, čo by súviselo nejak s mojím odborom. Takže to sú také praxe, no.“ (SSOŠP Senica)

OA Sereď ako aj SOŠT Piešťany sú zaradené do systému duálneho vzdelávania, čo poskytuje žiakom možnosť dlhodobého získania praktických zručností priamo v priebehu štúdia. Nie všetci žiaci si túto formu štúdia volia, preto boli **v rámci skúmania pozorované možné rozdiely medzi žiakmi s vyšším počtom hodín praxe (súčasť duálneho vzdelávania) a s nižším počtom hodín praxe (štandardná dĺžka praxe pre žiakov mimo duálneho systému vzdelávania).**

„Aj keď je tu veľa autorizovaných servisov, tak vyžadujú výučné listy, maturity a hlavne veľa praxe.“ (SOŠT Piešťany)

Všeobecne možno konštatovať, že **všetci respondenti pozitívne hodnotili možnosti praxe popri štúdiu v rôznych odvetviach súkromnej alebo verejnej sféry.** Pre väčšiu časť respondentov OA Sereď a SOŠP Senica bola školská prax zatiaľ jediná pracovná skúsenosť, s ktorou sa stretli.

„Pracovala som len na povinnej praxi.“ (OA Sereď)

V rámci odboru autoopravár mechanik (SOŠT Piešťany) však väčšina respondentov potvrdila, že pracuje popri štúdiu v rámci brigád, či výpomoci v autodielnach, prípadne vlastných dielnach, ako bolo vyššie spomenuté. V niektorých prípadoch bolo naznačené, že môže ísť o zárobok v rámci šedej ekonomiky, kedy žiaci daného odboru už v súčasnosti majú možnosť privyrobiť si, či už ako automechanici alebo v iných oblastiach predaja a po skončení štúdia môžu v takýchto pracovných aktivitách naďalej pokračovať.

„Ja si privyrobím, je to aj moje hobby, montovať, upravovať, to je to, čo ma baví a teda aj zarobím čo to pri tom.“ (SOŠT Piešťany)

„Podobne aj u mňa, viem si už teraz slušne zarobiť.“ (SOŠT Piešťany)

„Predávam oblečenie a tak, ale o tom veľmi nechcem...“ (SOŠT Piešťany)

Dĺžka povinnej praxe pre žiakov mimo systému duálneho vzdelávania je 10 pracovných dní v 3. ročníku a 10 pracovných dní vo 4. ročníku. Uvedená dĺžka povinnej praxe v rozsahu uvedených dní nie je pre trh práce postačujúca, čo potvrdzujú aj respondenti. Na druhej strane respondenti zaradení v systéme duálneho vzdelávania hodnotili objem povinnej praxe u zazmluvnených subjektov pozitívne aj napriek tomu, že realizácia praxe u zamestnávateľa prebiehala aj počas výučby predmetov.

„Jediná nevýhoda duálneho vzdelávania bola, že ja na ekonomické cvičenia nemám hlavu, keďže prax vo firme bývala v tých časoch, kedy sa učilo EKC, tak som musela chodiť po doučovaniach.“ (OA Sereď)

„Ja som spokojný, že umožnili akože študovať prax inde, ako len na škole. To je taká výhoda na tejto škole.“ (SOŠT Piešťany)

V rámci technických odborov bola zo strany respondentov aj **požiadavka na modernejšie technické zabezpečenie pre praktické využitie, ktoré vnímajú ako nevyhnutné, ak by chceli v daných odboroch pokračovať aj po skončení štúdia**. Technická vybavenosť a sledovanie trendov daného odboru by malo byť nevyhnutnou súčasťou kvalitnej prípravy na trh práce najmä v odboroch, ktoré sú veľmi dynamické a vyžadujú odborné technické znalosti.

„Pre nás bola nevýhoda, že sa zakúpili až teraz tento štvrtý ročník CNC stroje a nejaké vybavenie, keď si programoval... to chýbalo... Mnohé by mohli byť novšie, a nie šesťdesiat rokov staré.“ (SOŠT Piešťany)

Respondenti študujúci v systéme duálneho vzdelávania vnímajú vyššiu mieru nadobudnutých praktických zručností oproti spolužiakom mimo tento systém vzdelávania. Väčší objem povinnej praxe vnímajú aj sami respondenti ako svoju výhodu, i keď potvrdzujú, že skúsenosť z praxe neznamena pre nich motiváciu v danom odbore zostať pracovať aj po skončení školy.

„Chceli, by aby som tam zostal, no nemám záujem, malý plat pre mňa, si predstavujem viac.“ (SOŠT Piešťany)

Žiaci vychádzajúci zo systému duálneho vzdelávania sú pre trh práce jednoznačne kvalifikovanejší v porovnaní s absolventmi bez nadobudnutej praxe, prípadne s nízkym počtom hodín povinnej praxe. Pozitívny efekt systému duálneho vzdelávania pri uplatnení sa na trhu práce popisuje aj analýza Najvyššieho kontrolného úradu z roku 2022: „Komparatívna analýza výsledkov absolventov duálneho a školského systému ukazuje, že systém duálneho vzdelávania je spojený s nižšou mierou nezamestnanosti, vyššou mierou zamestnanosti, nižšou mierou ekonomickej neaktivity, vyšším podielom pracujúcich v odbore a vyšším mzdovým

ohodnotením. V prípade niektorých ukazovateľov sa však rozdiely v čase zmenšujú, čo je v súlade so zisteniami odbornej literatúry.²⁴

Subjektívne faktory

- AŠPIRÁCIE A MOTIVÁCIE

V rámci realizácie rozhovorov bola pozorovaná **značná letargickosť, či istý nezáujem o ďalšie uvažovanie o možnostiach na trhu práce**. Väčšina respondentov z odborov obchodná akadémia a administratívne služby v podnikaní sama potvrdila, že veľmi neuvažuje o budúcnosti v kontexte kariéry a práce.

„Ved’ uvidím, čo mi život prinesie... Potom budem riešiť.“ (OA Sered’)

„Neviem, neuvažujem o tom takto zatiaľ, možno niekde brigádne v sklade.“ (SSOŠP Senica)

To môže výrazne ovplyvniť schopnosť a ochotu zapojiť sa do nadchádzajúceho pracovného procesu. Väčšina respondentov zároveň potvrdila, že sa neplánuje hneď po ukončení školy zamestnať, či aktívne sa zaujímať o možnosti zamestnania sa.

„Plánujem si dať chvíľu oddych, prázdniny.“ (OA Sered’)

Respondenti najmä z technických odborov, ktorí majú skúsenosť s prácou a aj v súčasnosti pôsobia ako brigádnici, či pracovná výpomoc v rodinných podnikoch, či realizujú vlastné pracovné aktivity, majú v pláne v pozíciách zotrvať, pokiaľ to bude pre nich výhodné ekonomicky, ako aj z hľadiska dostatočného voľného času. Ide však o menšiu časť respondentov, ktorí pracujú najmä v oblasti elektrotechniky, či autoopravy.

„Mám tú skúsenosť, že si viem zarobiť, je to taká rodinná firmička, tam asi aj zostanem, je to časovo a finančne celkom vyhovujúce.“ (SOŠT Piešťany)

„Ja by som trebárs chcel zostať v tom servise, v ktorom teraz som.“ (SOŠT Piešťany)

Na základe rozhovoru vyplynulo, že **respondenti nemajú reálny odhad o svojom budúcom platovom ohodnotení a majú len hmlisté predstavy o pracovných plánoch, ako aj nižšie ambície vo svojich budúcich pracovných pozíciách**. Ich ašpirácie sú na nízkej úrovni v oblasti uvažovania o zamestnaní, či budovaní si pracovnej kariéry. Možno však pozorovať mierne rozdiely medzi respondentmi z technických odborov, ktorí majú väčšiu pracovnú skúsenosť z brigád, či praxe a ich

²⁴ Implementácia systému duálneho vzdelávania na Slovensku:

<https://www.nku.gov.sk/documents/33855/34228/Implement%C3%A1cia%20syst%C3%A9mu%20du%C3%A1neho%20vzdel%C3%A1vania%20na%20Slovensku.pdf/cc4537d6-e8e8-a90a-1e23-076b7b4f0d0a>

predstavy o budúcom zamestnaní majú viac reálne kontúry najmä v oblasti automechaniky, či mechaniky strojov.

Zároveň aj miera motivácie pracovať na svojich zručnostiach, odbornosti nadobudnutej na strednej škole, či rozvíjaní svojich schopností pre lepšie uplatnenie sa na trhu práce sa zdá byť nízka a nepredstavuje podstatnú časť uvažovania o vlastnej budúcnosti respondentov.

Z kvalitatívnych dát tak môžeme predpokladať, že **miera aspirácie a motivácie pre budovanie možností uplatnenia sa na trhu práce nevykazuje vyššiu úroveň, nakoľko záujmy respondentov smerujú skôr do oblastí voľnočasových aktivít ako pracovných**. V prípade, ak respondenti uvažujú o vlastnom podnikaní, ich predstavy sú veľmi vágne a často s nedostatočnými vedomosťami o formálnych náležitostiach nevyhnutných pre zakladanie vlastného podnikania. Tu je možné sledovať nízku mieru aspirácií u respondentov, ako aj vnímanie nízkej dostupnosti a možnosti zúčastňovať sa kurzov, školení, či iných typov vzdelávania sa v oblasti zakladania vlastného podnikania.

- ZÁUJEM O PARTICIPÁCIU

Respondenti vo všeobecnosti potvrdili **nízku mieru angažovanosti, participácie na rôznych komunitných aktivitách, či podujatiach, ktoré by sa diali v ich okolí**, alebo by mohli byť pre nich z hľadiska sebarozvoja, či nadobudnutia nových zručností zaujímavé, či už v podobe workshopov, seminárov, školení a iného neformálneho vzdelávania.

„Ani nie, neviem, či by som vlastne aj niečo také navštívil, ak by bolo niekde blízko.“ (SSOPŠ Senica)

„Je tu podľa mňa veľa organizácií, ale nikto sa o to nezaujíma, akože z našej skupiny sa o to nezaujímate, tak by som povedal.“ (SOŠT Piešťany)

Respondenti sa zhodli, že **majú nedostatok informácií od organizácií, ak by sa chceli zapojiť do nejakých dobrovoľníckych, či animátorských aktivít**. Časť respondentov by ocenila, ak by školu z času na čas navštívili predstavitelia mládežníckych organizácií, ktorí by priniesli informácie o možnostiach zapájania sa do rôznych odborných kurzov, školení, či dobrovoľníctva.

„To by ma bavilo s deťmi robiť, rád by som robil animátora na letných táboroch.“ (SOŠT Piešťany)

„Ja tiež by som rád niekde išiel robiť, či s deťmi... aj sem tam v dedine idem pomáhať s kosením a upratovaním, ale aj iné by som rád, ak viem čo.“ (SOŠT Piešťany)

„Mňa by bavilo si urobiť trénerský kurz, že by ma ľudia volali, aby som im pomáhal sa napríklad zlepšovať v cvičení a tak...to by ma bavilo.“ (SOŠT Piešťany)

Počas rozhovorov bolo možné identifikovať len troch respondentov, ktorí potvrdili, že sú súčasťou mládežníckych aktivít, ktoré vnímajú ako pridanú hodnotu popri štúdiu pre vlastný sebarozvoj. Zároveň však vidia nižšiu mieru záujmu zo strany spolužiakov zapájať sa do zmyslupnejších aktivít a sami potvrdzujú, že je menší záujem o členstvo v tomto type skupín.

„Napríklad ja som tu na škole v parlamente študentskom. Je aj senický parlament, tam nie som, ale viem, že existuje. Človek sa tam môže trochu aj rozvíjať... My keď sme boli ešte mladší, tak sme viac robili, boli sme aktívnejší. Tieto nové ročníky, čo prišli, tak už sú skôr takí, že si chcú ísť sadnúť a ten parlament, aby sa neučili a nič tam neriešia.“ (SSOPŠ Senica)

“Ja som členom mládežníckeho parlamentu, je to také spojenie mladých ľudí, ktorí sú akční, kreatívni a majú nejaké nápady na inováciu, pre mesto, pre seba. Robia nám nejaké workshopy, nám vždy zavolajú niekoho a môžeme sa o tom porozprávať. Alebo také prospešné aktivity pre mesto, upratovanie, alebo rôzne aktivity vymýšľame, musíme to celé zorganizovať a voláme tam ľudí, konferencie a také... Ale zo školy som tam jediný...” (OA Sereď)

„Prijal by som, aj by som chcel spraviť takú vec, že prebrať občianske združenie. Lenže potrebujeme tam byť traja a nenašiel som ešte dvoch ďalších ľudí. Bolo by to fajn, lebo to je zabehnuté občianske združenie, a mohol by som pre tie decká niečo robiť.“ (SSOPŠ Senica)

V oblasti participácie a angažovanosti je možné **sledovať nedostatok záujmu o zapájanie sa do mimoškolských aktivít, či foriem neformálneho vzdelávania sa, ten však môže byť ovplyvnený aj nedostatočnou informovanosťou o takýchto možnostiach**. Žiaci, ktorí by mali záujem byť súčasťou aktivít zameraných na dobrovoľníctvo či participáciu, o týchto možnostiach v mestách, či obciach, v ktorých žijú, vedia len minimálne.

- TRÁVENIE VOĽNÉHO ČASU

Značná časť respondentov potvrdila, že **nemajú vedomosti o možných aktivitách na zmyslupné trávenie voľného času a nenavštevujú žiadne mládežnícke organizácie, komunitné centrá, či centrá voľného času**. Respondenti ani nevedeli identifikovať organizácie zamerané na mladých, či realizáciu voľnočasových aktivít pre mladých. Ak respondenti hovoria o nejakých aktivitách smerujúcich na mladých ľudí, je to skôr v kontexte toho, že ich je nedostatok práve pre ich vekové kategórie a záujmy.

„Nie, vôbec neviem, čo také tu je, či vôbec je nejaká taká organizácie pre mladých, neviem o ničom.“ (SOŠP Piešťany)

„U nás v dedine robia pre deti tábory, opekačky a tak, ale to pre deti najmä.“ (SOŠP Piešťany)

„Workoutové ihrisko by som zobral... tiež festivaly, tam chodilo veľa ľudí ale teraz sa to zrušilo, to je biedne.“ (SOŠT Piešťany)

„Neviem, že by tu niečo také bolo...“ (SSOPŠ Senica)

„Asi nič také...“ (OA Sereď)

Z pohľadu trávenia voľného času môžeme hovoriť o dvoch typoch respondentov, tých ktorí svoj čas trávia doma, zväčša na sociálnych sieťach, či hraním hier a tých, ktorí sa aktívne venujú športu. V prípade respondentov, ktorí sa venujú športu, zohráva dôležitú úlohu komunita športovcov a priestor, v ktorom sa spoločne stretávajú a trávia čas, čo je najčastejšie posilňovňa.

„Chcela by som si len ležať na gaučíku a skrolovať Tiktočík.“ (OA Sereď)

„Bud' idem s kamarátmi von, alebo som na počítači, ležím v posteli a nič nerobím.“ (SOŠT Piešťany)

„Je tu otvorená telocvičňa aj mimo školy... ale nechodím tam.“ (OA Sereď)

„Kde sa celkom mladí ľudia, kde sa stretávajú, tak to je proste tá posilka.“ (SOŠT Piešťany)

„Šport, posilka... to chodíme chalani aj spolu.“ (SOŠT Piešťany)

Ak navštevujú nejaké typy organizácií venujúce sa mladým ľuďom, ide väčšinou o športové kluby, prípadne využívajú verejné športoviská, kde sa pravidelne ako mladá generácia stretávajú. Zároveň však respondenti poukazujú na nízku kvalitu športových klubov.

„Akože sú tu také, že športové niektoré organizácie, ktoré umožnia ten šport, že dá sa tu robiť, ale je to tu také slabé. Prešiel som si väčšinu športov tuto a bolo to slabé. Slabá úroveň.“ (SOŠT Piešťany)

„Keď tu je dačo, tak skôr tak na okolí, kde sú silnejšie kluby.“ (SOŠT Piešťany)

Respondenti, ktorí sa aktívne venujú od detstva športovým aktivitám, upozorňujú na nekvalitné podmienky pre aktívnu športovú prípravu mládežníkov, či športových dorastencov. Vnímajú negatívne nedostatočnú podporu modernizácie športovísk a športových klubov, ktorá môže pôsobiť demotivujúco pre pokračovanie vo vyššom veku. Respondenti taktiež upozornili, že vnímajú pretrvávajúce spory majiteľov športovísk s mestom. Úroveň športových organizácií a klubov označili najmä v meste Piešťany za nízku, a skôr vnímajú vyššiu úroveň kvality v okolitých väčších mestách.

„...v Trnave sú lepší, máš väčšie šance ísť na nejaké súťaže. To je všetko o tom, že keď tu aj niečo je, je to zastaralé.“ (SOŠT Piešťany)

„Ja už nehrávam hokej. Bolo to super, ale potom sa zrušil v Piešťanoch hokejový štadión, pretože tam boli spory majiteľa s mestom. Teraz to znovu otvorili, ale jednotlivé ročníky neotvorili už.“ (SOŠT Piešťany)

Časť respondentov z hľadiska voľnočasových aktivít vníma riziká, ktoré vznikajú pre mladých ľudí, či už vo verejnom priestore alebo online priestore. Tieto riziká vidia ako nedostatočne riešené, či už zo strany školy, alebo iných organizácií, ktoré by sa mali venovať preventívnym programom pre mladých ľudí. Respondenti nedokázali identifikovať žiadne organizácie, ktoré sa venujú prevencii závislostí u mladých, rizikám online priestoru či iným programom práce s mládežou.

„Tuná okolo školy sú tri šenky, každý druhý koho poznám trávu húli... a ani to nikto nechce riešiť.“ (SOŠT Piešťany)

„Lebo doba, počítače. Nič iné ich nezaujíma, iba doma sú zavretí a hrá to hry.“ (SOŠT Piešťany)

Z hľadiska trávenia voľného času je možné **identifikovať nedostatok príležitostí, ako aj nízku mieru záujmu o využívanie aktivít realizovaných mládežníckymi organizáciami.** Tá môže byť spôsobená aj nízkou mierou informovanosti, kedy respondenti nedokázali pomenovať žiadne mládežnícke organizácie okrem športových klubov, prípadne športových aktivít pre mladých. Aj v tomto prípade sú lokálne športové kluby pre mladých vnímané ako nekvalitné, či nesplňajúce očakávania a tak sa väčšia časť respondentov presúva skôr do posilňovní, ktoré sú okrem športovania aj miestnom socializácie mladých. Zaujímavosťou je reflektovanie rizík zo strany respondentov, ktoré sa spájajú s trávením voľného času v online priestore ako aj v mestských lokalitách, ktoré vnímajú ako nie bezpečné z hľadiska patologických javov, ktoré sa v nich vyskytujú.

4.1.2 Analýza preventívnych aktivít pre mladých v situácii NEET - ohrození

Na základe zistení z kvalitatívneho prieskumu zameraného na zisťovanie **objektívnych** (nevhodný výber študijného odboru, absencia kariérneho poradenstva, nepostačujúca prax) a **subjektívnych faktorov** (ašpirácia a motivácia, záujem o participáciu, trávenie voľného času) vzniku situácie NEET – ohrození možno identifikovať niekoľko preventívnych opatrení, ktorých realizácia pomáha eliminovať vznik samotnej situácie NEET u mladých ľudí. Medzi hlavné preventívne aktivity pre mladých ohrozených situáciou NEET boli identifikované: navýšenie rozsahu praxe počas štúdia, kariérne poradenstvo, proaktivita mládežníckych organizácií.

- *Navýšenie rozsahu praxe počas štúdia*

Na základe rozhovorov s respondentmi sa ukázalo, že **je potrebné zvýšiť rozsah praxe počas štúdia.** Z rozhovorov boli zároveň identifikované potreby študentov realizovať prax v rámci vyučovacích hodín, aby nedochádzalo k nutnosti nahrádzať si absencie doučovaním, prípadne následne individuálnym doberaním si prebranej látky z predmetov, na ktorých sa z dôvodu praxe nemohli zúčastniť. Práve prax umožní

respondentom získať **cenné pracovné skúsenosti a rozvíjať návyky, ktoré sú nevyhnutné pre ich budúce úspešné začlenenie sa na trhu práce.**

Praktické skúsenosti získané počas štúdia im pomáhajú lepšie pochopiť teoretické vedomosti a aplikovať ich v reálnych situáciách. Týmto spôsobom sa študenti stávajú lepšie pripravenými na svoje budúce povolania a zvyšujú svoje šance na úspešné zamestnanie sa po ukončení štúdia a uplatnenie sa na trhu práce.

- Kariérne poradenstvo

Značná časť respondentov **zdôrazňovala potrebu začlenenia kariérneho poradenstva do školských osnov.** Kariérne poradenstvo počas školy by umožnilo respondentom získať vedomosti o ich reálnych možnostiach zamestnania na trhu práce a budúcich pracovných miestach. Okrem toho by kariérne poradenstvo pomohlo študentom naučiť sa, ako efektívne napísať životopis a motivačný list, čo je kľúčové pre úspešné uchádzanie sa o pracovné pozície. Zároveň bola identifikovaná požiadavka **viac zapájať do kariérneho poradenstva odborníkov z praxe,** ktorí majú priamu skúsenosť s požiadavkami na trhu práce.

Kariérne poradenstvo by teda nielen poskytlo informácie o pracovných príležitostiach, ale aj **praktické rady a nástroje, čo by študentom pomohlo lepšie sa pripraviť na vstup na trh práce.** Zároveň by bolo vhodné rozvíjať aj mäkké zručnosti, ktoré sú z hľadiska požiadaviek na trhu práce vnímané ako podstatné pre získanie pracovného uplatnenia.

- Proaktivita mládežníckych organizácií

Kvalitatívna analýza rozhovorov priniesla niekoľko zistení, ktoré smerujú **k požiadavke širšieho zapojenia mládežníckych organizácií v okresoch do školských, prípadne mimoškolských aktivít na stredných školách.** Väčšia časť respondentov na jednej strane nedokázala identifikovať existujúce mládežnícke organizácie v mestách, v ktorých študujú, na druhej strane však bola vyslovená požiadavka u časti respondentov na možnosti zapájania sa do rôznych typov komunitných, či voľnočasových aktivít, o ktorých však nemajú dostatok informácií.

Zistenia zároveň naznačujú, že práve **školské prostredie je vhodné na prezentáciu rôznych foriem neformálneho vzdelávania, školení, rozvíjania mäkkých zručností, či len na prezentáciu možností aktívneho trávenia voľného času mimo školských lavíc.** Mimo školského prostredia respondenti nemajú veľa možností na získanie priameho kontaktu s rôznymi mládežníckymi organizáciami, keďže ich iniciatívne nevyhľadávajú a značnú časť voľného času trávia v domácom prostredí, posilňovni, či online priestore. Proaktívnosť zo strany lokálnych mládežníckych organizácií by mohla pôsobiť aj prevenčne voči niektorým negatívnym aspektom, ktorými je mladá generácia v súčasnosti ohrozená popri situácii NEET, či už ide o rôzne

typy závislostí, radikalizáciu, prípadne uzatváranie sa do patologických skupín v online priestore.

4.2 Rizikové faktory vzniku situácie NEET – UoZ a identifikácia možných opatrení

Kvalitatívny prieskum osôb v situácii NEET – UoZ prebiehal na vzorke **80 respondentov z 5 okresov TTSK**. Jednotlivé úrady práce boli kontaktované so žiadosťou o realizáciu kvalitatívneho prieskumu, na základe ktorej boli zorganizované osobné stretnutia s osobami v situácii NEET. Štruktúra osôb bola nasledovná:

Z celkového počtu 80 respondentov tvorili **muži približne 56 % a ženy 44 %**. Samotné zloženie respondentov podľa pohlavia a iných charakteristík bolo možné ovplyvniť len parciálne, pretože na predvolania úradov PSVR nereagovali všetci oslovení uchádzači o zamestnanie.

Najvyšší počet respondentov z hľadiska veku tvorili UoZ vo veku 26 a 28 rokov. Tieto tri vekové skupiny mali celkové zastúpenie na vzorke približne 24 %. Najnižšie zastúpenie respondentov bolo vo veku 18, 19 a 23 rokov (zhodne po 5 %).

Tabuľka 15 Štruktúra respondentov NEET – UoZ z hľadiska veku

Vek	Počet respondentov	Podiel vekovej kategórie na celkovom počte respondentov
18	4	5,0 %
19	4	5,0 %
20	6	7,5 %
21	6	7,5 %
22	7	8,8 %
23	4	5,0 %
24	8	10,0 %
25	8	10,0 %
26	9	11,3 %
27	8	10,0 %
28	10	12,5 %
29	6	7,5 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 16 Štruktúra respondentov NEET – UoZ podľa bydliska

Bydlisko respondenta	Počet respondentov	Podiel respondentov
mesto	34	42,5 %
obec	46	57,5 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Približne 58 % respondentov pochádza z obce v TTSK. Zvyšných 43 % respondentov uviedlo svoje bydlisko v meste. Medzi respondentmi mali najvyššiu mieru zastúpenia UoZ s dosiahnutým stredoškolským vzdelaním (75 %). Z nich bolo najviac absolventov strednej odbornej školy.

Tabuľka 17 Štruktúra respondentov NEET – UoZ podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet respondentov	Podiel respondentov
vysokoškolské	11	14 %
stredoškolské	60	75 %
<i>gymnázium</i>	8	13%
<i>stredná odborná škola</i>	40	67%
<i>stredná priemyselná škola</i>	2	3%
<i>neuvedené</i>	10	17%
základné	9	11 %

Zdroj: vlastné spracovanie

V dvoch nižšie uvedených zoznamoch sú zobrazené študijné programy a učebné odbory, ktoré boli u respondentov identifikované.

Zoznam uvedených vysokoškolských študijných programov:

- Aplikovaná informatika
- Elektrotechnika a informatika
- Informačné technológie
- Kriminalistická environmentalistika
- Masmediálna komunikácia
- Pedagogika
- Psychológia

Zoznam uvedených stredoškolských odborov

- Automechanik
- Čašník
- Dizajn
- Dopravná prevádzka
- Elektrotechnik
- Grafika
- Hotelová akadémia
- Chemik
- Informačné technológie
- Kaderník
- Krajčírka
- Kuchár
- Logistika

- Maliar
- Obchod a management
- Obchodná akadémia
- Polygrafia
- Potravinárstvo
- Strojár
- Strojní mechanik
- Záhradník
- Zdravotnícky laborant

Väčšina respondentov aktuálne žije spolu s rodičmi v jednej domácnosti (78 %). Medzi respondentmi, ktorí nebývajú s rodičmi, sa vyskytujú najmä ženy (14 respondentiek v porovnaní s 3 mužmi).

Tabuľka 18 Štruktúra respondentov podľa bývania

Bývanie	Počet respondentov	Podiel respondentov
s rodičmi	62	78 %
s partnerom/manželom	17	21 %
neuveďené	1	1 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 19 Štruktúra respondentov podľa pohlavia a bývania

Bývanie podľa pohlavia	Počet respondentov	Podiel z celkového počtu pohlavia
žena bývajúca s rodičmi	21	60 %
žena bývajúca s partnerom/manželom	14	40 %
muž bývajúci s rodičmi	41	91 %
muž bývajúci s partnerkou/manželkou	3	7 %
muž neuvedené	1	2 %

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcej časti sú analyzované výsledky kvalitatívneho prieskumu, ktoré majú za cieľ identifikovať rizikové faktory, ako aj možnosti prevencie a intervencie vo vzťahu k mladým ľuďom v situácii NEET.

4.2.1 Analýza objektívnych a subjektívnych rizikových faktorov NEET UoZ

V tejto časti sú analyzované objektívne a subjektívne faktory vedúce k situácii NEET v rámci TTSK. Výsledky kvalitatívneho výskumu poukazujú na rôznorodosť rizikových faktorov, ktoré prispievajú k tomuto stavu. Pre účely analýzy sú tieto faktory rozdelené na objektívne, ktoré zahŕňajú socio-ekonomické charakteristiky, vzdelávacie možnosti

vs. štruktúra a dopyt regionálneho trhu práce, dostupné služby, napr. sociálne, bariéry vstupu na trh práce a ďalšie. Je však nutné dodať, že každý NEET – UoZ má špecifickú kombináciu objektívnych a subjektívnych faktorov, ktoré ovplyvňujú možnosti pracovného uplatnenia.

Objektívne faktory

- ÚROVEŇ VZDELANIA A PRAXE

Nedostatočné vzdelanie a absencia praxe sú opakovane uvádzané ako hlavné prekážky pri vstupe na trh práce. Približne **20 % zo všetkých respondentov** uviedlo ako svoje vzdelanie **základné vzdelanie** prípadne **nižšie stredné odborné vzdelanie s výučným listom**. Mnohí z týchto respondentov poukázali na to, že im chýba maturita alebo vyššie vzdelanie potrebné pre lepšie pracovné príležitosti.

„Maturita by mi pomohla, ale čo už, teraz do školy nepôjdem.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Takmer všetci respondenti s dosiahnutým základným vzdelaním alebo výučným listom vnímajú svoje vzdelanie ako hlavnú bariéru toho, že sa nevedia uplatniť na trhu práce. Časť z nich uvažuje o pokračovaní v štúdiu, časť o zvyšovaní svojej kvalifikácie prostredníctvom odborných kurzov a školení.

„Potrebujem kurz, aby ma skôr zamestnali.“ (muž, okres Galanta)

Pri respondentoch s nízkou úrovňou dosiahnutého vzdelania sa často vyskytuje problém nedostatočnej osobnej motivácie.

„Ak si nenájdem prácu ako upratovačka, tak neviem, čo iné by som mohla robiť.“ (žena, okres Trnava)

„Keby viem, čo je dôvodom, prečo som nezamestnaná, tak sa asi už zamestnám, neviem presne, čo by som chcela robiť.“ (žena, okres Trnava)

Všeobecné vzdelanie bez konkrétnej špecializácie (gymnázium) je pre osoby nepokračujúce v štúdiu na vysokej škole problémom z hľadiska uplatnenia sa na trhu práce. Pre absolventov tohto štúdia neexistujú optimálne odbory, resp. sektory na uplatnenie sa, preto takýto absolvent hľadá uplatnenie naprieč viacerými odvetviami/sektormi.

„Neviem povedať, na základe čoho by som si vybrala konkrétne zamestnanie. Asi tak celkovo, tak pociťovo, že napríklad v tomto zamestnaní by som sa konkrétne cítila dobre.“ (žena, okres Piešťany)

Zamestnávateľa podľa skúseností respondentov so všeobecným vzdelaním prípadne s ukončenou ZŠ preferujú zamestnávať osoby s praxou prípadne s vyučeným odborom. Hľadanie práce pre tieto osoby sa stáva preto ešte ťažším, ako potvrdzuje respondent z okresu Dunajská Streda.

„Skúšal som hľadať brigádu aj na vianočných trhoch, povedali mi, že oni zoberú len niekoho, kto pozná ten odbor. Myslím si, že som ochotný sa veci naučiť, ale oni (pozn. zamestnávateľa) sú takí, že nedoučujú a nechcú.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Ďalšou skupinou respondentov v tejto kategórii sú osoby, ktoré **kriticky vnímajú voľbu svojho vyštudovaného odboru z hľadiska problémov pri uplatnení sa**. Respondentka z okresu Dunajská Streda spätne negatívne hodnotí výber odboru interiérový dizajn a zdôrazňuje, že ani medzi spolužiakmi nedošlo k uplatneniu sa v odbore vzdelania.

„Aj moji spolužiaci robia niečo úplne iné. Aj spolužiak spravil vysokú školu a nevenuje sa tomu, má rodinnú firmu.“ (žena, okres Dunajská Streda)

Rovnakú skúsenosť potvrdzuje aj respondent z okresu Dunajská Streda, ktorý vyštudoval odbor zameraný na polygrafiu.

„S mojím odborom bola možnosť ísť na vysokú školu, viem, že cca 10 spolužiakov aj išlo, ale išli študovať úplne iný odbor, to nemá nič s polygrafiou.“ (žena, okres Dunajská Streda)

Za negatívum výberu tohto odboru považuje aj skutočnosť, že moderné technológie v krátkom čase nahradia zamestnancov v tomto odbore. Tvrdí, že v jeho odbore je vysoká miera konkurencie z Indie a aj v rámci umelej inteligencie.

„Očakávam, že celé odvetvie kníhtlače zanikne do desiatich rokov a teda ani moje vzdelanie nebude potrebné.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Takéto, ale aj iné faktory môžu vplývať na to, že po vyštudovaní sa osoba neuplatní vo svojom odbore vzdelania, čím vznikajú disparity na trhu práce.

„Nikdy som nepracoval vo vyštudovanom odbore, pretože ten odbor prestal baviť.“ (muž, okres Piešťany)

Z hľadiska **praxe** a pracovných skúseností uvádzali respondenti rôznorodé skúsenosti. **Veľká časť z nich (približne 80 %) má aspoň minimálnu prax a skúsenosť s prácou**, čo možno považovať za pozitívne zistenie. Do tejto kategórie sú zaradení respondenti, ktorí vykonávali napríklad prax počas štúdia, brigádu, respektíve skrátený úväzok po ukončení štúdia, prípadne pracovali na trvalý pracovný pomer. Dĺžka pracovných skúseností týchto respondentov bola na úrovni od niekoľko týždňov až po viacročné pôsobenie u zamestnávateľa. Časť respondentov pracovala v zahraničí (Anglicko – pozícia čašníčka a Rakúsko – viacerí respondenti, napríklad automechanik prípadne kuriér).

Situácia osôb bez praxe a pracovných skúseností

- V prípade respondentov bez doterajšej praxe ide najmä o absolventov, ktorí nenadobudli prax ani počas štúdia. Nejde len o prípad absolventov gymnázia, v rámci ktorého nie je prax povinná, ale aj o absolventov stredných odborných škôl, v rámci ktorých nebolo možné vykonať povinnú prax ako súčasť štúdia kvôli pandémie COVID-19.

„Ja som študoval počas Covidu ten odbor čašník, prevádzky ale boli vtedy zatvorené, nemali sme vôbec prax.“ (muž, okres Trnava)

„Počas Covidu bolo ťažké hľadať si prácu, brigádu a získať tak prax.“ (muž, okres Trnava)

Takmer všetci respondenti bez praxe a skúsenosti so zamestnaním poukazujú na skutočnosť, že **zamestnávatelia požadujú v inzerátoch prax minimálne 2 roky v danom odbore alebo pozícii, no zároveň nie sú ochotní prijať človeka bez praxe a poskytnúť mu miesto, kde by skúsenosti s danou prácou nadobudol**. Túto skutočnosť potvrdzuje aj respondentka z okresu Dunajská Streda.

"Všade potrebujú prax, ale kde ju mám získať, keď ma nikto nezoberie bez praxe?" (žena, okres Dunajská Streda)

Pri rozhovore s respondentom z okresu Dunajská Streda bola identifikovaná preferencia zamestnávateľov prijať skôr osobu z duálneho vzdelávania, ako osobu, ktorá neštudovala v tomto systéme vzdelávania.

„Potreboval by som prax, zamestnávatelia vyžadujú viac ročnú prax, ale nemám ju kde získať. Napríklad išiel som do DM-ky (poz. predajňa s drogériou) a tam mi povedali, že oni už tam majú osoby z duálu. Skôr hľadajú tých, čo majú stredné duálne vzdelanie alebo absolventov hotelovej školy, keď počujú zamestnávatelia slovo gymnázium tak sa otočia.“ (muž, okres Dunajská Streda)

- **Medzi respondentmi bez praxe boli identifikované aj osoby s nízkou mierou osobnej motivácie a snahou riešiť svoju aktuálnu situáciu.** Respondentka z okresu Trnava, ktorá zatiaľ nemá skúsenosti so žiadnou prácou, na otázku o jej skúsenosti s trhom práce odpovedala nasledovne.

„Neviem, čo by som chcela robiť.“ (žena, okres Trnava)

Podobná odpoveď bola zachytená aj u respondenta z rovnakého okresu, ktorý by privítal pomoc.

„Sám neviem, čo dokážem robiť. Potrebujem niekoho, aby objavil to, čo viem, čo mi pôjde.“ (muž, okres Trnava)

Strata motivácie hľadať si prácu po takýchto skúsenostiach je vysokým rizikom pre osoby v situácii NEET a preto si zaslúži pozornosť v rámci preventívnych a intervenčných aktivít.

V priemere sú respondenti bez praxe v evidencii úradu PSVR 18 mesiacov. Okrem toho bol v rámci kvalitatívneho rozhovoru zachytený aj respondent, ktorý je v evidencii úradu PSVR už 5 rokov, ktorého dĺžka evidencie nebola z dôvodu skreslenia započítaná do vyššie uvedeného priemeru.

Situácia osôb s identifikovanou praxou a pracovnými skúsenosťami

Pri otázke na poslednú pracovnú skúsenosť a dôvody ukončenia pracovného vzťahu uvádzali respondenti viaceré skúsenosti, ktoré možno charakterizovať nasledovne:

- **Prerušenie, resp. ukončenie pracovnej kariéry kvôli osobným a rodinným dôvodom:** v prípade respondentiek, ktoré majú dieťa/deti sa často spomínalo prerušenie kariéry kvôli materskej alebo rodičovskej dovolenke. Takéto prerušenia často vedú k strate kontaktu s trhom práce a k nedostatku aktuálnych pracovných skúseností, čo následne sťažuje návrat do pracovného procesu.

„Moje posledné zamestnanie bola práca na recepcii hotela, po materskej mi povedali, že keďže mám syna a nebudem stíhať 12tky, tak sa musia rozlúčiť“. Ukončili so mnou pracovný pomer, lebo som nevedela pracovať 12tky a niekedy 16tky. Nechceli nastaviť inak ten pracovný čas. Pri dieťati sa to ale takto nedá.“ (žena, okres Dunajská Streda)

Pri realizovaní kvalitatívneho výskumu bolo identifikovaných 5 žien v situácii NEET, ktoré majú mladšie deti. Potreba starostlivosti o deti v čase chorôb (u zamestnávateľa to predstavuje čerpanie PN alebo OČR) no najmä nemožnosť pracovať viac ako 8 hodín z dôvodu starostlivosti o dieťa v poobedňajších hodinách po jeho vyzdvihnutí z jaslí, resp. predškolského zariadenia vytvára podľa respondentiek významnú bariéru pri hľadaní práce.

„Potrebovala by som v našom regióne nájsť prácu s pohyblivou pracovnou dobou. Je tu nedostatok pracovných ponúk špecificky pre matky s deťmi, kedy by im viac vyhovovalo robiť ráno a potom skôr odísť a ísť za dieťaťom do škôlky.“ (žena, okres Senica)

Takmer všetky respondentky v tejto situácii uviedli, že žijú v domácnosti s partnerom, resp. manželom (v jednom prípade ide o slobodnú mamičku, ktorej

so starostlivosťou o dieťa pomáhajú rodičia). Otcovia detí podľa slov respondentiek zväčša pracujú formou týždňových smien, prípadne majú aj dve práce, aby dokázali zabezpečiť príjem rodiny, čím starostlivosť o dieťa v plnom rozsahu zostáva na matke. Ochota hľadať si prácu s kratším pracovným časom sa preukázala u každej z nich. U zamestnávateľov sa ale stretávajú s požiadavkami na pracovný čas, ktorý nemožno zlúčiť so starostlivosťou o dieťa v domácnosti.

„Ja nemôžem robiť na smeny, to jednoducho nejde.“ (žena, okres Dunajská Streda)

„Nemôžem nastúpiť na plný úväzok, preferujem skrátený, aby som mohla vyzdvihnúť dieťa zo škôlky. Tu ale zamestnávatelia nechcú, nevedia tu tolerovať to, že máte dieťa a nemôžete robiť viac ako 8 hodín, lebo škôlka je max. do 16tej, nemá mi ho kto zobrať.“ (žena, okres Dunajská Streda)

Dve respondentky počas rozhovorov poukázali na jedno z možných riešení. Ako príklad opisovali firmu sídliacu vo Veľkom Mederi, ktorá ponúka prácu na vybraných pozíciách aj pre matky s deťmi a prispôsobuje im pracovnú dobu tak, aby sa dokázali postarať o dieťa. Napriek tejto možnosti, ktorá by dokázala riešiť tento problém, sú ale takéto miesta obsadzované osobami na starobnom dôchodku.

„Vo Veľkom Mederi majú firmu, kde je mamičkovská smena, ale pracujú tam dôchodcovia, ktorí si chcú privyrobiť, takže pre mamičky to ani nie je nakoniec, ako sa chcete potom zamestnať?“ (žena, okres Dunajská Streda)

- **Pracovné konflikty a neuspokojivé podmienky:** niektorí respondenti uviedli negatívne skúsenosti v pracovnom prostredí, ako napr. zlé vzťahy s kolegami, neplatené nadčasy, alebo neuspokojivé pracovné prostredie. Tieto faktory viedli k odchodu z práce a následne k ťažkostiam pri hľadaní nového zamestnania.

„Pracoval som v automobilovom priemysle, nastúpil nový kolega, bol nepríjemný, zaúčal som ho, boli tam potom konflikty, a to mi začalo vadit', tak som odišiel.“ (muž, okres Senica)

„Nerozumel som si tam s jednou osobou, navyše znižovali v tom čase stavy.“ U ďalšej respondentky z okresu Piešťany: „Mala som tam zlý kolektív, zlé podmienky pre zamestnancov, navyše nepreplácali nadčasy.“ (muž okres Dunajská Streda)

- **Krátkodobé brigády bez možnosti zamestnať sa dlhodobo:** Viacerí respondenti uviedli, že majú skúsenosť prevažne s krátkodobými brigádami,

ktoré im neposkytli dostatočnú stabilitu a možnosť dlhodobého zamestnania. Tieto krátkodobé pracovné príležitosti často neumožňovali získanie potrebných zručností a skúseností na zabezpečenie trvalého pracovného pomeru. Respondent z okresu Trnava uviedol:

„Prax len v rámci školy, pracoval som v tlačiarňi, robil som web stránky, ale aj neodbornú prácu, cca 3 mesiace u jedného zamestnávateľa a 3 mesiace u druhého. Nebola tam možnosť pokračovať.“ (muž, okres Trnava)

V ďalšom prípade išlo o prepustenie po krátkom čase: *„Mal som krátku prax, len mesiac a pol cez agentúru, odkiaľ som bol následne prepustený – jedného dňa si ma zavolali a ukončili so mnou zmluvu bez udania dôvodu.“ (muž, okres Trnava)*

- **Rôznorodé dôvody ukončenia pracovného vzťahu v poslednom zamestnaní:** Medzi ďalšie dôvody ukončenia posledného zamestnania, ktoré respondenti uvádzali, možno spomenúť napr. ukončenie práce v zahraničí a presťahovanie sa späť na Slovensko z dôvodu tehotenstva, ukončenie pracovného pomeru z dôvodu sťahovania sa do iného regiónu Slovenska, prípadne znižovanie počtu zamestnancov. Obdobie pandémie COVID-19 u niektorých respondentov rezonovalo v súvislosti so znižovaním počtu zamestnancov.

„Tam, kde som robil, znižovali stavy, keď bol covid, tak prepustili aj mňa“ (muž, okres Dunajská Streda)

„Pracovala som v nemocnici, nebola som očkovaná, preto som musela skončiť.“ (žena, okres Dunajská Streda)

- GEOGRAFICKÁ POLOHA

Bývanie v odľahlých obciach s väčšou vzdialenosťou od mesta v kombinácii s nedostatočnými dopravnými spojeniami a absenciou blízkych pracovných príležitostí predstavujú významné bariéry pre osoby v situácii NEET v TTSK. Tieto problémy sa prehlbujú ešte viac v prípade respondentov bez vodičského oprávnenia, resp. bez vlastného dopravného prostriedku. Viac ako polovica respondentov z kategórie NEET – UoZ nie je držiteľom vodičského preukazu, prípadne nemá k dispozícii auto (54 %). Ukážkou toho, ako respondenti bez vodičského oprávnenia, prípadne auta a nevyhovujúce spoje verejnej dopravy znižujú možnosti na zamestnanie sa, približuje respondent z okresu Trnava.

„Nemám vodičák a to je problém, ak mám robiť čašníka. Ak by som mal prácu ako čašník, alebo niekde v bare a dostal by som zmenu dlho do noci napríklad kvôli oslave alebo akcii, tak mi už nejdú spoje.“ (muž, okres Trnava)

Uvedený respondent je absolventom strednej odbornej školy v odbore čašníka, čo je dôvod pre jeho záujem o tento typ práce. Aj v prípade respondenta z okresu Dunajská Streda je absencia vodičského preukazu významnou prekážkou.

„Musím si hľadať prácu podľa toho, kde sú dobré spoje.“ (muž, okres Dunajská Streda)

S bývaním mimo väčších miest a ekonomických centier súvisí aj nízka ponuka pracovných možností. U respondentov bývajúcich v obciach, ktoré sú od okresného mesta vzdialené cca 10 až 50 km, jednohlasne odznievali negatívne postoje k ponuke práce v ich regióne. Respondentka z okresu Trnava bývajúca v obci poslala za posledné obdobie viac ako 50 životopisov, z ktorých ju pozvali len na 5 pohovorov.

„Pociťujem nedostatok pracovných ponúk s dobrým platovým ohodnotením, myslím do budúcnosti na to, aby mi vyšla aj normálna PN-ka, dôchodok alebo materská, preto hovorím dobrým platom, nechcem dostávať minimálku alebo byť vyplácaná na ruku.“ (žena, okres Trnava)

V prípade ďalšej respondentky bývajúcej v okrese Dunajská Streda síce možnosť na zamestnanie podľa jej slov existuje, ale po prepočítaní nákladov na každodenné cestovanie sa jej táto možnosť javí ako nezaujímavá.

„Neoplatí sa mi zamestnať sa v nejakej fabrike v okolí. Firmy v okolí totižto ponúkajú 700-900 EUR mesačne v hrubom, čo v čistom vychádza na 600-700 EUR, čo je v podstate minimálna mzda, pričom väčšinou majú 2-zmennú alebo 3-zmennú prevádzku, čo pre mňa ako mladú ženu nie je perspektívne. Mohla by som takto dochádzať do Šamorína, čo mám niekoľko desiatok kilometrov od domu, ale ponúkli mi 740 – 980 EUR v hrubom. Keď do toho zarátam aj čas na dochádzanie do zamestnania a náklady na benzín, vôbec sa mi to neoplatí.“ (žena, okres Dunajská Streda)

Uvedená respondentka plánuje svoju aktuálnu situáciu riešiť do budúcnosti otvorením vlastného kozmetického salónu v rámci živnostenského podnikania. Pri týchto plánoch ale naráža na nedostatok kapitálu, ktorý je pre podnikanie nevyhnutný.

„Chýbajú mi peniaze na založenie živnosti, lenže neviem si nájsť prácu s takou mzdou, z ktorej by som mohla šetriť na rozbeh podnikania.“ (žena, okres Dunajská Streda)

Časť respondentov napriek nízkej ponuke pracovných miest v okolí menších obcí odmieta akceptovať akúkoľvek prácu.

„Ak si odmyslím nejakú výrobnú linku alebo sklad, tak je podľa mňa veľmi málo pracovných ponúk tu.“ (muž, okres Piešťany)

Znížená možnosť dopravnej mobility spôsobuje u niektorých respondentov znižovanie okruhu potenciálnych pracovných možností. U respondenta z okresu

Galanta absencia vodičského oprávnenia a nedostatočné dopravné spojenia vyústili k tomu, že pracovné ponuky v Nitre a okolí vôbec nepozera, aj napriek ich dostatočnému počtu.

„Ak by som mal vodičák, tak by som mohol pozerat' ponuky práce v Nitre, teraz Nitru vôbec nepozerám, musel by som chodiť autobusom a platiť si to sám a to by sa mi finančne neoplatilo.“ (muž, okres Galanta)

Samotná absencia vodičského preukazu, prípadne vozidla sa ale po rozhovoroch s respondentmi nejaví vo všetkých prípadoch ako dôvod, pre ktorý nemajú zamestnanie. Vo vzorke respondentov sa našli aj takí, ktorí počas konfrontácie osoby vedúcej rozhovor o tom, že napr. firma Volkswagen zabezpečuje dopravu do závodu aj pre zamestnancov z TTSK prostredníctvom vlastných autobusov²⁵, následne potvrdili neochotu venovať cestovaniu do práce dlhší čas a prispôbovať tomu aj čas ranného vstávania.

„To by som ale musel skorej vstávať.“ (muž, okres Trnava)

- RODINNÉ ZÁVÄZKY A SOCIÁLNE ZÁZEMIE

Aj v tejto skupine dominujú **najmä matky s deťmi, ktoré kvôli starostlivosti o dieťa nemôžu pracovať na plný pracovný úväzok**, nakoľko je potrebné vyzdvihnúť dieťa z výchovného zariadenia a následne sa o dieťa starať. Tieto povinnosti nedovoľujú matkám (a špeciálne matkám bývajúcim v obciach mimo väčšieho mesta) zamestnať sa a byť aktívne na trhu práce. Okrem uvedeného sa medzi respondentmi našiel aj prípad nutnosti starať sa o mladšieho súrodenca.

„Starám sa o mladšiu sestru a keďže rodičia pracujú, ak by som išla pracovať aj ja, museli by rodičia zostať doma a starať sa o ňu.“ (žena, okres Senica)

V tomto prípade ide o mladú osobu s ukončenou základnou školou, čo v prípade pretrvávania tejto situácie môže významne ovplyvniť budúcu kariérnu cestu. V ďalšom prípade bola identifikovaná respondentka, ktorá žije doma s ďalšími 6 súrodencami, čo vyžaduje pomoc rodičom pri starostlivosti. Aj táto forma obmedzenia negatívne vplýva na možnosti rozvoja u tejto respondentky.

Celkovo až 80 % respondentov „NEET-UoZ“ býva s rodičmi. Z tohto podielu tvoria väčšinu muži (približne 70 %). Pri realizácii kvalitatívneho výskumu boli respondenti bývajúci s rodičmi dopytovaní aj na otázku, či pociťujú zo strany rodiny podporu, prípadne či rodina tlačí na to, aby si respondent/respondentka čím skôr našli prácu, resp. pokračovali v štúdiu a vyriešili tak svoju aktuálnu situáciu. Z tvrdení respondentov vyplýva, že takmer všetci respondenti z tejto kategórie sú finančne odkázaní na pomoc rodičov. Zaujímavým zistením je aj skutočnosť, že podľa názoru

²⁵ Dostupné na: <https://sk.volkswagen.sk/sk/pre-uchadzacov/atrativny-zamestnavatel.html>

respondentov väčšina rodičov nemá problém s tým, že ich syn/dcéra je doma, nepracuje, a ani nie je v procese vzdelávania.

„Čakám rok a pol na dotáciu na začatie živnosti v oblasti poľnohospodárstva a vodičáku na traktor, budem čakať, lebo chcem robiť len toto. Nevadí mi to, zatiaľ nemám výdavky na ubytovanie a stravu, platia to rodičia.“ (muž, okres Trnava)

V prípade ďalšieho respondenta z okresu Trnava bol identifikovaný záujem študovať Vysokú školu muzických umení v Bratislave. Tento záujem pretrváva aj po troch rokoch snaženia sa (respondent už tretí rok po sebe podáva prihlášku, no aj napriek tomu doteraz nebol úspešný na prijímacom konaní). Ide o respondenta, ktorý sa domnieva, že má dostatok času hľadať sa a finančne byť odkázaný na svojich rodičov.

„Už som sa hlásil 3x na vysokú školu a raz aj do zahraničia, no nikde ma neprijali. Dám si znova rok pauzu a potom sa znova budem hlásiť pretože príprava je náročná.“ (muž, okres Trnava)

Respondent z okresu Galanta pozná vo svojom okolí osoby, ktoré sú v situácii NEET a sú dlho evidovaní na úrade práce.

„Problémom podľa mňa je, že mladí ľudia nechcú pracovať, pracovných ponúk je dosť. Za mladých pracujú rodičia, ktorí ich živia.“ (muž, okres Galanta)

Toto tvrdenie uvádza respondent, ktorý je aktuálne v evidencii úradu práce 5 mesiacov a podľa nepriamych informácií sa jedná o osobu, ktorá aj napriek evidencii na úrade PSVR aktuálne pracuje na čierno. Z uvedených príkladov vyplýva, že respondenti bývajúcí s rodičmi nepociťujú tlak z ich strany na riešenie aktuálnej situácie. Pokým u respondentov, ktorí sa osamostatnili a žijú s partnerom/priateľkou prípadne v manželstve, bola identifikovaná vyššia miera vzdelania (všetci respondentmi mali ukončené minimálne stredoškolské vzdelanie s maturitou, vyskytli sa aj prípady respondentov s vysokou školou), u respondentov žijúcich s rodičmi bolo identifikovaných cca 30 % takých, ktorí majú ukončenú základnú školu alebo absolvovali vzdelanie s výučným listom, vo zvyšnej časti prevažuje stredoškolské vzdelanie s maturitou.

Z hľadiska diskriminácie respondentov pre príslušnosť k marginalizovaným skupinám uviedli dvaja respondenti z celkového počtu skúsenosť s diskrimináciou pri hľadaní si práce.

„Cítim sa byť diskriminovaný a v nevýhode z dôvodu nízkeho veku a príslušnosti k Rómskej menšine“ (muž, okres Piešťany)

„Bol som diskriminovaný, lebo som Róm.“ (muž, okres Trnava)

- FRIKČNÁ NEZAMESTNANOSŤ

Medzi respondentmi sa objavili aj 3 osoby, ktoré sú podľa zistených informácií v evidencii úradu práce len dočasne z dôvodu, že od septembra plánujú nastúpiť na štúdium na vysokej škole. Keďže kvalitatívny prieskum prebiehal v mesiacoch máj a jún, išlo o obdobie, kedy do vzorky osôb v situácii NEET – UoZ boli priradené aj tieto osoby čakajúce na začiatok výučby na vysokej škole.

*„Na úrade práce som evidovaný len dočasne, pokiaľ nenastúpim na vysokú školu.“
(muž, okres Piešťany)*

Pre osoby, ktoré plánujú štúdium na vysokej škole, nepredstavuje súčasná evidencia na úrade práce ohrozenie.

- NEDOSTUPNOSŤ KVALITNÝCH SLUŽIEB

Pomoc a podpora pre osoby v situácii NEET je kľúčová pre ich vymanenie sa zo súčasnej situácie. Medzi kľúčových aktérov, ktorí poskytujú najvýznamnejšiu formu podpory, patria úrady PSVR. Medzi ich úlohy patrí okrem iného poskytovať informácie o možnostiach a podmienkach evidence UoZ na úrade, o podmienkach poskytovania dávky v nezamestnanosti, informácie v oblasti sprostredkovania zamestnania doma i v zahraničí, informácie o voľných pracovných miestach, informácie o jednotlivých nástrojoch aktívnych opatrení trhu práce, projektoch a pod. Všetky uvedené informácie by mali mať významný vplyv na osoby v evidencii, ktoré sa usilujú opätovne dostať sa na trh práce.²⁶ Respondenti boli počas kvalitatívneho prieskumu dopytovaní na kvalitu poskytovaných služieb a spokojnosť s nimi. V dvoch okresoch respondenti poukázali na nedostatky v poskytovaní pomoci. V oboch okresoch išlo o nespokojnosť väčšiny respondentov. V prípade okresu Trnava respondenti poukazujú na **nezasielanie voľných pracovných ponúk**.

„Úrad práce mi neposiela pracovné ponuky, chodím tam len na potvrdenky“; „Žiadne preposielanie pracovných ponúk zo strany úradu práce, pracovné ponuky si musím hľadať sama“; „Mám negatívne skúsenosti s úradom práce – posiela už neaktuálne pracovné ponuky, neposkytuje informácie o možnostiach kurzov.“ (žena, okres Trnava)

Viacerými respondentmi v okrese Dunajská Streda boli identifikované **nedostatky** na strane úradu PSVR **v oblasti poskytovania informácií z oblasti aktívnych opatrení trhu práce**. Veľká časť respondentov v tomto okrese nemá informácie o možnostiach absolvovať rekvalifikáciu cez úrad PSVR. Okrem odpovedí „neviem o AOTP nič“ bol identifikovaný prípad, kedy si respondentka z tohto okresu zaplatila sama kurz zameraný na kozmetické služby v cene približne 2 000 EUR. Respondentka potvrdila, že o možnosti preplatenia kurzu cez úrad PSVR nevedela.

²⁶ Dostupné na: https://www.upsvr.gov.sk/sluzby-zamestnanosti/zakladne-informacie-o-sluzbach-zamestnanosti/kompetencie-uradov-prace-socialnych-veci-a-rodiny.html?page_id=12821

„Nikto mi o tom nikdy nič nehovoril.“ (žena, okres Dunajská Streda)

Ide o reakciu na otázku, či má vedomosti o možnostiach kurzov alebo príspevkov financovaných z úradu práce. Uvedené skúsenosti dopĺňa ďalší respondent z tohto okresu, ktorý hovorí o svojej skúsenosti s dochádzaním na pohovor.

„Keď som povedal, že chcem využiť napr. príspevok na cestovanie na pohovor, tak povedali že na to musím mať svoje vlastné auto, že mi dajú na benzín, inak je to komplikované“. (muž, okres Dunajská Streda)

Pri konfrontovaní zástupcov úradu PSVR s týmito zisteniami boli uvedené nedostatky zdôvodnené nedostatkom financií na preplácanie kurzov v poslednom období.

Na druhej strane boli medzi respondentmi identifikované aj príklady dobrej praxe. Práve v okrese Trnava, kde sa časť respondentov sťažovala na nezasielanie pracovných ponúk, uviedli respondenti dobré skúsenosti s projektom „Poradenstvo pre znevýhodnených a mladých nezamestnaných“. ²⁷ Respondenti uvádzali, v akých oblastiach boli tieto aktivity pre nich nápomocné.

„Preberali sme problémy, ako sa orientovať na trhu práce, ako si hľadať zamestnanie, napísať životopis. Mali sme to raz za týždeň na 4 hodiny a trvalo to asi pol roka. Určite mi to pomohlo zorientovať sa na trhu práce.“ (muž, okres Trnava)

„Pani, ktorá ma má na starosti obvoláva miestne bary a pohostinstvá, snaží sa mi takto nájsť prácu a posiela ma na pohovory.“ (muž, okres Trnava)

Ďalším príkladom dobrej praxe sú skúsenosti respondentky z okresu Galanta.

„Využila som kariérne poradenstvo, stretla som sa s poradkyňou, ktorá mi pomohla identifikovať oblasti, v ktorých by som sa mohla zamestnať. Páčilo sa mi, ako mi táto osoba pomohla hlavne s možnosťami, kde sa zamestnať.“ (žena, okres Galanta)

Medzi respondentmi boli identifikovaní aj takí, ktorí o možnostiach AOTP vedia a plánujú ich využiť najmä na preplatenie odborných kurzov v oblastiach ako je účtovníctvo, automechanik, kozmetička.

„Mám záujem o absolvovanie kurzu automechanika cez úrad práce, zistil som, že na tejto pozícii je veľa voľných pracovných ponúk a že je dobre platená.“ (muž, okres Piešťany)

- ZDRAVOTNÉ PROBLÉMY

Zdravotné problémy sú ďalším významným faktorom, ktorý prispieva k vzniku situácie NEET. Niektorí respondenti uvádzali zdravotné obmedzenia, ktoré im znemožňujú pracovať alebo študovať.

²⁷ Cieľom projektu je prispieť k zvýšeniu zamestnania znevýhodnených a mladých ľudí bez práce, k zvýšeniu ich konkurencieschopnosti na trhu práce a k zlepšeniu ich zručností pre riadenie vlastnej kariéry.

*„Mám zdravotné problémy s dýchaním, nemôžem robiť v prašnom prostredí.“
(respondent okres Piešťany).*

„Bola som na viacerých pohovoroch, ale keďže mám zdravotné problémy, tak musím často navštevovať lekárov, a preto si ma zamestnávateľia nevyberú.“ (žena, okres Galanta)

*„Mám zdravotné problémy, a to mi nedovoľuje zamestnať sa na hocijakej pozícii.“
(muž, okres Galanta)*

V okrese Trnava bola identifikovaná osoba so zdravotným znevýhodnením, ktorej hendikep nedovoľuje hľadať si prácu na „bežnom“ trhu práce. Ide o osobu, ktorej odporúčajú zamestnať sa v chránenej dielni, čo ale odmieta.

„Odporúčali mi chránenú dielňu, ale nikdy som to neskúšal. V chránenej dielni sa zarába 300 EUR mesačne, čo je menej ako dostanú niektoré osoby na podpore, ktoré sedia iba doma. S 300 EUR by som skončil na ulici, lebo sa za to nedá vyžiť.“ (muž, okres Trnava)

Respondent má ambíciu nájsť si prácu, pomôcť by mu mohol napr. sociálny podnik.

- JAZYKOVÁ BARIÉRA

Pri realizácii kvalitatívneho prieskumu v okrese Dunajská Streda bolo v prípade 13 respondentov z celkového počtu 20 (65 %) potrebné aktívne tlmočenie z maďarského jazyka do slovenčiny. Aj keď niektorí respondenti nevnímajú túto skutočnosť ako bariéru.

*„Celé 4 roky som študovala v slovenčine na strednej škole, rozumiem slovensky, odpovedám ale radšej v maďarčine. Nevnímam to ako problém z hľadiska jazyka.“
(žena, okres Dunajská Streda)*

Ovládanie maďarského jazyka je jednoznačne považované za výhodu pre respondenta. Pri otázkach na možnosti hľadania práce v Maďarsku odpovedali všetci opýtaní veľmi podobne.

"Na Slovensku sa vie podľa mňa viac zarábať ako v Maďarsku." (muž, okres Dunajská Streda)

Prípadne boli identifikované názory na neakceptovanie diplomu.

„Po skončení školy by som privítal kurz slovenčiny. Rozmýšľal som aj nad tým, že by som sa zamestnal v Maďarsku, ale tam mi neuznávajú diplom.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Všeobecne možno konštatovať, že počas kvalitatívneho výskumu na úrade PSVR v Dunajskej Strede bolo možné sledovať ťažkosti väčšiny respondentov pri komunikácii v slovenčine. Táto skutočnosť výrazne znižuje možnosti zamestnať sa

v iných mestách, resp. okresoch. Blízkosť Bratislavy ako hlavného a ekonomického centra Slovenska je pre obyvateľov okresu Dunajská Streda výhodou z hľadiska možnosti zamestnať sa. Neovládanie slovenského jazyka tieto možnosti významne znižujú.

SUMARIZÁCIA IDENTIFIKOVANÝCH OBJEKTÍVNYCH FAKTOROV (NEET – UoZ)	
ÚROVEŇ VZDELANIA A PRAXE	Nedostatočné vzdelanie a absencia pracovnej praxe sú hlavnými faktormi prispievajúcimi k situácii NEET, pričom mnohí respondenti uvádzajú, že nízka úroveň dosiahnutého vzdelania alebo nedostatok špecializácie obmedzuje ich schopnosť nájsť zamestnanie a zamestnávateľa preferujú uchádzačov so špecifickými odbornými znalosťami a skúsenosťami, čo vedie k pretrvávajúcim prekážkam pri vstupe na trh práce.
GEOGRAFICKÁ POLOHA	Geografická poloha, konkrétne bývanie v odľahlých obciach s nedostatočnými dopravnými spojeniami a absencia vodičského oprávnenia alebo vlastného dopravného prostriedku významne obmedzuje možnosti zamestnania a zvyšuje ekonomické náklady spojené s dochádzaním za prácou, čím sa prehĺbujú bariéry vstupu na trh práce pre osoby v situácii NEET v TTSK.
RODINNÉ ZÁVÄZKY A SOCIÁLNE ZÁZEMIE	Rodinné záväzky a sociálne zázemie významne ovplyvňujú možnosti zamestnania osôb v situácii NEET v TTSK. Matky s deťmi často nemôžu pracovať na plný úväzok, pretože sa musia starať o svoje deti, najmä ak bývajú mimo miest s vyššou ponukou pracovných možností.
FRIKČNÁ NEZAMESTNANOSŤ	Niektorí respondenti sú dočasne evidovaní na úrade práce, pretože od septembra plánujú nastúpiť na vysokoškolské štúdium, čo pre nich v tejto situácii nepredstavuje ohrozenie. Prípadne očakávaný nástup vybraných respondentov do nového zamestnania alebo rozbehnutie vlastnej živnosti v najbližšom čase.
NEDOSTUPNOSŤ KVALITNÝCH SLUŽIEB	Nedostatočné služby a informovanosť zo strany úradov PSVR, ako nezasielanie aktuálnych pracovných ponúk a neinformovanosť o rekvalifikačných kurzoch, obmedzujú možnosti osôb v situácii NEET vrátiť sa na trh práce.
ZDRAVOTNÉ PROBLÉMY	Zdravotné problémy výrazne obmedzujú zamestnateľnosť niektorých respondentov, ktorí kvôli svojim obmedzeniam nemôžu pracovať na bežných pracovných pozíciách.

SUMARIZÁCIA IDENTIFIKOVANÝCH OBJEKTÍVNYCH FAKTOROV (NEET – UoZ)	
JAZYKOVÁ BARIÉRA	Nedostatočné ovládanie slovenského jazyka u respondentov z okresu Dunajská Streda, kde 65 % potrebovalo tlmočenie z maďarčiny, znižuje ich možnosti zamestnať sa mimo svojho regiónu, aj keď Bratislava ponúka ekonomické príležitosti.

Subjektívne faktory

Subjektívne faktory výrazne prispievajú k situácii NEET medzi mladými ľuďmi, čo ovplyvňuje ich schopnosť zapojiť sa do pracovného alebo vzdelávacieho procesu. Medzi tieto faktory patria najmä osobné aspirácie, motivácie, rodinné väzby, hodnotové orientácie a individuálne postoje, ktoré sú kľúčové pri formovaní ich životných rozhodnutí a kariérnych cieľov.

- AŠPIRÁCIE A MOTIVÁCIE

Veľká časť respondentov vykazuje **nedostatok aspirácií a motivácie, čo výrazne ovplyvňuje ich schopnosť a ochotu zapojiť sa do pracovného alebo vzdelávacieho procesu**. Napríklad respondent z okresu Trnava nemá žiadnu víziu do budúcnosti ani pracovné aspirácie. Napriek tomu, že má vzdelanie, neplánuje ho nikdy využiť.

„Za všetko môže doba a nie človek. Nie našou vinou je spoločnosť taká, aká je.“ (muž, okres Trnava)

Tento nedostatok ambícií a motivácie vedie k apatii a nezáujmu o aktívne riešenie svojej situácie. Podobne to vníma aj ďalší respondent z tohto okresu.

„Neviem presne, ani sám si neviem pomôcť.“ (muž, okres Trnava)

Ide o respondenta, ktorý má 26 rokov, ukončenú základnú školu, nemá pracovnú skúsenosť a neprejavuje žiadne obavy o budúcnosť, dokonca ani v prípade, že by zostal bez zamestnania. Tento postoj je spojený s chýbajúcim strachom z dôsledkov nezamestnanosti a neprítomnosťou tlaku na hľadanie zamestnania. U respondenta z okresu Dunajská Streda, ktorý má 21 rokov a ukončené vzdelanie s maturitou, bol identifikovaný nízky záujem o hľadanie si práce.

„Ja som lenivý, preto si robotu nehľadám.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Je možné, že k tejto situácii napomohlo obdobie pandémie COVID-19.

„Nemám prax ako elektrikár, pretože počas korony mi žiadnu nemohli poskytnúť. Bojím sa práce, lebo vlastne neviem, čo sa tam robí, ale ja skúsenosti ani nevyhľadávam. Vyhovuje mi sedieť doma a nič nerobiť.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Nízky záujem o hľadanie si práce a vyvinutie úsilia v tejto oblasti potvrdzujú slová ďalšieho respondenta z rovnakého okresu.

„Zamestnávateľia by mali chodiť rovno na úrad s konkrétnymi ponukami a mohli by robiť výberové konanie priamo na úrade.“ (muž, okres Dunajská Streda)

U niektorých respondentov bola identifikovaná vyberavosť z hľadiska očakávaného zamestnania.

„Neviem, čo by som chcela robiť, asi predavačku, ale aby som nemusela veľa dochádzať a robiť dlhé smeny.“ (žena, okres Galanta)

U ďalšej respondentky z okresu Galanta (najvyššie dosiahnuté vzdelanie gymnázium) možno sledovať nízku mieru osobnej motivácie.

„Neviem, kde sa vidím o pár rokov, neviem ani, čo bude o mesiac.“ (žena, okres Galanta)

Niektorí respondenti majú vysoké očakávania pri mesačnej mzde, za ktorú by boli ochotní pracovať. Zároveň nevedia presne, kde by sa so svojím vzdelaním mohli uplatniť a vo viacerých prípadoch nie sú ochotní za prácou cestovať z dôvodu nutnosti skoršieho vstávania. Život s rodičmi im dokáže zabezpečiť strechu nad hlavou a stravovanie bez potreby finančných nákladov. Pri neriešení tejto situácie hrozí **neskoršia akceptácia tohto stavu a znižovanie miery ochoty hľadať si zamestnanie, prípadne si doplniť vzdelanie.** Vplyv rodiny na aktuálnu situáciu označila ako významný jedna respondentka z okresu Galanta.

„Moja babka mi vybrala vzdelanie, vôbec som s tým nebola spokojná, chcela, aby som v živote robila to, čo chce ona. To isté spravila aj môjmu bratovi, on kvôli nej vyštudoval za automechanika, no nikdy v živote to nerobil, ani to nechce robiť.“ (žena, okres Galanta)

- HODNOTOVÉ ORIENTÁCIE A PSYCHOLOGICKÉ BARIÉRY

Hodnotové orientácie a psychologické bariéry odrážajú vnútorné postoje a subjektívne faktory, ktoré majú vplyv na schopnosť a ochotu mladých ľudí zamestnať sa alebo sa vzdelávať. Kvalitatívny výskum odhalil rôzne vnútorné faktory, ako sú **obavy z pracovného trhu, nízke sebavedomie, nespokojnosť so zárobkami a preferencie ohľadom osobného rozvoja**, ktoré významne ovplyvňujú ich motiváciu a schopnosť nájsť si zamestnanie. Napríklad jeden z respondentov vyjadril obavy z pracovného trhu.

"Najväčšie riziko je, že čím dlhšie sedím doma, tým je menšia šanca vybudovať si pozitívne pracovné návyky." (muž, okres Dunajská Streda)

Vyššia miera sebavedomia sa u niektorých respondentov ukazuje ako jeden z ďalších faktorov neúspechu. Počas realizácie kvalitatívneho výskumu boli identifikovaní respondenti, ktorí vo svojich odpovediach hovorili o nemožnosti nájsť si prácu napriek tomu, že si ju hľadajú napríklad aj priamo v Bratislave. Napriek veľkému počtu voľných pracovných miest a dostupnosti brigádnických prác počas letného obdobia si podľa ich vyjadrení nedokážu nájsť žiadnu prácu/brigádu. Ide však o zvláštnu situáciu, kedy väčšina z týchto respondentov pôsobí počas realizácie výskumu ako dobre finančne zabezpečená. Prostredníctvom pozorovania je možné predpokladať, že časť z týchto respondentov môže pôsobiť vo sfére šedej ekonomiky (pozn. subjektívne hodnotenie dopytovateľov vychádzajúce z pozorovania respondentov – drahé mobilné zariadenie, značkové oblečenie a pod.).

Jednou z ďalších hodnotových orientácií je všeobecná nespokojnosť so zárobkami v SR. U respondenta z okresu Galanta, ktorý si aktuálne privyrába prácou na čierno, bol identifikovaný takýto postoj. Podľa respondentových slov mladí ľudia v jeho okolí nemajú záujem pracovať práve kvôli nízkym mzdám.

„Nechcem ale hľadať prácu na Slovensku, lebo nezarobím toľko, aby bol spokojný... Financie sú na posmech.“ (muž, okres Galanta)

Znížený záujem o zamestnanie sa z dôvodu financií bol zachytený aj u ďalšieho respondenta z tohto okresu, ktorý je v evidencii úradu práce už 2 roky.

„Dvanásťky robiť len kvôli tomu, aby som dostal každý mesiac výplatu, to mi príde zbytočné. Tá Galanta a Sereď to je také, že tie obchody s občerstvením tam sú, keď už človek nemá, tak berie aj to. Tam sa človek zničiť musí, ale tie dva mesiace by som zbral počas leta.“ (muž, okres Galanta)

U respondentov bol zachytený aj záujem o takú prácu, ktorá im okrem mzdy prinesie aj možnosti na osobný rozvoj.

„Akceptovala by som aj nižšiu nástupnú mzdu, kebyže viem, že časom mi budú zvyšovať. Nechcem mať takú prácu (ako mladý človek), kde nemám možnosť na osobný rozvoj.“ (žena, okres Dunajská Streda)

V uvedenom prípade však ide o osobu, ktorá je v evidencii úradu práce už viac ako 2 roky. Je preto otázne, či takéto podmieňujúce faktory pre výber zamestnania sú v tomto prípade na mieste, nakoľko aj v tomto prípade ide o znižovanie okruhu možností pre nájdenie zamestnania. Záujem rýchlo riešiť svoju aktuálnu situáciu sa nemení u respondenta z okresu Dunajská Streda ani predstavou budúceho nízkeho dôchodku.

„Dôchodok ma nezaujíma, veľa sa ešte zmení, kým ja budem na dôchodku.“ (muž, okres Dunajská Streda)

V tomto prípade ide o názor respondenta, ktorý neprejavuje ochotu vyvinúť viac úsilia potrebného pre zamestnanie sa.

„Cestovať za prácou nebudem.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Analýza objektívnych a subjektívnych faktorov vedúcich k situácii NEET v TTSK poukazuje na komplexnosť problémov, ktorým čelia mladí ľudia v tomto regióne. Kombinácia nedostatočného vzdelania, absencie praxe, geografických a socio-ekonomických bariér, ako aj osobné motivácie a hodnotové orientácie, prispieva k ich zraniteľnosti. Pochopenie týchto faktorov je kľúčové pre efektívne navrhovanie preventívnych a intervenčných opatrení, ktoré by mohli zlepšiť ich situáciu a uľahčiť prechod na trh práce alebo do vzdelávacieho systému.

SUMARIZÁCIA IDENTIFIKOVANÝCH SUBJEKTÍVNYCH FAKTOROV (NEET – UoZ)	
AŠPIRÁCIE A MOTIVÁCIE	Veľká časť respondentov vykazuje nedostatok ašpirácií a motivácie, čo výrazne ovplyvňuje ich schopnosť a ochotu zapojiť sa do pracovného alebo vzdelávacieho procesu.
HODNOTOVÉ ORIENTÁCIE A PSYCHOLOGICKÉ BARIÉRY	Hodnotové orientácie a psychologické bariéry odrážajú vnútorné postoje a subjektívne faktory, ktoré majú vplyv na schopnosť a ochotu mladých ľudí zamestnať sa alebo sa vzdelávať. Obavy z pracovného trhu, nízke sebavedomie, nespokojnosť so zárobkami a preferencie ohľadom osobného rozvoja, významne ovplyvňujú ich motiváciu a schopnosť nájsť si zamestnanie

4.2.2. Analýza potrieb mladých v situácii NEET – UoZ

Na základe 80 zrealizovaných rozhovorov s osobami v situácii NEET – UoZ boli analyzované potreby tejto ohrozenej skupiny. Zistenia sú kľúčové pre pochopenie príčin a hľadania riešení, ktoré im môžu pomôcť integrovať sa na pracovný trh, prípadne pomôcť pri rozhodnutí pokračovať v štúdiu. Zistené potreby môžu slúžiť ako návrh služieb, činností a aktivít pre plánované jednotné kontaktné centrum.

- KARIÉRNE PORADENSTVO A INDIVIDUÁLNY PRÍSTUP

Značná časť respondentov naprieč všetkými skúmanými okresmi zdôrazňovala **potrebu individuálneho kariérneho poradenstva**. Podľa názorov respondentov

potrebuje každý mladý človek špecifický prístup, ktorý zohľadňuje jeho osobné schopnosti a záujmy. Niektorí respondenti by privítali kariérne poradenstvo už od základnej školy a počas celého štúdia.

„Každý z nás potrebuje špecifický a individuálny prístup pri pomoci na trhu práce, nedá sa mať jedno univerzálne riešenie pre všetkých.“ (muž, okres Trnava)

Potrebu kariérneho poradenstva vnímajú respondenti ako najdôležitejšiu počas štúdia. Respondenti so základným vzdelaním vidia priestor pre kariérne poradenstvo už počas povinnej školskej dochádzky. Viacerí respondenti neboli spokojní s výberom odboru na strednej škole (bližšie príklady v časti 4.1.), preto je potrebné, aby kariérne poradenstvo prebiehalo v čase, kedy sa blíži voľba strednej, prípadne vysokej školy. Túto skutočnosť potvrdzuje aj respondent z okresu Trnava, ktorý by si svoj zvolený odbor vzdelania už znova nevybral.

„Z hľadiska vyhodnotenia aktuálnej situácie by som už neštudoval odbor čašníka znova, je ťažké nájsť si prácu v tomto odbore.“ (muž, okres Trnava)

Skutočnosť, že **včasné a individuálne kariérne poradenstvo môže byť kľúčové pri riešení výziev spojených s osobami v situácii NEET**, potvrdzujú aj dve respondentky z okresu Dunajská Streda, ktoré majú odlišný stupeň dosiahnutého vzdelania (v jednom prípade ide o absolventku vyučenú v odbore kaderníčka a v druhom prípade ide o absolventku maturitného odboru hotelová akadémia). Napriek tejto rozdielnosti vnímajú obe potrebu kariérnej podpory už počas strednej školy. Kariérne poradenstvo poskytované počas štúdia môže pomôcť najmä v oblasti správneho nasmerovania z hľadiska pokračovania v štúdiu alebo uplatnenia sa v práci. V prípade respondentky z okresu Trnava by kariérne poradenstvo mohlo v čase štúdia odboru kaderníčka napomôcť z hľadiska možností rozvoja po ukončení vzdelania prípadne v otázke zamestnania sa vo vyštudovanom odbore. Namiesto toho respondentka v súčasnej situácii uvažuje nad zamestnaním sa ako upratovačka.

„Mám záujem robiť iba upratovačku, ale len v kanceláriách.“ (žena, okres Trnava)

Zmysel kariérneho poradenstva vnímajú respondenti aj z hľadiska pomoci pri plánovaní si svojej budúcej kariéry.

„Kariérna podpora už počas strednej školy by bola fajn, aby som vedel, čo obnáša zamestnanie, ktoré budem robiť a kde sa uplatním.“ (muž, okres Trnava)

Pozitívny vplyv kariérneho poradenstva opísala respondentka z okresu Galanta.

„Využila som kariérne poradenstvo, moja poradkyňa mi pomohla identifikovať oblasti, v ktorých by som sa mohla zamestnať. Páčilo sa mi, ako mi táto osoba pomohla, hlavne v oblasti zamestnania sa.“ (žena, okres Galanta)

Dopyt po kariérnom poradenstve bol identifikovaný v sledovaných okresoch v nasledovnej miere: Piešťany (56 % respondentov), Trnava a Dunajská Streda (oba okresy zhodne 45 %), Galanta (38 %) a Senica (29 %). Vyššia prevaha pri záujme

o kariérne poradenstvo je spomedzi všetkých respondentov u žien (cca 56 % zo všetkých respondentov).

Na základe uvedeného možno kariérne poradenstvo považovať za nástroj predchádzania vzniku situácie NEET:

- Pomáha žiakom identifikovať ich záujmy a silné stránky, čo môže nasmerovať ich budúce vzdelávacie a kariérne rozhodnutia.
- Učí základné princípy plánovania kariéry a dôležitosť vzdelania pre budúcu kariéru.
- Poskytuje informácie o rôznych študijných odboroch a profesiách, čím pomáha žiakom robiť informované rozhodnutia.
- Pomáha s prípravou na prijímacie pohovory na vysoké školy alebo do zamestnania, vrátane písania životopisov a prípravy na pohovory.
- Motivuje študentov, aby dokončili svoje vzdelanie, čím znižuje riziko, že sa ocitnú mimo vzdelávania, zamestnania alebo odbornej prípravy.

- INFORMOVANOSŤ O DOSTUPNÝCH SLUŽBÁCH

Nízka vedomosť o dostupných službách, aktivitách alebo inej formy pomoci bola identifikovaná u viacerých respondentov. Najvyšší podiel osôb v situácii NEET – UoZ, ktorí deklarovali nízku mieru informácií o pomoci realizovanej na úrade PSVR, bol v okrese Dunajská Streda (bližšie popísané v časti 4.1). Príkladom nedostatočnej informovanosti je aj respondent ochádzajúci z uvedeného okresu, podľa ktorého úrad práce prepláca kurz len do určitej sumy.

„Pozeral som si aj kurzy na vysoko zdvižný vozík cez úrad práce, rozhoduje sa, komu sa čo preplatí, hromada ľudí čakala 3-4 mesiace, kým im schvália kurz. Ak kurz stojí 300 EUR a viac, tak úrad práce mi to určite neschváli.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Viacero respondentov naprieč okresmi nevedelo o možnostiach preplácania cestovných nákladov súvisiacich s pracovným pohovorom. Pri otázke na využívanie AOTP respondenti vo väčšine prípadov nevedeli presne povedať, o aké opatrenia sa jedná a čo to pre nich znamená. Časť respondentov, ktorá pozná AOTP dokázala uvádzať konkrétne príklady, no zväčša sa jednalo o osoby, ktoré si predmetné informácie zistili samé na internete. Nedostatok informácií o možnostiach podpory zo strany úradov PSVR ilustruje najmä príklad respondentky z okresu Dunajská Streda, ktorá si na vlastné náklady spravila kurz v oblasti kozmetiky. Tento kurz je podľa zistení respondentov jeden z najrozšírenejších a na úradoch práce PSVR preplácaný.

V podobných prípadoch by pomohla sumarizácia všetkých dostupných služieb a pomoci, na ktorú má osoba v situácii NEET – UoZ nárok počas evidencie. Takáto sumarizácia spolu s možnosťami poradenstva, rozvojom a konkrétnymi informáciami a povinnosťami, môže týmto osobám výrazne zvýšiť šancu na využitie niektorých z opatrení, ktoré sú navrhnuté s cieľom pomôcť osobám, ktoré pomoc potrebujú.

Informovanosť o dostupných službách a podpore môže výrazne zvýšiť šance jednotlivcov v situácii NEET na úspešný návrat na trh práce. Poskytovanie jasných, prístupných a aktuálnych informácií umožňuje ľuďom lepšie využívať dostupné možnosti, čo môže prispieť k ich dlhodobému kariérnemu úspechu a zníženiu nezamestnanosti.

Prínosy dostupných informácií pre osoby v situácii NEET môžeme na základe zistených odpovedí sumarizovať nasledovne:

- Znalosť dostupných kurzov a tréningových programov financovaných úradom práce môže pomôcť jednotlivcom získať kvalifikácie a zručnosti, ktoré zvyšujú ich potenciál zamestnateľnosti.
- Informovanie o možnosti preplácania cestovných nákladov na pohovory môže zlepšiť prístup k pracovným príležitostiam, najmä pre tých, ktorí majú obmedzené finančné prostriedky.
- Jasné a dostupné informácie o rôznych formách AOTP môžu motivovať nezamestnaných k ich využitiu, čím sa zvýšia ich šance na získanie zamestnania.
- Pravidelné informačné kampane môžu zvýšiť povedomie o dostupných službách a programoch, čo motivuje nezamestnaných k aktívnemu vyhľadávaniu pomoci.

- REKVALIFIKÁCIA A ZVÝŠENIE KVALIFIKÁCIE

Rekvalifikačné kurzy a možnosti zvýšenia kvalifikácie boli často zmieňované ako dôležité nástroje pre zlepšenie zamestnateľnosti. Respondenti vo všetkých skúmaných okresoch by uvítali **viac informácií a podporu pri hľadaní vhodných kurzov**. Možnosti rekvalifikácie umožňujú osobám v situácii NEET – UoZ rozšíriť svoju oblasť hľadania práce. Nadobudnutie nových zručností a vedomostí zvyšuje šance na úspešný pracovný pohovor u zamestnávateľov. Tieto výhody rekvalifikačných kurzov si uvedomujú viacerí respondenti.

„V budúcnosti uvažujem o možnosti uchádzať sa o rekvalifikačný kurz.“ (muž, okres Trnava)

„Aktuálne sa zúčastňujem rekvalifikačného kurzu v oblasti elektrotechniky a verím, že takto budem ľahšie uplatniteľný na trhu práce po jeho absolvovaní.“ (muž, okres Senica)

Časť respondentov sa ukázala ako schopná samostatne si vyhľadávať kurzy a v niektorých prípadoch majú motiváciu zvyšovať svoje odborné zručnosti prostredníctvom samoštúdia.

„Vzdelávam sa online, pozerám napr. kurzy cez Youtube. Keď idete na internet, tak nájdete hocikaký kurz, aký len chcete“ (muž, okres Piešťany)

Rekvalifikačné kurzy sú kľúčové pre vymanenie sa zo situácie NEET a prevenciu pred ňou. Nedostatočné vzdelanie a absencia praxe, ktoré boli identifikované u viacerých respondentov v časti 4.1, sú hlavnými prekážkami pri vstupe na trh práce. Mnoho osôb, najmä s nižším vzdelaním, vníma rekvalifikáciu ako nevyhnutnú pre zlepšenie svojich pracovných príležitostí. **Rekvalifikačné kurzy poskytujú potrebné zručnosti a znalosti, ktoré sú požadované zamestnávateľmi, čím zvyšujú šance na zamestnanie.** Pandémia COVID-19 výrazne obmedzila možnosti nadobudnutia praxe počas štúdia, čo prehĺbuje problém nezamestnanosti medzi absolventmi. Rekvalifikačné kurzy môžu kompenzovať tento deficit, ponúkajúc praktické skúsenosti a zvýšenie kvalifikácie, čím sa osoby stávajú atraktívnejšími pre zamestnávateľov. Pre ženy po materskej dovolenke, ktoré často čelia ťažkostiam pri návrate na trh práce, sú tieto kurzy príležitosťou na aktualizáciu svojich znalostí a udržanie kroku s aktuálnymi trendmi na pracovnom trhu. Pre osoby, ktoré žijú v odľahlých obciach s nedostatočnými dopravnými spojeniami, môže rekvalifikácia otvoriť nové možnosti zamestnania, ktoré nie sú viazané na geografickú polohu (napr. práca v oblastiach ako IT, dátová analytika a pod.). Ako ale bolo zistené, samotné absolvovanie kurzu nemusí vždy priniesť výsledok v podobe zamestnania sa. Respondentka z okresu Dunajská Streda je s absolvovaním kurzu spokojná, no bez potrebnej praxe je pre zamestnávateľov stále neatraktívna.

„Áno, bola som na účtovníckom kurze, veľmi pozitívne ho hodnotím, ale aj tak to nepomohlo pri hľadaní si práce. Všetci chcú prax, ale kedy ju mám získať a kde, keď to nikto nechce dať?“ (žena, okres Dunajská Streda)

Okrem rekvalifikačných kurzov bol medzi respondentmi v okrese Dunajská Streda identifikovaný väčší záujem o absolvovanie jazykového kurzu – slovenčiny. Ide najmä o pomoc osobám, pre ktoré je maďarský jazyk materinskou rečou a ktoré si túto skutočnosť upevnili aj počas štúdia s vyučovacím jazykom maďarským.

"Po skončení školy by som privítal kurz slovenčiny. Rozmýšľal som aj nad tým, že by som sa zamestnal v Maďarsku, ale tam mi neuznávajú diplom." (žena, okres Dunajská Streda)

Prínosy rekvalifikačných kurzov pre osoby v situácii NEET môže byť podľa zistení nasledovné:

- Rekvalifikačné kurzy poskytujú možnosť získať požadované vzdelanie a špecifické zručnosti, ktoré môžu otvoriť nové pracovné príležitosti.
- Poskytnutie možností rekvalifikácie umožňuje pracovníkom presunúť sa do nových, perspektívnych odvetví, ktoré ponúkajú stabilnejšie zamestnanie.
- Rekvalifikačné kurzy môžu zvýšiť motiváciu jednotlivcov tým, že im poskytnú nové ciele a perspektívy.
- Absolventi rekvalifikačných kurzov sú pre zamestnávateľov atraktívnejší, pretože majú aktualizované zručnosti a znalosti.

- MOTIVÁCIA A PODPORA

Motivácia a podpora hrajú kľúčovú úlohu pri vymanení sa zo situácie NEET a v prevencii, aby sa osoby do tejto situácie vôbec nedostali. Nedostatok osobnej motivácie je často jednou z hlavných prekážok, ktoré bránia jednotlivcom aktívne hľadať prácu alebo pokračovať vo vzdelávaní.

„Nemám dostatok vlastnej vôle a osobnej motivácie, aby som si našiel prácu.“ (muž, okres Trnava)

Skúsenosti so šikanovaním u respondenta z rovnakého okresu vyústili do nízkej miery motivácie pokračovať v štúdiu.

„Študovať už nechcem, nemám motiváciu po zlej strednej škole, kde ma šikanovali.“ (muž, okres Trnava)

Posilnenie motivácie prostredníctvom odborného poradenstva a emocionálnej podpory môže zvýšiť sebadôveru osôb v situácii NEET a akcelerovať ich vlastnú iniciatívu.

Podpora v rôznych formách, ako sú vzdelávacie kurzy, odborné školenia, workshopy a mentoring, zvyšujú šance na úspešné zamestnanie. Taktiež pomáha prekonať socio-ekonomické bariéry a zlepšuje prístup k ďalšiemu vzdelávaniu, čím sa zvyšuje kvalifikácia a atraktivita na trhu práce. Motivácia a podpora sú kritické pri zvyšovaní záujmu o ďalšie vzdelávanie a odborné kurzy, čo môže viesť k získaniu vyššej kvalifikácie a lepších pracovných príležitostí. Podpora v podobe štipendií, mentorstva a kariérneho poradenstva môže pomôcť prekonať finančné a informačné bariéry pri vstupe do vzdelávacieho systému.

Motivácia a podpora sú dôležité nielen pri získaní prvého zamestnania, ale aj pri udržaní pracovného miesta. Priebežná podpora môže pomôcť osobám rozvíjať svoje zručnosti a adaptovať sa na zmeny na trhu práce, čo znižuje riziko opätovného upadnutia do situácie NEET. U respondenta z okresu Dunajská Streda išlo o nečakané ukončenie pracovnej zmluvy z dôvodu znižovania počtu zamestnancov počas pandémie COVID-19. Odvtedy sa nezamestnal. Priebežné poradenstvo a motivácia by zamestnancovi mohli pomáhať pri neustálom zvyšovaní kvalifikácie, vedomostí a schopnosti adaptovať sa na zmeny, ktoré prichádzajú. Tým sa zníži riziko vzniku situácie NEET.

- PRAKTICKÉ ZRUČNOSTI A PRAX

Praktické zručnosti a prax sú kľúčové pre integráciu osôb v situácii NEET na trh práce. Na základe rozhovorov s respondentmi je zrejmé, že **nedostatok praxe a praktických zručností predstavuje významnú prekážku pri hľadaní zamestnania**. Spomedzi respondentov čelia mladé ženy ťažkostiam kvôli nedostatku praxe a nižšiemu vzdelaniu, čo im bráni získať lepšie platené a stabilné pracovné miesta. Muži majú

často len príležitostné práce a chýba im relevantná prax. Všeobecne mladí ľudia do 25 rokov čelia výzvam súvisiacim s nízkou praxou, čo im bráni v stabilizácii na trhu práce. Praktické zručnosti získané počas štúdia alebo prostredníctvom stáží sú často nepostačujúce, ako v prípade 20-ročného respondenta z okresu Trnava, ktorý sa nedokáže uplatniť vo svojom odbore kvôli nedostatku pracovných príležitostí.

„Prax mám len v rámci školy, pracoval som v tlačiarňi, robil som web stránky, ale aj neodbornú prácu, cca 3 mesiace u jedného zamestnávateľa a 3 mesiace u druhého. A napriek tomu si neviem nájsť prácu.“ (žena, okres Trnava)

Praktické zručnosti a relevantná prax by mali byť povinnou súčasťou vzdelávacieho procesu, aby sa mladí ľudia lepšie pripravili na reálne požiadavky trhu práce. Podpora prístupov ako duálne vzdelávanie, ktoré kombinuje teoretické znalosti s praktickými skúsenosťami, môže výrazne prispieť k zníženiu počtu osôb v situácii NEET.

Zamestnávatelia často požadujú minimálne dva roky praxe, čo je pre mladých absolventov bez pracovných skúseností veľký problém. Viacerí respondenti namietali tieto požiadavky zamestnávateľov z dôvodu, že po skončení školy nedisponuje absolvent takouto praxou. Respondent z okresu Dunajská Streda navrhuje, aby sa v rámci štúdia organizovali stáže a brigády, ktoré budú relevantné a dlhodobé.

„Aby študenti získali dostatočné skúsenosti pred ukončením štúdia.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Taktiež sociálne podnikanie²⁸ zohráva kľúčovú úlohu pri získavaní praktických skúseností pre NEET. Tieto podniky sa často zameriavajú na spoločensky prospešné ciele, čím vytvárajú inkluzívne pracovné prostredie, ktoré podporuje osobný a profesionálny rozvoj. Pre osoby v situácii NEET, ktoré čelia prekážkam pri hľadaní zamestnania kvôli nedostatku skúseností alebo zručností, predstavuje sociálne podnikanie jedinečnú príležitosť získať cennú prax a zároveň prispievať k riešeniu spoločenských problémov. Týmto spôsobom môžu nadobudnúť potrebné pracovné návyky, rozvinúť nové zručnosti a zvýšiť svoju zamestnateľnosť na trhu práce. Sociálne podnikanie teda nielenže pomáha jednotlivcom z NEET skupiny preklenúť priepasť medzi vzdelaním a zamestnaním, ale aj podporuje sociálnu inklúziu a udržateľný rozvoj komunity.

- PODPORA PRI ZAKLADANÍ ŽIVNOSTI A PODNIKANIA

Vo všetkých piatich mapovaných okresoch bol **identifikovaný záujem respondentov o založenie živnosti, prípadne rozbehnutie vlastného podnikania.** Dlhšia doba evidencie na úrade PSVR v kombinácii s bariérami ako napr. nízke vzdelanie a

²⁸ Na Slovensku sociálne podnikanie upravuje Zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Viac info: <https://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/socialna-ekonomika/>

nedostatočná prax privádzajú osoby v situácii NEET k myšlienkam o založení si vlastného podnikania. Niektorých respondentov k založeniu živnosti motivuje aj absolvovanie rekvalifikačného kurzu, čo poukazuje na ochotu naučiť sa nové vedomosti.

„Aktuálne som po materskej, uvažujem o rekvalifikačnom kurze, lebo by som si potom rada otvorila živnosť.“ (žena, okres Trnava)

Zároveň ale poukazuje na skutočnosť, že nemá dostatok informácií o tom, ako postupovať.

„Privítala by som informácie o tom, ako postupovať.“ (žena, okres Trnava)

Podobný prípad s už absolvovaným rekvalifikačným kurzom bol zachytený u respondentky z okresu Piešťany.

„Plánujem si otvoriť svoju živnosť v oblasti manikúry. Úrad PSVR mi poskytol kurz v tejto oblasti. Potrebujem si otvoriť živnosť, avšak daný proces je zložitý a náklady s tým spojené si musím hradiť vo vlastnej réžii. Potrebovala by som pomôcť s administratívou k otvoreniu živnosti, veď len napísať prevádzkový poriadok trvá pol roka.“ (žena, okres Piešťany)

Nedostatok informácií o zakladaní živností má aj respondent z okresu Trnava.

„Rozmýšľal som aj nad živnosťou, v mojom odbore je to bežné, ale neviem ako, čo kde vybaviť, nemá mi kto poradiť.“ (muž, okres Trnava)

Zistenia o nedostatku informácií o tom, ako postupovať pri zakladaní živnostenského podnikania sú významnou bariérou napriek skutočnosti, že všetky potrebné informácie možno nájsť na dostupných webových adresách viacerých portálov²⁹, ale aj priamo na okresných úradoch jednotlivých miest, ktoré disponujú odborom živnostenského podnikania, a ktoré dokážu záujemcovi poskytnúť všetky potrebné informácie k založeniu vlastného podnikania.

Viacero respondentov uvádzalo nedostatok financií na založenie živnosti. Ústredie PSVR poskytuje osobám, ktoré sú v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace **Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť**, ktorý má uchádzačovi o zamestnanie čiastočne uhradiť náklady súvisiace s prevádzkovaním živnosti. Ide o pomoc vo výške od 2 260,34 EUR do 7 534,48 EUR.³⁰ Aj táto forma podpory môže byť pre záujemcov o živnostenské podnikanie motivačnou. Na základe zisteného je ale potrebné medzi mladými ľuďmi šíriť informácie o tom, ako môžu sami podnikáť.

²⁹ Príklad webových portálov s dostupnými informáciami o postupe zakladania živnosti v SR: https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_registracia-zivnosti
<https://www.minv.sk/?zivnostenske-podnikanie>
<https://podnikam.sk/zalozenie-zivnosti/>

³⁰ Dostupné na: https://www.upsvr.gov.sk/sluzby-zamestnanosti/nastroje-aktivnych-opatreni-trhu-prace/prispevky-pre-obcana/prispevok-na-samostatnu-zarobkovu-cinnost-49.html?page_id=13191

Osoby v situácii NEET často čelia dlhodobej evidencii, čo môže viesť k strate motivácie a pocitu bezmocnosti. Založenie živnosti predstavuje konkrétny a aktívny krok smerom k riešeniu ich situácie. Proces zakladania a riadenia vlastného podnikania poskytuje zmysel, cieľ a štruktúru, čo pomáha prekonať pasivitu a nečinnosť. Aktívny prístup k svojej kariére a finančnej budúcnosti im umožňuje prevziať kontrolu nad svojím životom, čo je kľúčové pre ich osobný a profesionálny rozvoj.

- *PODPORA PRE MLADÉ MATKY*

V časti 4.1 boli identifikované významné obmedzenia pri hľadaní si práce u matiek s deťmi. **Napriek umiestneniu dieťaťa do výchovného zariadenia nemajú matky možnosť pracovať plných 8 alebo viac hodín z dôvodu potrebnej starostlivosti o dieťa v poobedných hodinách.** Situácia je komplikovanejšia, ak sa jedná o osobu, ktorej partner/manžel pracuje formou týždňových turnusov a kedy starostlivosť o dieťa preberá jedine matka. Príkladom takejto situácie je respondentka z okresu Dunajská Streda.

„Snažím sa, aby manžel nemusel byť stále v práci, ale mám malého syna, nikto ma nechce zamestnať, lebo vraj bude často chorý. Bola som sa pýtať aj na skrátenej, aj na plný, je to jedno, len chcem nejaký príjem, aby som odbremenila manžela, každý chce aj cez víkendy pracovať, ale ja nemám kam dať malého.“ (žena, Dunajská Streda)

V týchto prípadoch je náročné nájsť si zamestnanie, v ktorom by akceptovali skrátenej pracovnú dobu. Jedno z riešení bolo identifikované priamo počas rozhovorov s respondentkami v rovnakej situácii – ide o **vytváranie takých pracovných miest, ktoré budú umožňovať prácu na skrátenej úväzok, prípadne vytvoria priestory pre firemnú škôlku (v prípade veľkých firiem).** Situácie, kedy je matka na dieťa sama a musí navyše kvôli práci dochádzať do iného miesta, sú náročné. Ich riešenie si vyžaduje aj legislatívne zmeny súvisiace s pracovnou dobou alebo subvenciami na starostlivosť o dieťa, prípadne poradenstvo, respektíve osvetu pre zamestnávateľov.

Analýza potrieb mladých ľudí v situácii NEET ukazuje, že ide o skupinu s rozmanitými potrebami, ktorá vyžaduje špecifické a cielené intervencie. Kľúčovými oblasťami sú kariérne poradenstvo, zvýšenie informovanosti, podpora pri rekvalifikácii, motivácia, praktické zručnosti, podpora pri podnikaní a podpora mladých matiek. Riešenie týchto potrieb by mohlo výrazne prispieť k zlepšeniu ich šancí na úspešné začlenenie sa do pracovného trhu.

4.2.3 Analýza preventívnych a intervenčných aktivít pre mladých v situácii NEET – UoZ

V súčasnosti je dôležité zamerať sa na komplexný prístup k prevencii a intervencii, ktorý integruje rôzne metodiky a nástroje s cieľom efektívne riešiť identifikované problémy. Analýza preventívnych a intervenčných aktivít umožňuje hlbšie pochopenie efektívnosti rôznych stratégií a ich vplyvu na cieľové skupiny. Táto časť sa preto zameriava na vyhodnotenie súčasných aktivít, ich silných a slabých stránok a navrhuje možné zlepšenia na základe predchádzajúcich zistení a spätnej väzby od respondentov.

Preventívne aktivity

Preventívne aktivity zohrávajú kľúčovú úlohu v prevencii negatívnych javov a v podporovaní zdravého rozvoja. Na základe zistení z kvalitatívneho prieskumu možno identifikovať niekoľko hlavných oblastí, kde sú preventívne opatrenia najefektívnejšie:

1. VZDELÁVACIE PROGRAMY

Vzdelávacie programy sa ukázali byť veľmi účinné pri zvyšovaní povedomia o rizikách a poskytovaní potrebných zručností na ich zvládanie. Zistenia výskumu ukazujú, že respondenti vyjadrujú potrebu vzdelávania a kariérneho poradenstva už od základnej školy. Napríklad niektorí respondenti uviedli, že by privítali viac informácií o možnostiach stredoškolského vzdelávania a kariérnom poradenstve:

„Myslím si, že by pomohlo kariérne poradenstvo mladým už od základnej školy.“ (muž, okres Piešťany)

Okrem toho požiadavky na podporu vzdelávania, ako sú jazykové kurzy a odborné školenia, poukazujú na potrebu zlepšiť dostupnosť a kvalitu vzdelávacích programov:

„Z hľadiska kurzov by som privítal jazykový kurz, ten by sa mi zišiel aj pri práci v oblasti grafiky.“ (muž, okres Trnava)

2. PODPORA PSYCHICKÉHO ZDRAVIA

Programy zamerané na duševné zdravie a psychologickú podporu sú dôležité pre včasnú intervenciu a prevenciu vážnejších psychických problémov. Pri niektorých respondentoch bola identifikovaná potreba lepšej prístupnosti k psychologickej podpore.

„Potrebovala by som psychologičku, hľadám, mám termín o 2 mesiace.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Podpora a poradenstvo v oblasti duševného zdravia sú kľúčové pre prevenciu závažnejších problémov, ktoré môžu viesť k nezamestnanosti, no viacerí respondenti poukazujú na nedostatočnú dostupnosť psychologickej pomoci.

3. PODPORA VYTVÁRANIA PROFESIJNÝCH SIETÍ A MENTORSTVA

V reakciách respondentov sa ukázalo, že chýba podpora v oblasti vytvárania profesionálnych kontaktov, workshopov a mentorstva. Respondenti často hovorili o potrebe osobného mentoringu a podporných sietí. Očakávajú, že tieto aktivity by im pomohli pri lepšom orientovaní sa na trhu práce.

„Potreboval by som nejaký mentorský program/pomoc.“ (muž, okres Dunajská Streda)

Ukazuje sa ako potrebné zlepšiť možnosti vytvárania profesionálnych sietí a poskytovať podporu v oblasti mentorstva.

Intervenčné aktivity

Intervenčné aktivity sa zameriavajú na riešenie problémov, ktoré už vznikli. Na základe zistení kvalitatívneho prieskumu možno identifikovať kľúčové aspekty, ktoré určujú úspešnosť intervenčných stratégií:

1. CIELENÉ INTERVENČNÉ PROGRAMY

Programy prispôbené špecifickým potrebám jednotlivcov alebo skupín (napr. terapeutické sedenia pre osoby so závislosťami) často dosahujú lepšie výsledky ako všeobecné prístupy. Zistenia medzi respondentmi naznačujú potrebu individuálneho prístupu pri pomoci na trhu práce.

„Potreboval by som pomoc pri písaní životopisu a motivačného listu.“ (muž, okres Galanta)

2. MULTIDISCIPLINÁRNE TÍMY

Intervenčné aktivity, ktoré by zahŕňali odborníkov z rôznych oblastí (napr. psychológov, sociálnych pracovníkov, právnikov) majú tendenciu byť efektívnejšie. Tieto programy by mali obsahovať odborné poradenstvo a mentoring zamerané na konkrétne potreby jednotlivcov.

Pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie intervencií sú kľúčové pre ich úspech. Používanie metód ako sú prieskumy spokojnosti, sledovanie pokroku a spätná väzba od účastníkov môže pomôcť optimalizovať a prispôbiť intervenčné opatrenia pre lepšie výsledky. Viacerí respondenti vyjadrili potrebu lepšej informovanosti o aktuálnych možnostiach vzdelávania a príspevkoch z úradu práce.

Diferenciácia a identifikácia jednotlivcov z kategórie NEET je nevyhnutná pre efektívne zacielenie pomoci a prevenciu dlhodobej nezamestnanosti. Nie všetci NEET majú rovnaké potreby a problémy – niektorí môžu byť krátkodobo nezamestnaní a rýchlo sa vrátiť na trh práce, zatiaľ čo iní potrebujú intenzívnejšiu podporu kvôli prekážkam ako nedostatočné vzdelanie, zdravotné problémy alebo sociálne vylúčenie. Identifikácia tých, ktorí najviac potrebujú pomoc, umožňuje efektívnejšie využívanie zdrojov a poskytovanie cielených intervencií, ako sú odborné školenia, mentoring alebo psychosociálna podpora. Týmto spôsobom je možné predchádzať riziku dlhodobej nezamestnanosti, ktorá má negatívny dopad nielen na jednotlivcov, ale aj na celú spoločnosť. Preto je dôležité, aby politiky a programy zamerané na podporu NEET boli dostatočne flexibilné a prispôbené rôznorodým potrebám tejto heterogénnej skupiny.

Spokojnosť s poskytovanými službami

Z dôvodu, že realizovaný výskum sa vzťahoval výlučne na osoby v situácii NEET – UoZ, sa spätná väzba respondentov na poskytované služby v regióne vzťahovala primárne na služby a činnosť úradov PSVR. Hodnotenie spokojnosti respondentov s týmito službami odhalilo niekoľko kľúčových problémov bližšie špecifikovaných v častiach 4.1 a 4.2. Medzi zisteniami sú napr. nedostatočná podpora pri hľadaní zamestnania, neposkytovanie informácií o možnostiach rekvalifikácie, možnostiach preplácania cestovných nákladov, informáciách o finančnej pomoci pri zakladaní živnosti a pod. Medzi respondentmi ale boli aj takí, ktorí oceňujú dobre fungujúcu podporu zo strany zamestnancov úradov PSVR. Ide najmä o skúsenosti s aktívnym prístupom zamestnancov, ktorí venujú dostatok času na riešenie aktuálnej situácie klienta.

Často vyskytujúca sa potreba kariérneho poradenstva na školách počas štúdia poukazuje na nedostatok podpory a pomoci študentom, ktorí uvažujú o pokračovaní v štúdiu alebo hľadaní zamestnania. V prípadoch, kedy sa budúci absolvent neorientuje na trhu práce a nevie o možnostiach, ktoré je možné využiť, je jeho uplatnenie v praxi častokrát ťažšie. Kariérne poradenstvo môže čiastočne pomôcť pri riešení situácie, kedy sa absolvent nezamestná, nepokračuje v štúdiu a finančne ostáva odkázaný na svojich rodičov, ktorí nevnímajú tento stav negatívne.

4.2.4 Zhrnutie výsledkov zistení kvalitatívneho výskumu mladých v situácii NEET - UoZ

Celkovo bolo z kvalitatívneho výskumu realizovaného na osobách v situácii NEET – UoZ identifikovaných 7 objektívnych (úroveň vzdelania a praxe, geografická poloha, rodinné záväzky a sociálne zázemie, frikčná nezamestnanosť, nedostupnosť kvalitných služieb, zdravotné problémy a jazyková bariéra) a 2 subjektívne rizikové faktory (ašpirácie a motivácie a hodnotové orientácie a psychologické bariéry). Zmapovaných bolo 6 kategórií potrieb mladých v situácii NEET (kariérne poradenstvo a individuálny prístup, informovanosť o dostupných službách, rekvalifikácia a zvýšenie kvalifikácie, motivácia a podpora, podpora pri zakladaní živnosti a podnikania, podpora pre mladé matky) a navrhnutých 5 preventívnych (vzdelávacie programy, podpora psychického zdravia a podpora vytvárania profesijných sietí a mentorstva) a 2 intervenčné (cielené intervenčné programy a multidisciplinárne tímy) opatrenia.

Na základe analýzy rozhovorov s osobami v situácii NEET – UoZ boli sumarizované nasledovné návrhy opatrení a odporúčania pre zlepšenie prístupu k tejto skupine:

- Zaviesť pravidelné a osobné kariérne poradenstvo už od základnej školy a počas celého štúdia.
- Rozšíriť kariérne poradenstvo o informácie o možnostiach zamestnania, odborných kurzoch a potrebných zručnostiach v regióne.
- Vypracovať a sprístupniť prehľadné informačné materiály o dostupných službách a možnostiach podpory, vrátane kurzov a prípadného preplácania vybraných nákladov.
- Organizácia pravidelných informačných kampaní zameraných na dostupné programy a podporné opatrenia pre osoby v situácii NEET.
- Rozšíriť ponuku rekvalifikačných kurzov a podpora ich dostupnosti pre osoby v situácii NEET vrátane možnosti online vzdelávania.
- Poskytovanie podpory pri vyhľadávaní a financovaní rekvalifikačných kurzov, ako aj praktických sŕáží, ktoré sú relevantné a dlhodobé.
- Zavedenie programov mentoringu, ktoré pomôžu zvýšiť sebadôveru a motiváciu jednotlivcov.
- Poskytnutie štipendií a finančnej pomoci pre osoby, ktoré sa zúčastňujú vzdelávacích a rekvalifikačných kurzov s cieľom odstrániť finančné bariéry.
- Integrácia odborných praktických zručností a sŕáží do vzdelávacieho procesu s cieľom nadobudnutia reálnych pracovných skúseností.
- Podpora duálneho vzdelávania, ktorá kombinuje teoretické vzdelávanie s praktickými skúsenosťami.
- Poskytovanie jasných a praktických informácií o zakladaní živnosti a podnikania, vrátane administratívnych postupov a dostupných finančných príspevkov.

- Rozšírenie pomoci pri administratívnych nákladoch spojených so zakladaním živnosti a poskytnutie poradenstva o možnostiach financovania a administratívy.
- Zavedenie centralizovaných informačných platforiem, ktoré zjednodušia prístup k informáciám o vzdelávacích a pracovných príležitostiach.
- Zabezpečenie pravidelného prísunu aktuálnych informácií a aktualizácii prostredníctvom online a offline kanálov.
- Posilnenie spolupráce s miestnymi organizáciami, školami a zamestnávateľmi na organizovaní workshopov, stáží a praktických kurzov pre mladých.
- Podpora komunitných programov, ktoré pomáhajú mladým ľuďom pri integrácii na trh práce a získaní potrebných zručností.
- Poskytovanie psychologickej podpory na zlepšenie mentálneho zdravia a osobnej motivácie.
- Organizácia seminárov a školení zameraných na osobný rozvoj a zvyšovanie sebadôvery.
- Podpora inovatívnych vzdelávacích prístupov, ktoré zohľadňujú individuálne potreby a záujmy študentov.

4.3 Rizikové faktory vzniku situácie NEET – neaktívni a identifikácia možných opatrení

V rámci kvalitatívnej analýzy osôb v situácii **NEET – neaktívni** sme sa zamerali na osoby v situácii NEET, ktoré nie sú registrované na úrade práce ani v procese vzdelávania alebo inej odbornej prípravy. **Celkovo bolo realizovaných 108 rozhovorov a 12 pozorovaní.** Rozhovorov sa zúčastnilo 68 žien a 41 mužov. V rámci kvalitatívneho výskumu bola vzhľadom na špecifickosť skupiny NEET – neaktívni, ktorá vychádza najmä z ohrozených skupín obyvateľstva, využitá **kombinácia pološtruktúrovaných rozhovorov, hĺbkových rozhovorov a pozorovania.** V rámci analýzy situácie NEET – neaktívni bolo potrebné realizovať viac rozhovorov priamo s aktérmi, ktorí sa daným skupinám intenzívnejšie venujú a poznajú situáciu NEET detailnejšie. Pomocou hĺbkových rozhovorov s NEET – neaktívni bolo možné zachytiť subjektívne informácie poskytnuté dotknutými osobami. Objektívnejší pohľad na ich situáciu bolo možné zachytiť prostredníctvom rozhovorov s aktérmi, ktoré sa daným skupinám NEET neaktívni venujú.

4.3.1 Analýza objektívnych a subjektívnych rizikových faktorov u osôb NEET - neaktívni

Objektívne faktory

- ÚROVEŇ VZDELANIA A PRAXE

Respondenti v kategórii NEET, ktorí potvrdili záujem o hľadanie práce vnímajú ako kľúčové pri ich nezamestnanosti **nedostatočnú prax, ako aj nedostatok pozícií a pracovných ponúk, kde by boli akceptované ich nedostatočné pracovné skúsenosti**, či vzdelanie, ktoré dosahuje často len povinnú školskú dochádzku.

“Ja nemám veľa skúseností, som niekde upratovala a tak, ale vždy len krátko... potom dlhšie nič. Zasa som hľadala niečo, ale nič nenašla, zasa len upratovanie na pár týždňov.” (žena NEET, okres Piešťany)

“Som chodila na takú učňovku, ale odišla som za frajerom, on išiel pracovať do Čiech. Sme sa vrátili po čase a teraz hľadám ja, že kde by som šla...ale nič neponúkajú, sem tam niekde upracem a dostanem pár drobných.” (žena NEET, okres Trnava)

Nízka úroveň vzdelania je často spojená s nízkym socio-ekonomickým statusom. Niektoré osoby z kategórie NEET mali už počas základnej školy problémy dosahovať dobré študijné výsledky. Nepriaznivá východisková situácia spôsobená nízkym sociálnym a ekonomickým zázemím vytvára znevýhodnené podmienky v procese vzdelávania a zároveň obmedzuje možnosti uplatnenia sa na trhu práce.

“Ja som učňovku ani nedokončil, som ročníky opakoval... a tá škola, to není pre mňa.” (muž NEET, okres Trnava)

“Prepadal som na základke, potom na osobitku išiel... a teraz domy vypratávame tu viacerí.” (muž NEET, okres Trnava)

Osoby NEET s dosiahnutým nízkym vzdelaním majú **často ukončenú len povinnú školskú dochádzku, prípadne stredné odborné vzdelanie bez maturity, či výučného listu**. V tomto prípade vnímajú respondenti nedostatočné možnosti uplatnenia sa na trhu práce v pozíciách ponúkaných od riadnych zamestnávateľov so zamestnaneckým statusom a často volia prácu, ktorá je súčasťou šedej ekonomiky. Tak často dochádza k neistote a nepravidelnosti vo vyplácaní mzdy, čo môže prehĺbovať znevýhodnenú socio-ekonomickú situáciu NEET osôb. Od respondentov, ako aj pracovníkov s NEET bola často prezentovaná požiadavka ponúkať aj pozície, ktoré nevyžadujú stredné odborné vzdelanie s maturitou, keďže vnímajú nedostatok takýchto pozícií.

“Určite tie podmienky aby neboli také prísne, lebo strašne veľa ľudí tu nemá ani učňovku dokončenú, že aby stačila aj tá základná škola. Že ukončené vzdelanie základná škola lebo strašne ich je veľa, tuto nemajú. Takže v tom vidíme aj problém, my keď im hľadáme, vysoké požiadavky.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Galanta)

U viacerých respondentov je možné sledovať identifikovanie podobných **skúseností len s dočasnou prácou**, ktorá môže byť často súčasťou šedej ekonomiky a pomáha k privyrobeniu v ťažkých životných situáciách. Respondenti často uvádzali, že je pre nich dôležité mať istotu zárobku, za ktorý dostanú plat hneď, nakoľko potrebujú zaplatiť podnájom, prípadne zakúpiť stravu pre rodinu a nie čakať na výplatu na začiatku nového mesiaca.

“Idem na stavbu, keď zavolajú... niekedy častejšie, potom zasa čakám... ale mám istotu, že za ten deň aj niečo dostanem, hneď môžem čo potrebujem vyplatiť. Taká manuálna práca na stavbe, len to mám skúsenosť a neviem iné, čo by som, keď platia.” (muž, okres Trnava)

“Ja chodím tu na také práce, ale budem meniť... pôjdem na zber ovocia, zeleniny, tam je aj taký sklad...tam je aj odvoz zabezpečený, tak to je lepšie...aj zaplatia lepšie.” (muž, okres Galanta)

Ďalšia časť respondentov NEET má veľmi **slabé pracovné návyky, časový manažment, či nedostatočne rozvinutú schopnosť pravidelnej pracovnej rutiny**, ktorá je nevyhnutná z pohľadu zamestnávateľov pre udržanie pracovnej pozície. **Respondenti, ktorí majú častejšiu skúsenosť len s krátkodobým zamestnaním, tak čelia strate týchto návykov. V prípade, ak nemali nikdy skúsenosť s dlhodobejším zamestnaním nemali ani možnosť si tieto pracovné vytvoriť.** V kontexte týchto informácií boli realizované rozhovory aj priamo s aktérmi, ktorí sa venujú respondentom z kategórie NEET priamo v teréne, či už v komunitných centrách alebo nízkoprahových centrách. Tí potvrdili, že pracovné návyky osobám v situácii NEET často chýbajú a zohrávajú kľúčovú úlohu pri udržaní si aj dočasného zamestnania.

“Väčšina našich klientov nepracovala, prípadne ak pracovali, neboli schopní si prácu udržať, keďže raz prišli do práce, inokedy nie. Často nerozumejú nutnosti vytvoriť si tú každodennú rutinu. Ani sa to nemali kde naučiť, keďže väčšina z nich je dlhodobo nezamestnaná a majú nižšie vzdelanie. Nemali kde nadobudnúť tieto návyky a veľmi ťažko sa im to vysvetľuje... tá nutnosť pravidelnosti a zodpovednosti.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

„Pre mňa je ťažké aj do roboty vstávať.“ (muž, okres Trnava)

Nízka úroveň vzdelania a praxe tak vytvára obmedzené pracovné príležitosti, keďže **mnohé pracovné miesta vyžadujú určitú úroveň kvalifikácie alebo skúseností.** V prípade zamestnania ide často o pozície bez riadnej pracovnej zmluvy a sociálneho

zabezpečenia. Ide často o nepravidelné pracovné aktivity s nízkou mzdou. **Osoby NEET s nízkou úrovňou vzdelania a praxe majú zároveň menšie šance získať prístup k ďalšiemu vzdelaniu alebo odbornej príprave**, čo ešte viac obmedzuje ich schopnosť zlepšiť svoju situáciu. Bez vzdelania a praxe sa pravdepodobnosť dlhodobej nezamestnanosti zvyšuje, čo môže viesť k prehĺbeniu chudoby a nepriaznivej socio-ekonomickej situácie. Tieto faktory vytvárajú začarovaný kruh, ktorý môže byť náročné prekonať bez cielených intervencií, ako sú programy na zlepšenie zručností, poradenstvo pri hľadaní práce a podpora v ďalšom vzdelávaní.

- SOCIO-EKONOMICKÁ SITUÁCIA

Nízka socio-ekonomická situácia osôb v kategórii NEET zohráva významnú úlohu pri ich nezamestnanosti. Osoby v situácii NEET môžu často riešiť ako primárny problém bytovú situáciu, kedy musia meniť často ubytovanie, ktoré môže mať len dočasný charakter a ich otázka bývania nie je stabilizovaná. Môže ísť často aj o ľudí bez domova, prípadne ľudí, ktorí majú problém s platením nájomov a tak dochádza k ich častému sťahovaniu. Pracovníci s osobami NEET pôsobiaci v nízkoprahových centrách vnímajú mierny **nárast problematiky bezdomovectva vo vekovej kategórii do 30 rokov** najmä po období pandémie a ekonomickej inflácie.

“Ja to vidím po tom covide, že tá situácia sa zhoršila, najmä pre tých mladých, že je ich viac, čo majú rôzne problémy ekonomické aj psychické a potom takto končia u nás v centre (pozn. nízkoprahové centrum).” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

“Ja sa musím furt presúvať, niekedy aj na ulici som, potom u kamaráta... ma nikam nezoberú, keď ani kde prespať nemám... na charitu idem niekedy aj každý deň... inokedy po kamarátoch...” (muž NEET, okres Trnava)

“Máme aj takých, ktorí nemajú kde bývať, že sú naozaj po skvotoch (pozn. obývanie opustenej budovy/domu, bez príslušného povolenia), keď majú šťastie, alebo sú fakt na ulici, v stane.. máme aj takých.” (pracovník s osobami NEET, Galanta)

Pracovníci s osobami NEET, ktorí sa venujú ľuďom bez domova potvrdili, že **otázka bývania je často kľúčová u osôb z nízkych socio-ekonomických pomerov**. Ide často o osoby, ktoré nemajú vybudované rodinné väzby pre vytvorenie záchrannej siete, prípadne v dôsledku patologického správania (užívanie drog, závislosť na hazardných hrách, alkoholizmus) dochádza k zámernému pretŕhaniu týchto väzieb a tak môže dochádzať aj k situácii bezdomovectva.

„Väčšinou tí mladí, viete no, stratí kontakt s rodinou, nemá prácu, a už to potom ide dole vodou.“ (pracovník s osobami NEET, okres Trnava)

„Keď sme v meste boli na zastupiteľstve, rok dozadu to bolo, som im vtedy povedal: Keď nespravíte útulky v Trnave, útulky pre nich, človek aby sa vzchopil, takýto útulok musia spraviť, nie noclaháreň.“ (pracovník s osobami NEET, okres Trnava)

Otázka dočasného bývania je vnímaná ako veľmi dôležitá zo strany samotných respondentov NEET, ktorí majú skúsenosť s prácou na zmeny a vzhľadom na zložitú bytovú situáciu ju neboli schopní dlhodobejšie vykonávať. Podobne aj pracovníci s osobami NEET identifikujú potrebu útlukov pre ľudí zo sociálne slabšieho prostredia pre stabilizovanie ich situácie aspoň dočasne.

*“Ja do nocľahárne nepôjdem... potrebujem si niekde cez deň veci zložiť, oddýchnuť...”
(muž NEET, okres Trnava)*

“Chýba útluk, dočasné krízové bývanie, ktoré tu v meste nie je možné. Trnava mesto a samostatný okres ho nemá. Ten útluk má slúžiť na prekročenie nejakého obdobia, aby ten človek si mohol niečo zarobiť, je veľmi náročné vstávať na smeny, keď človek spí v kríku, áno, alebo keď má tú nočnú napríklad, v nocľahárni môže byť iba v noci, cez deň nie, potom nemá on kde sa vlastne vyspať, aby bol schopný niekde fungovať, takže tento útluk tu v meste chýba, buď útluk alebo niečo proste, nejaké krízové bývanie” (pracovníčka s osobami NEET, okres Trnava)

V prípade osôb NEET, ktoré majú nízky socio-ekonomický status a záujem zamestnať sa, je aj častý prípad straty dokladov, ktoré sú nevyhnutné pre registráciu na úradoch. V prípade vybavovania nových dokladov respondenti potvrdili, že ide pre nich aj o finančné zaťaženie, kedy musia zvažovať, či investovať do nových dokladov, zároveň nemusia mať ani vedomosť, kde doklady a za akých podmienok nanovo vybaviť. V takomto prípade je nevyhnutný spôsob **individuálneho sprevádzania zo strany pracovníkov s NEET osobami**, keďže je potrebné zabezpečiť adekvátnu komunikáciu s úradmi a niekedy aj finančnú pomoc.

“A toto sú ďalšie veci, že nám príde sem klient, že chce pracovať, ale nemá občiansky preukaz. Takže my začíname s tým, že áno, že budeme vybavovať občiansky preukaz. Ideme, lebo bez občianskeho preukazu, vlastne ho nezamestná, a tým pádom ho sprevádzame a ide to takou cestou dlhšou trošku.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Piešťany)

“Ja som o doklady prišla, ani neviem kde... možno aj niekde na ulici a teda vybavujem nové... teda tu mi pomáhajú vybaviť, (pozn. nízkoprahové centrum) som ani nevedela, že kde, ako a teraz chcem ísť upratať, len oni tie doklady potrebujú, tak musím čakať na ne...” (žena NEET, okres Trnava)

Špecifickú skupinu tvoria tiež **mladí dospelí z kategórie NEET, ktorí odchádzajú z Centier pre deti a rodiny (CDR)** a nemajú vytvorené pevnejšie väzby a sociálnu sieť kontaktov v prípade upadnutia do nepriaznivej životnej situácie. Respondenti, ktorí majú skúsenosť s touto životnou situáciou upozorňujú na **chýbajúcu prirodzenú podporu v prechode do dospelosti, ako aj nedostatok emocionálnej a**

materiálnej podpory, čo môže negatívne vplývať na úspešné ukončenie vzdelania a vstup na trh práce. Prechod z detského domova do samostatného života je pre mnohých týchto mladých ľudí veľmi náročný. Náhle osamostatnenie sa bez dostatočných zručností a podpory môže viesť k nezamestnanosti a k tomu, že sa ocitnú v situácii NEET. Často nemajú finančné rezervy ani stabilné bývanie, čo môže obmedzovať ich možnosti investovať do ďalšieho vzdelávania alebo tréningu, ktoré by im mohli pomôcť zlepšiť si šance na trhu práce.

“Máme tu ľudí aj do 30 rokov, ktorí sem chodia (pozn. nízkoprahové centrum). A prevažne to sú ľudia, sú to odídenci z CDR-ka. Alebo deti zo sociálne slabších rodín. Väčšinou jednorodičia alebo rodiny, ktoré mali závislého člena.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

“Ja, keď som mal 6 rokov, tak ma sociálka zobrala do detského domova do Kolárova. My sme boli siedmi, teda ešte sme siedmi súrodenci a z toho štyria sme boli v detskom domove. My sme tam vyrastali, tam sme chodili do školy, tam som sa vyučil, proste môžeme povedať, že ulica nás vychovala...” (muž NEET, Galanta)

Podobne je to aj pri **osobách, ktoré odchádzajú z výkonu trestu a upadajú do situácie NEET.** Pri ich opätovnom zaradení do spoločnosti sa ukazuje ako dôležité, z akého sociálno-ekonomického prostredia pochádzajú. V prípade, že pochádzajú z dobrých ekonomických pomerov alebo majú príbuzných, ktorí im pomôžu, ich adaptácia v spoločnosti je pomerne rýchla a úspešná. Ak však ide o osobu, ktorá nemá dobré ekonomické zázemie, alebo nemá žiadnych príbuzných, ktorí by mu mohli pomôcť, zaradenie do spoločnosti je veľmi ťažké. **Ako najväčší problém sa v tejto súvislosti ukazuje otázka bývania, čo znemožňuje viesť riadny a kvalitný život.** Pracovníci s osobami NEET zdôraznili potrebu zastabilizovania bytovej situácie v podobe poskytnutia bývania na prvé mesiace pre osoby, ktoré opustia výkon trestu a nemajú žiadne bývanie.

„Veľa z tých klientov sú z rozvedených rodín alebo nemajú tých príbuzných, ktorí by im pomohli.“ (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

„Mne by sa najviac páčilo to, že by bola nejaká možnosť takého aspoň dvojmesačného ubytovania po prepustení, ale iba pre tých, ktorí naozaj nemajú nikoho...na zastabilizovanie, a jeden zamestnávateľ, ktorý by ich zobral bez tých predsudkov.“ (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

Otázka bývania a zastabilizovania bytovej situácie teda zohráva dôležitú úlohu pre možnosť zamestnania sa a riešenia nezamestnanosti osôb v kategórii NEET. Títo jednotlivci **čelia mimoriadne zložitým výzvam, ktoré ich udržujú v stave sociálnej marginalizácie a bránia im v integrácii do spoločnosti a na trh práce.**

“Bývanie a práca, to je jedno s druhým. Čo sa týka tých najohrozenejších, ktorí sú naozaj ohrození veľmi tým bezdomovectvom a týmito všetkými patológiami.” (pracovník s osobami NEET, okres Trnava)

“Čo práca... keď ja riešim kde dnes prespím...” (muž NEET, okres Trnava)

Stabilné bývanie je základnou potrebou pre každého, kto chce získať a udržať si prácu alebo pokračovať vo vzdelávaní. Ľudia bez domova sú často nútení riešiť svoje základné potreby, ako je hľadanie miesta na prespanie alebo jedla, čo im znemožňuje sústrediť sa na vzdelanie alebo hľadanie zamestnania. Osoby NEET bez domova alebo v zložitej bytovej situácii často čelia právnym problémom, ako sú dlhy, chýbajúce osobné doklady alebo konflikty so zákonom, čo môže sťažiť získanie zamestnania alebo prístupu k sociálnym službám.

“Veľa spraví to, že podporované bývanie... pretože naozaj pri ich životnom štýle to bývanie je veľmi často problém, rovnako ako práca. Ale je lepšie na svete, keď je aspoň bývanie a není práca a keď už je to bývanie, tak jednoducho už sa tam dá s ním nejak pracovať.” (pracovník s osobami NEET, okres Galanta)

“Mali sme klientov, ktorí to skúšali, že zo stanu chodiť pracovať, aj to v chvíľu vydržali, ale to sa nedá. Hlavne v zime. Ten človek sa nevyspí a potom, keď má robiť ťažšiu prácu, lebo nezoberú ho za právniku, že bude sedieť v saku. Skôr sú to také tie práce buď niekde v Amazone na vozíku, alebo aké tie muklovačky na stavbách... Je to naozaj zložitá.” (pracovník s osobami NEET, okres Trnava)

Osoby v situácii NEET s nízkym socio-ekonomickým statusom **čelia výzvam, ktoré vyžadujú komplexné riešenia, vrátane prístupu k stabilnému bývaniu, zdravotnej starostlivosti, vzdelaniu a zamestnaniu.** Potrebné sú programy, ktoré poskytujú nielen základnú pomoc, ale aj podporu v dlhodobom zlepšení ich životnej situácie, vrátane možností na vzdelávanie, odbornú prípravu a reintegráciu do spoločnosti.

- GEOGRAFICKÁ POLOHA

V prípade osôb z kategórie NEET, ktoré bývajú v menších obciach, bola potvrdená **nedostatočná infraštruktúra pre dochádzanie, a teda obmedzené alebo nepravdivé spoje verejnej dopravy, čo komplikuje dochádzanie do miest, kde sú lepšie pracovné príležitosti.** V odľahlých alebo vidieckych oblastiach môže byť nedostatok pracovných miest alebo príležitostí na odbornú prípravu. To vedie k tomu, že ľudia musia cestovať do miest za prácou alebo vzdelaním, čo je problém, ak nemajú vhodné dopravné možnosti. Osoby v situácii NEET majú častejšie nižšie vzdelanie a sú vhodní uchádzači skôr na pozície, ktoré si vyžadujú každodennú prítomnosť v pracovnom prostredí, možnosť práce z domu je menej prítomná. Ak je verejná doprava dostupná, jej **náklady môžu byť pre ľudí s nízkym príjmom prekážkou. Výdavky**

na cestovanie môžu byť príliš vysoké v pomere k potenciálnemu príjmu, čo odrádza od hľadania zamestnania alebo pokračovania vo vzdelávaní mimo miesta bydliska.

“To cestovanie je náročnejšie, keď spoje nie sú dobré... a tá práca tu v okolí nie je taká, keď idem na fušku, tam mám odvoz aspoň.” (muž NEET, okres Skalica)

“Tam pôjdem na ten zber... poľnohospodárska firma to je... autobusy sú zadarmo, zadarmo tam a naspäť. Dvanásť hodín práce je tam a makačka, ale čo už.” (muž NEET, okres Galanta)

Respondenti potvrdili, že je dôležité mať možnosť zabezpečenia dopravy zdarma, vtedy sú ochotnejší dochádzať, podstatné je ale, aby nešlo o príliš veľké vzdialenosti, hlavne v prípade, ak majú ešte nezaopatrené deti, prípadne sa starajú o chorého člena domácnosti. Záujem je zostať pracovať v regióne.

“V našom okolí... okolo Senca, Galanta, Kráľová alebo tak. Ďalej ani nie. Keď náhodou doma sa niečo stane, tak sa viem dostať domov skôr. Ale napríklad, keď pôjdem do Bratislavy niekde robiť tak to nie.” (muž NEET, okres Galanta)

“A ešte aby tá doprava bola zabezpečená hej. Lebo naozaj nemajú autá a s autobusmi, keď už, že aj večer končia, alebo niečo takéto už, ale hovorím, oni chcú robiť a keď doprava je zabezpečená, oni chodia. Takže neni s tým problém. Ten, kto chce, ten chodí.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Galanta)

Podobne je možné sledovať potrebu zabezpečenia dopravy aj v prípade ponúk na kurzy a rekvalifikácie, prípadne individuálne sedenia s pracovníkmi nízkoprahových, či komunitných centier, ktorí pomáhajú NEET osobám, či už s registráciou na úradoch, vybavovaním dokladov, či hľadaním zamestnania.

“Oni tým, že toľko strašne veľa problémov, napríklad docestovať, viete, že oni sa... Že prečo sa toho niekedy nezúčastnia? No preto, že oni nemajú na cestovné. Ona fakt nemá peniaze na to, ani dve eurá, aby prišla.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

Lokalita, v ktorej sa osoby NEET nachádzajú, môže teda prinášať taktiež istý faktor znevýhodnenia najmä ak sa spája s nižším socio-ekonomickým statusom. Zabezpečenie dopravy zdarma pri dochádzaní do zamestnania, ako možnosť finančne podporiť dochádzania na úrad práce v prípade návštev rekvalifikačných kurzov, či absolvovania pohovorov na pracovnú pozíciu, môže byť motivujúcim faktorom pre osoby v situácii NEET pre hľadania ako aj výkon zamestnania.

- RODINNÉ ZÁVÄZKY A SOCIÁLNE ZÁZEMIE

V rámci rodinnej situácie respondentov z kategórie NEET, ktorá do značnej miery ovplyvňuje ich situáciu nezamestnanosti, je možné hovoriť o dvoch typoch respondentov. Významnú skupinu tvoria práve **matky s ukončenou povinnou**

školskou dochádzkou, prípadne učňovkou, ktoré sa starajú o viac detí a nemajú skúsenosť s prácou, keďže matkami sa stali v mladom veku a nemali čas potrebné pracovné zručnosti, či návyky nadobudnúť. U niektorých respondentiek bola identifikovaná len nízka miera záujmu o zamestnanie sa, prípadne vnímali ako dôležitejšiu starostlivosť o deti, ktoré zatiaľ nie sú umiestnené v predškolskom zariadení, než aktívne hľadanie si pracovnej pozície, či samotný pracovný výkon.

“S deťmi som... nechcem ísť pracovať...teraz tu dobre je (pozn. azylový dom)... potom pôjdeme do iného po pár mesiacoch...” (žena NEET, okres Trnava)

“Dievčatá, ony tiež pochádzali z takého zlého sociálneho prostredia, že vlastne otehotneli ako jednorodičky. Takže tých máme tiež dosť, že je taká mladá do 30 rokov, ale proste už má dve deti. Mávajú väčšinou iba základné vzdelanie.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

V prípade záujmu o zamestnanie sa **dochádza u matky s maloletým dieťaťom k častým problémom s flexibilitou pracovného času**. Keďže väčšina respondentiek nemá vybudované pracovné kontakty a zároveň má nedostatočnú prax v kombinácii s nižším vzdelaním, je o to **náročnejšie hľadať pozície, v ktorých by bolo možné či už pracovať z domu, alebo mať skrátený pracovný úväzok**.

“A jak mám robiť, keď o deti sa starám, veď kto sa postará? Aká práca je tak, že sú v škôlke, tam ich donesem a môžem potom aj pre ne ísť? A keď sú choré ako, čo s nimi, ja musím doma byť.” (žena NEET, okres Piešťany)

“S maminkami to je horšie, hlavne v Piešťanoch, kvôli tomu, že ony potrebujú prácu na jednu zmenu a koľkokrát krátky úväzok, to je jedna vec. A ďalšia vec je vzdelanie - že väčšinou majú základné vzdelanie. A nájsť takémuto človeku prácu, vám poviem narovinu, je nemožné.” (pracovníčka s NEET, Piešťany)

Čo sa týka **regiónov s vyšším zastúpením rómskej komunity**, môžeme hovoriť o zvyšujúcej sa rôznorodosti rómskej komunity, ako aj skupine rómskych matiek. Ide najmä o ekonomické a sociálne rozdiely. Medzi hlavné charakteristiky, ktoré môžu prinášať práve situáciu NEET, je **nízke vzdelanie, teda ukončená len povinná školská dochádzka, následne skoré narodenie dieťaťa (medzi obdobím 16-18 rokov) a pokračujúce pôrody a s tým súvisiace aj malé alebo takmer žiadne pracovné skúsenosti**. V rámci tejto kategórie NEET boli sledované z hľadiska motivácie dva rôzne prístupy matiek NEET. Ide o matky s deťmi, ktoré zostávajú doma a majú nízku, či takmer žiadnu motiváciu sa zamestnať, zväčša ide o ženy s nízkym socio-ekonomickým postavením a žiadnou, prípadne krátkodobou skúsenosťou na trhu práce. Tieto ženy s deťmi sú často poberateľkami dávok v hmotnej núdzi a výživného na deti. V takomto prípade dochádza k zvýšenému riziku dlhodobej nezamestnanosti. Bez vzdelania a praxe sa pravdepodobnosť dlhodobej nezamestnanosti zvyšuje, čo môže viesť k prehĺbeniu chudoby a závislosti na sociálnych dávkach.

“Som s deťmi u mamy, dostávame dávky... mama pomáha...” (žena NEET, okres Galanta)

“Tu o deti sa starám, bývame u mamy, nechcem ísť preč... muž pracuje, ja nie, tak na ceste bude aj ďalšie...” (žena NEET, okres Galanta)

Identifikovaná bola aj **skupina rómskych žien**, ktoré pracovali pred materskou dovolenkou a hneď ako budú mať možnosť dieťa umiestniť do predškolského zariadenia, majú záujem sa vrátiť do pracovného procesu. Či už do zamestnania v ktorom pôsobili predtým, prípadne budú hľadať niečo nové v okolí bydliska v oblasti gastronómie alebo upratovacích služieb. Podstatnú rolu zohráva práve dostupnosť predškolského zariadenia a jeho kapacita ako aj zladenie spojov, v prípade cestovania za prácou a otváracích hodín predškolských zariadení. **Väčšina rómskych žien, ktoré sú otvorené práci v prípade umiestnenia dieťaťa, by však potrebovala flexibilitu pracovného času a blízkosť dochádzania do práce.** U týchto žien je dôležitá aj podpora, či vzory v rodine a širšom príbuzenstve. Výrazne motivujúce je aj pozitívne ocenenie ich predchádzajúcej práce nadriadenými a kolegami.

“Takže chcela by som sa zamestnať, keď zahodí už tie plienky, odplienkujeme, a zamestnať by som sa chcela, ďalej ísť robiť... To je problém, že má ešte plienku a neviem, či do septembra odplienkujeme alebo či ju ešte nechá, lebo keď bude mať plienku, ho nezoberú do škôlky.” (žena NEET, okres Galanta)

“Stále som robila, kuchárku pomocnú, stále, v skladoch som robila. Stále akože som robila, aj s malým som robila, keď som porodila, tam som potom išla na materskú... Ja by som sa vrátila tam, kde som robila, tam aj šéf hovoril, že takú, ako ty, len tak nenájdem, keď som odchádzala.” (žena NEET, okres Galanta)

“V Senci som robila... tam by som aj späť šla, len tú škôlku, či jasle aj tam musím riešiť.” (žena NEET, okres Galanta)

Podobná požiadavka na **flexibilný pracovný čas** je aj u matiek mimo rómskej komunity, ktoré **vychádzajú z pretrhaných rodinných väzieb a starostlivosť o dieťa je len na nich samotných.** Túto požiadavku často spomínajú ako nevyhnutnú pre zaradenie mladých matiek do pracovného procesu aj pracovníci s NEET matkami.

“Napríklad, keď hovoríte o flexibilnom pracovnom čase, ak aj máme mamičku, ktorá by aj pracovala aj všetko, ale presne tá potrebuje flexibilný pracovný čas... Takže povedzme si rovno. Ona by potrebovala ten flexibilný pracovný čas, to je fakt dobrá vec, toto a nielen pre jednu, poznám milión takých, ktorých mám vôbec z môjho okolia, ktoré by potrebovali.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Trnava)

I keď menšiu skupinu, ale dôležitú v kategórii NEET, tvoria **ženy s deťmi predškolského veku s ukončeným odborným stredným, prípadne vysokoškolským vzdelaním.** V tomto prípade respondentky poukazujú na malú flexibilitu pracovného času v ponuke pracovných miest s uplatnením svojho vzdelania.

Zároveň apelujú na potrebu širšej ponuky skrátených pracovných úväzkov a to zvlášť v prvom období po nástupe z materskej dovolenky v horizonte niekoľko mesiacov až jedného roka.

„Ja som hneď po VŠ išla na materskú, som 13 rokov na materskej, nepracovala som medzi tým a teraz som s tretím najmenším doma, zatiaľ plánujem s ním ostať dlhšie... Vnímam ako veľkú nevýhodu, že som ešte nepracovala.“ (žena NEET, okres Trnava)

„Ja neviem, či VÚCka, mesto dokáže podporiť tie organizácie alebo zamestnávateľov, aby ten pracovný trh umožňoval tie čiastočné úväzky, po tom je obrovský dopyt zo strany žien.“ (žena NEET, okres Trnava)

„Nie sme také žiadané pre trh práce, hlavne matky s viacerými deťmi, hej, to vnímam tiež, keď už tam je to jedno dieťa, ešte je to také prijateľné pre toho zamestnávateľa, ale keď už tam je tri, štyri, päť detí...no kde vy chcete pracovať?“ (žena NEET, okres Trnava)

Tieto matky pociťujú nedostatok cenovo dostupných kurzov, najmä v oblasti počítačovej techniky, nových programov, keďže vzhľadom na rýchly vývoj v tejto oblasti zaostávajú vo svojich vedomostiach. Taktiež hovoria o potrebe širšej ponuky kurzov cudzích jazykov a väčšieho výberu rekvalifikačných kurzov. V tejto skupine NEET žien sa prejavuje **slabá spolupráca s úradmi práce, často uvádzajú pocit príliš administratívneho prístupu na úradoch** a nevhodne nastavené podmienky účasti na kurzoch.

„Kvôli kurzu by ma na úrad práce ani nenapadlo tam ísť. To povedomie medzi matkami nie je, že poďme na úrad práce, možno nám niečo ponúknu. Ale zas, keby som nemala inú možnosť, asi by som tam išla.... Možno taká spolupráca s úradom práce a materskými centrami, že by tam ponúkali nejaké kurzy, lebo tam sú ženy, čo hľadajú prácu, takáto spolupráca by bola super.“ (žena NEET, okres Trnava)

“Myslím si, že mnohé mamy sú aj akoby ochotné si doplniť vzdelanie, urobiť kurzy, ale aj to je finančne náročné. Možno keby bola taká možnosť, že aby tie mamy dostali príležitosť si nejakým spôsobom v rámci nejakého grantu sa dovzdelávať zadarmo alebo finančne dostupne. Alebo niečo ako kurzy angličtiny pre mamky.“ (žena NEET, okres Trnava)

„Možno tá žena, ktorá je doma s dieťaťom, nejde len tak na úrad práce sa pýtať, aké kurzy mi viete ponúknuť...možno nejaká špecializovaná stránka pre mamičky, na tej stránke by možno boli nejaké informácie, ktoré sa ťažko hľadajú na úrade práce...a mohla by tam byť nejaká kontaktná osoba, že pre viac informácií môžete kontaktovať tohto alebo tohto.“ (žena NEET, okres Trnava)

Matky NEET veľmi **pozitívne vnímajú materské centrá a centrá pre rodiny**, v ktorých sa môžu stretávať a získať nové informácie aj o pracovných ponukách. V tejto skupine boli taktiež identifikované **ženy v domácnosti, ktoré sa starajú o deti a sú dobrovoľne nezamestnané**. Ide o menšiu skupinu žien, ktoré však zväčša

pochádzajú z lepších socio-ekonomických podmienok a zázemia vytvoreného zväčša ekonomicky aktívnym partnerom. V tomto prípade ide často o matky, ktoré sa rozhodnú po materskej dovolenke nenastúpiť do práce a vzdelávať deti doma.

„Ved’ aj o práci sa bavíme častokrát, také povzbudenie aj všetko, zdieľaní starostí, chodí sem viacero mamičiek a každá zdieľa tie svoje skúsenosti, že čo na materskej, je to téma. Otvoria sa im nejaké ďalšie dvere, keď o tom premýšľajú, a keď sa stretávajú tu s ďalšími mamami.“ (žena NEET, okres Trnava)

„Mám štyri deti a nikdy som neuvažovala, že pôjdem do práce medzi materskými, mala som taký plán, že budem s deťmi doma, až kým ma nebudú potrebovať a potom až si pôjdem hľadať prácu.“ (žena NEET, okres Trnava)

- ODÍDENCI Z UKRAJINY

Trnavský kraj a najmä mesto Trnava patrí medzi oblasti, kde sa už dlhodobejšie nachádzajú menšie **ukrajinské komunity**, ktorých príslušníci sem prišli kvôli pracovným príležitostiam ešte pred vojnovým konfliktom. Pre mnohých vojnových odídcov to bola vítaná pomoc a vytvorenie určitého zázemia. Respondenti z tejto skupiny, ako aj pracovníci so skupinami ukrajinských odídcov potvrdili, že **pre väčšinu Ukrajincov, ktorí prichádzajú do Trnavského kraja po roku 2022 je pomoc a poradenstvo veľmi dôležité pri ich začleňovaní do nového života na Slovensku**, ale najmä pri ich vstupe a uplatnení na trhu práce. Ukrajinci, ktorí mali motiváciu sa zamestnať v nižších pracovných pozíciách po individuálnom poradenstve a prístupe, sa dokázali začleniť do pracovného procesu.

“Mali sme vlastne ukrajinských mladých... nezamestnaných, by som to povedala, alebo teda klientov nášho centra... oni chodili na kurz slovenčiny, počítačový kurz a mali sme tu také traumasenzitívne cvičenie, sme s nimi robili, a také. Takže tam nebola taká potreba, že tam bolo vidieť, že to bolo jednorázové.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

„Prišiel som na Slovensko a nevedel som ani slovo po slovensky, po troške som sa učil po slovensky...boli so mnou Ukrajinci aj z iných miest, aj Slováci so mnou bývali a za také tri mesiace som už mal aj kamarátov Slovákov v škole. Na našej škole nás učili povinne slovensky od nuly, veľmi dobre.“ (muž NEET, okres Senica)

„Na Ukrajine som skončila technickú univerzitu a mám špecializáciu psychológia, som psychologička a tak isto ďalej pokračujem teraz študujem psychoterapiu, no a robíme tu s manželom. Na Ukrajine som mala prax ako školský psychológ, rok a pol. Toto centrum mi pomohlo minulý rok spraviť uznanie mojich dokladov, takže teraz mám kvalifikáciu na Slovensku, ale s prácou som ešte nič neriešila. Mám záujem, ale s touto profesiou mám málo možností, lebo školskí psychológovia majú pracovné miesta v iných mestách a ja nemám vodičský preukaz, máme byť v Seredi a ťažko sa presťahovať.“ (žena NEET, okres Galanta)

Ukrajinskí respondenti z kategórie NEET potvrdili, že **individuálna pomoc je veľmi potrebná**, mnohé kroky pri vstupe na trh práce by nedokázali sami zvládnuť. Ide najmä o **pomoc s prekladom a uznávaním vzdelania a špecializácie, pomoc s komunikáciou s cudzineckou políciou a zamestnávateľmi**, najmä pri nástupe do práce.

„Čím sa odlišujeme trochu od ostatných, pretože ja to riešim trochu inak, som bola na tých školeniach a videla som, ako pracujú tie veľké organizácie, ktoré majú veľké rozpočty, oni to robia iba tak, jedenkrát, prišiel človek, povedali, potrebuješ toto, toto, toto a dovidenia. Ja v tomto centre mám takú možnosť robiť to inak, keď príde človek a povie, ja mám zdravotnícke povolanie, zubný technik, neviem čo...tak ja dobre, zoberiem tie doklady, vyplním s ním všetky formuláre, nájdem mu tlmočníka, notára a potom spolu pôjdeme na poštu a všetko to pošleme... prístup štátnych inštitúcií je veľmi pasívny, skôr problematický, keď sa na úrade strácali hlásenia, čo sa týka programu ubytovania, ktoré musia podávať, za posledný mesiac som mala päť takých klientov, že sa na úrade stratili ich hlásenia.“ (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

„Máme aj úspešné príbehy, lenže u niektorých to často stojí čas, systematickú prácu, kým im tie doklady vybavíme. Mala som viac ako dvadsať žiadostí o nostrifikáciu dokladov pre klientov za minulý rok a každý bol úspešný... v oblasti zdravotníctva, pedagogické a aj psychologické povolanie.“ (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

Respondenti potvrdili záujem pracovať, avšak väčšina vníma **problémy so získavaním úradných dokladov a uznávaním vzdelania, a tým pádom možnosťami uplatniť sa vo vyštudovanom odbore**. Často sú následne nútení prijímať akúkoľvek prácu, väčšinou manuálnu, či na zmeny.

Aj dnes som mala klientku a taktiež ona pracuje v závode, má zdravotnícke povolanie a teraz si chce uznať doklady, ale sa ešte rozhoduje, lebo nevie ako bude, či zostane, či pôjde naspäť. Ale tiež ona je lekárka, ale pracuje na oddelení plastov v závode, pracuje na trojsmenke a tie príbehy sa opakujú. Keď nechceš pracovať v závode, lebo máš malé deti, tak buď nebudeš pracovať alebo pôjdeš niekam na čierno na upratovanie.“ (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

U ukrajinských respondentov zároveň prevláda ochota zúčastňovať sa rekvalifikačiami a jazykových kurzov, ktoré sú však často cenovo nedostupné. Ukrajinskí odídenci nevnímajú ako problém zamestnať sa v Trnavskom kraji, **ako kľúčové však z hľadiska motivácie pracovať vidia komplikáciu uplatniť svoju kvalifikáciu**, často aj v odboroch a profesiách, ktoré sú nedostatočne obsadené v kraji (zdravotná sestra, lekár).

„Ešte v roku 2022, úrad práce mal také ponuky na rekvalifikačné kurzy a bolo to preplatené, ale to všetko skončilo.“ (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

“Všetci potrebujú kurzy slovenčiny, len to je ťažké, niečím to podmieniť? Lebo tá vnútorná motivácia je u každého iná. Tí, ktorí sú motivovaní, si tie cesty nájdú. Ten

jazyk je kľúčový, aby sa zaradili na ten trh práce a aby sa tu integrovali”(pracovníčka s NEET, Trnava)

Čo sa týka ukrajinských matiek v kategórii NEET, nezamestnané sú najmä **ženy, matky s malými deťmi, ktoré sa chcú vrátiť na Ukrajinu a nie sú motivované učiť sa slovenský jazyk**. Ukrajinci v kategórii NEET pociťujú silnú sociálnu izoláciu, nechcuť slovenskej populácie komunikovať s nimi. Väčšinou sa stretávajú navzájom v uzatvorených ukrajinských komunitách, komunikujú cez sociálne siete a nevnímajú veľa príležitostí pre možnosť začleniť sa do širšej spoločnosti. Zároveň časť ukrajinských respondentov potvrdzuje nedostatočnú psychologickú, niekedy aj psychiatrickú pomoc v prípade nedostatočne spracovanej traumy z vojny.

„Nemáte povinnú školskú dochádzku, psychológ nebude riešiť váš problém, aj keď decko je šikovné v škole...je šikanované, niektoré deti sa boja povedať...že často počujú chodť naspäť, chodť domov, nie si tu doma...” (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

„Ja si stojím za tým, že keď robíme niečo pre Ukrajincov, tak musia byť tam Ukrajinci, nemôžu len Slováci alebo nejakí úradníci rozhodovať, čo potrebujú Ukrajinci...a oni neprídu sa opýtať... musela som na úrade vysvetľovať tie kultúrne rozdiely...oni (pozn. Ukrajinci) nechápu, absolútne nevedia ten systém, majú tú predstavu, ako by to bolo doma a nikto im to nevysvetlil, ako to je tu.” (pracovníčka s NEET, Trnava)

„V Seredi poznám nejakých Ukrajincov, Slovákov menej, lebo robím vo výrobe, tam robia väčšinou zo zahraničia ľudia, takže ťažko nájsť kamarátov zo Slovenska.” (žena NEET, okres Galanta)

„S tými psychológmi je problém, lebo naozaj sa menia každý rok na škole, lebo ja napríklad mám deti na škole a vidím to, keď moje deti si zvyknú na tú novú psychologičku, už príde nová a žiaden pokrok v tom nie je, lebo oni stále sa menia, to je úplne hrozné.” (žena NEET, okres Trnava)

- ZDRAVOTNÉ PROBLÉMY

V prípade respondentov, ktorí majú zdravotné postihnutie, je potrebné rozlišovať niekoľko skupín. Ak ide o **skupinu NEET s dlhodobými zdravotnými problémami a telesným znevýhodnením**, väčšina respondentov potvrdila, že sú **poberateľmi invalidného dôchodku**.³¹ V tomto prípade môže ísť o osoby, ktoré majú záujem skôr o realizáciu krátkodobého zamestnania, prípadne brigády, ktoré by zohľadňovali ich zdravotné problémy.

“On (pozn. muž NEET) je živý príklad toho, že on sa odsťahoval od rodičov z tých horších pomerov, že šiesti-siedmi v jednej izbičke, on sa odsťahoval od nich, normálne

³¹ Spôsob určenia sumy invalidného dôchodku z mladosti je upravený v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

bol zamestnaný, ako teda kuriér, poštový kuriér, len sa stala havária, on teraz kvôli tomu je invalid... snaží sa sem-tam brigády a takéto, není s tým problém, len ten pravidelný príjem nemá, ale keď sa naskytne príležitosť na brigádu, ide hneď.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Galanta)

V prípade zdravotných problémov, ktoré je nutné riešiť pravidelnými návštevami lekára, prípadne ochorení, ktoré si vyžadujú nižšiu fyzickú alebo časovú náročnosť niektorí respondenti potvrdili ťažšie hľadanie vyhovujúceho zamestnania. Keďže značná časť osôb v kategórii NEET je charakteristická nižším vzdelaním (povinná školská dochádzka, prerušené odborné stredné vzdelanie, vzdelanie bez maturity, či výučného listu) je na trhu viac ponúk manuálneho charakteru v zmenových prevádzkach. Práve tento typ práce je často nevyhovujúci pri dlhodobých, prípadne chronických zdravotných problémoch.

“Ja mám s tou cukrovkou problém, tak ma nikde nechceli zobrať. Lebo všade pomaly, čo som bol, práca na zmeny, ja nemôžem tak a všade práca na zmeny.” (muž NEET, okres Trnava)

Niektorí respondenti so závažným zdravotným postihnutím potvrdili, že sú v domácej starostlivosti a prípadne **navštevujú denné stacionáre, ktoré im umožňujú sa začleniť do komunity**. V tomto prípade osoby NEET aktívne prácu nehľadajú a vzhľadom na svoje zdravotné problémy vnímajú, že ju ani reálne nemôžu vykonávať. V prípade využívania denných stacionárov so zameraním na ľudí s mentálnym postihnutím respondenti potvrdili ich pozitívny vplyv na ich sociálnu inklúziu. Respondenti so zdravotným znevýhodnením vnímajú pozitívne možnosť nadväzovať sociálne kontakty a cítiť sa byť súčasťou kolektívu. Toto prispieva k znižovaniu sociálnej izolácie a posilňuje ich spoločenské väzby.

“Už roky navštevujem to tu (pozn. denný stacionár) a mám to ako doma... aj stále by som tu bol, keby sa dalo. Je to dobre... všetci sa poznáme, spolu aj upraceme, aj pomôžeme s hocičím.” (muž NEET, okres Trnava)

V prípade zdravotného postihnutia a záujmu osôb NEET podieľať sa na pracovnom výkone boli spomenuté ako veľmi vhodné riešenia **chránené dielne**. Tie poskytujú **pracovné príležitosti pre ľudí, ktorí by inak mohli mať ťažkosti s nájdením zamestnania na otvorenom trhu práce kvôli zdravotnému znevýhodneniu**. Týmto ľuďom umožňujú získať príjem a zvýšiť svoju ekonomickú nezávislosť. Práca v chránených dielnach pomáha ľuďom so zdravotným znevýhodnením rozvíjať pracovné zručnosti, ktoré môžu byť neskôr využité aj mimo chránených dielní. Zároveň sa zvyšuje ich sebadôvera a pociť vlastnej hodnoty, čo je kľúčové pre ich integráciu do spoločnosti.

“Pokiaľ my ich nepresvedčíme, že svet je bezpečné miesto a nenaučíme ich robiť s tým handicapom, ktorý oni vlastne majú,...tak nebudú začlenení do spoločnosti.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Piešťany)

“Oni sú umiestnení v chránenej dielni, ale tiež iba za určitých okolností. A je ich menej, malo by viac.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Piešťany)

Podpora týchto dielní je preto nielen aktom sociálnej solidarity, ale hlavne zo strany osôb v situácii NEET so zdravotným postihnutím je **možnosť práce v chránenej dielni vnímaná aj ako praktický krok k zlepšeniu životných podmienok a budovaniu udržateľnejšej a inkluzívnejšej spoločnosti.**

Významným problémom, s ktorým sa časť osôb v kategórii NEET stretáva, je aj oblasť duševného zdravia (viac v časti o subjektívnych faktoroch) a **psychiatrické ochorenia**. Nedostatočne podchytené psychiatrické ochorenia ako depresia, úzkostné poruchy, bipolárna porucha, či schizofrénia **môžu** už v rannom štádiu **výrazne znižovať schopnosť mladých ľudí udržať si prácu, pokračovať vo vzdelávaní** alebo sa zapojiť do odbornej prípravy. Symptómy týchto ochorení môžu zahŕňať zníženú koncentráciu, motiváciu, energiu, problémy s pamäťou a sociálnymi interakciami, čo sťažuje zapojenie sa do pracovných či vzdelávacích aktivít. Psychiatrické problémy často vedú k predčasnému ukončeniu vzdelávania, čo je jedným z faktorov, ktoré zvyšujú pravdepodobnosť, že sa mladý človek ocitne v situácii NEET.

“Ja som mal tieto problémy už v detstve, ale nikam sme nechodili... bol som aj na liekoch, ale potom som bol dlho na ulici a nechodil nikam... až potom ma potiahla jedna doktorka... ale to som mal len šťastie.” (muž NEET, okres Trnava)

“Často vyrastali s ľuďmi, ktorí majú psychiatrické ochorenie - so schizofróniou alebo takto. A to vlastne ich poškodilo natoľko, že oni nie sú schopní vydržať v spoločnosti. Že už pri takomto kontakte, čo ja si všímam, je, oni majú veľké úzkosti.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

Pracovníci s osobami NEET potvrdzujú **nedostatok psychiatrickej pomoci práve pre najviac ohrozené kategórie mladých ľudí**, ktorí majú často nedostatočnú podporu z najbližšieho okolia a často kvôli nevhodnej alebo žiadnej medikácii zostávajú na ulici, prípadne si nedokážu udržať prácu.

“Tým pádom sa veľa ľuďom psychiatrické ochorenia zhoršili, alebo teda prešlo to do toho psychiatrického ochorenia,” (pracovníčka s osobami NEET, okres Galanta)

“Ja by som určite chcela, aby sme tu mali psychiatra, aspoň takého, že dostupného, že hneď môžem k nemu ísť, že nemusíme čakať mesiace.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

“Viete, že oni povedia, že však áno, do pol roka môžete chodiť na psychoterapiu cez zdravotnú poisťovňu, áno, keď vám dá odporúčanie psychiater. Lenže my v Piešťanoch takého nemáme.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

Problémy spojené so situáciou NEET môžu viesť k chronifikácii psychiatrických ochorení, čo zvyšuje riziko dlhodobej nezamestnanosti, chudoby a sociálneho vylúčenia. Mladí ľudia s psychiatrickými ochoreniami, ktorí sa ocitnú v situácii NEET,

sami potvrdzujú nedostatočnú podporu, ktorá nemá podobne aj z pohľadu pracovníkov s NEET dostatočne integrovanú podporu. Tá by mala zahŕňať prístup k zdravotnej starostlivosti ako je psychoterapia a medikácia, sociálna podpora a špecifické programy na zlepšenie zamestnateľnosti.

SUMARIZÁCIA IDENTIFIKOVANÝCH OBJEKTÍVNYCH FAKTOROV (NEET – neaktívni)	
ÚROVEŇ VZDELANIA A PRAXE	Ľudia s nižším vzdelaním majú zvyčajne menšie šance na nájdenie práce, pretože im chýbajú zručnosti a kvalifikácie, ktoré sú na trhu práce žiadané. Nedostatok praxe môže tiež obmedziť prístup k zamestnaniu, keďže mnohí zamestnávateľia uprednostňujú kandidátov s pracovnou históriou.
SOCIO-EKONOMICKÁ SITUÁCIA	Nízky socio-ekonomický status môže znamenať obmedzené možnosti na rozvoj zručností, čo zvyšuje riziko situácie NEET. Ekonomické problémy môžu viesť k potrebe začať pracovať hneď aj na nízko-kvalifikovaných pozíciách a môže viesť k predčasnému ukončeniu vzdelania.
GEOGRAFICKÁ POLOHA	Ľudia žijúci v regiónoch s obmedzenými možnosťami na zamestnanie alebo vzdelanie môžu mať vyššie riziko NEET. Regióny so slabou infraštruktúrou môžu ponúkať málo príležitostí na pracovné uplatnenie.
RODINNÉ ZÁVÄZKY A SOCIÁLNE ZÁZEMIE	Starostlivosť o deti alebo iných rodinných príslušníkov môže brániť v návrate do práce alebo vzdelania. Nedostatok sociálnej podpory, napríklad vo forme dostupných služieb na starostlivosť o deti, môže sťažiť schopnosť udržať alebo získať zamestnanie.
ODÍDENCI Z UKRAJINY	Odídenci, ktorí sa presťahovali kvôli konfliktom alebo iným krízam, môžu čeliť mnohým výzvam, ako sú jazykové bariéry, problémy s uznaním kvalifikácií a integračné ťažkosti. Tieto faktory môžu viesť k tomu, že zostanú mimo pracovného trhu alebo vzdelávacieho systému.

SUMARIZÁCIA IDENTIFIKOVANÝCH OBJEKTÍVNYCH FAKTOROV (NEET – neaktívni)	
ZDRAVOTNÉ PROBLÉMY	Fyzické alebo duševné zdravotné problémy môžu výrazne ovplyvniť schopnosť človeka pracovať alebo sa zúčastňovať vzdelania. Chronické choroby, postihnutie alebo mentálne problémy môžu vytvárať prekážky pre aktívne zapojenie sa na trh práce.

Subjektívne faktory

- NEJASNÉ PRACOVNÉ CIELE

Značná časť respondentov z kategórie NEET má nedostatok aspirácií a motivácie, ktoré súvisia s pracovným výkonom, čo výrazne ovplyvňuje ich schopnosť a ochotu zapojiť sa do pracovného alebo vzdelávacieho procesu. Ide zväčša o osoby s nízkym socio-ekonomickým statusom, ktoré vychádzajú zo znevýhodneného prostredia. V prípade týchto osôb NEET boli identifikované nejasné, prípadne žiadne životné ciele, ako aj nejasné pracovné ambície, či uvažovanie o možnostiach rozvíjať nejaké vlastné danosti, či zručnosti. **Viacero respondentov nemá predstavu, kde by chceli byť za niekoľko rokov, čo spôsobuje, že nevedia, aké kroky by mali podniknúť v súčasnosti.**

“Čo by som robil? Neviem.” (muž NEET, okres Trnava)

“Ja by som išla hocikam aj upratovať, to asi najlepšie... čo iné by som, neviem...” (žena NEET, okres Trnava)

“Neuvažujem nad tým, nechcem ísť nikam, pri deťoch budem...” (žena NEET, okres Piešťany)

Tento nedostatok vízie môže byť výsledkom nízkeho sebavedomia, nedostatku podpory alebo predchádzajúcich neúspechov. Mnoho mladých ľudí, ktorí sú NEET, môže mať **t ťažkosti s identifikovaním svojich silných stránok, záujmov alebo oblastí, v ktorých by sa chceli uplatniť.** Tento nedostatok sebareflexie vedie k tomu, že nemajú jasnú predstavu o tom, aké kariérne možnosti by im mohli vyhovovať. Často ide o osoby vyrastajúce v prostredí, kde chýba podpora, motivácia alebo pozitívne vzory, ktoré by im pomohli vytvoriť a sledovať konkrétne pracovné ciele.

„Ja predsa nemám také uvažovanie, nie, že som sprostý ako, ale ja skôr poznám všetky tie zlé cesty jak dobré, takže uvidím, pre mňa je niekedy ťažké aj do roboty keď idem.“ (muž NEET, okres Trnava)

Vzhľadom k tomu, že časť NEET osôb rieši napĺňanie základných životných potrieb, ktoré sú orientované krátkodobo, majú nejasné pracovné ciele a pocit nedostatku kontroly nad vlastnou budúcnosťou.

“Ja som riešil to, kde prespím... kde budem v zime a nie, kde pracovať budem.” (muž NEET, okres Piešťany)

“Je to zlé, samozrejme, však áno, keď normálne na to človek pozre, tak poví, že to je...teda, to sú neni dobré veci, ale čo už s tým spravím, jak to zmením.” (muž NEET, okres Trnava)

- HODNOTA VZDELANIA

Z hľadiska hodnotových orientácií bolo identifikovaných niekoľko zaujímavých zistení najmä v otázke hodnoty vzdelania. Mladí ľudia vnímajúci **vzdelanie ako málo hodnotné alebo nedôležité**, nemajú dostatočnú motiváciu pokračovať v štúdiu, usilovať sa o odbornú prípravu a môžu mať problém zapojiť sa do pracovného trhu, čo môže viesť k situácii NEET. V rodinách a komunitách, kde vzdelanie nie je považované za dôležité, alebo kde väčšina ľudí nemá väčšie vzdelanie, môže byť vzdelanie vnímané ako zbytočné.

“Majú vyrátané, že povinná školská dochádzka, veľakrát poprepadávali, ale vlastne tie roky sú tam, oni to chcú len dokončiť, ale potom nemá predstavu, že čo ďalej...” (pracovníčka s osobami NEET, okres Trnava)

“Lebo však viete, rómske dieťa aby akože malo strednú školu, však to je na hanbu, áno, častokrát v tej rodine.” (žena NEET, okres Galanta)

U respondentiek matiek z kategórie NEET s nižším vzdelaním bol častejšie kladený dôraz na rodinné prostredie, výchovu detí a minimálne aspirácie sa ďalej vzdelávať, či prípadne doštudovať a zvýšiť si kvalifikáciu po nástupe detí do predškolských zariadení. Ak mladí ľudia nemajú vo svojom okolí vzory, ktoré by ukazovali hodnotu vzdelania a jeho význam pre lepšiu budúcnosť, môžu mať následne problém s rozpoznaním jeho významu. Ide najmä o rodinné prostredie a komunity, kde vzdelanie nie je považované za prioritné.

“Ja som rýchlo do práce chcel...čo ďalej škola... nech rýchlo niečo zarobím.” (muž NEET, okres Galanta)

“Lebo ona (pozn. žena NEET) už primárne z tej vlastnej rodiny bola naučená, že tam nikto nepracoval a tak ďalej. Ani to vzdelanie hej, takže zase ten kruh bludný toho celého.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Trnava)

- SOCIÁLNA IZOLÁCIA

Mladí ľudia, ktorí sú izolovaní od spoločenského prostredia alebo majú **obmedzené sociálne kontakty, môžu mať ťažkosti s nájdením práce alebo vzdelávacích príležitostí**. Sociálna izolácia môže byť dôsledkom viacerých faktorov a často môže vzniknúť už v školskom prostredí, najmä u detí pochádzajúcich zo znevýhodnených a marginalizovaných sociálnych skupín.

“Oni sú vylúčení väčšinou už v tom kolektíve v tej škole - pretože oblečenie, smrdia, nemajú tie výsledky, majú problémy doma, takže sa nevedia sústrediť na vyučovanie - poruchy pozornosti, poruchy správania.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Piešťany)

“Je potrebné, aby nebol teda hneď prvotne marginalizovaný... Takže aby toto prvotné vyčlenenie odpadlo, tým pádom ten človek má lepšiu šancu získať prácu.” (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

U respondentov NEET, ktorí trpia sociálnou izoláciou, bol ako jeden z významných faktorov identifikovaný **vplyv straty rodinného zázemia a obmedzený prístup k podporným sociálnym sieťam v rodine, či širšom príbuzenstve**. Rodinné, priateľské alebo komunitné kontakty môžu byť kľúčové pri získavaní informácií o pracovných príležitostiach, či možnostiach ďalšieho vzdelávania sa. V prípade respondentov NEET, ktorí majú obmedzený prístup k podporným sieťam, je omnoho náročnejšie zaradiť sa efektívne do spoločnosti a zorientovať sa, či už na trhu práce, prípadne pri iných možnostiach zabezpečenia príjmu.

“My sme sa museli sami postaviť na nohy, lebo mamka otec zomreli, starí rodičia zomreli a sme ostali takto súrodenci, ale sme rozhádzaní...každý inde...” (muž NEET, Galanta)

“Podporovanie v tom zapojenom živote do tej majority, keďže to je naším cieľom, toho človeka zapojiť do majoritného života takým spôsobom, aby zapadal do toho reliéfu väčšinového obyvateľstva.” (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

Dlhodobá sociálna izolácia často vedie NEET osoby k strate pracovných návykov, komunikačných zručností a schopnosti orientovať sa v pravidlách, tímovej spolupráci, schopnosti riešiť konflikty. S týmito obmedzeniami je o to náročnejšie orientovať sa v komunikácii v bežnom styku s úradmi či zamestnávateľmi. Tieto zručnosti sú často kľúčové pre úspešné začlenenie do pracovného prostredia, a ich nedostatok môže sťažiť nájdenie si práce.

“Sú potrebné tie skupinové aktivity, ktoré sa zameriavajú hlavne na znovuzískanie stratených pracovných návykov a sociálnych zvykov, ktoré sú pre väčšinové obyvateľstvo bežné, ako napríklad rešpektovanie autorít, práca v skupine, dodržiavanie času príchodu a slušné správanie sa, ktoré títo ľudia tým, že už dlho sú z nejakého dôvodu sociálne vylúčení, tak tieto základné zručnosti ľudskosti im odpadajú.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

- NÍZKA SEBADÔVERA

Pre niektoré osoby NEET môžu nejasné pracovné ciele vyplývať z **obáv z neúspechu alebo odmietnutia, čo môže súvisieť práve s nízkou mierou sebadôvery**. Neaktivita v pracovnej oblasti, v registrovaní na úrade práce, či v hľadaní pracovných pozícií môže byť stratégiou smerujúcou k vyhýbaniu sa potenciálnemu zlyhaniu. **NEET osoby majú často negatívne skúsenosti s hľadaním práce, ako aj komunikáciou s potenciálnymi zamestnávateľmi**. To vedie opätovne k potvrdzovaniu neúspechu v spoločnosti a vnímaniu svojej vlastnej nízkej sebahodnoty.

“Ale viackrát som aj menil... tam bol zlý kolektív, tam sa robilo ťažko so šéfom... hentam samý konflikt... nič nebolo dobré... (muž NEET, okres Trnava)

“Ja len to upratovanie by som, lebo to môžem tak sama... nikto nado mnou nestojí... (žena NEET, okres Trnava)

Osoby NEET s nízkou sebadôverou môžu byť citlivejší na odmietnutie. Po niekoľkých neúspešných pokusoch o nájdenie práce alebo prijatie na vzdelávací program môžu rezignovať a prestať sa snažiť. Táto rezignácia môže viesť k dlhodobej nezamestnanosti. Zároveň ľudia v situácii NEET vnímajú názor väčšinovej spoločnosti, ktorý smeruje k ich neschopnosti uplatniť sa na trhu práce veľmi citlivo, čo potvrdili aj pracovníci s osobami NEET.

“Niekedy ten názor tej spoločnosti je, že: „Ved’ nech ide pracovať, že však čo tam stojí, však nech ide robiť.” Ale on je nezamestnateľný. On je nezamestnateľný, pretože on pri bežnej komunikácii, že medzi nami keby sme komunikovali, tak nevie sa vyjadrovať. Už má stres, nedôveruje, že čo povie... ona sa bojí alebo sa aj hanbí.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

Sebadôvera je úzko prepojená so schopnosťou komunikovať, nadväzovať vzťahy a riešiť konflikty. **Osoby NEET s nízkou sebadôverou môžu mať problémy v sociálnych situáciách, čo môže ovplyvniť ich schopnosť uspieť na pracovnom pohovore**, spolupracovať s kolegami a tým sa ešte viac vzdialiť od možnosti zamestnania sa.

“Ked’ oni často zažili to sklamanie už v detstve, oni nedôverujú ostatným a ani sebe, a na to treba čas v tej komunikácii s nimi, to vyžaduje porozumenie, že on možno má aj problém prečítať niečo, porozumieť... a to nie, že mu povedať, že si neschopný? Ved’ to je zasa bludný kruh... že sa udupáva tá jeho sebahodnota zasa.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

“Potrebujeme ich naučiť dôverovať ľuďom. Idú často do takého obviňovania do seba, že som neschopný, neviem ani toto robiť. Že proste bežné veci prežívajú o moc ťažšie ako my.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

- NEGATÍVNE SKÚSENOSTI S ÚRADMI

Nízka sebadôvera osôb NEET úzko súvisí taktiež s **negatívnou skúsenosťou, ktorú respondenti identifikovali v komunikácii na úradoch práce**. V prípade negatívnej skúsenosti s necitlivým prístupom pracovníkov, byrokratickým zaťažením, či pocitom nedostatočnej podpory pri registrácii a hľadaní práce to môže viesť k strate dôvery v inštitúcie. **Znížená sebadôvera po takýchto skúsenostiach môže viesť k pasivite a k tomu, že sa vzdá ďalších pokusov zlepšiť svoju situáciu.**

“Som bol aj na úrade... ale čo nikto nepomohol...nič som nevybavil... potom som išiel len na také krátke brigády radšej.” (muž NEET, okres Galanta)

V rámci komunikácie s úradmi práce potvrdili pracovníci s osobami v situácii NEET, že pre niektorých mladých môže byť snaha navštíviť úrad na registráciu problematická a môže súvisieť na jednej strane s nízkou sebadôverou, zlými skúsenosťami na úradoch, ako aj **nízkou schopnosť orientácie sa v takomto type inštitúcií**. V prípade, ak je osoba NEET naklonená registrácii a má motiváciu aktívne si hľadať prácu v spolupráci s úradom práce, **je potrebné takúto osobu sprevádzať, prípadne informovať už vytvorené kontakty na úradoch o individuálnejšom a trpezlivejšom prístupe k NEET klientovi.**

“My telefonujeme to, že tam posielame toho klienta, aby s ním komunikovali inak, trpezlivejšie. On príde na úrad. Lenže on má poruchy, on dyslexiu má, nerozumie textu čo číta, hanbí sa, neviem čo. A tam, keď tu vlastne je nejaká sociálna pracovníčka, iná pracovníčka na úrade, ktorá nezvláda, je v strese a milion-päť vecí svojich čo má, ale reaguje spôsobom, že ho to odradí. On koľkokrát nevypíše papiere a odíde. On sa nezaregistruje, tým pádom mu vzniká dlh na zdravotnej, a proste dostáva sa do takého bludného kruhu, že kde potom sa pomaly osobný bankrot teraz vybavuje.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

Podobne bola potvrdená veľmi **slabá komunikácia s úradmi práce aj u osôb NEET z rómskej komunity**, kedy prevláda **pocit strachu z úradov a inštitúcií všeobecne a nízka ochota navštevovať úrad práce v prípade nezamestnanosti**. Inštitúcie a úrady sú často z pohľadu týchto NEET osôb vnímané ako prostredie s nedostatočnou ústretovosťou a pomocou. Zároveň sa v tejto skupine prejavuje **výrazná potreba individuálneho prístupu, praktickej pomoci pri vybavovaní dokladov, registrácie, hľadani práce a podobne**. Respondenti potvrdili spokojnosť s prístupom pracovníkov v nízkoprahových a komunitných centrách, ktoré navštevujú s väčšou dôverou pri rôznych potrebách, či už v otázke registrácie, vybavovania úradných záležitostí, či hľadani pracovných príležitostí.

“Ja nenavštívim úrad, nie... keď potrebujem, tak navštívim tu centrum, (pozn. nízkoprahové centrum) tu poradili tie formuláre... tie veci s domom keď sme riešili.” (žena NEET, okres Piešťany)

“Nám tu pomáhajú s ubytovaním, to dobre... keď takto bývanie je... a pomôžu aj tu vybaviť aj tie doklady a tak... inak by sme ani nevedeli čo ako.” (muž NEET, okres Trnava)

Individuálny prístup k osobám NEET s nedostatočnými zručnosťami v otázkach úradných postupov, či neskúsenostiach v komunikácii s úradmi je vnímaný ako kľúčový pre ich možné zaradenie do pracovného procesu.

“Viete, my si tu s nimi sadneme, v klúde, prejdeme čo treba vyriešiť, nasmerujeme, vyplňame spolu... splátkový kalendár, napísať žiadosť na súd, výživné, voľné pracovné miesta, doklady.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Galanta)

“Keď je úplne mladučka a nevie si sama ani len tú žiadosť vytlačiť, tak v tomto jej naozaj vo všetkom pomáhamo a asistujeme, ale pri už skúsenejších tak tam je to naozaj len, že viete čo potrebuje, že idem na počítač a toto toto si tu pozriem, vytlačím a tak ďalej. Ak nevie, že čo do tejto kolónky patrí alebo takto tak vtedy. Ale s tými mladšími, tak tam sa to učíme od základov ako na základnej škole, keď vás učia písať životopis, hej žiadosť a tak ďalej.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Trnava)

- NEDOSTATOČNÉ INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ÚPSVaR

Značná časť NEET respondentov potvrdila **nedostatočnú znalosť o informáciách, ktoré poskytuje úrad práce v oblasti nezamestnanosti v podobe rekvalifikačných kurzov, kariérneho poradenstva, či finančnej podpory**. Z dôvodu nedostatočných informácií a neznalosti o službách úradov práce nemôžu tieto služby ani využiť. To môže znamenať, že im uniknú príležitosti na zlepšenie svojich zručností, zvýšenie kvalifikácie alebo nájdenie zamestnania.

“Som nepracoval... ale som nebol pomaly nikdy na úrade.” (muž NEET, okres Trnava)

“Ani neviem, či sa dá niekde nejak, že v niečom dostať akože to zaučenie, aby som mohol ísť napríklad aj niekam pracovať... som nikdy nijaký kurz nič také nebol, neviem...” (muž NEET, okres Skalica)

“Ja tú kuchárku chcem ísť to áno, a keby ponúkali aj ešte sa zaučiť niekde, že lepšie robiť, idem hneď... ale neviem, či také je niekde, neviem...” (žena NEET, okres Piešťany)

“Ja by som možno raz tie nechty chcela... áno tú manikúru, že salón možno by ma to bavilo... ale neviem, že kde, keby som chcela.” (žena NEET, okres Trnava)

Pracovníci s osobami NEET poukazujú na potrebu informovať intenzívnejšie o službách úradov práce, s ktorými majú často aj veľmi dobrú spoluprácu pri hľadaní pracovných pozícií. Ak je k úradom u osôb NEET pretrvávajúca nedôvera, majú zároveň väčšiu tendenciu sa o ich aktivity nezaujímať, prípadne ani sami tieto

informácie nevyhľadávať. Je preto **potrebné prepájať spoluprácu nízkoprahových a komunitných centier s ÚPSVaR v jednotlivých okresoch**, čo sa samotným pracovníkom pracujúcim s osobami NEET potvrdzuje ako efektívne a prinášajúce dobré výsledky pri registrácii a aktívnejšom hľadaní uplatnenia na trhu práce. Často chýba znalosť o výhodách, ktoré práve registrácia na úrade práce môže pre nezamestnanú osobu NEET prinášať.

“My už máme dobrú spoluprácu aj s úradom práce, a dokonca aj s pracovnými agentúrami... Ide to cez nás. Normálne toho človeka pripravíme, normálne príde, životopis, s ním si sadneme.... Tak, a koľkokrát to tu robíme aj spoločne, pripravím mu životopis, spoločne si sadneme, tak ja to mám už rýchlo, šablónu spravíme, vytlačíme, a potom hľadáme prácu... aj s úradom si zatelefonujeme, aj tam už poznáme dievčatá.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

“Keďže tu v Trnave je toho veľa, rôzny automobilový priemysel a podobne. Čo sa týka týchto zamestnávateľov, čo som spomínala predtým, tie rôzne brigády, tak oni kontaktujú nás. Oni kontaktujú nás aj z úradu práce nám sem zavolajú, že vedia ponúknuť to a to... a my to potom s klientmi preberáme, že podťe, pozrieme spolu...” (pracovníčka s osobami NEET, okres Trnava)

“My ich musíme poučovať s tým, že keď sa zahlásite na ten úrad práce, že vy nemusíte platiť zdravotné, tak potom si tak urobia, že aha, že oni nemajú túto informáciu, že prečo by mali ísť na ten úrad práce hej, že pre nich je to vlastne výhodné.” (pracovníčka s osobami NEET, Galanta)

- DUŠEVNÉ ZDRAVIE

Problémy s duševným zdravím môžu mať výrazný vplyv na vznik a pretrvávanie situácie NEET. Tieto problémy môžu ovplyvniť schopnosť mladých ľudí zapojiť sa do práce či ďalšieho vzdelávania a zároveň prehľbovať negatívne aspekty, ktoré sa so situáciou NEET spájajú. Ide často o **stavy depresie, úzkostné poruchy, poruchy pozornosti, či emočné poruchy**. U respondentov bolo často možné pozorovať práve poruchu pozornosti, prípadne náznaky úzkosti pri komunikácii o ich situácii NEET. Tieto **symptómy môžu sťažiť hľadanie práce, motiváciu na vzdelávanie alebo udržanie zamestnania**.

“Najprv potrebuje zastabilizovať psychicky, potom základné potreby... až potom prácu riešiť.” (pracovníčka s osobami NEET, Trnava)

„Tak vidíme, že proste tá otázka toho duševného zdravia, to stúpa.“ (pracovník s osobami NEET, Senica)

Pracovníci s osobami NEET, ktorí sa intenzívne venujú individuálnej práci s mladými ľuďmi bez zamestnania a poznajú ich individuálne príbehy, ktoré ich k danej situácii viedli, uvádzajú tiež tému nespracovanej traumy ešte z obdobia detstva, či

dospievania, ktorá často prispieva k ich problémom nielen v otázke nezamestnanosti. Osoby s **posttraumatickou stresovou poruchou** môžu zažívať úzkosť a emocionálne vyhýbanie sa situáciám, ktoré im pripomínajú traumu. To môže **viesť k problémom s koncentráciou, komunikáciou a zvládaním pracovných alebo vzdelávacích požiadaviek**.

“Ale čo ich všetkých spája, je to, že zažili traumu. Ale tú systematickú. Takú tú, nie jednorazovú, ale takú vlastne, že dlhodobo zo strany rodiča a mali to, akože fakt že, vážne. A bolo tam fakt, že sexuálne zneužívanie, fyzické zneužívanie alebo zlé zaobchádzanie, ponižovanie, alebo vyrastali s ľuďmi, ktorí majú psychiatrické ochorenie - so schizofréniou alebo takto. A to vlastne ich poškodilo natoľko, že oni nie sú schopní vydržať v spoločnosti. Že už pri takomto kontakte, čo ja si všímam je, oni majú veľké úzkosti.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

Zároveň upozorňujú na potrebu mať dostatočné vzdelanie na úspešnú a efektívnu komunikáciu s osobami NEET, ktorí majú problémy s duševným zdravím. **Pracovníci s osobami NEET by preto mali mať absolvované rôzne typy kurzov a školení zamerané na terapeutický výcvik**. Ten môže prispieť k efektívnejšej komunikácii a porozumeniu potrieb osôb NEET a tak ich nasmerovať aj k úspešnému uplatneniu sa na trhu práce.

“Ale ja si myslím, že fakt by to malo byť tak, že ten, kto ide pracovať s ľuďmi, pokiaľ nepôjde na nejaký terapeutický dlhodobý výcvik, by ani s nimi nemal pracovať. To je môj názor. Pretože vy sa stretávate v tom procese s tým klientom a so sebou.” (pracovníčka s osobami NEET, Piešťany)

Komunitné a nízkoprahové centrá zdôrazňujú potrebu zapojenia ďalších profesií do komunikácie s osobami NEET. Tento prístup by mohol viesť k úspešnejšej integrácii klientov do spoločnosti aj do pracovného procesu. Vnímaná je **potreba dostupnejšej psychologickéj pomoci pre osoby v situácii NEET**, a teda pomoci psychológov a prípadne aj psychiatrov, ktorí by intenzívnejšie spolupracovali s týmito organizáciami.

“No a tým, že oni sa nedostanú ani k tomu psychológovi a niekedy aj psychiatrovi, tak oni nemôžu sa nastaviť na túto liečbu... on musí najprv byť v pohode, aby vôbec prácu riešil, nejaké úrady navštívil. Čiže je to stabilizačná vec a je to veľmi dôležité a tomuto neviem, že či vôbec niekto rozumie.” (pracovník s osobami NEET, okres Trnava)

- ZÁVISLOSTI

Závislosti v podobe užívania drog, alkoholu, či hazarde môžu byť nielen príčinou, ale aj dôsledkom situácie NEET. **Závislosť môže výrazne znížiť schopnosť mladého človeka fungovať v každodennom živote, čo sťažuje úspešné zvládanie požiadaviek zamestnania alebo vzdelávania**. Respondenti, ktorí majú, prípadne v minulosti mali skúsenosť so závislosťou, potvrdili, že ich jedinou motiváciou si niečo

zarobiť, bolo získať financie na zakúpenie drog. Často išlo o osoby, ktoré sa do problémov so závislosťou dostali už počas dospievania a nemali možnosť dostať žiadnu podpornú sieť zo strany širšieho rodinného, či školského prostredia.

„Ja som pracoval iba tak, že keď napríklad som bol v nejakých problémoch a tak, tak to som pracoval len tak, že som si voláča predal, aby som mal na život, voláky ten fet a hotovo.“ (muž NEET, okres Trnava)

“Ono to už na tej základke začalo pomaly a potom sa rozbehlo na strednej... po škole som už bol naplno v tom... reálna práca ani pomyslieť.” (muž NEET, okres Trnava)

Závislosti môžu viesť k zhoršeniu organizačných schopností a schopnosti dodržiavať rutinu, čo je kľúčové pre udržanie si práce. **Závislosť môže výrazne znížiť šance na nájdenie a udržanie si práce alebo úspešné absolvovanie vzdelávacieho programu, pretože môže ovplyvniť spolaľivosť, koncentráciu a sociálne zručnosti.**

“Máme aj takých, ktorí tak rôzne medzi tým pendlujú, že sa rozbehne na pervitíne, že ide dva týždne, zabudne do tej roboty úplne chodiť... no a potom sa z toho zbadá... a zase nájde inú prácu a možno aj s ubytovaním... a to neznamená, že pracujú nejak legálne, že skôr tie brigády alebo takto.” (pracovník s osobami NEET, okres Trnava)

Závislosti môžu udržiavať mladých ľudí v negatívnom cykle, kde sa ich situácia NEET prehlbuje kvôli nedostatku podpory, zdrojov a schopnosti vyrovnávať sa s výzvami spojenými s pracovným trhom alebo vzdelávaním. Často sa táto situácia spája aj so zhoršením socio-ekonomickej situácie, ktorá môže viesť aj k zhoršeniu bytovej situácie, či dokonca bezdomovectvu.

“V Seredi je to horšie, to máme asi väčšinou v tej zóne (pozn. nízkoprahové centrum) naozaj ľudí (pozn. drogovu závislí), však oni sa tam prídu najesť, osprchovať, oprat' si. Ale tí sú väčšinou takto, že po skvotoch, po stanoch.” (pracovník s osobami NEET, okres Galanta)

V niektorých nízkoprahových centrách, kde klientelu tvoria aj osoby NEET so závislosťami, je snaha vytvárať pracovné príležitosti v spolupráci s mestom a VÚC.

“Máme aj ponuky práce, v ktorých je možnosť zamestnať závislého s tým, ale, že tak bude fungovať tak, ako má, že budú tolerovať ten jeho stav, keď bude ten stav prijateľný. Častokrát to bývajú verejné služby mesta vyššieho územného celku, ako napríklad úprava zelene, polievanie alebo nejaké sezónne práce, čo sa robí teraz, aj môžete vidieť v tých kvetináčoch, čo sa polieva, tak to sú väčšinou od nás.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Trnava)

SUMARIZÁCIA IDENTIFIKOVANÝCH SUBJEKTÍVNYCH FAKTOROV (NEET – neaktívni)	
NEJASNÉ PRACOVNÉ CIELE	Mladí ľudia, ktorí nemajú jasnú predstavu o svojej budúcej kariére alebo pracovných cieľoch, môžu mať problém nájsť si prácu alebo rozhodnúť sa pre ďalšie vzdelanie. Tento nedostatok jasných cieľov môže viesť k odkladaniu rozhodnutí a zvýšeniu rizika NEET.
HODNOTA VZDELANIA	Ak jednotlivci alebo ich okolie nevidia hodnotu vo vzdelaní, môžu sa rozhodnúť ďalej neštudovať alebo rozvíjať svoje zručnosti. To môže viesť k obmedzeným možnostiam na pracovnom trhu, čo zvyšuje riziko nezamestnanosti.
SOCIÁLNA IZOLÁCIA	Jednotlivci, ktorí sú sociálne izolovaní, môžu mať ťažkosti s hľadaním zamestnania. Sociálna izolácia môže obmedziť prístup k informáciám o pracovných príležitostiach, ako aj k sociálnej sieti, ktorá by mohla poskytnúť podporu a motiváciu.
NÍZKA SEBADÔVERA	Ľudia s nízkou sebadôverou môžu byť menej ochotní uchádzať sa o pracovné miesta alebo sa zapojiť do vzdelávania, pretože sa boja neúspechu alebo odmietnutia. To môže viesť k pasivite a zvýšiť riziko, že zostanú v situácii NEET.
NEGATÍVNE SKÚSENOSTI S ÚRADMI	Negatívne skúsenosti s úradmi, ako sú úrady práce, sociálne služby alebo iné inštitúcie, môžu viesť k pocitom nedôvery a frustrácie. Tieto pocity môžu odradiť ľudí od hľadania pomoci alebo využitia služieb, ktoré by im mohli pomôcť získať pomoc v zamestnaní sa.
NEDOSTATOČNÉ INFORMÁCIE O ÚPSVaR	Nedostatok informácií o dostupných službách a podpore zo strany ÚPSVaR môže viesť k tomu, že jednotlivci nevyužívajú príležitosti na rekvalifikáciu, vzdelávanie, či hľadanie zamestnania. Nevedomosť o dostupných zdrojoch zvyšuje riziko situácie NEET.
DUŠEVNÉ ZDRAVIE	Problémy s duševným zdravím, ako je depresia, úzkosť alebo iné psychické poruchy, môžu výrazne obmedziť schopnosť jednotlivca nájsť si prácu alebo pokračovať vo vzdelávaní. Tieto problémy

SUMARIZÁCIA IDENTIFIKOVANÝCH SUBJEKTÍVNYCH FAKTOROV (NEET – neaktívni)	
	môžu viesť k izolácii a zníženiu aktivity, čo zvyšuje riziko stavu NEET.
ZÁVISLOSTI	Závislosť od alkoholu, drog alebo iných návykových látok môže vážne narušiť schopnosť človeka pracovať, študovať alebo sa zúčastňovať na odbornej príprave. Závislosť môže viesť k zhoršeniu fyzického a duševného zdravia, čo zvyšuje pravdepodobnosť, že osoba zostane v stave NEET.

4.3.2 Analýza potrieb mladých v situácii NEET – neaktívni

Na základe zrealizovaných rozhovorov s osobami v situácii NEET, ako aj pracovníkmi s NEET osobami, boli analyzované **potreby tejto ohrozenej skupiny**. Ide o potreby ako **kariérne poradenstvo, individuálny prístup, informovanosť o dostupných službách, podpora bývania, praktické zručnosti a prax a podpora pre mladé matky**. Zistené potreby môžu slúžiť ako návrh služieb, činností a aktivít pre plánované jednotné kontaktné centrum.

- KARIÉRNE PORADENSTVO

Kariérne poradenstvo môže byť jedným z kľúčových nástrojov podpory mladých ľudí v situácii NEET tým, že im poskytuje vedenie, motiváciu a praktické nástroje potrebné na integráciu na pracovný trh. **Potrebu kariérneho poradenstva vnímajú aj osoby NEET ako významnú pre možnosti porozumieť pracovným možnostiam** v ich situácii a vidia ju často ako nie veľmi dostupnú.

“Ani neviem, kde by som sa pýtať šiel, kde hľadať, čo by sa dalo...” (muž NEET, okres Galanta)

“Som nemal ani predstavu, kam pôjdem, čo robiť budem s tou učňovkou.” (muž NEET, okres Trnava)

Kariérni poradcovia môžu mladým ľuďom pomôcť lepšie **identifikovať ich silné stránky, záujmy a hodnoty, čo je základom pre výber vhodnej kariéry prípadne ďalšieho vzdelávania alebo rekvalifikácie**. Takýto typ poradenstva by mal zahŕňať individuálnu prácu s klientmi NEET pre možnosti zhodnotenia existujúcich zručností a identifikáciu oblastí, ktoré si vyžadujú ďalší rozvoj, čo môže viesť k personalizovaným odporúčaniam pre rekvalifikáciu ako i vyhľadávaniu vhodných pozícií na trhu práce. Zároveň je dôležité pracovať s krátkodobými cieľmi s osobami v situácii NEET,

v podobe malých úspechov, kde je potrebné postupne prechádzať z krátkodobého myslenia a plánovania k dlhodobejšiemu.

- INDIVIDUÁLNY PRÍSTUP

S potrebou kariérneho poradenstva veľmi úzko súvisí **potreba individuálneho prístupu najmä v komunikácii o riešení náročných životných situácií NEET osôb, ako aj vybudovaní dôvery s pracovníkmi**, ktorí môžu tieto osoby nasmerovať na úrad práce, vyhľadávanie pozícií, či iných služieb, ktoré by mohli pomôcť so zamestnaním.

“Ja nepôjdem tam, hen na úrad... načo, oni moju situáciu nepoznajú.” (muž NEET, okres Trnava)

Respondenti sami potvrdili potrebu individuálneho prístupu, ktorý často od pracovníkov vyžaduje **častejšie stretávanie a podporovanie dosahovania krátkodobých cieľov a napĺňania základných životných potrieb**. Prostredníctvom pravidelného vedenia a podpory na individuálnej báze je možné **dopomôcť s budovaním sebadôvery, čo je nevyhnutné pre prekonanie bariér pri hľadaní práce, ako aj možnosti rekvalifikácie**.

“Najprv vypočuť, potom rozumieť, že základné potreby mať naplnené a hlavne naučiť ho dôverovať ľuďom. A o tomto to je, že pokiaľ ho my nenaučíme dôverovať ľuďom, tak on vlastne aj v tej práci od toho nadriadeného nezoberie ani kritiku... A to sú zásadné veci.” (pracovníčka s osobami NEET, okres Piešťany)

Značná časť respondentov vníma ako dôležité riešenie krátkodobých cieľov a nevie sa plne fokusovať na dlhodobé aktivity, ku ktorým patrí aj práca, prípadne ďalšie vzdelávanie. **Zo strany pracovníkov s NEET**, ktorí dosahujú dobré výsledky s motivovaním mladých k registrácii na úrade práce a hľadaní zamestnania, **je dôležité mať špeciálne komunikačné zručnosti, ktoré je možné získať cez psychologický výcvik často nevyhnutný pre správne vedenie mladých ľudí NEET**. Zároveň ale môže dochádzať v dôsledku intenzívnej práce s mladými ľuďmi v kategórii NEET k rizikám vyhorenia, preto sú často odporúčané pre týchto pracovníkov pravidelné a častejšie supervízie.

- INFORMOVANOSŤ O DOSTUPNÝCH SLUŽBÁCH

Viac informácií o úradoch práce môže ľuďom v situácii NEET výrazne pomôcť tým, že im poskytne **prístup k zdrojom, podporným službám a príležitostiam, ktoré môžu využiť na zlepšenie svojej situácie**. Nedostatok týchto informácií bol u osôb NEET identifikovaný takmer u všetkých respondentov.

“Neviem, aké služby úrad práce ponúka.” (muž NEET, okres Galanta)

Respondenti identifikovali ako **dôležité z hľadiska poskytnutia podpory a služieb komunitné a nízkoprahové centrá, ktoré vytvárajú dôležitého sprostredkovateľa pri komunikácii priamo s úradmi**. Tieto centrá a ich pracovníci si často dlhodobejšie budujú dôveru ku NEET klientom a tak sú aj častejšie vyhľadávaní pri riešení sociálnych problémov, ako aj možnostiach zamestnania sa. Ako potrebná a efektívna bola identifikovaná **možnosť prepájania komunikácie medzi komunitnými a nízkoprahovými centrami a úradmi práce**. Tak je možné zvýšiť dostupnosť o informáciách, špecializovaných programoch a službách zameraných na riešenie špecifických potrieb mladých ľudí v situácii NEET, ako sú programy pre dlhodobo nezamestnané osoby.

- **PODPORA BÝVANIA**

Podpora bývania môže výrazne prispieť k zlepšeniu situácie osôb v kategórii NEET, ktoré čelia vzhľadom na zlú socio-ekonomickú situáciu rizikám bezdomovectva, prípadne nemajú vyriešenú bytovú otázku. **Stabilné bývanie je základným predpokladom pre akýkoľvek ďalší pokrok v živote**. Pre osoby v situácii NEET, ktoré môžu čeliť neistote alebo bezdomovectvu, poskytuje bývanie potrebnú stabilitu, ktorá je **nevyhnutná pre sústredenie sa na ďalšie životné ciele**. Ako bolo viac krát vyššie spomenuté, respondenti vnímajú ako dôležité zabezpečenie podpory bývania v ťažkej životnej situácii, ktorá môže **prispieť k stabilizácii ich situácie a až následne sa môžu začať zaoberať otázkou hľadania práce**, prípadne rekvalifikácie. S istotou bývania sa osoby v situácii NEET môžu lepšie sústrediť na hľadanie práce, rozvíjanie zručností alebo vzdelávanie, pretože nemusia byť neustále znepokojení otázkami prežitia.

"Ono, keď má kde ísť domov, sa zložiť, umyť, vyspať v bezpečnom prostredí, to je iné potom hovoriť o tých pracovných možnostiach. Stabilizované bývanie a práca, ved' to ide ruka v ruke." (pracovník s osobami NEET, okres Galanta)

Programy zamerané na podporu bývania, ktoré sú zároveň prispôsobené potrebám zraniteľných skupín, ako sú mladí ľudia v situácii NEET, často aj s pridružením ďalších sociálnych alebo zdravotných problémov (zdravotné postihnutie, závislosti) alebo inými prekážkami, môžu poskytnúť podporu na ich ceste k nezávislosti osôb NEET.

- **PRAKTICKÉ ZRUČNOSTI A PRAX**

Potreba rozvíjania zručností a praxe sa javí z hľadiska úspešného zaradenia osôb NEET do pracovného procesu ako veľmi dôležitá. Ako bolo spomenuté aj zo strany respondentov, **značná časť z nich má len minimálne pracovné skúsenosti**, či už ide o dlhodobo nezamestnané skupiny mladých osôb alebo špecifickú skupinu mladých matiek, ktoré nastupujú veľmi skoro, často po ukončení povinnej školskej dochádzky a prerušení odborného vzdelávania, na materskú dovolenku. Potreba rozvíjať praktické zručnosti môže byť realizovaná aj cez zapájanie skupín NEET do

rôznych komunitných skupín. Problémom sa často stáva aj **nedostatočné vybudovanie pracovných návykov, pracovnej rutiny a pravidelnosti pracovného výkonu**. Z pohľadu respondentov zo skupiny NEET bola vnímaná pozitívne možnosť zapojiť sa do komunitnej práce, prípadne prác ak je na to vytvorená vhodná príležitosť.

“Mali sme taký pekný projekt finančne podporený, ale len na tri roky... a tam sme mohli zapájať našich klientov (pozn. nízkoprahové centrum) do takej revitalizácie autobusových zastávok... a tam chodili radi, lebo videli, že tí ľudia z okolia to skutočne oceňovali... tak ale skončilo to ako projekt... ale takouto cestou ich podporiť v tých návykoch, to je dobrá cesta.” (pracovník s osobami NEET, okres Trnava)

Programy a projekty na podporu rozvíjania pracovných zručností, kde majú NEET účastníci mentorov a dodatočnú oporu, môžu pomôcť prekonať počiatočné bariéry pri vstupe na trh práce.

- **PODPORA PRE MLADÉ MATKY**

Podpora mladých matiek v situácii NEET je kľúčová, pretože **čelia jedinečným výzvam spojeným so starostlivosťou o dieťa**, znovuzískaním vzdelania, či rekvalifikácie a začlenením sa na trh práce. Na jednej strane je vnímaná potreba NEET matiek **mať zabezpečenú finančne dostupnú a kvalitnú starostlivosť o deti**, ako sú škôlky a jasle, ktoré môžu pomôcť mladým matkám získať čas na vzdelávanie alebo hľadanie práce. Na druhej strane ide o požiadavku na **individuálne potreby matiek, ako je častokrát flexibilný pracovný čas alebo čiastočný pracovný úväzok**. Môže sa tak zvýšiť ich schopnosť zapojiť sa do pracovných alebo vzdelávacích aktivít.

“Tak s deťmi treba častokrát, keď sú choré doma byť, alebo aj keď sa dochádza do práce, tak ako sa dá aj doma byť, aj v práci... tak na pár hodín, keby sa dalo...” (žena NEET, okres Trnava)

Ponúkanie kariérneho poradenstva, ako aj možností na trhu práce, ktoré zohľadňujú ich špecifickú situáciu, môže pomôcť mladým matkám **lepšie sa orientovať na trhu práce a identifikovať vhodné kariérne cesty**. Podpora modelov flexibilných foriem zamestnania, ktoré umožňujú mladým matkám zladať prácu a starostlivosť o dieťa, môže byť kľúčová pre ich zapojenie do pracovného procesu.

4.3.3 Analýza preventívnych a intervenčných aktivít pre mladých v situácii NEET – neaktívni

Preventívne aktivity

Preventívne aktivity zamerané na ľudí, ktorí by sa mohli ocitnúť v situácii NEET, sú kľúčové pre predchádzanie ich vylúčeniu z trhu práce a vzdelávacieho systému. Tieto aktivity sa zameriavajú na včasnú intervenciu, podporu a vytváranie príležitostí na osobný a profesionálny rozvoj.

1. PODPORA VO VZDELÁVANÍ OHROZENÝCH SKUPÍN

Predčasné ukončenie školskej dochádzky medzi mladými ľuďmi môže významne prispievať k rizikám súvisiacim so vznikom situácie NEET. Už základné školy by mali pracovať so systémom včasného varovania a identifikácie žiakov, ktorí čelia riziku predčasného ukončenia vzdelávania, ako sú napríklad zlé školské výsledky, časté absencie, alebo problémy so správaním a poskytovať im individuálnu podporu. Ako je možné vidieť z kvalitatívnych dát, značná časť respondentov zo skupiny NEET má ukončenú len povinnú školskú dochádzku, prípadne neukončené ďalšie odborné vzdelanie na strednej škole. Poskytovanie včasnej intervencie, ktorá zahŕňa individuálne poradenstvo, doučovanie alebo mentoring, môže pomôcť prekonať prekážky, ktoré bránia študentom v pokračovaní a úspešnom ukončení štúdia.

2. PSYCHOLOGICKÁ PODPORA

Zabezpečenie dostupnej psychologickej podpory pre mladých ľudí, ktorí čelia stresu, úzkosti alebo iným problémom duševného zdravia, môže pomôcť predchádzať ich vylúčeniu zo vzdelávacieho systému alebo pracovného trhu. Je preto potrebné vytvárať miesta školských psychológov už na základných, ako aj stredných školách. Školský psychológ by mal organizovať pravidelné aktivity zamerané na posilňovanie sebavedomia a osobný rozvoj, ktoré mladým ľuďom pomôžu lepšie zvládať životné výzvy a udržať si motiváciu. Problém nízkej sebahodnoty a následne zhoršená sebadôvera a znížená schopnosť aktívnej komunikácie boli identifikované ako významné faktory sprevádzajúce osoby NEET pri ich snahe o začlenenie do pracovného procesu. Včasná psychologická podpora a pomoc predstavujú nevyhnutný aspekt intervencie a predchádzania rizikových faktorov vzniku situácie NEET u mladých ľudí.

3. AKTIVIZÁCIA MLÁDEŽNÍCKYCH ORGANIZÁCIÍ

Mestské komunitné centrá, informačné centrá mladých, centrá voľného času, ako aj ďalšie neziskové organizácie zamerané na mladých ľudí môžu organizovať programy, ktoré podporujú sociálnu inklúziu, rozvoj zručností, budovanie sociálneho kapitálu a poskytujú poradenstvo a podporu pre mladých ľudí, čím prispievajú k zníženiu rizika situácie NEET. Mládežnícke organizácie by mali zároveň podporovať vytváranie bezpečného priestoru pre stretávanie sa mladých ľudí a podporovať vytváranie vzájomných sietí, či už so základnými a strednými školami v mestách a obciach, ako aj ďalšími organizáciami špecializujúcimi sa na preventívne programy pre mladých ľudí. Vzájomná komunikácia a prepájanie aktivít organizácií rôzneho typu je nevyhnutné pre efektívnu koordináciu komunikácie o skúsenostiach s prácou s mladými ľuďmi a porozumenie hlavným stratégiám predchádzania situácie NEET.

4. VČASNÉ KARIÉRNE PORADENSTVO

Už na druhom stupni základných škôl a na stredných školách by mali byť k dispozícii poradenské služby, ktoré pomáhajú mladým ľuďom objaviť svoje záujmy, schopnosti a možnosti zvoliť si vhodnú vzdelávaciu alebo kariérnu cestu. Vytvorenie individuálnych plánov rozvoja, ktoré zahŕňajú cieľové vzdelávanie a pracovné skúsenosti, môže mladým ľuďom pomôcť lepšie sa pripraviť na budúcnosť a minimalizovať riziko, že sa ocitnú v situácii NEET. Kariérne poradenstvo je vnímané aj zo strany respondentov ako dôležité pri porozumení ich možností a uplatnení na trhu práce a často je vnímané ako nedostatočné, či už v procese vzdelávania, ako aj následne pri vstupe na pracovný trh.

5. ROZVOJ MAKKÝCH ZRUČNOSTÍ

Organizovanie kurzov, ktoré rozvíjajú komunikačné, tímové a organizačné zručnosti, ktoré by boli súčasťou formálneho vzdelávania, ako aj ponúkané zo strany rôznych mládežníckych organizácií, môžu pomáhať mladým ľuďom lepšie sa pripraviť na pracovný trh a zvládať životné výzvy. Komunikácia, tímová práca, zvládanie konfliktov, či časový manažment sú často identifikované ako nedostatočne rozvinuté zručnosti aj zo strany respondentov a ich uplatňovanie je veľmi dôležité pri úspešnom zvládaní nástupu na pracovný trh. Taktiež **vzdelávanie v oblasti finančnej gramotnosti** môže pomôcť mladým ľuďom lepšie zvládať svoje financie, čo je kľúčové pre udržanie stabilnej životnej situácie a zabránenie vzniku finančných problémov, ktoré by mohli prispieť k rizikám vzniku situácie NEET.

Intervenčné aktivity pre ľudí v situácii NEET sú zamerané na riešenie ich aktuálnej situácie a na podporu ich opätovného začlenenia do vzdelávania, pracovného trhu alebo odborného tréningu. Tieto aktivity by mali byť komplexné, prispôsobené individuálnym potrebám a založené na spolupráci medzi rôznymi inštitúciami.

1. SOCIÁLNA INKLÚZIA A KOMUNITNÁ PODPORA

Zapájanie ľudí v situácii NEET do komunitných aktivít môže zlepšiť ich sociálnu integráciu, rozšíriť ich sieť kontaktov a poskytnúť im zmysluplnú činnosť, ktorá môže viesť k ďalšiemu osobnému a profesionálnemu rozvoju. Tento typ aktivít zároveň prináša NEET osobám benefit v rozvíjaní mäkkých zručností, ako aj nadobudnutí porozumenia významu pracovnej rutiny. Ako súčasť sociálnej inklúzie pre osoby v situácii NEET so zdravotným postihnutím alebo iným typom znevýhodnenia je dôležité podporovať vznik a udržateľnosť chránených dielní. Tieto dielne poskytujú chránené a prispôsobené pracovné prostredie, ktoré zohľadňuje špecifické potreby zamestnancov. Podobne je dôležité podporovať sociálne podniky, ktoré zamestnávajú alebo poskytujú tréningy ľuďom v situácii NEET, môžu byť dôležitým nástrojom na ich opätovné začlenenie do spoločnosti. Takéto prostredie často funguje ako komunita, v ktorej sa zamestnanci navzájom podporujú a pomáhajú si, čo môže zvýšiť ich sebadôveru a pocit spolupatričnosti.

2. VYTVÁRANIE A PODPORA PRACOVNÝCH POZÍCIÍ PRE ĽUDÍ S NIŽŠÍM VZDELANÍM

Vytváranie pracovných miest prispôbených potrebám a schopnostiam ľudí s nižším vzdelaním môže podporiť znižovanie rizík dlhodobej nezamestnanosti a sociálneho vylúčenia osôb v situácii NEET. Zapájanie osôb NEET do pracovného procesu poskytuje stabilitu a pocit spolupatričnosti, čím sa znižuje ich izolácia a zvyšuje šanca na lepšiu integráciu do spoločnosti. Zamestnanosť a ekonomická stabilita sú dôležitými prvkami prevencie sociálnych problémov, ako sú chudoba, závislosti, sociálne vylúčenie, či strata bývania, ako aj prehlbovanie zdravotných problémov spojených so stresom a nedostatkom zdrojov. Väčšina respondentov zo skupiny NEET potvrdila nižšie vzdelanie, často len ukončenie povinnej školskej dochádzky, či nedokončené odborné vzdelávanie. Ak majú záujem o aktívne hľadanie práce, je pre tieto NEET osoby náročné zorientovať sa v pre nich nedosiahnuteľných podmienkach ohľadne vzdelania a praxe, ktorú taktiež často nenadobudli. Vytváranie pracovných pozícií pre ľudí s nižším vzdelaním môže zabezpečovať pravidelný príjem, následne finančnú nezávislosť a lepšie životné podmienky. To priamo znižuje riziko chudoby a zlepšuje kvalitu života.

3. ZAPÁJANIE LOKÁLNYCH ZAMESTNÁVATEĽOV

S vytváraním pozícií s nižšími požiadavkami na vzdelanie a prax u osôb NEET úzko súvisí aj zapájanie lokálnych zamestnávateľov pre podporu a poskytovanie takýchto pracovných ponúk. Zapájanie lokálnych zamestnávateľov do riešenia situácie NEET môže mať významné intervenčné účinky, ktoré pozitívne ovplyvnia jednotlivcov v tejto situácii, ale aj širšiu komunitu. Lokálni zamestnávatelia môžu ponúknuť pracovné miesta, ktoré sú prispôsobené schopnostiam a potrebám týchto jednotlivcov. Lokálni zamestnávatelia môžu tiež ponúkať krátkodobé alebo sezónne zamestnanie, ktoré môže vytvárať odrazový mostík pre mladých ľudí k získaniu ďalších pracovných skúseností a budovaniu postupných krokov k dlhodobejším formám zamestnania. Spolupráca s miestnymi firmami pre vytváranie pracovných miest pre osoby v situácii NEET môže byť efektívny spôsob, ako im umožniť získať pracovné skúsenosti a vytvoriť si profesionálne kontakty. Mestá a obce by mali byť tiež zapojené do týchto aktivít a prípadne motivovať lokálnych zamestnávateľov pre vytváranie takýchto pozícií rôznymi formami podpory. Kvalitatívne dáta naznačujú, že predchádzajúce obdobia zamestnania majú pozitívny vplyv na integráciu NEET osôb na trhu práce. Skúsenosti so zamestnaním alebo priamy kontakt s firmami by sa mali uľahčiť. Prostredníctvom stáží majú mladí ľudia možnosť získať lepšiu orientáciu, pokiaľ ide o pracovné podmienky vo firme alebo v určitej profesii a následne majú vyššiu šancu sa na trhu práce uplatniť. Zároveň je potrebné podporiť a zvýšiť mieru udržania sa v zamestnaní, teda pomôcť zamestnaným mladým ľuďom udržať si prácu, aby sa situácii NEET predchádzalo. V tomto kontexte sa zdá byť problematické silné rozšírenie dočasných foriem zamestnania alebo zamestnania na dobu určitú, pretože sa tým najmä znevýhodnení mladí ľudia dostávajú na neisté pracovné pozície, čo môže riziko situácie NEET zvyšovať.

4. VYTVÁRANIE ČASOVO FLEXIBILNÝCH POZÍCIÍ PRE MATKY S DEŤMI

Flexibilné pracovné pozície umožňujú matkám s deťmi lepšie zladovať svoje pracovné a rodinné povinnosti. Tým sa eliminuje jeden z významných dôvodov, prečo mnohé ženy zostávajú v situácii NEET. Ako mnohé respondentky potvrdili, je veľmi náročné skombinovať prácu s opatrovaním detí. Pozície, ktoré ponúkajú čiastočný úväzok, skrátenú pracovnú dobu, či flexibilitu pracovného času, umožňujú matkám postupne sa vracieť na pracovný trh bez toho, aby museli okamžite prejsť na plný úväzok, čo môže byť náročné, najmä ak majú malé deti. Takéto pozície môžu matkám zabezpečiť pravidelný príjem, čím sa zlepší ich finančná stabilita a nezávislosť. To im umožňuje lepšie sa postarať o svoje deti a zároveň znížiť riziko chudoby. Vytváranie a podpora flexibilných pracovných pozícií dokáže podporiť ekonomickú aktivitu a znížiť závislosť na sociálnych dávkach alebo podpore od rodiny. Práca na čiastočný úväzok najmä v prvých rokoch návratu NEET žien do pracovného procesu po materskej a rodičovskej dovolenke predstavuje cenné pracovné skúsenosti a rozvíjanie zručností. To môže

pomôcť v budúcnosti ľahšiemu prechodu na plný úväzok alebo získať lepšie platené pracovné pozície.

5. POMOC PRI ZASTABILIZOVANÍ ĽUDÍ BEZ DOMOVA

Intervencie zamerané na osoby v situácii NEET, ktoré zároveň riešia bytovú otázku, prípadne sú ľuďmi bez domova, vyžadujú komplexný a citlivý prístup. Tieto osoby čelia mnohonásobným bariéram, preto je dôležité vytvárať intervencie, ktoré sa zameriavajú na ich základné potreby, ale aj na dlhodobé riešenia, ktoré im pomôžu prekonať situáciu bezdomovectva a reintegráciu do spoločnosti. Poskytnutie bezpečného a stabilného ubytovania je prvým krokom. Môže ísť o prístrešky, krízové centrá alebo dočasné bývanie s prístupom k sociálnym službám. Stabilné bývanie je nevyhnutným základom pre riešenie ďalších problémov ako aj samotnej situácie NEET. Zo strany respondentov bola vyslovená artikulovaná potreba nielen nocľahární, ale bezpečných útulkov, najmä pri prácach na zmeny, kedy je potrebné mať zabezpečené prostredie na oddych počas celého dňa. Dôležitou súčasťou podpory týchto osôb NEET je poskytovanie integrovaných služieb, ktoré zahŕňajú spoluprácu medzi sociálnymi pracovníkmi, zdravotníckymi službami, úradmi práce a ďalšími relevantnými inštitúciami. Cieľom je zabezpečiť, aby osoby bez domova mali prístup k všetkým potrebným zdrojom na jednom mieste.

6. UDRŽATEĽNOSŤ VYTVÁRANIA PRÍLEŽITOSTÍ

Udržateľnosť programov a projektov zameraných na riešenie situácie osôb NEET sú jednou z kľúčových požiadaviek pre úspešnú intervenciu. Ide o komplexnú úlohu, ktorá vyžaduje koordinovaný prístup medzi štátnymi inštitúciami, mestami, samosprávami, podnikateľským sektorom, neziskovými organizáciami a komunitami. Udržateľnosť závisí na stabilnom financovaní, dlhodobej podpore a vytváraní takých systémov, ktoré dokážu reagovať na meniace sa potreby osôb v situácii NEET. Partnerstvo medzi verejným sektorom, súkromnými firmami a neziskovými organizáciami môže zabezpečiť komplexný prístup k riešeniu situácie NEET. Tieto partnerstvá môžu spojiť zdroje, expertízu a možnosti, čo vedie k trvalejšiemu riešeniu. Miestne komunity môžu hrať dôležitú úlohu pri udržateľnosti programov tým, že poskytujú podporu, vytvárajú pracovné príležitosti a zapájajú osoby NEET do komunitných aktivít. Komunitná angažovanosť môže zabezpečiť, že programy sú relevantné a prispôsobené miestnym podmienkam. Na zabezpečenie udržateľnosti je dôležité pravidelne monitorovať a vyhodnocovať efektívnosť programov a intervencií. To umožní prispôbiť programy aktuálnym potrebám a zabezpečiť ich neustále zlepšovanie. Šírenie osvedčených postupov medzi rôznymi organizáciami a regiónmi môže pomôcť optimalizovať intervencie a dosiahnuť lepšie výsledky.

4.3.4 Zhrnutie výsledkov zistení kvalitatívneho výskumu mladých v situácii NEET – neaktívni

Na základe analýzy rozhovorov s osobami v situácii NEET - neaktívni boli sumarizované nasledovné návrhy opatrení a odporúčania pre zlepšenie prístupu k tejto skupine:

- Vytvárať sieť terénnych pracovníkov alebo mobilných tímov, ktoré by aktívne vyhľadávali a oslovovali mladých ľudí mimo evidencie úradov práce, prostredníctvom komunitných a nízkoprahových centier v spolupráci s neziskovými organizáciami.
- Poskytovať bezplatné a cenovo dostupné kurzy a rekvalifikačné programy zamerané na rozvoj zručností, ktoré sú žiadané na trhu práce.
- Vytvárať a podporovať realizáciu mentorských programov, kde by úspešní profesionáli poskytovali poradenstvo a podporu mladým ľuďom zo skupiny NEET.
- Organizovať informačné kampane a workshopy, ktoré by zvyšovali povedomie o možnostiach podpory, vzdelania a zamestnania pre NEET ľudí, vrátane informácií o programoch ÚPSVaR a ďalších sociálnych službách.
- Posilniť úzku spoluprácu medzi úradmi práce, školami, neziskovými organizáciami a súkromným sektorom s cieľom vytvoriť komplexný systém podpory pre NEET.
- Vytvárať a podporovať individuálne kariérne plány pre každého člena skupiny NEET, ktoré by zahŕňali ciele v oblasti vzdelania, zamestnania a osobného rozvoja.
- Poskytovať bezplatné a dotované psychologické služby pre NEET, ktorí trpia nízkou sebadôverou, sociálnou izoláciou alebo inými problémami duševného zdravia.
- Ponúkať a poskytovať daňovo-odvodové úľavy alebo finančné stimuly pre zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú osoby zo skupiny NEET, vrátane podpory a zabezpečenia programov praxe a stáží, ktoré by poskytovali mladým ľuďom potrebné skúsenosti.
- Podporovať zamestnávateľov vo vytváraní pracovných pozícií s flexibilným pracovným časom, možnosťami skráteného úväzku, prípadne práce z domu.
- Vytvárať flexibilné vzdelávacie programy, ktoré by umožnili kombináciu práce a štúdia alebo prispôbili vzdelávanie individuálnym potrebám a možnostiam NEET.
- Poskytovať podporu pri hľadaní dostupného bývania NEET ľuďom, ktorí čelia neistým alebo nestabilným životným podmienkam.
- Podporovať chránené dielne a sociálne podniky, ktoré zamestnávajú alebo poskytujú tréningy pre osoby zo skupiny NEET.

- Zabezpečiť udržateľnosť vytvorených projektov a programov na podporu osôb v situácii NEET.

5. Mapovanie relevantných aktérov a služieb

Kapitola poskytuje pohľad na zhromaždené a analyzované informácie o aktéroch poskytujúcich služby pre mladé osoby v TTSK. Práve tie sú dôležité pre nastavenie budúcich služieb v regióne, ktoré pomôžu pri riešení výziev osôb v situácii NEET. Postup mapovania je podrobne popísaný v časti Metodológia.

Na základe uskutočneného mapovania bolo identifikovaných 194 aktérov pôsobiacich v TTSK, ktorí poskytujú služby alebo aktivity pre rozličné skupiny obyvateľov. V každom zmapovanom prípade ide o takých aktérov, ktorých služby môžu využiť aj osoby v situácii NEET a zlepšiť si svoju súčasnú životnú situáciu. Najviac identifikovaných aktérov pôsobí v okrese Trnava (67). Vo zvyšných okresoch kraja sú aktéri rozmiestnení nasledovným podielom: Galanta (35), Piešťany (27), Senica (21), Dunajská Streda (20), Skalica (15), Hlohovec (11). V prípade okresov Skalica a Hlohovec súvisí nízke zastúpenie aktérov s počtom obyvateľov – ide o najmenšie okresy TTSK.

Identifikovaní aktéri boli na základe ich činnosti a poskytovaných služieb rozdelení do 5 nasledovných kategórií:

Neziskové organizácie: spomedzi všetkých zmapovaných aktérov tvoria neziskové organizácie najvyšší podiel. Celkovo bolo v TTSK identifikovaných **64 aktérov** v tejto kategórii. Ich činnosť sa zameriava najmä na sociálne, zdravotné, voľnočasové, kultúrne a športové činnosti/aktivity. Okrem toho bolo identifikovaných 5 aktérov z kategórie neziskové organizácie venujúcich sa sociálnym a výchovným aktivitám a 2 aktéri venujúci sa vzdelávacím činnostiam.

Sociálne podniky: podľa aktuálneho zoznamu registrovaných sociálnych podnikov, ktorý zverejňuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, aktuálne pôsobí v TTSK 55 subjektov.³² Nakoľko jeden zo sociálnych podnikov má sídlo v TTSK, ale prevádzku v Trenčianskom kraji, celkový počet sociálnych podnikov poskytujúcich možnosť integrácie osobám v situácii NEET na území TTSK je 54. Okrem toho je v zozname 8 sociálnych podnikov zaradených duplicitne z dôvodu registrácie dvoch samostatných druhov podnikania.³³ Celkový reálny počet sociálnych podnikov je preto 46. Sociálny podnik sa považuje za významný nástroj pre integráciu znevýhodnených osôb do pracovného trhu, čím poskytuje svoju pomoc aj osobám v situácii NEET.

³² Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/socialna-ekonomika/register-sp/>

³³ V zozname Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny figuruje 8 sociálnych podnikov duplicitne z dôvodu, že sa jedná o sociálne podniky ktoré v rámci registrácie uviedli dva druhy registrovaného sociálneho podniku (napr. sociálny podnik ADVENTIM n.o. je v zozname uvedený ako integračný podnik a zároveň aj ako všeobecný registrovaný sociálny podnik). Celkový počet identifikovaných sociálnych podnikov 46 je konečný počet po očistení uvedených duplícit.

Významným pozitívom sociálnych podnikov je ich časté zastúpenie aj v obciach. Z celkového počtu **46 sociálnych podnikov** pôsobí 21 v obciach TTSK, čo osobám v situácii NEET poskytuje bližšie možnosti pre integráciu na trhu práce. Identifikované sociálne podniky realizujú svoju činnosť v rôznych oblastiach, ktoré sú členené nasledovne:

- Obchod a sprostredkovateľská činnosť;
- Administratívne a poradenské služby;
- Čistiace a upratovacie služby;
- Výroba a remeslá;
- Stavebné a technické služby;
- Vzdelávanie a organizovanie podujatí;
- Služby v poľnohospodárstve a záhradníctve.

Inštitúcie verejnej správy a samosprávy: do tejto kategórie boli zaradení nasledovní aktéri: Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, Centrá poradenstva a prevencie, Centrum právnej pomoci, Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, Komisia mládeže a športu, Odbor sociálnych vecí TTSK a Centrá voľného času. Celkový počet identifikovaných aktérov v kategórii **inštitúcie verejnej správy a samosprávy je 48**.

Nízkoprahové centrá: uvedená kategória definuje miesta, ktoré poskytujú svoje služby a podporu pre osoby v rizikových situáciách, napríklad pre osoby bez domova, osoby drogovu závislé alebo osoby so sociálnymi a zdravotnými problémami. Cieľom sociálnej služby s nízkoprahovým charakterom je podľa Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov³⁴ uľahčiť fyzickej osobe kontakt so sociálnym prostredím, prístup k sociálnym službám alebo k podpore a pomoci poskytovanej podľa osobitných predpisov, a tým podporiť jej začlenenie do spoločnosti. V TTSK bolo identifikovaných **23 nízkoprahových centier**, z ktorých 6 zriaďuje Trnavská arcidiecézna charita (v okresoch Trnava, Piešťany, Galanta a Dunajská Streda).

Mládežnícke organizácie: v rámci kategórie mládežnícke organizácie bolo identifikovaných viacero organizácií, ktoré sa nachádzajú aj v kategórii neziskové organizácie, ich aktivity sa však zameriavajú aj na iné cieľové skupiny ako mládež. Špecificky so zameraním na poskytovanie voľnočasových, kultúrnych a športových aktivít pre mládež v TTSK bolo **identifikovaných minimálne 16 mládežníckych organizácií**. Tieto sa špecificky venujú mladým ľuďom. Títo aktéri sú zastúpení v mestách Dunajská Streda, Galanta, Piešťany, Senica, Sered' a Trnava. Značná časť neziskových organizácií však ponúka možnosti využitia aktivít aj pre mládež.

³⁴ Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/448/20090101.html>

5.1 Analýza činnosti aktérov a služieb pre mladých v situácii NEET

V tejto časti sú analyzované činnosti a aktivity identifikovaných aktérov na území TTSK v členení na jednotlivé okresy. Sumarizované boli dostupné informácie z webových stránok, prípadne boli tieto informácie doplnené o zistenia z terénneho prieskumu pri zisťovaní potrieb osôb v situácii NEET a z mailovej komunikácie s vybranými aktérmi. Súčasťou je aj príklad dobrej praxe v práci s mladými osobami v každom okrese. Komplexné údaje o identifikovaných aktéroch pôsobiacich v TTSK sú súčasťou tabuľky č. 14P (prílohová časť) a obsahujú informácie v nasledovnej štruktúre:

- Okres;
- Názov organizácie;
- Adresa organizácie;
- Kontakt;
- Relevantnosť pre mládež;
- Kategória.³⁵

Okres Trnava

V okrese Trnava bolo identifikovaných **67 aktérov, ktorí poskytujú podporu a pomoc mladým osobám a ich rodinám v rôznych životných situáciách**. Činnosti týchto aktérov sa zameriavajú na viaceré oblasti ako napr. poskytovanie informácií, organizovanie kultúrno-vzdelávacích aktivít pre ľudí v núdzi, viacdtné, neúplné, či sociálne odkázané rodiny. Okrem toho poskytujú poradenstvo a podporu v sociálnej oblasti pri zmenách sociálnej situácie občanov a vykonávajú preventívnu prácu v oblasti drogových a iných závislostí. Svoju činnosť zameriavajú aj na podporu všestranného rozvoja osobnosti a zdravého životného štýlu, organizujú vzdelávacie, poradenské a voľnočasové aktivity. Ďalej sa venujú pomoci ľuďom v náročných životných situáciách vrátane žien a matiek, ktoré zažili týranie, či osobám bez domova alebo zdravotným postihnutím. Ich snahou je tiež integrácia cudzincov a podpora inkluzívneho a multikultúrneho spoločenstva. V neposlednom rade pôsobí v okrese Trnava 16 registrovaných sociálnych podnikov, z ktorých väčšina je kategorizovaná ako „integračný sociálny podnik“.³⁶ Uvedení aktéri tvoria dôležitú sieť podpory pre osoby v situácii NEET v okrese Trnava.

³⁵ Pre lepšiu prehľadnosť boli zmapovaní aktéri rozdelení do 5 nasledovných kategórií: Inštitúcia verejnej správy; Mládežnícka organizácia; Nezisková organizácia; Nízkoprahové centrum; Sociálny podnik.

³⁶ Podľa Zákona č. 112/2018 Z.z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v znení neskorších predpisov je integračný sociálny podnik verejnoprospešný podnik, ktorého pozitívnym sociálnym vplyvom je podpora zamestnanosti prostredníctvom zamestnávania znevýhodnených osôb alebo zraniteľných osôb.

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE:

- **Lifestarter, o.z.³⁷ (Trnava):** V rámci aktivít sa informačné centrum pre mladých venuje vzdelávaniu a poradenstvu pre mladých na základných a stredných školách v trnavskom regióne. Vytvárajú rôzne voľnočasové a dobrovoľnícke možnosti, v rámci ktorých mladých motivujú k aktivite, participácii a vlastnému rozvoju. Okrem toho mladým ľuďom pomáhajú pri výbere ďalšieho štúdia alebo zamestnania a sprevádzajú ich pri objavovaní ďalších príležitostí pre ich osobnostný rozvoj.
- **Centrum pomoci pre rodinu³⁸ (Trnava):** Centrum sa zameriava na zachytávanie problémov v rodinnom prostredí a pomáha im predchádzať. Zároveň vytvára podporu pre rodiny v krízových situáciách. Pracuje so svojpomocnými skupinami, ktoré sa stretávajú, aby si navzájom pomáhali a neformálne sa vzdelávali. Významnú úlohu zohráva práve pri integrácii a podpore ukrajinských rodín, ako aj jednotlivcov, ktorí ako utečenci prichádzali do mesta Trnava a potrebovali podporu a pomoc. Centrum realizuje pravidelne komunitné stretnutia pre ľudí z Ukrajiny a poskytuje dôležitú sociálnu, psychologickú, právnu pomoc, ako aj pomoc s hľadaním možnosti uplatnenia sa na trhu práce.

Okres Dunajská Streda

V okrese Dunajská Streda bolo identifikovaných **20 aktérov poskytujúcich podporu a pomoc rozličným skupinám obyvateľov** (vrátane osôb v situácii NEET). Časť týchto aktérov poskytuje podporu zdravotne a telesne postihnutým osobám s kladením dôrazu na riešenie ich sociálnych, ekonomických, psychických a spoločenských potrieb. Okrem toho časť aktérov pôsobí v oblasti sociálnej práce so zameraním na aktívnych užívateľov drog a konzumentov alkoholu a osoby bez domova. V okrese sú zastúpení aktéri, ktorých činnosti podporujú aj osoby z marginalizovaných rómskych komunít a osoby maďarskej národnosti, obe skupiny podporujú formou rozvoja v kultúrnej oblasti. V okrese boli identifikovaní aj aktéri poskytujúci pomoc sociálne slabším, znevýhodneným rodinám, jednotlivcom a skupinám v krízových životných situáciách. Zároveň sú pre deti a mládež k dispozícii v okrese odborné poradenské služby zamerané na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu, čím sa efektívne prispieva k ich zdraviu a blahu. V okrese boli identifikované 4 sociálne podniky zamerané na podporu zamestnávania znevýhodnených obyvateľov.

³⁷ Dostupné na: <https://lifestarter.sk/>

³⁸ Dostupné na: <https://www.cpnr.sk/kontakt/>

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE:

- **PRIMA o.z.³⁹ (Dunajská Streda):** *Občianske združenie realizuje okrem iného preventívne aktivity a prednášky v zmysle neformálneho vzdelávania mládeže. Preventívne aktivity realizujú najmä sociálni pracovníci a psychológovia, ktorí svoje vedomosti nadobudli počas svojej praxe. Venujú sa celému spektru tém od prevencie užívania drog, alkoholu, tabakových výrobkov, no zároveň aktívne pracujú aj v oblastiach novodobých závislostí mládeže – internet, mobilný telefón, sociálne siete, kyberšikana, kybergrooming a pod.*

Okres Galanta

V okrese Galanta bolo **zmapovaných 34 aktérov**, ktorí zohrávajú významnú úlohu v poskytovaní podpory a služieb rôznym skupinám obyvateľov vrátane osôb v situácii NEET. Časť z nich sa zameriava na poskytovanie odborných informácií občanom o ich právach a možnostiach na právnu pomoc. Viacerí aktéri v okrese vytvárajú deťom a mládeži podmienky na aktívne, obohacujúce a prospešné trávenie voľného času, najmä v spojitosti so športom, čím sa vytvára priestor pre zmysluplné trávenie času. Organizácie v okrese tiež aktívne poskytujú pomoc osobám bez domova a tiež sa zameriavajú na odborné poradenské služby s dôrazom na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu pre deti a mládež. Sú aktívne v poskytovaní informácií o voľných pracovných pozíciách a rekvalifikačných programoch, čím prispievajú k zlepšovaniu zamestnateľnosti a ekonomickej situácie občanov. Aktéri v okrese svojimi aktivitami prepájajú mladých ľudí so samosprávou, organizujú stretnutia, semináre, športové aktivity a pod. Z celkového počtu identifikovaných aktérov je 12 sociálnych podnikov, ktoré poskytujú pomoc pri integrácii na pracovný trh znevýhodneným osobám.

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE:

- **KC PRIESTOR⁴⁰ (Sereď):** *Hlavným poslaním je zbližovať komunitu v meste a ponúkať alternatívne formy trávenia voľného času nielen mladým, ale aj rodinám či seniorom. Medzi hlavné projekty združenia aktuálne patria Stretávačky Teens – bezpečný PRIESTOR pre stretávanie mladých ľudí; Angažovaná Sereď – PRIESTOR pre participáciu mladých formou mládežníckeho parlamentu, VATA – PRIESTOR pre kultúru; Sereď 2.0 – PRIESTOR pre participáciu verejnosti, Infobodka Sereď – PRIESTOR pre aktívnych ľudí zo Sereďe a z okolia; Sereď Community Hub – PRIESTOR na rozvoj komunity. Medzi aktivity centra patria prednášky, workshopy, diskusie, herné či filmové večery. Neformálne vzdelávanie pre mladých ľudí zo*

³⁹ Dostupné na: <http://primaoz.sk/>

⁴⁰ Dostupné na: <https://www.kcpriestor.sk/o-nas>

seredských základných a stredných škôl sú zamerané na kritické myslenie, participáciu, udržateľnosť a rozvoj zručností v spolupráci s MrC Sered' a Sebavedomé Slovensko.

- **Komunitné Centrum Jelka⁴¹:** Poslaním komunitného centra je zlepšenie kvality života jednotlivcom, rodinám ako aj celej miestnej komunite. Centrum zabezpečuje individualizované poskytovanie podpory osobám pri riešení zložitých životných situácií a aktivizáciu osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, so zámerom zlepšenia ich sociálneho začlenenia. Svojimi aktivitami prispieje k zmierňovaniu dopadov chudoby a sociálneho vylúčenia na život ľudí, ktorí majú obmedzený prístup ku zdrojom a službám majoritnej spoločnosti a pracuje priamo aj s ohrozenými skupinami NEET, zameriava sa tiež na rómsku komunitu a osoby v situácii NEET v priamej individualizovanej práci.

Okres Hlohovec

V okrese Hlohovec pôsobí viacero organizácií, ktoré poskytujú širokú škálu služieb a podpory, prospešných aj pre osoby v situácii NEET. Tieto organizácie sa zameriavajú na združovanie občanov so zdravotným postihnutím, sociálne zamestnávanie, a poskytovanie útočiska a poradenstva pre týrané ženy a deti (výrazným a špecifickým zastúpením v okrese sú tri nízkoprahové centrá poskytujúce núdzové ubytovanie a sociálne služby pre týrané ženy a matky s deťmi). Aktéri v okrese vytvárajú komunity a organizujú programy na rôzne témy, ktoré zahŕňajú zdieľanie skúseností s výchovou malých detí. Poskytujú pomoc ľuďom v ťažkých životných situáciách, sociálne poradenstvo, informácie o voľných pracovných pozíciách a rekvalifikačných programoch. Okrem toho sa venujú odbornému poradenstvu, terapii a prevencii pre deti a mládež, vrátane vzdelávania detí s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu. Tieto organizácie tak hrajú kľúčovú úlohu v podpore a rozvoji komunit v Hlohovci. Celkovo bolo v okrese Hlohovec **zmapovaných 11 aktérov** vrátane dvoch sociálnych podnikov. Väčšina z nich sa nachádza priamo v meste Hlohovec.

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE:

- **SAMARIA Komunitné a Dobrovoľnícke Centrum⁴² (Hlohovec):** Poslaním komunitného centra je zlepšenie kvality života jednotlivcom, rodinám ako aj celej miestnej komunite, ktorá nemá možnosť na zabezpečenie vlastnej pomoci, sociálnu mobilitu, osvojenie a získavanie sociálnych zručností či seberealizáciu. Okrem hlavného cieľa si komunitné centrum Samaria vytvára

⁴¹ Dostupné na: <https://tenenet.sk/kontakt/>, <https://m.facebook.com/100012298087993/>

⁴² Dostupné na: <https://samaria.sk/>

špecifické ciele v súlade s aktuálnymi potrebami a problémami členov komunity. Ide napríklad o zmysluplné trávenie voľného času, prevencia nežiaducich sociálno-patologických javov a vzdelávanie, pričom všetky činnosti vedú k integrácii a svojpomoci. Komunitné centrum je zamerané na prevenciu, intervenciu a motiváciu.

- **OZ Čas pre rodinu⁴³ (Hlohovec):** *Občianske združenie pôsobí primárne ako rodinné centrum, svoje aktivity však smeruje aj na širšiu verejnosť. Na základe podnetov o absencii rodinného centra pre rodičov a ich detí bolo centrum vytvorené so zámerom realizovať a zapájať do voľnočasových aktivít aj mladých ľudí. Cieľom je poskytnúť platformu na vytvorenie komunity, zaujímavého programu vo forme prednášok, prezentácií, workshopov na rôzne témy ako kontaktné rodičovstvo, výchova a zdravie dieťaťa, športové aktivity, kreatívne dielne, montessori herne, arte-terapia a v neposlednom rade aj zdieľanie skúseností s výchovou detí.*

Okres Piešťany

Z celkového počtu zmapovaných aktérov bolo v okrese Piešťany **identifikovaných 27** relevantných aktérov. Činnosti týchto aktérov pokrývajú viaceré oblasti napr. poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a rekvalifikačných programoch, ako aj odborné poradenské služby zamerané na výchovnú, poradenskú a preventívnu starostlivosť detí a mládeže. V okrese pôsobí aj mládežnícky parlament mesta Piešťany, ktorý poskytuje možnosť mladým obyvateľom angažovať sa vo verejnom živote. Viacerí aktéri poskytujú pomoc v oblasti zdravotnej starostlivosti (najmä zdravotne znevýhodneným osobám) a zameriavajú sa napr. na pomoc osobám so špecifickým zdravotným znevýhodnením (napr. Cesta pomoci - Way to help, o.z. finančne pomáha osobám s neurologickými a motorickými poruchami pohybového systému). V okrese bolo identifikovaných 7 sociálnych podnikov zameraných na integráciu znevýhodnených osôb na trh práce.

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE:

- **Centrum pomoc človeku⁴⁴ (Piešťany):** *Centrum funguje ako nízkoprahový priestor pre rodiny v hmotnej núdzi, ľudí bez domova, so zdravotným postihnutím, chorých a starých. Venuje sa tiež mladým ľuďom v situácii NEET. Zabezpečuje klientom charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby. Centrum má personál s psychologickým výcvikom, ktorý zamestnancom umožňuje ku klientom pristupovať na individuálnej báze, ktorá*

⁴³ Dostupné na: <https://casprerodinu.sk/>

⁴⁴ Dostupné na: <https://charitatt.sk/nase-sluzby/cpc-piestany/>

je pre osoby v situácii NEET nevyhnutná. Poskytuje aj poradenstvo ohľadne možností hľadania práce v meste Piešťany, ako aj administratívne služby s tým spojené. Cieľom centra je znižovať počet ľudí, ktorí sa nachádzajú v hmotnej a sociálnej núdzi prostredníctvom poskytovaných sociálnych služieb a prostredníctvom profesionálnej pomoci.

- **OZ Myška⁴⁵ (Piešťany):** Hlavným cieľom združenia je priniesť symbiózu ľudí s prírodou. Organizácia sa venuje projektom a činnostiam, ktoré podporujú rozvoj regiónu v oblasti životného prostredia, športu, kultúry a sociálnej oblasti. Organizácia sa zapája do rôznych projektov zameraných na prácu s mládežou, príkladom môže byť Komunitná zóna. Ide o projekt zameraný na prepojenie školských aktivít, ktoré majú priniesť úžitok pre všetkých obyvateľov a návštevníkov oddychovej zóny v Piešťanoch. Cieľom je prepájať neziskové organizácie a občianske združenia v okrese Piešťany, pre vytvorenie priestoru na komunikáciu s občanmi a prezentáciu svojich aktivít. Združenie tiež vytvára platformu pre dobrovoľníkov, ktorí sa môžu zapájať do rôznych aktivít pre mladých ľudí v meste a v okolí Piešťan.

Okres Senica

V okrese Senica bolo **identifikovaných 20 aktérov**, z ktorých 5 patrí do kategórie sociálny podnik. Organizácie v okrese Senica sa zameriavajú na širokú škálu aktivít na podporu rôznych skupín obyvateľov. Poskytujú informácie o voľných pracovných pozíciách a rekvalifikačných programoch, usmerňujú rozvoj záujmov detí a zúčastnených osôb a vytvárajú podmienky na rozvíjanie ich praktických zručností. Pripravujú podujatia pre deti a mladých a ponúkajú informačné a poradenské služby pre mládež v rôznych tematických oblastiach (organizácia workshopov na témy ako šikanovanie, kritické myslenie a pod.). Okrem toho poskytujú sociálnu pomoc a humanitárnu starostlivosť, podporujú telesne postihnutých, chorých, hendikepovaných a sociálne znevýhodnené skupiny. Zameriavajú sa na osvetovú a edukačnú činnosť spojenú s prácou s mládežou. Prevádzkujú zariadenia pre občanov odkázaných na nepretržitú dlhodobú starostlivosť, ktoré zahŕňajú osoby s telesnými, duševnými a zmyslovými postihnutiami. Podporujú a rozvíjajú športové, kultúrne, spoločenské a vzdelávacie aktivity pre deti, mládež a dospelých. Sústreďujú sa aj na rozvoj mesta Senica a inkluzívnu prácu s mládežou. Poskytujú sociálne zariadenia pre klientov so širokou škálou postihnutí, vrátane pervazívnych vývinových porúch (autizmus), a ponúkajú odborné poradenské služby zamerané na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeži.

⁴⁵ Dostupné na: <https://www.ozmyska.sk/>

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE:

- **Senica 2.0 o.z.**⁴⁶: Združenie dobrovoľníkov, ktorí sa snažia spraviť zo svojho mesta lepšiu verziu. Vykonáva svoju činnosť na základe svojich strategických dokumentov, v súlade s Európskou chartou práce s mládežou na lokálnej úrovni, Európskou chartou informácií pre mládež aj Stratégiou SR pre mládež. Hodnoty organizácie sú postavené na dodržiavaní základných ľudských práv a práca s mládežou prebieha v duchu inklúzie, rôznorodosti a rovnosti bez ohľadu na národnosť, etnicitu, náboženské vyznanie, politickú orientáciu, rodovú identitu, sexuálnu orientáciu či sociálne a triedne postavenie. Vedie mladých ľudí ku vzájomnej tolerancii, uznaniu a participácii, odmieta násilie, neznášanlivosť a extrémizmus. Podporuje kritické myslenie, participáciu a občiansku angažovanosť mladých ľudí. Všestranne spolupracuje s tretím sektorom, s detskými a mládežníckymi organizáciami, vládnyimi, nevládnymi a inými inštitúciami, verejnosťou v SR aj zahraničí.

Okres Skalica

Celkovo **15 identifikovaných aktérov** v okrese Skalica sa zameriava na poskytovanie širokej škály služieb a aktivít pre svojich obyvateľov. Časť z nich je, ako vo väčšine okresov, zameraná na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeže. V okrese sa podporujú osoby s psychickými a duševnými chorobami. Integráciu na trh práce pre znevýhodnené osoby zabezpečuje sociálne zamestnávanie a pre maloleté deti a mladých dospelých do 25 rokov bez starostlivosti poskytuje svoje služby detský domov. Pre mládež sú poskytované mládežnícke aktivity doma, ale aj možnosti zahraničných mobilít. V okrese pôsobí aj občianske združenie zamerané na ovplyvňovanie komunitného rozvoja rómskej minority prostredníctvom inkluzívneho prístupu (prístup založený na vzájomnej aktívnej spolupráci minoritného a majoritného obyvateľstva). Podľa Atlasu rómskych komunit je v jednotlivých obciach okresu Skalica zastúpenie rómskych obyvateľov na úrovni 1% - 10% (obec Holíč a mesta Skalica) resp. 11% - 20% (obce Kopčany a Popudinské Močidl'any).⁴⁷ V zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK pôsobí v Skalici aj zariadenie sociálnych služieb, ktoré poskytuje ambulantnú formu (denné služby) a pobytovú formu sociálnych služieb (týždenné, celoročné služby) pre deti a dospelých.

⁴⁶ Dostupné na: <https://senica20.sk/>

⁴⁷ Dostupné na: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/atlas-romskych-komunit-2019/?csrt=10292503906543145706>

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE:

- **Rómske advokačné a výskumné stredisko o.z.⁴⁸ (Skalica):** *Hlavná činnosť je zameraná na ovplyvňovanie komunitného rozvoja rómskej minority prostredníctvom inkluzívneho prístupu. Tento prístup je založený na vzájomnej aktívnej spolupráci minoritného a majoritného obyvateľstva. Najdôležitejšou oblasťou je edukácia novej generácie a zlepšovanie sociálneho postavenia znevýhodnených skupín. Pri práci využíva výskumné metódy, predovšetkým kvalitatívne, prostredníctvom ktorých získava relevantné údaje ako podporné nástroje pri verejnom diskurze.*

5.2 Mapa aktérov pre mladých v situácii NEET

V nadväznosti na analýzu štruktúry osôb v situácii NEET v jednotlivých okresoch TTSK (kapitola 3.3) boli tieto zistenia porovnané s rozložením identifikovaných aktérov realizujúcich činnosti a aktivity pre túto skupinu obyvateľov. **Najvyšší počet identifikovaných aktérov pôsobí v okrese Trnava, v ktorom bolo 56 aktérov identifikovaných priamo v meste Trnava a 10 v obciach spadajúcich pod okres Trnava.** Aj keď ide o okres s najnižším podielom osôb v situácii NEET, jedná sa o ekonomické centrum a najväčšie mesto, čo vysvetľuje najvyšší počet identifikovaných aktérov spomedzi všetkých lokalít. **Pri porovnaní medzi okresmi možno sledovať nerovnomerné rozloženie identifikovaných aktérov** – napr. v okrese Dunajská Streda bol identifikovaný podobný počet aktérov ako v okrese Senica, ktorá ma zároveň o cca 10 000 obyvateľov vo veku od 15 do 30 rokov menej. Z dôvodu, že viacerí identifikovaní aktéri majú aktívnu spoluprácu s miestnou územnou samosprávou, možno hľadať koreláciu medzi počtom aktérov aj z hľadiska aktivity a ochoty miestnej územnej samosprávy spolupracovať s neziskovým sektorom, s občianskymi združeniami a pod.

⁴⁸ Dostupné na: <https://romadata.org/about/>

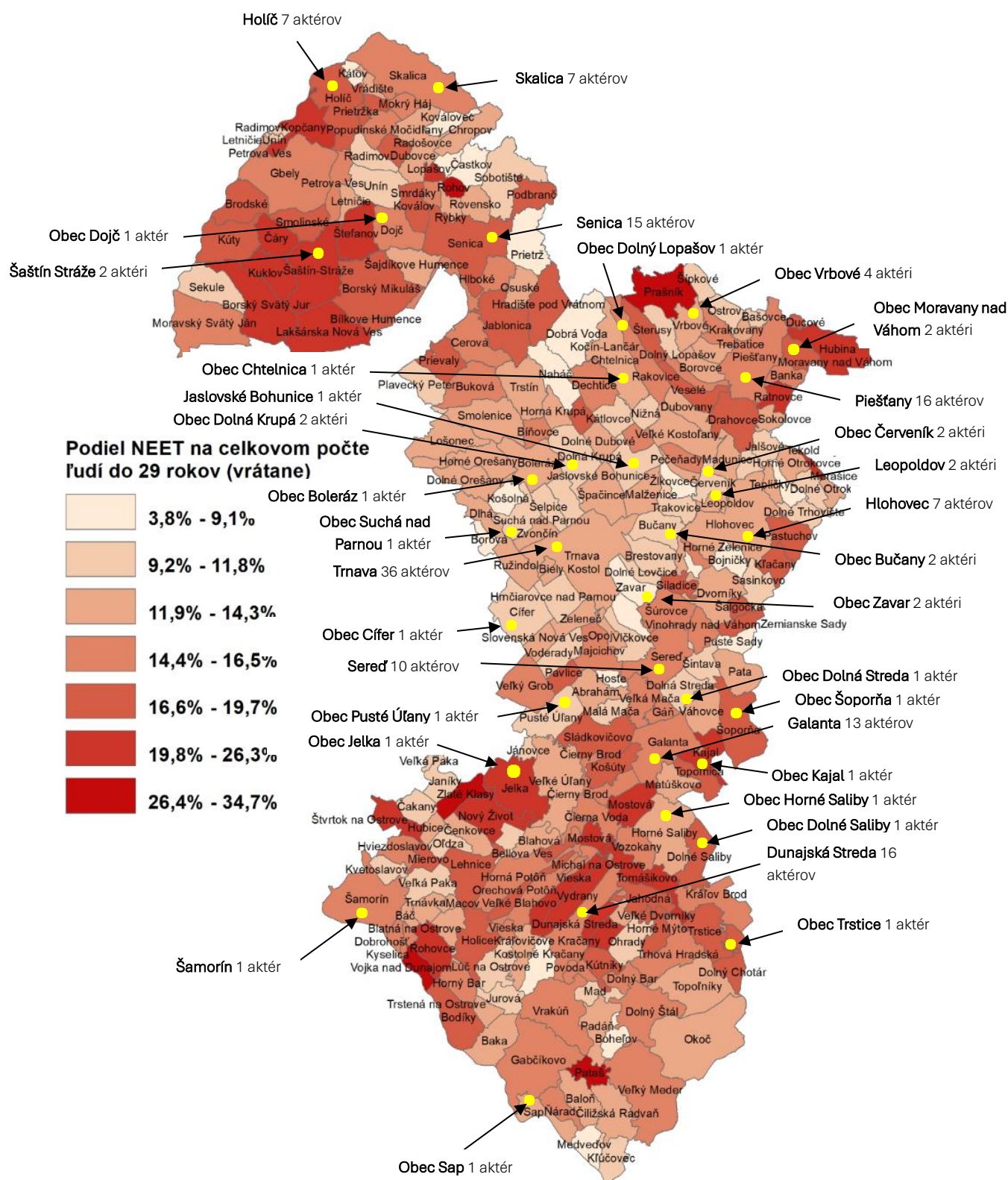
Tabuľka 20 Komparácia počtu identifikovaných aktérov a osôb v situácii NEET v okresoch TTSK

Názov okresu	Celkový počet mladých ľudí vo veku od 15 do 30 rokov	Počet osôb v situácii NEET (NEET - UoZ a NEET - neaktívni)	Podiel osôb v situácii NEET na celkovom počte mladých ľudí v okrese	Počet identifikovaných aktérov v okrese
Senica	9 570	1 670	17%	21
Dunajská Streda	19 216	3 148	16%	20
Galanta	14 813	2 333	16%	35
Skalica	7 579	1 189	16%	15
Piešťany	9 147	1 385	15%	27
Hlohovec	6 956	907	13%	11
Trnava	19 886	2 559	13%	67

Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok č. 3 nižšie ilustruje rozloženie identifikovaných aktérov v jednotlivých okresoch vrátane zastúpenia osôb v situácii NEET. Toto zobrazenie je dôležité z hľadiska nastavenia budúcich služieb v regióne. **Väčšina identifikovaných aktérov pôsobí v lokalitách s nízkou mierou zastúpenia osôb v situácii NEET.** Súvisí to najmä s lokáciou aktérov do okresných miest, ktoré nezaznamenávajú významný podiel týchto osôb. Naopak obce, v ktorých žije vyšší podiel osôb v situácii NEET disponujú minimálnym počtom (1 – 2) resp. nulovým počtom aktérov, ktorí by pomohli riešiť túto situáciu.

Obrázok 3 Rozloženie identifikovaných aktérov v rámci zastúpenia osôb v situácii NEET v jednotlivých obciach

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a vlastnej identifikácie aktérov

Dostupnosť služieb a programov zameraných na podporu mládeže a ľudí v rôznych životných situáciách preukázateľne prispieva k znižovaniu počtu osôb v situácii NEET. Vyššie uvedená mapa ilustruje prítomnosť vybraných aktérov v jednotlivých obciach a mestách a zároveň zobrazuje podiel osôb v situácii NEET. Vo väčšine obcí, v ktorých bol identifikovaný aspoň jeden aktér, je možné sledovať nižší podiel osôb v situácii NEET v porovnaní s obcami, v ktorých nebol zmapovaný žiadny aktér. Napriek tomu, že títo aktéri poskytujú podporu a pomoc mladým osobám a ich rodinám v rôznych životných situáciách, nie sú dostatočne zastúpení v jednotlivých regiónoch. V rámci TTSK sa vyskytujú obce so zvýšeným počtom osôb v situácii NEET, no aj napriek tomu majú buď jedného alebo žiadnych aktérov, ktorí by mohli poskytovať pomoc a služby týmto obyvateľom s cieľom zlepšiť ich životnú situáciu.

Pri pohľade na situáciu v okolí mesta Šamorín je možné sledovať zvýšený počet osôb v situácii NEET, ale napriek tomu okrem úradu PSVR nie sú k dispozícii žiadne ďalšie inštitúcie a organizácie. Podobná situácia je aj v meste Šaštíň-Stráže, v rámci ktorého boli identifikovaní dvaja aktéri, no napriek tomu je priamo v meste a okolitých obciach významný podiel osôb v situácii NEET.

V Trnavskom kraji je oficiálne 38 rómskych osád a ich koncentrácia je najmä v obciach so zvýšeným počtom osôb v situácii NEET a zároveň s najnižším počtom aktérov. Ako je možné vidieť v tabuľke nižšie, ide najmä o okresy Piešťany, Galanta, Senica, Skalica a Dunajská Streda. Okres Trnava má iba jednu rómsku osadu a najviac aktérov pomáhajúcim osobám v situácii NEET. Naopak mesto Šamorín a okolie ponúka nízku mieru pracovných príležitostí, čo v kombinácii s vysokým počtom identifikovaných rómskych osád a nedostatkom aktérov zvyšuje podiel osôb v situácii NEET.

SR má jednu z najpočetnejších rómskych populácií v Európe, tak z pohľadu absolútnej početnosti, ako aj podielu na celkovom obyvateľstve. Väčšina z takmer polmilionovej rómskej menšiny na Slovensku žije v chudobe a čelí sociálnemu vylúčeniu. **Podľa Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030⁴⁹ takmer polovica (48 %) Rómov starších ako 16 rokov je podľa výberových zisťovaní nezamestnaných a iba jeden z piatich udáva ako svoju hlavnú ekonomickú aktivitu zamestnanie alebo živnosť.** U osôb z marginalizovaných rómskych komunít vo veku 20-64 rokov je situácia ešte alarmujúcejšia: možno hovoriť iba o 20 % zamestnanosti. Na základe uvedeného je dôležité poukázať na osoby v situácii NEET aj v rámci rómskych komunít. Podiel mladých Rómov na celkovom počte nezamestnaných vo veku 16 – 25 rokov výrazne vzrástol najmä v rokoch 2011 až 2016. Dôvody nezamestnanosti rómskej populácie sú rôzneho pôvodu alebo kombinácie kultúrnych, ekonomických, sociálnych, a vzdelanostných faktorov. Na základe

49 Dostupné na: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/archiv-tlacovych-sprav/vlada-schvalila-strategiu-rovnosti-inkluzie-a-participacie-romov-do-roku-2030/?csrt=717783944860436994>

uvedeného je potrebné smerovať aktivity a činnosti aktérov pre osoby v situácii NEET najmä v blízkosti rómskych osád.

Tabuľka 21: Identifikované rómske osady v TTSK

Okres	Obec
Dunajská Streda	Dunajská Streda
	Lehnice
	Mierovo
	Michal na Ostrove
	Nový Život
	Pataš
	Topoľníky
	Veľké Blahovo
	Veľké Dvorníky
	Veľký Meder
	Vrakúň
	Vydrany
	Zlaté Klasy
Galanta	Dolná Streda
	Galanta
	Jelka
	Pata
	Sereď
	Sládkovičovo
	Tomášikovo
	Trstice
	Veľký Grob
	Zemianske Sady
Hlohovec	Hlohovec
	Kľačany
Piešťany	Drahovce
	Prašník
	Ratnovce
Senica	Čáry
	Kuklov
	Senica
	Šaštín – Stráže
	Štefanov
Skalica	Holíč
	Kopčany
	Popudinské Močidlany
	Skalica
Trnava	Trnava

Zdroj: vlastné spracovanie, Atlas rómsky komunit, 2013⁵⁰

⁵⁰ Viac info: https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/atlas_rom-kom.pdf

5.3 Zhrnutie zistení v rámci mapovania relevantných aktérov

V rámci mapovania relevantných aktérov v kraji o poskytovaných službách pre mladých v rámci NEET a ich regionálnej dostupnosti bolo identifikovaných 194 aktérov, ktorí majú nerovnomerné rozloženie v rámci jednotlivých okresov. Ako je vyššie uvedené, **najvyšší počet identifikovaných aktérov pôsobí v okrese Trnava, ktorý je zároveň okresom s najnižším podielom osôb v situácii NEET.** Ide však o najväčší okres a ekonomické centrum regiónu, čo predpokladá aj väčší počet aktérov niekedy s pôsobnosťou aj mimo tento okres. **V prípade druhého najväčšieho okresu Dunajská Streda, ktorý má aj väčší podiel osôb v situácii NEET, bolo v porovnaní s ďalšími menšími okresmi (na počet obyvateľov) identifikovaných aj menej relevantných aktérov.** V rámci TTSK je teda možné sledovať značne nerovnomerné rozloženie aktérov pôsobiacich v poskytovaní služieb pre mladých NEET. Nižšie uvedené hlavné zistenia vychádzajú z kombinácie viacerých metód zberu dát, vrátane mapovania relevantných aktérov, priamej návštevy týchto aktérov v jednotlivých okresoch a rozhovorov so zástupcami organizácií. Tento viacúrovňový prístup umožnil detailne zachytiť regionálne rozdiely v dostupnosti služieb pre mladých NEET, ako aj pochopiť reálne fungovanie a výzvy, ktorým aktéri čelia v rôznych okresoch.

HLAVNÉ ZISTENIA Z MAPOVANIA AKTÉROV

Podpora osôb v situácii NEET:

- Mapovanie organizácií v **okrese Trnava** preukázalo vysokú mieru prepojenia a aktívnu komunikáciu medzi subjektmi pôsobiacimi v oblasti podpory mládeže, so zameraním na prevenciu a riešenie situácie NEET. Nízkoprahové organizácie a komunitné centrá (Trnavská arcidiecézna charita, STORM, OZ Kroky, Centrum pomoci človeku, Komunitné centrum Jelka) sú aktívne zapojené do terénnej práce a individuálneho prístupu k ohrozeným skupinám mladých ľudí, najmä **v okresoch Trnava, Piešťany, Sered', Galanta a Dunajská Streda.**
- V **okrese Dunajská Streda** čelia mládežnícke organizácie (OZ Komunita, OZ Prizma) výzvam v spolupráci s mestom, kde je komunikácia a podpora pre realizáciu podujatí pre mladých ľudí vnímaná ako nedostatočná.
- V **okrese Galanta** pôsobí viacero mládežníckych organizácií (KC Priestor, Nová Sered'), ktoré aktívne pracujú na zapájaní mládeže do vecí verejných. Mesto Sered' plánuje vytvoriť otvorený priestor pre spoluprácu s týmito organizáciami, pričom sa zameriava na riešenie situácie NEET.

- **Okres Senica** má pokrytú prácu s mladými ľuďmi prostredníctvom niekoľkých aktívnych organizácií (Senica 2.0, Študentský parlament, Mladí o.z.) a aktívneho mládežníckeho parlamentu. Mesto Senica zároveň komunikuje s mládežou prostredníctvom referátu práce s mládežou a mestskou komisiou mládeže.

Práca s rómskou komunitou:

- Komunitné a nízkoprahové centrá v **okrese Trnava** (Centrum Coburgovo) a v **okrese Skalica** (Rómske advokačné a výskumné stredisko) zohrávajú dôležitú úlohu v podpore mladých ľudí z rómskej komunity. Ich prístup je založený na individuálnom riešení rizikových situácií a podpore neformálneho vzdelávania.
- V **okrese Dunajská Streda** nie je dostatočne pokrytá práca s rómskou komunitou, ktorá je obzvlášť ohrozená situáciou NEET. Nedostatok špecifických programov a podpory pre túto komunitu vedie k prehľbovaniu sociálnej izolácie.
- V **okrese Galanta** neziskové organizácie vytvárajú nízkoprahové a komunitné centrá (Komunitné centrum Jelka) na podporu rómskej komunity. Tieto centrá poskytujú individualizovanú pomoc, vrátane vzdelávacích aktivít a asistencie pri komunikácii s úradmi.

Podpora matiek v situácii NEET:

- Organizácie zamerané na pomoc ženám v situácii NEET pôsobia najmä v **okrese Trnava** (Jozefínium, Tamara, Centrum pomoci rodine) a v **okrese Piešťany** (Centrum pomoci človeku). Poskytujú dôležitú pomoc matkám v nepriaznivej životnej situácii, vrátane podporných programov a chráneného bývania.
- V **okrese Piešťany** bola identifikovaná požiadavka na vytvorenie bezpečného priestoru pre mladých ľudí na stretávanie (OZ Myška), ako aj na priestor pre matky s deťmi.
- V **okrese Hlohovec** bol identifikovaný nedostatok voľnočasových aktivít pre matky s deťmi, aktéri, ktorí tieto služby pokrývajú (OZ Čas pre rodinu), vnímajú nedostatok priestorov ako aj, kapacít pre realizáciu rôznych aktivít a podujatí pre matky s deťmi.

Podpora pre odídencov z Ukrajiny:

- Organizácie v **okrese Trnava** (Centrum pomoci rodine) zohrávajú kľúčovú úlohu v podpore rodín a matiek s deťmi, ktoré odišli z Ukrajiny v dôsledku vojnového konfliktu, ako aj mladým ľuďom (ConnecTT). Poskytujú komunitné aktivity, psychologické, sociálne a právne poradenstvo, čím pomáhajú týmto osobám v situácii NEET.

Spolupráca medzi organizáciami a verejnými inštitúciami:

- V rámci práce so skupinami NEET existuje snaha o vytváranie spolupráce medzi hlavnými aktérmi a úradmi PSVR, čo je kľúčové pre poskytovanie komplexnej podpory a efektívneho riešenia situácie NEET.
- Organizácie v **okrese Trnava** pracujúce so skupinami NEET majú prevažne pozitívne skúsenosti so spoluprácou a komunikáciou s mestom Trnava a TTSK. Väčšina z nich vyzdvihuje úspešnú spoluprácu s odborom sociálnych vecí TTSK, čo výrazne prispieva k efektívnejšej realizácii ich aktivít a projektov.
- Pandémia COVID-19 negatívne ovplyvnila aktívne prepojenie medzi organizáciami pracujúcimi so skupinami NEET, čo spôsobilo dočasné prerušenie viacerých iniciatív. V súčasnosti je potrebné obnoviť a posilniť spoluprácu medzi týmito organizáciami, aby sa zabezpečila efektívnejšia pomoc pre mladých ľudí.

Iniciatívy zamerané na potreby mladých ľudí:

- V **okrese Piešťany** je vnímaný nedostatok možností na športové aktivity zo strany mladých ľudí, podobne v **okrese Senica** je vnímaná potreba vytvoriť bezpečný priestor pre stretávanie sa mladých ľudí.
- Organizácie pracujúce s mladými ľuďmi **v okresoch Piešťany, Hlohovec, Senica** (OZ Myška, OZ Čas pre rodinu, Senica 2.0) vnímajú ako potrebné vytvárať bezpečný priestor v podobe mládežníckych a mestských klubov, ktoré by boli koordinované dobrovoľníkmi a odborníkmi na prácu s mládežou.

Odporúčanie pre regionálne partnerstvá

V rámci kvalitatívneho výskumu, ako aj mapovania relevantných aktérov v práci s osobami NEET boli identifikované kľúčové prístupy, ktoré organizácie uplatňujú na podporu týchto mladých ľudí a ich integráciu do spoločnosti a pracovného trhu.

1. ŠKOLY A VZDELÁVACIE INŠTITÚCIE

- **Kariérne poradenstvo a mentoring:** Poskytovanie včasného kariérneho poradenstva a mentoringu, ktoré mladým ľuďom môže napomáhať v orientovaní sa v možnostiach ďalšieho vzdelávania a profesijného rozvoja. Týmto spôsobom môžu prispievať k informovanému rozhodovaniu a znižovať riziká ohrozenia situáciou NEET.
- **Alternatívne vzdelávacie programy:** Implementácia programov zameraných na praktické zručnosti a profesijnú prípravu, ktoré môžu pomôcť mladým ľuďom získať potrebné kompetencie pre uplatnenie sa na trhu práce.

- **Odporúčaní aktéri:** základné a stredné školy vo všetkých okresoch TTSK zapájané do programov včasného kariérneho poradenstva, TalentCentrum (Trnava), Lifestarter (Trnava), Trnavská Univerzita v Trnave.

2. MLÁDEŽNÍCKE ORGANIZÁCIE

- **Neformálne vzdelávanie a rozvoj mäkkých zručností:** Podpora a zapájanie mládežníckych organizácií, ktoré sa zameriavajú na organizovanie workshopov, tréningov a kurzov, ktoré rozvíjajú kľúčové zručnosti ako komunikácia, tímová spolupráca a kritické myslenie, čím podporujú zamestnateľnosť mladých ľudí.
- **Dobrovoľnícke programy:** Dobrovoľnícke programy, ktoré umožňujú mladým ľuďom získavať praktické skúsenosti, posilňovať sebavedomie a budovať sociálne siete, ktoré sú dôležité pre ich osobný a profesijný rozvoj.
- **Odporúčaní aktéri:** Lifestarter (Trnava), NIVAM, Európsky dialóg (Trnava), Trnavské klubovne (Trnava), Flek Klub (Trnava), Dobrovoľnícke Centrum Trnavského Kraja, Parlament mladých mesta Vrbové, Mládežnícky parlament Piešťany, OZ Čas pre rodinu (Hlohovec), ETC Skalica, Senica 2.0, Študentský parlament mesta Senica, KC Priestor (Sereď), Nová Sereď, OZ Komunita (Dunajská Streda), OZ Myška (Piešťany).

3. FIRMY A PODNIKY

- **Stáže a trainee programy:** Poskytovanie stáží a trainee programov firmami umožňuje mladým ľuďom získať praktické skúsenosti, lepšie pochopiť pracovné prostredie a zvýšiť ich šance na úspešné uplatnenie na trhu práce.
- **Partnerstvo so školami a mládežníckymi organizáciami:** Stimulovať spoluprácu firiem so školami a mládežníckymi organizáciami na vytváraní vzdelávacích a pracovných príležitostí, čím prispievajú k prevencii situácie NEET.

4. VEREJNÉ INŠTITÚCIE A SAMOSPRÁVY

- **Podpora programov na zamestnanosť mladých:** Verejné inštitúcie a samosprávy, ktoré financujú a propagujú programy zamerané na zlepšenie zamestnateľnosti mladých ľudí, vrátane vzdelávacích kurzov a zamestnaneckých iniciatív.
- **Podpora pre NEET mladých ľudí:** Podpora a spolupráca s inštitúciami vytvárajúcimi špecializované programy a služby, ktoré poskytujú individuálne poradenstvo a pomoc mladým ľuďom v situácii NEET, aby sa mohli zapojiť do vzdelávania alebo pracovného trhu.
- **Inštitúcie zameriavajúce sa na prácu s mladými:** Verejné inštitúcie a samosprávy, ktoré sa zameriavajú na prácu s mladými ľuďmi, vytvárajú

bezpečný priestor pre mladých a podporujú sieťovanie týchto organizácií pre lepšiu a efektívnejšiu spoluprácu.

- **Odporúčani aktéri:** Úrady PSVR, Komisia mládeže a športu (Trnava), Mládežnícky parlament mesta Trnava, Trnavské klubovne, Referát detí a mládeže (Trnava), Centrum poradenstva a prevencie Trnava, Odbor sociálnych vecí TTSK, Parlament mesta Vrbové, Mládežnícky parlament Piešťany, Centrum poradenstva a prevencie Piešťany, Komisia pre školstvo, mládež a kultúru (Piešťany), Centrum poradenstva a prevencie Hlohovec, Centrum poradenstva a prevencie Holíč, Komisia pre vzdelávanie, mládež a šport (Skalica), Centrum voľného času Senica, Centrum poradenstva a prevencie CPP Senica, Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých (Galanta), Centrum poradenstva a prevencie Galanta, Komisia športu, mládeže a telesnej výchovy (Galanta), Centrum poradenstva a prevencie (Dunajská Streda), Komisia športu, mládeže a telesnej výchovy (Dunajská Streda), Koordinátori práce s mládežou na mestských úradoch (Sereď, Senica, Hlohovec, Galanta).

5. KOMUNITNÉ ORGANIZÁCIE A CENTRÁ

- **Inkluzívne komunitné aktivity:** Komunitné organizácie, ktoré organizujú projekty a aktivity, ktoré podporujú sociálnu inklúziu a pomáhajú mladým ľuďom cítiť sa súčasťou komunity, čím znižujú riziko, že sa ocitnú v izolácii.
- **Programy na rozvoj základných zručností:** Organizácie ponúkajúce kurzy a programy zamerané na rozvoj základných zručností, ako sú počítačová gramotnosť, finančná gramotnosť alebo jazykové zručnosti, ktoré sú nevyhnutné pre uplatnenie na trhu práce.
- **Odporúčani aktéri:** Jozefínium (Dolná Krupá), OZ Kroky (Jaslovské Bohunice), Centrum pomoci pre rodinu (Trnava), Centrum pomoci pre rodinu (Piešťany), Centrum pomoci človeku (Trnava), Centrum pomoci človeku (Piešťany), Komunitné centrum Coburgovo (Trnava), STORM (Trnava), STORM (Sereď), STORM (Galanta), SAMARIA Komunitné a Dobrovoľnícke Centrum (Hlohovec), Rómske advokačné a výskumné stredisko (Skalica), Centrum pomoci človeku (Galanta), OZ Prima (Dunajská Streda).

6. Závery a odporúčania

Regionálna analýza o situácii mladých ľudí ohrozených situáciou NEET a v situácii NEET v Trnavskom kraji bola vypracovaná ako analytický výstup v rámci dopytovo-orientovanej výzvy Regionálne analýzy a partnerstvá pre mladých pre Trnavský samosprávny kraj.

Regionálna analýza predstavuje dáta z kvantitatívnej analýzy a približuje východiskovú situáciu, kde sú analyticky spracované dátové zdroje, ktoré umožňujú popísať mladých ľudí v situácii NEET z hľadiska kľúčových socio-ekonomických ukazovateľov v regióne. Analýza sa podrobne zaoberá osobami v situácii NEET v rámci regiónu, a analyzuje štruktúru a proporciu jednotlivých sub-kategórií. Kvantitatívna analýza poskytuje podrobný pohľad na zastúpenie mladých osôb do 29 rokov (vrátane) v TTSK. Podrobnejšie popisuje štruktúru týchto osôb na základe dosiahnutého vzdelania, miery nezamestnanosti a migrácie do iného kraja. Podrobná analýza osôb v situácii NEET predstavuje dve kategórie a to osoby v situácii NEET – aktívni a osoby v situácii NEET – neaktívni. Na základe analyzovaných dát je možné osoby NEET v niektorých sub-kategóriách identifikovať až na úroveň obcí, výsledky sú podrobne predstavené v kapitole 3., ako aj vo vizualizácii prostredníctvom tabuliek a grafov v prílohách analýzy.

Kvalitatívna analýza osôb v situácii NEET sa zameriava na tri vybrané kategórie. Analýza kategórie NEET – ohrození predstavuje osoby v končiacich ročníkoch stredných a vysokých škôl, ktoré sú ohrozené vznikom situácie NEET. Druhou analyzovanou kategóriou boli NEET – UoZ, teda osoby, ktoré sú registrované na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzači o zamestnanie. Poslednou skupinou na ktorú sa kvalitatívna analýza zamerala sú NEET – neaktívni, teda osoby, ktoré nie sú registrované na úrade práce ani v procese vzdelávania. Vo všetkých troch kategóriách NEET sú cez kvalitatívne dáta predstavené objektívne a subjektívne faktory vzniku tejto situácie, analyzované potreby týchto osôb, ako aj identifikované preventívne a intervenčné aktivity. Podrobná kvalitatívna analýza je súčasťou kapitoly 4.

V rámci analýzy bolo tiež realizované mapovanie relevantných aktérov pôsobiacich v Trnavskom samosprávnom kraji. Ide o organizácie poskytujúce služby pre mladé osoby a zohrávajúce dôležitú úlohu pre nastavenie budúcich služieb v regióne, ktoré pomôžu pri riešení výziev osôb v situácii NEET. V tejto časti sú analyzované činnosti a aktivity identifikovaných aktérov a príklady dobrej praxe na území TTSK v členení na jednotlivé okresy. Mapovanie relevantných aktérov je súčasťou kapitoly 5. a ponúka tiež odporúčania pre regionálne partnerstvá.

Kvantitatívna a kvalitatívna analýza zameraná na mapovanie osôb v situácii NEET v rámci Trnavského kraja poskytuje cenné poznatky o skupine mladých NEET ľudí, ktorá predstavuje významnú výzvu pre regionálny trh práce a sociálnu inklúziu. Výsledky analýzy ukazujú, že zastúpenie osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji je rôznorodé,

zahŕňajúc jednotlivcov s rôznymi úrovňami vzdelania, sociálnymi a ekonomickými podmienkami, a príčinami vedúcimi k ich aktuálnej situácii. Jedným z významných zistení analýzy je, že významná časť osôb NEET - neaktívni má nízke alebo nedokončené vzdelanie, čo obmedzuje ich možnosti na trhu práce. Mnohé osoby NEET zároveň čelia zložitým životným situáciám, vrátane finančných ťažkostí, zdravotných problémov či nedostatku sociálnej podpory a inklúzie. Tieto faktory vytvárajú prekážky pre ich opätovnú integráciu do vzdelávacieho systému alebo zamestnania.

Analýza poukazuje na potrebu cielenejších politík a intervencií zameraných na zlepšenie situácie NEET osôb a odporúčanie k väčšej spolupráci a k prepájaniu už existujúcich služieb nízkoprahových a komunitných centier, ktoré úspešne pracujú s osobami NEET. Títo dôležití aktéri však čelia často nedostatku financií, ako aj poddimenzovanosti, čo sa odborných kapacít týka. Zároveň analýza poukazuje na potreby podpory poradenských služieb, rozšírenie možností vzdelávania, vrátane alternatívnych a doplnkových foriem, a podporu zamestnania prostredníctvom programov praxe, stáží a školení. Zvýšenie spolupráce medzi školami, zamestnávateľmi, a komunitnými organizáciami je tiež kľúčové pre vytvorenie udržateľných riešení.

Návrh vytvorenia JKM pre osoby v situácii NEET a ohrozené situáciou NEET

Na základe zistení z kvantitatívnych aj kvalitatívnych dát je možné poukázať na okresy, ako sú Dunajská Streda, Senica, Piešťany a Galanta, ktoré majú vyšší podiel mladých ľudí ohrozených situáciou NEET a v situácii NEET, čo môže sťažovať ich sociálnu a ekonomickú integráciu. Návrh na vytvorenie JKM by mal smerovať k poskytovaniu služieb a podpory pre týchto jednotlivcov, s dôrazom na udržateľnosť a dlhodobú efektivitu.

Návrh hlavných cieľov JKM vo vybraných lokalitách:

- Zlepšiť prístup mladých ľudí a marginalizovaných skupín k vzdelávaniu, zamestnaniu a odborným tréningom.
- Poskytnúť individuálne poradenstvo a mentoring pre rizikové skupiny ohrozené situáciou NEET.
- Vytvoriť bezpečný a inkluzívny priestor, ktorý podporuje osobný a profesionálny rozvoj.
- Prepojiť existujúcich aktérov (NGO, samosprávy, školy, firmy) a vytvoriť sieť spolupracujúcich inštitúcií.
- Zohľadniť špecifické potreby rómskych komunít a iných ohrozených skupín.

Okres Dunajská Streda a Senica

- Dôvod pre výber: Vyššia miera osôb v situácii NEET a nižšie zastúpenie aktérov podporujúcich mládež a ohrozené sociálne skupiny.
- Identifikované potreby: Okrem vyššieho podielu NEET sú v okrese Dunajská Streda identifikované aj marginalizované rómske komunity s obmedzeným prístupom k základným sociálnym a vzdelávacím službám.
- Navrhované riešenie: Zriadenie dvoch udržateľných JKM, ktoré budú slúžiť ako most medzi miestnou komunitou a inštitúciami poskytujúcimi odborné a vzdelávacie služby.

Okres Piešťany a Galanta

- Dôvod pre výber: Vyšší podiel ohrozených mladých ľudí s nižším počtom dostupných aktérov poskytujúcich podporu a služby pre mládež a ohrozené skupiny.
- Identifikované potreby: Okrem vyššieho podielu NEET sú v okrese Galanta identifikované aj marginalizované rómske komunity s obmedzeným prístupom k základným sociálnym a vzdelávacím službám.
- Navrhované riešenie: Jedno JKM v Piešťanoch a jedno v Galante, ktoré budú zamerané na prevenciu situácie NEET prostredníctvom programov osobného rozvoja, mentorských schém a odborných stáží.

Odporúčania pre JKM:

- Centralizácia informácií a prístupov: V okresoch Dunajská Streda, Senica, Galanta a Piešťany pôsobia aktéri, ktorí sa čiastočne zameriavajú na skupiny, ako sú zdravotne postihnutí, osoby z marginalizovaných komunít alebo sociálne znevýhodnení obyvatelia. To môže spôsobovať rozdrobenosť poskytovaných služieb. JKM môžu zjednotiť prístup k informáciám, aby sa osoby v situácii NEET jednoduchšie orientovali v dostupných možnostiach pomoci.
- Príklady dobrej praxe: Každý z mapovaných okresov má príklady úspešných projektov a iniciatív, ktoré prinášajú pozitívne výsledky v práci s mladými ľuďmi a osobami v situácii NEET. Zriadením JKM by sa mohli tieto osvedčené postupy šíriť a replikovať ďalej v lokalitách Dunajská Streda, Senica, Galanta a Piešťany, čím by sa zabezpečila rovnaká kvalita služieb pre všetkých.
- Zameranie na špecifické potreby NEET: JKM by mohli poskytovať personalizované služby prispôbené potrebám osôb v situácii NEET, vrátane individuálneho poradenstva, rekvalifikácií, pomoci s hľadaním zamestnania a riešením sociálnych problémov. Organizácie, ktoré sa zameriavajú na rôzne oblasti (vzdelanie, zdravie, sociálna starostlivosť), by sa mohli lepšie koordinovať a efektívnejšie odpovedať na výzvy osôb v situácii NEET.
- Prevencia sociálneho vylúčenia: V mestách ako Galanta a Dunajská Streda boli identifikované organizácie, ktoré sa sústreďujú na podporu marginalizovaných komunít a prevenciu sociálneho vylúčenia. JKM môžu posilniť prevenciu tým,

že budú prístupné a známe osobám v situácii NEET, ktoré sa môžu ocitnúť v riziku sociálnej izolácie.

- Podpora integrácie na trh práce: Viaceré sociálne podniky v jednotlivých okresoch sa zameriavajú na integráciu znevýhodnených osôb na pracovný trh. JKM by mohli slúžiť ako centrálny bod pre informácie o voľných pracovných miestach, rekvalifikačných kurzoch a iných príležitostiach, čím by sa zjednodušil proces integrácie osôb v situácii NEET do pracovného života.

Navrhované súčasti JKM:

- Vzdelávacie a tréningové programy: Kurzy pre rozvoj základných pracovných zručností (napr. IT, remeslá, administratíva). Podpora v oblasti finančnej gramotnosti, kariérneho plánovania a seba-prezentácie.
- Podporné služby: Mentoring pre mladých ľudí ohrozených situáciou NEET. Sociálno-psychologická podpora zameraná na riešenie osobných a rodinných problémov.
- Inkluzívna komunita: Programy pre zapojenie rómskych komunít. Organizácia spoločenských a komunitných akcií na prekonanie sociálnych bariér.
- Prepojenie s firmami a vzdelávacími inštitúciami: Partnerstvo s miestnymi podnikmi pre vytváranie stáží a tréningov. Spolupráca s regionálnymi vzdelávacími centrami pre lepší prechod medzi školou a prácou.

Potreba udržateľnosti JKM:

Vytvorenie JKM v navrhovaných okresoch pomôže riešiť problémy spojené so situáciou NEET a marginalizovanými komunitami, podporí inklúziu, a zabezpečí dlhodobú podporu pre rizikové skupiny. Centrá by mali fungovať ako dlhodobé iniciatívy, financované z verejných a súkromných zdrojov, pričom ich cieľom je postupne znižovať podiel NEET a podporiť rozvoj lokálnej ekonomiky prostredníctvom vyššej zamestnanosti mladých ľudí.

Návrh merateľných ukazovateľov

Mapovanie relevantných aktérov ako aj kvantitatívna a kvalitatívna analýza situácie NEET osôb v Trnavskom samosprávnom kraji ponúka možnosť vytvoriť návrh niekoľkých merateľných ukazovateľov (nižšie uvedených/zoradených), ktoré by mohli prispieť nie len k sledovaniu ďalšieho vývoja situácie NEET v TTSK, ale aj s určitou mierou spoľahlivosti merať efektívnosť zavedených opatrení, ktoré by mali byť súčasťou JKM. Tieto ukazovatele by mohli byť vyhodnocované na regionálnej úrovni s

ročnou periodicitou v súvislosti s napĺňaním Regionálneho akčného plánu Záruky pre mladých⁵¹.

1. Miera zníženia podielu NEET na celkovej populácii mladých ľudí

- Definícia: *Percentuálna zmena podielu mladých ľudí vo veku 15-29 rokov, ktorí sú v situácii NEET, v porovnaní s predchádzajúcim rokom. (NEET aktívni a NEET ohrození bude možné sledovať pomerne presne na základe dostupných ročných štatistických údajov, presný počet NEET neaktívni bude možné sledovať len nepriamo pomocou príbuzných ročných štatistík, nie celoplošných údajov SODB, ktoré sa realizujú s 10-ročnou periodicitou)*
- Cieľ: *Zníženie počtu mladých ľudí v situácii NEET.*

2. Počet mladých ľudí v situácii NEET, ktorí boli identifikovaní a zapojení do podporných programov

- Definícia: *Počet mladých ľudí, ktorí sú v situácii NEET a boli identifikovaní a zapojení do programov na podporu ich integrácie do vzdelávania, zamestnania alebo odbornej prípravy.*
- Cieľ: *Zvýšenie počtu NEET osôb zapojených do podporných programov.*

3. Miera úspešného ukončenia intervencií NEET účastníkmi

- Definícia: *Percentuálny podiel NEET osôb, ktoré úspešne dokončili podporované intervencie, napríklad školenia, vzdelávacie kurzy alebo mentoringové programy.*
- Cieľ: *Zvýšenie miery úspešného ukončenia programov.*

4. Doba prechodu z NEET stavu do zamestnania, vzdelávania alebo odbornej prípravy

- Definícia: *Priemerný čas (v mesiacoch), ktorý trvá, kým sa osoba v situácii NEET zapojí do zamestnania, vzdelávania alebo odbornej prípravy po začatí intervencie.*
- Cieľ: *Skrátenie doby prechodu z NEET stavu do aktivity.*

5. Počet personalizovaných akčných plánov vypracovaných pre NEET osoby

- Definícia: *Počet personalizovaných akčných plánov, ktoré boli vypracované pre mladých ľudí v situácii NEET, zohľadňujúcich ich individuálne potreby a potenciál.*
- Cieľ: *Zvýšenie počtu individuálnych plánov vypracovaných pre NEET osôb.*

6. Miera opätovného vstupu do NEET stavu po úspešnom umiestnení

⁵¹ Viac info: https://www.employment.gov.sk/files/sk/praca-zamestnanost/podpora-zamestnanosti/strategicke-dokumenty-oblasti-zamestnanosti-do-roku-2030/np_posilnenia-zaruky-mladych.pdf

- Definícia: *Percentuálny podiel mladých ľudí, ktorí po úspešnom umiestnení do zamestnania, vzdelávania alebo odbornej prípravy znovu prepadli do NEET stavu v priebehu 12 mesiacov.*

- Cieľ: *Zníženie miery opätovného návratu do NEET stavu.*

7. Počet a úspešnosť mentoringových programov pre NEET osoby

- Definícia: *Počet mladých ľudí v situácii NEET, ktorí boli zapojení do mentorovacích programov, a miera úspešnosti týchto programov (napr. zapojenie do zamestnania alebo vzdelávania).*

- Cieľ: *Zvýšenie počtu zapojených NEET osôb a zlepšenie úspešnosti mentorovania.*

8. Miera zapojenia NEET osôb do komunitných a dobrovoľníckych aktivít

- Definícia: *Percentuálny podiel NEET osôb, ktoré sa zapojili do komunitných alebo dobrovoľníckych aktivít, ktoré môžu zvýšiť ich sociálnu integráciu a zamestnateľnosť.*

- Cieľ: *Zvýšenie zapojenia NEET osôb do spoločensky prospešných aktivít.*

9. Počet úspešných prechodov NEET osôb do odborného vzdelávania alebo stáží

- Definícia: *Počet NEET osôb, ktoré úspešne prešli do odborného vzdelávania alebo absolvovali stáže s cieľom zvýšiť svoje šance na zamestnanie.*

- Cieľ: *Zvýšenie počtu úspešných prechodov NEET osôb do vzdelávania alebo stáží.*

10. Úroveň spokojnosti NEET osôb so službami poskytovanými v rámci programov Záruky pre mladých

- Definícia: *Percentuálny podiel NEET osôb, ktoré vyjadrili vysokú spokojnosť so službami a podporou, ktorú dostali v rámci programov.*

- Cieľ: *Zvýšenie spokojnosti NEET osôb s poskytovanými službami.*

Tieto ukazovatele sa zameriavajú na sledovanie špecifických aspektov práce s NEET osobami, od identifikácie a zapojenia do programov až po sledovanie úspešnosti a udržateľnosti výsledkov. Pri pravidelnom sledovaní týchto ukazovateľov bude možné porozumieť účinnosti implementovaných opatrení a efektívnejšie prispôbiť regionálne stratégie na podporu mladých ľudí v situácii NEET.

Zároveň je potrebné zdôrazniť potrebu udržateľnosti programov zameraných na prácu s mladými ľuďmi v situácii NEET, ktorá je kľúčovým faktorom pre dosiahnutie dlhodobých pozitívnych výsledkov. Programy, ktoré majú za cieľ integrovať túto zraniteľnú skupinu do vzdelávania, zamestnania alebo odbornej prípravy, musia byť koncipované nielen s ohľadom na okamžité potreby, ale aj na ich dlhodobú efektívnosť a

trvalý dopad na spoločnosť. Jedným z dôležitejších aspektov udržateľnosti programov je stabilné a dlhodobé financovanie a ich integrovanie do existujúcich regionálnych a národných politík a inštitúcií. Zároveň je dôležité zabezpečiť efektívne monitorovanie a podporu dlhodobej spolupráce podpory účastníkov pre dosiahnutie trvalého pozitívneho dopadu na životy mladých ľudí v situácii NEET.

Na základe zistení tejto analýzy odporúčame pokračovať v hlbšom výskume a sledovaní trendov v tejto oblasti, aby bolo možné efektívne reagovať na meniace sa potreby NEET osôb a zabezpečiť jej úspešnú integráciu do spoločnosti.

Nižšie je uvedený Policy Paper, ktorý približuje politické odporúčania pre prácu s osobami v situácii NEET v TTSK.

Policy Paper pre prácu s osobami v situácii NEET v TTSK

Úvod

Ľudia v situácii NEET predstavujú významnú výzvu pre sociálnu politiku, pracovný trh a vzdelávacie systémy. Tento policy paper predstavuje odporúčania pre tvorbu efektívnych stratégií a intervencií na zlepšenie situácie mladých ľudí v situácii NEET, s cieľom ich úspešnej integrácie do vzdelávacieho systému, pracovného trhu a spoločnosti ako celku.

1. Posilnenie neformálneho (mimoškolského) vzdelávania a rozvoj mäkkých zručností

Odporúčanie: Zaviesť a podporovať programy neformálneho vzdelávania, ktoré rozvíjajú mäkké zručnosti, ako komunikácia, tímová práca, sebadisciplína, budovanie sebadôvery, kritické myslenie, finančná gramotnosť a pod. Tieto programy by mali byť flexibilné a prispôsobené individuálnym potrebám mladých ľudí z rôzneho socio-ekonomického prostredia.

Opatrenia:

- Vytvorenie štruktúry požadovaných zručností, ktoré by boli ponúkané skupinám NEET podľa aktuálnej potreby vyplývajúcej z mapovania ich situácie.
- Vytvorenie kontinuálnych a udržateľných výziev pre široké spektrum organizácií zapojených do aktívnej práce s osobami NEET.
- Podpora mládežníckych organizácií, ktoré ponúkajú neformálne vzdelávacie aktivity.
- Implementácia workshopov a seminárov, ktoré sa zameriavajú na rozvoj mäkkých zručností a prípravu na trh práce.
- Financovanie programov, ktoré umožňujú mladým ľuďom získať certifikáty a uznanie za získané zručnosti.

2. Zlepšenie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi

Odporúčanie: Vytvoriť a posilniť partnerstvá medzi školami, univerzitami, odbornými školami a zamestnávateľmi, ktoré umožnia mladým ľuďom získať praktické skúsenosti a uplatniť teoretické vedomosti v praxi.

Opatrenia:

- Rozšírenie stáží a trainee programov v spolupráci so zamestnávateľmi
- Zapojenie zamestnávateľov do tvorby učebných osnov s cieľom lepšie pripraviť študentov na aktuálne požiadavky trhu práce.

- Organizácia kariérnych dní a podujatí, ktoré umožnia mladým ľuďom stretnúť sa so zamestnávateľmi a získať informácie o možnostiach zamestnania.
- Podpora, rozšírenie a vytváranie nových možností duálneho vzdelávania, ktoré sú v súlade s trendami a požiadavkami trhu práce.

3. Inklúzia marginalizovaných skupín

Odporúčanie: Zaviesť ciele programy na podporu inklúzie marginalizovaných skupín, ako sú mladí ľudia z rómskej komunity, mladí ľudia bez domova, mladí ľudia so zdravotným postihnutím alebo mladé matky, ktoré sú vystavené vyššiemu riziku ocitnutia sa v situácii NEET.

Opatrenia:

- Vytvorenie inkluzívnych vzdelávacích programov a tréningov prispôbených potrebám marginalizovaných skupín.
- Poskytovanie mentorov a asistentov s psychologickým výcvikom, ktorí pomôžu týmto mladým ľuďom prekonať bariéry vo vzdelávaní a zamestnaní.
- Posilnenie sociálnych služieb zameraných na podporu marginalizovaných mladých ľudí, vrátane sociálnej pomoci, psychologickej podpory a asistencie pri hľadaní zamestnania.

4. Rozvoj komunitných a nízkoprahových centier

Odporúčanie: Podporovať vznik a fungovanie komunitných a nízkoprahových centier, ktoré poskytujú prístupné služby, voľnočasové aktivity a individuálnu pomoc mladým ľuďom v situácii NEET.

Opatrenia:

- Financovanie a budovanie komunitných centier v rizikových oblastiach.
- Poskytovanie programov na rozvoj základných a odborných zručností, vrátane počítačovej gramotnosti, jazykových kurzov a finančnej gramotnosti.
- Zabezpečenie priestorov pre bezpečné stretávanie sa a sociálnu interakciu mladých ľudí.

5. Zvýšenie dostupnosti a efektívnosti kariérneho poradenstva

Odporúčanie: Posilniť kariérne poradenstvo v školách a komunitných centrách, aby mladí ľudia mali prístup k individuálnej podpore pri plánovaní svojej vzdelávacej a profesijnej dráhy.

Opatrenia:

- Zabezpečiť školám a komunitným centrách potrebné zdroje na poskytovanie kvalitného kariérneho poradenstva.
- Vyvinúť online platformy na kariérne poradenstvo, ktoré umožnia mladým ľuďom prístup k informáciám a radám nezávisle od miesta a času.

- Organizovať pravidelné tréningy pre kariérnych poradcov, aby boli schopní efektívne pracovať s mladými ľuďmi v rizikových situáciách.

6. Posilnenie verejnej politiky zameranej na NEET

Odporúčanie: Vytvoriť a implementovať národné a regionálne stratégie zamerané na znižovanie počtu mladých ľudí v situácii NEET, ktoré zahŕňajú prevenciu, intervenciu a integráciu týchto osôb do spoločnosti a zároveň vnímajú dôležitosť udržateľnosti.

Opatrenia:

- Zriadiť pracovné skupiny na úrovni samospráv, ktoré budú koordinovať úsilie rôznych organizácií a inštitúcií.
- Zabezpečiť dostatočné financovanie programov zameraných na prevenciu situácie NEET a podporu pre tých, ktorí sa v tejto situácii nachádzajú.
- Zber dát a monitorovanie efektívnosti implementovaných politík a programov, aby sa zabezpečila ich neustála aktualizácia a zlepšovanie.

Záver

Je potrebné zdôrazniť nevyhnutnosť komplexného prístupu k riešeniu situácie mladých ľudí v situácii NEET. Zlepšenie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami, zamestnávateľmi a komunitnými organizáciami, posilnenie neformálneho vzdelávania a zameranie na inklúziu marginalizovaných skupín sú kľúčovými krokmi k zlepšeniu tejto situácie. Je potrebné, aby všetky zainteresované strany aktívne prispievali k vytváraniu prostredia, ktoré podporuje sociálnu inklúziu, rozvoj zručností a pripravenosť mladých ľudí na život a prácu.

Trnavská Univerzita v Trnave

Prílohy

Príloha č. 1D – Znenie dotazníka pre osoby v situácii NEET – ohrození

OBLASŤ	OTÁZKA
A: ÚVOD + osobná charakteristika	1. Koľko máte rokov? 2. Obec/mesto, v ktorom žijete? 3. Stručne opíšte Vašu rodinu (počet členov, deti, partnerstvo) a situáciu z hľadiska práce vzdelania a príjmov. 4. Ako hodnotíte kvalitu vzdelávania na vašej škole?
B: POZÍCIA VZHĽADOM NA ZAMESTNANOSŤ	5. Ako vnímate svoju budúcnosť po ukončení štúdia? 6. Máte záujem pokračovať v štúdiu na vysokej škole alebo v odbornej príprave po ukončení súčasnej školy? Ak áno, plánujete štúdium doma alebo v zahraničí? 7. Po ukončení tejto školy budete hneď hľadať prácu alebo ďalej študovať? 8. Ak áno, akým spôsobom plánujete hľadať prácu po ukončení štúdia? 9. Aké vidíte svoje možnosti zamestnania v odbore, ktorý študujete? 10. Aké vidíte svoje možnosti zamestnania v tomto regióne? 11. Plánujete pracovať v zahraničí?
C: HĽADANIE PRÁCE A PRACOVNÉ MOŽNOSTI	12. Aké sú vaše očakávania na pracovné uplatnenie po ukončení štúdia? 13. Predstavovali ste si už, aké pracovné miesta by vás zaujímali po ukončení štúdia? 14. Máte pocit, že vaša škola vás pripravuje dostatočne na budúce zamestnanie v danom odbore? 15. Máte dostatok informácií o pracovných možnostiach vo vašom odbore? 16. Máte niečo, čo by ste chceli dosiahnuť vo vašej kariére po ukončení štúdia? 17. Máte kamarátov/známych/rodinu v situácii NEET (vysvetliť)? 18. Ak áno, bližšie skúsme opísať túto skúsenosť – čo o tomto známom viete? Prečo sa dostal do situácie NEET?

OBLASŤ	OTÁZKA
D: ZRUČNOSTI A VZDELÁVANIE	19. Ako hodnotíte svoje súčasné vzdelanie vzhľadom na vaše budúce zamestnanie? 20. Uvažujete o tom, že by ste po ukončení štúdia navštevovali ďalšie kurzy alebo vzdelávacie aktivity? 21. Aké oblasti by ste si chceli viac osvojiť vzhľadom na vaše budúce zamestnanie?
E: VŠEOBECNE NA ZÁVER	22. Myslíte si, že vaša škola by mala poskytovať viac podpory v hľadaní práce a kariérnom poradenstve? 23. Poznáte služby a portály, ktoré vám môžu pomôcť pri hľadaní zamestnania? 24. Aké sú vaše názory na aktivity, ktoré by vám pomohli pri príprave na budúcu kariéru (napr. workshopy, prax, poradenstvo)? 25. Máte vo vašom regióne dostatočné možnosti na zmysluplné trávenie voľného času?

Príloha č. 2D – Znenie dotazníka pre osoby v situácii NEET – UoZ

OBLASŤ	OTÁZKA
A: ÚVOD + osobná charakteristika	Môžete mi, prosím Vás, v krátkosti niečo o sebe povedať? 1. Koľko máte rokov? 2. Obec/mesto, v ktorom žijete? 3. Aké máte najvyššie dosiahnuté vzdelanie? Akú máte prax? 4. Stručne opíšte Vašu rodinu (počet členov, deti, partnerstvo) a situáciu z hľadiska práce vzdelania a príjmov. 5. Stručne opíšte Vaše bývanie: typ domu, dostupnosť elektriny a vody, počet osôb v byte, vzdialenosť od okresného/krajského mesta a ďalšie dôležité informácie.
B: PRÁCA	Aké sú Vaše pracovné skúsenosti? 6. Čo bolo Vaše posledné zamestnanie? (ak relevantné) 7. Aká bola príčina Vášho odchodu z posledného zamestnania (ak relevantné)? 8. Čo považujete za hlavnú príčinu vašej nezamestnanosti? 9. Ako dlho ste evidovaný na úrade práce alebo ako dlho ste bez práce od posledného zamestnania? 10. Využívate prípadne využili ste v minulosti niektoré z AOTP?

OBLASŤ	OTÁZKA
C: HĽADANIE PRÁCE	Hľadáte si prácu? Ak áno, akým spôsobom sa snažíte nájsť si prácu? (prípadne prečo si prácu nehľadajú) 11. Ako často sa venujete hľadaniu práce? (napr. každý deň, 2-3 x za týždeň, 1x za týždeň...) 12. O aký typ práce by ste mali záujem? (konkrétna pozícia, oblasť, sektor...) 13. Chceli by ste zamestnanie na plný úväzok alebo je pre Vás prijateľný aj čiastočný? (prípadne brigády alebo práca v zahraničí) 14. V čom vidíte problém v pracovných ponukách? 15. Čo vnímate ako bariéru pri hľadaní si práce vo Vašom prípade? 16. Čo by Vám, podľa Vás, pomohlo pri hľadaní si práce (Napríklad stretnutia s niekým, kto vás môže podporiť, alebo kurzy, ktoré vás môžu naučiť nové veci)? 17. Stretli ste sa s tým, že by zamestnávateľ neakceptoval niektoré Vaše pracovné možnosti, či obmedzenia vyplývajúce z Vašej situácie? 18. Boli ste niekedy pri hľadaní práce diskriminovaný? (národnosť, pôvod, vzhľad, pohlavie..., atď.) 19. Dokážete si samostatne vyhľadávať pracovné príležitosti? (napr. online) 20. Viete si samostatne napísať životopis?
D: ZRUČNOSTI A VZDELÁVANIE	Ako celkovo hodnotíte Vaše vzdelanie a zručnosti? 21. Akú prácu by ste mohli vykonávať s Vaším vzdelaním? 22. Aké sú Vaše pracovné zručnosti a prax (praktické skúsenosti)? 23. Máte problém uplatniť sa na trhu práce s Vaším vzdelaním, resp. pracovnými zručnosťami?
E: ZVYŠOVANIE KVALIFIKÁCIE	Rozmýšľali ste nad tým, že by ste sa naučili nové zručnosti a zvýšili si kvalifikáciu? 24. Ste ochotný si zvyšovať Vašu kvalifikáciu? 25. V akej oblasti ? 26. Viete o miestach, kde sa môžete naučiť nové zručnosti alebo zvýšiť kvalifikáciu? 27. Čo by vás mohlo povzbudiť viac k rozvoju Vašich zručností? (napr. aké veci Vás bavia)
F: ĎALŠIE VZDELÁVANIE	Rozmýšľali ste (aj) nad tým, že by ste sa naučili niečo nové (poznatky) alebo študovali na škole? 28. Boli ste už na nejakom kurze (rekvalifikačnom) alebo plánujete sa prihlásiť? 29. Na akom kurze, prípadne aké oblasti by ste si zvolili na ďalšie vzdelávanie? 30. Viete o miestach, kde môžete získať ďalšie vzdelanie, naučiť niečo nové? 31. Čo by vám najviac pomohlo pri snahe získať ďalšie vzdelanie?

OBLASŤ	OTÁZKA
G: ZÁVER	Zrekapitulovanie situácie: Ak zvážite Vašu životnú a pracovnú situáciu, aké riešenia by boli pre Vás prijateľné? 32. Myslíte si, že by bolo užitočné mať viac informácií o tom, ako a kde získať pomoc v oblasti kariéry a vzdelávania? Ak áno, aké informácie by boli najdôležitejšie pre vás? 33. Poznáte ľudí, ktorí by vám mohli pomôcť, alebo informácie o tom, čo môžete robiť, ak máte určité problémy (Např. nezamestnanosť, exekúcie...)? 34. Čo by ste boli ochotní akceptovať, aby ste získali novú prácu? (Možno vybrať viacero možností) 35. Rozmýšľali by ste nad tým, že by ste dochádzali alebo by ste sa presťahovali za prácou do iného regiónu? 36. Ako si predstavujete svoju životnú situáciu v budúcnosti? (např. v horizonte budúcich 10 rokov)

Príloha č. 3D – Znenie dotazníka pre osoby v situácii NEET – neaktívni

OBLASŤ	OTÁZKA
A: ÚVOD + osobná charakteristika	1. Overenie si situácie, či respondent spadá do skupiny NEET (do 29 rokov vrátane, nie je v systéme vzdelávania ani nevykonáva žiadne zamestnanie) 2. Koľko máte rokov? 3. Obec/mesto, v ktorom žijete? 4. Aké máte najvyššie dosiahnuté vzdelanie? Akú máte prax? 5. Stručne opíšte svoju rodinu - počet členov, deti, partnerstvo. 6. Patríte do niektorej z uvedených skupín? <i>Občan so zdravotným postihnutím</i> <i>Dlhodobo nezamestnaná osoba</i> <i>Osamelá dospelá osoba s osobami odkázanými na vašu starostlivosť alebo starajúca sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky</i> <i>Osoba bez domova</i> <i>Bývalý väzeň</i> <i>Liečil/a som sa závislosť na drogách alebo alkohole</i> <i>Migrant</i> 7. Stručne opíšte svoje bývanie: typ domu, dostupnosť elektriny a vody, počet osôb v byte, vzdialenosť od okresného/krajského mesta a ďalšie dôležité informácie. 8. Čo radi robíte vo voľnom čase? Bolo by dobré mať v tomto regióne viac možností na voľnočasové aktivity? 9. Je v tomto regióne dostatok práce?
B: PRÁCA	10. Ako dlho ste evidovaný na úrade práce alebo ako dlho ste bez práce od posledného zamestnania? 11. Čo bolo Vaše posledné zamestnanie? (ak relevantné) 12. Aká bola príčina vášho odchodu z posledného zamestnania (ak relevantné)? 13. Čo považujete za hlavnú príčinu vašej nezamestnanosti?

OBLASŤ	OTÁZKA
	<i>Nedostatok pracovných príležitostí v regióne</i> <i>Nedostatočné vzdelanie/kvalifikácie</i> <i>Nedostatok praxe</i> <i>Zdravotné problémy</i> <i>Diskriminácia</i> <i>Služby úradu práce nedostatočné</i> <i>Neaktívne hľadanie práce</i> <i>Starostlivosť o rodinu alebo deti</i> <i>Cestovanie,</i> <i>Iné</i> 14. Ako osoba registrovaná na úrade práce – využívate prípadne využili ste v minulosti niektoré z AOTP? (napr. Pomoc pri sprostredkovaní zamestnania, Náhrada časti výdavkov na dopravu pri ceste na pohovor, Skupinové sprostredkovanie zamestnania, pomoc pri písaní životopisu a pod.). 15. Mali ste vo svojom okolí rovesníkov/kamarátov/spolužiakov, ktorí po skončení štúdia mali resp. majú problém nájsť si prácu? 16. Hľadáte si aktuálne prácu? 17. Ak áno, akým spôsobom hľadáte prácu? <i>Cez online ponuky práce</i> <i>Prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny</i> <i>Prostredníctvom personálnych agentúr</i> <i>Inzeráty v novinách</i> <i>Priamym kontaktom so zamestnávateľmi</i> <i>Prostredníctvom rodiny, priateľov a známych</i> <i>Účasťou na pracovných veľtrhoch, burzách práce</i> <i>h. Iné</i> 18. Ako často sa venujete hľadaniu práce? (napr. každý deň, 2-3 x za týždeň, 1x za týždeň...) 19. O aký typ práce by ste mali záujem? (konkrétna pozícia, oblasť, sektor...) 20. V čom vidíte problém v pracovných ponukách? <i>Nízka mzda/nevhodné odmeňovanie</i> <i>Dlhá cesta do práce (finančná záťaž spojená s cestovaním? Časová záťaž?)</i> <i>Neprimerané pracovné podmienky</i> <i>Nepriaznivý pracovný čas</i> <i>Nedostatok benefitov</i> <i>Iné</i> 21. Čo vnímate ako bariéru pri hľadaní si práce vo Vašom prípade? 22. Čo by Vám, podľa Vás, pomohlo pri hľadaní si práce? 23. V akom rozsahu si viete predstaviť vykonávať prácu (plný úväzok, čiastočný úväzok, práca v zahraničí na turnusy a pod.)

OBLASŤ	OTÁZKA
C: DOSTUPNOSŤ PRÁCE	24. Máte možnosť dopraviť sa do práce? 25. Máte financie na cestovanie do práce? 26. Rozmýšľali by ste o dochádzke do iného regiónu? 27. Prestažovali by ste sa za prácou do iného regiónu? 28. Aké ďalšie výhody by ste privítali v práci? 29. Stretli ste sa niekedy s diskrimináciou pri hľadaní zamestnania alebo v pracovnom prostredí? (Áno/Nie) a. Ak áno: Môžete bližšie opísať vašu skúsenosť s diskrimináciou alebo nerovným zaobchádzaním?
D: ZRUČNOSTI A VZDELÁVANIE	30. Viete si samostatne napísať životopis? 31. Dokázate si samostatne vyhľadávať pracovné príležitosti online? 32. Ako hodnotíte svoje zručnosti celkovo? 33. Viete o miestach, kde sa môžete naučiť nové zručnosti alebo zvýšiť kvalifikáciu/vzdelanie? 34. Ste ochotní zvyšovať svoje kvalifikácie a vzdelanie? 35. Aké oblasti by ste si zvolili na ďalšie vzdelávanie? 36. Podporuje vás rodina alebo okolie pri hľadaní práce, resp. vo vzdelávaní? 37. Čo je pre vás pri výbere vzdelávania (kurzy, školy) dôležité? 38. Myslíte si, že by vám viac pomohol lepší prístup ku možnostiam sa vzdelávať alebo lepšia finančná podpora?
E: SITUÁCIA NEET	39. V čom vidíte hlavné prekážky pri zamestnávaní mladých ľudí? (Diskriminácia, vzdelanie, prax, národnosť, atď.) 40. Máte nejaké návrhy na zlepšenie situácie mladých ľudí? (Podpora vzdelávania, zmene legislatívy, zlepšenie prístupu k práci atď.) 41. Čo by vám najviac pomohlo pri hľadaní práce alebo návrate do školy? (Napríklad stretnutia s niekým, kto vás môže podporiť, alebo kurzy, ktoré vás môžu naučiť nové veci) 42. Čo by vás mohlo povzbudiť viac k tomu, aby ste začali aktívnejšie hľadať prácu alebo sa vrátili do školy? (Napríklad, aké veci ich bavia) 43. Myslíte si, že by bolo užitočné mať viac informácií o tom, ako a kde získať pomoc v oblasti kariéry a vzdelávania? Ak áno, aké informácie by boli najdôležitejšie pre vás? 44. Máte kontakty na ľudí, ktorí vám môžu pomôcť, alebo informácie o tom, čo môžete robiť, ak máte určité problémy (Např. nezamestnanosť, exekúcie...)? 45. Ďalšie poznámky alebo témy, ktoré by ste chceli pridať.

OBLASŤ	OTÁZKA
E: VŠEOBECNE NA ZÁVER	46. Čo by ste boli ochotní akceptovať, aby ste získali novú prácu? (Možno vybrať viacero možností) <i>Doplnenie vzdelania/rekvalifikácia</i> <i>Dlhá cesta do práce</i> <i>Presťahovanie sa</i> <i>Účasť na aktívnych opatreniach na trhu práce</i> <i>Práca za minimálnu mzdu</i> <i>Práca v inej oblasti/odbornej skupine</i> <i>Práca na nižšej pozícii</i> <i>Štátna podpora</i> <i>Žiadna, nechcem pracovať</i> <i>Iné</i> 47. Ako by ste opísali situáciu mladých ľudí, ktorí nemajú prácu ani nechodia do školy? 48. Máte nejaký sen alebo cieľ, ktorý by ste chceli dosiahnuť? 49. Ako si predstavujete svoju životnú situáciu v budúcnosti? (napr. horizont 10 rokov) 50. Ako vyzerá Váš bežný deň? 51. Vaša rodinná situácia z hľadiska príjmov, vzdelania, práce? 52. Opakovali ste niekedy ročník v škole?

Tabuľka 1P: Podiel zamestnancov do 29 rokov (vrátane) na celkovej zamestnanosti v jednotlivých okresoch TTSK v 4Q 2023

Okres	Celkový počet zamestnancov v okrese ⁵²	Podiel pracovníkov vo vekovej kategórii 15-19 rokov	Podiel pracovníkov vo vekovej kategórii 20 - 24 rokov	Podiel pracovníkov vo vekovej kategórii 25 - 29 rokov
Dunajská Streda	32 111	0,46%	4,72%	7,37%
Galanta	24 534	0,31%	3,01%	6,53%
Hlohovec	13 130	0,29%	2,59%	5,52%
Piešťany	21 360	0,30%	4,46%	5,54%
Senica	13 072	1,07%	2,80%	4,56%
Skalica	16 117	0,41%	4,92%	6,32%
Trnava	50 384	0,52%	3,70%	6,88%

Zdroj: Štvrťročný výkaz o cene práce ISCP (MPSVR SR)1-04

⁵² Ekonomicky aktívne obyvateľstvo Trnavského kraja

Tabuľka 2P: Top 10 divízií klasifikácie SK NACE Rev. 2 z hľadiska zamestnanosti osôb vo vekovej kategórii 15 – 19 rokov v TTSK v 4Q 2023

Divízia SK NACE Rev. 2		Podiel zamestnancov vo vekovej kategórii 15-19 rokov
47	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	22,16%
78	Sprostredkovanie práce	10,64%
96	Ostatné osobné služby	8,03%
29	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	6,04%
56	Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	5,63%
10	Výroba potravín	4,68%
52	Skladové a pomocné činnosti v doprave	3,00%
86	Zdravotníctvo	2,90%
45	Veľkoobchod a maloobchod a oprava motor. voz. a motocyklov	2,90%
22	Výroba výrobkov z gumy a plastu	2,85%

Zdroj: Štvrťročný výkaz o cene práce ISCP (MPSVR SR)1-04

Tabuľka 3P: Top 10 divízií klasifikácie SK NACE Rev. 2 z hľadiska zamestnanosti osôb vo vekovej kategórii 20 – 24 rokov v TTSK v 4Q 2023

Divízia SK NACE Rev. 2		Podiel zamestnancov vo vekovej kategórii 20 - 24 rokov
47	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	14,28%
29	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	8,52%
78	Sprostredkovanie práce	5,93%
86	Zdravotníctvo	5,48%
52	Skladové a pomocné činnosti v doprave	5,34%
56	Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	5,06%
10	Výroba potravín	4,45%
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	4,36%
85	Vzdelávanie	3,85%
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	3,50%

Zdroj: Štvrťročný výkaz o cene práce ISCP (MPSVR SR)1-04

Tabuľka 4P: Top 10 divízií klasifikácie SK NACE Rev. 2 z hľadiska zamestnanosti osôb vo vekovej kategórii 25 - 29 rokov v TTSK v 4Q 2023

Divízia SK NACE Rev. 2		Podiel zamestnancov vo vekovej kategórii 25 - 29 rokov
47	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	11,30%
29	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	9,98%
85	Vzdelávanie	6,82%
84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	5,39%
86	Zdravotníctvo	5,03%
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	4,57%
52	Skladové a pomocné činnosti v doprave	4,10%
49	Pozemná doprava a doprava potrubím	3,67%
10	Výroba potravín	3,66%
46	Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	3,50%

Zdroj: Štvrťročný výkaz o cene práce ISCP (MPSVR SR)1-04

Tabuľka 5P: Vývoj nezamestnanosti mladých ľudí v TTSK za obdobie rokov 2018-2023

Obdobie	Celkový počet UoZ v TTSK	z toho vo vekovej kategórii		
		do 20 rokov	20 - 24 rokov	25 - 29 rokov
12/2023	11 049	381	985	1 075
12/2022	11 579	393	1 019	1 125
12/2021	13 061	414	1 187	1 268
12/2020	16 001	428	1 638	1 853
12/2019	9 218	309	857	1 105
12/2018	8 530	258	714	1 037

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka 6Pa: Ekonomická aktivita mladých ľudí do 29 rokov z TTSK so súčasným pobytom v inom kraji (podiel)

KRAJ/EKONOMICKÁ AKTIVITA	Bratislavský	Trenčiansky	Nitriansky	Žilinský	Bansko-bystrický	Prešovský	Košický
nezamestnaný	3,0%	4,4%	5,8%	4,5%	10,1%	8,0%	N/A
osoba na MD/RD	1,4%	1,6%	2,1%	1,1%	4,5%	N/A	N/A
osoba v domácnosti	4,6%	12,3%	7,9%	5,7%	11,2%	8,0%	22,0%
pracujúci ⁵³	70,4%	52,0%	59,7%	56,8%	48,3%	48,0%	56,1%
dôchodca	0,2%	2,0%	1,0%	1,1%	1,1%	N/A	N/A
pracujúci dôchodca ⁵⁴	0,6%	0,4%	1,7%	N/A	N/A	8,0%	N/A
študent VŠ	13,8%	6,7%	6,6%	19,3%	12,4%	12,0%	12,2%
žiak ZŠ alebo SŠ	4,8%	15,1%	9,7%	6,8%	5,6%	8,0%	7,3%
nezistené/ostatné	1,3%	5,5%	5,6%	4,6%	6,7%	8,0%	2,4%

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

⁵³ Pracujúci okrem dôchodcov

⁵⁴ Pri mladých ľuďoch do 29 rokov (vrátane) je za poberateľa dôchodku považovaná osoba s priznaným invalidným dôchodkom

Tabuľka 6Pb: Ekonomická aktivita mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) z TTSK so súčasným pobytom v inom- kraji (počet)

KRAJ/EKONOMICKÁ AKTIVITA	Bratislavský	Trenčiansky	Nitriansky	Žilinský	Bansko-bystrický	Prešovský	Košický
nezamestnaný	79	11	30	4	9	2	N/A
osoba ma MD/RD	37	4	11	1	4	N/A	N/A
osoba v domácnosti	122	31	41	5	10	2	9
pracujúci	1882	131	309	50	43	12	23
dôchodca	6	5	5	1	1	N/A	N/A
pracujúci dôchodca	15	1	9	N/A	N/A	2	N/A
študent vysokej školy	369	17	34	17	11	3	5
žiak ZŠ alebo SŠ	129	38	50	6	5	2	3
nezistené/ostatné	35	14	29	4	6	2	1

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Tabuľka 7P: Počet škôl, tried a žiakov podľa typu školy v školskom roku 2023/2024

Forma vzdelania	Typ školy	Školy	Triedy	Žiaci
Denná forma	Gymnázia a športové stredné školy	21	296	1 431
	Stredné odborné školy	40	738	12 640
	Konzervatóriá	1	8	53
	Špeciálne školy spolu	45	280	1 954
Externá forma	Stredné odborné školy	x	x	968

Zdroj: CVTI

Tabuľka 8P: Počet absolventov podľa typu školy v školskom roku 2022/2023

Typ vzdelania	Denné štúdium (spolu)	Externé štúdium (spolu)
Gymnázia	1 201	0
Stredné odborné školy	2 728	270
Špeciálne stredné školy	93	0
Konzervatóriá	5	0

Zdroj: CVTI

Tabuľka 9P Vyhodnotenie počtu žiakov v študijných a učebných odboroch v šk. roku 2022/2023

Študijný odbor/Učebný odbor	Počet žiakov	Novoprijatí	Absolventi	Novoprijatí - absolventi
hotelová akadémia	939	191	179	12
obchodná akadémia	899	201	199	2
praktická sestra	693	236	162	74
elektrotechnika	539	133	151	-18
obchodná akadémia - bilíngválne štúdium	454	107	80	27
kuchár	380	117	95	22

Študijný odbor/Učebný odbor	Počet žiakov	Novoprijatí	Absolventi	Novoprijatí - absolventi
autoopravár - mechanik	376	119	101	18
čašník, servírka	316	98	79	19
mechanik elektrotechnik	299	80	50	30
cukrár kuchár	289	78	72	6
kaderník	288	104	73	31
staviteľstvo	285	86	68	18
učiteľstvo pre materské školy a výchovateľstvo	267	90	91	-1
informačné a sieťové technológie	263	73	37	36
podnikanie v remeslách a službách	259	174	78	96
mechanik - mechatronik	247	83	47	36
mechanik počítačových sietí	234	56	54	2
pracovník marketingu	210	49	35	14
mechatronika	200	55	53	2
informačné systémy a služby	192	41	64	-23
grafik digitálnych médií	187	44	34	10
elektromechanik - silnopráúdová technika	183	71	66	5
kozmetička a vizážistka	175	58	24	34

Zdroj: CVTI

Tabuľka 10P Prehľad nedostatkových profesií v TTSK pre 1. Q. 2024

SK ISCO-08	Názov zamestnania
2211003	Lekár bez špecializácie
2212001	Internista
2212017	Chirurg
2212018	Ortopéd
2212044	Neurológ
2212048	Urológ
2221002	Sestra špecialistka v anestéziológii a intenzívnej starostlivosti
2221003	Sestra špecialistka v inštrumentovaní v operačnej sále
2221014	Sestra bez špecializácie
2261001	Zubný lekár bez špecializácie
3119001	Dispečer, výpravca v železničnej doprave
3119003	Technik, kontrolór v železničnej infraštruktúre
3142008	Technik údržby v potravinárskej výrobe
3256999	Praktická sestra (zdravotnícky asistent) inde neuvedený
6114000	Pestovateľ rôznorodých plodín
7114001	Železiar v stavebníctve
7212002	Zvárač kovov
7222001	Strojní zámocník (okrem banského)
7223003	Obrábač kovov

SK ISCO-08	Názov zamestnania
7233008	Mechanik, opravár železničných koľajových vozidiel a traťových strojov
7411001	Stavebný a prevádzkový elektrikár
7421002	Mechanik, opravár elektrotechnických zariadení
7511005	Spracovateľ hydiny
8121005	Operátor stroja na ťahanie a pretláčanie kovov
8121009	Operátor tvárniaceho zariadenia
8142000	Operátor stroja na výrobu výrobkov z plastov
8143002	Operátor linky pre výrobu výrobkov z papiera
8160999	Operátor zariadenia na výrobu potravín a podobných výrobkov inde neuvedený
8181001	Ťahač skleného vlákna
8181002	Spracovateľ skleného vlákna
8211000	Montážny pracovník (operátor) v strojárkej výrobe
8212001	Montážny pracovník (operátor) elektrických zariadení
8212999	Montážny pracovník elektrických a elektronických zariadení inde neuvedený
8311001	Rušňovodič v železničnej doprave
8312001	Pracovník riadenia železničnej dopravy (posunovač, signalista, výhybkár, dozorca výhybiek, hradlár, hlásič, závorár)
8331001	Vodič autobusu
8332006	Vodič ťažkého nákladného vozidla, kamiónu (medzinárodná doprava)
8344000	Operátor vysokozdvížneho vozíka
9329013	Pomocný pracovník v strojárkej (automobilovej) výrobe

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka 11P Zoznam stredných škôl s najnižšou mierou uplatniteľnosti absolventov v TTSK k 30. 6. 2020

Názov školy	Mesto/ obec	Nezamestnaný	Mimo evidencie	Nezamestnaní s dohodou	Celkovo neuplatnení
Súkromná stredná odborná škola - Magán Szakközépiskola	Zlaté Klasy	8%	17%	8%	33%
Stredná odborná škola technická	Piešťany	11%	14%	4%	29%
Stredná odborná škola technická	Hlohovec	13%	9%	7%	28%
Súkromná stredná odborná škola SD Jednota	Šamorín	11%	9%	9%	28%
Súkromná stredná odborná škola ADVENTIM	Dunajská Streda	0%	25%	0%	25%
Súkromná stredná odborná škola podnikania	Senica	8%	7%	8%	23%

Názov školy	Mesto/ obec	Nezame- stnaný	Mimo evidencie	Nezamestnaní s dohodou	Celkovo neuplatnení
Súkromná stredná odborná škola – Magán Szakközépiskola	Sládkovi- čovo	11%	11%	0%	22%
Súkromná stredná odborná škola DSA	Trnava	6%	11%	6%	22%
Stredná odborná škola	Senica	11%	6%	5%	21%
Obchodná akadémia	Sereď	4%	6%	9%	19%

Zdroj: Uplatnenie.sk, Trexima Bratislava

Tabuľka 12P Zoznam vysokých škôl s najnižšou mierou uplatniteľnosti absolventov v TTSK k 30. 6. 2020

Názov školy	Názov fakulty	Nezamestnaní	Mimo evidencie	Nezamestnaní s dohodou	Celkovo neuplatnení
Vysoká škola Danubius	Fakulta sociálnych štúdií	1%	22%	1%	24%
Vysoká škola Danubius	Fakulta verejnej politiky	6%	8%	2%	15%
Trnavská Univerzita	Filozofická fakulta TTU	5%	5%	4%	14%
Univerzita sv. Cyrila a Metoda	Fakulta sociálnych vied UCM	3%	10%	1%	14%

Zdroj: Uplatnenie.sk, Trexima Bratislava

Tabuľka 13Pa Akreditované kurzy v TTSK k 15.3.2024

Typ kurzu	Počet kurzov
Aranžovanie a viazanie kvetov	2
Barista	1
Čašník – servírka	2
Cukrár - Cukrárka	4
Inštalatér	1
Interiérový dizajn obytných priestorov	1
Kaderník - kadernička	4
Kozmetik - Kozmetička	8
Kuchár - Kuchárka	3
Lektor	1
Logistika v preprave tovarov	1
Manikér - manikérka	9

Mediátor	1
Montáž osobných vozidiel	1
Murár	2
Návrh a inštalácia tepelných čerpadiel	1
Obrábanie kovov	1
Pedikér - pedikérka	3
Pekár - Pekárka	1
Permanentný make-up	1
Poslanie, štruktúra a funkcie politík Európskej únie	1
Postavenie, úlohy a funkcie verejného a neziskového sektora v Slovenskej republike	1
Sprievodca cestovného ruchu	1
Stolár	1
Tesár	1
Účtovníctvo / Podvojný účtovníctvo	4
Wellness pracovník - masérské služby	3
Celkový súčet	60

Zdroj: ISDV

Tabuľka 13Pb Akreditované kurzy v okresoch TTSK k 15.3.2024

	OKRES						
Typ kurzu	Dunajská Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Aranžovanie a viazanie kvetov	1			1			
Barista		1					
Čašník – servírka	1				1		
Cukrár - Cukrárka	3				1		
Inštalatér					1		
Interiérový dizajn obytných priestorov			1				
Kaderník - kaderníčka	1				1		2
Kozmetik - Kozmetička	3	2			1		2
Kuchár - Kuchárka	2				1		
Lektor							1

Logistika v preprave tovarov							1
Manikér - manikérka	3	1	1		1	1	2
Mediátor							1
Montáž osobných vozidiel							1
Murár					2		
Návrh a inštalácia tepelných čerpadiel	1						
Obrábanie kovov						1	
Pedikér - pedikérka	2						1
Pekár - Pekárka	1						
Permanentný make-up						1	
Poslanie, štruktúra a funkcie politík EU							1
Postavenie, úlohy a funkcie verejného a neziskového sektora v SR							1
Sprievodca cestovného ruchu	1						
Stolár					1		
Tesár					1		
Účtovníctvo / Podvojný účtovníctvo	1	1		1	1		
Wellness pracovník - masérske služby		2		1			
Celkový súčet	20	7	2	3	12	3	13

Zdroj: ISDV

Trnavská Univerzita v Trnave

Tabuľka 14P Zoznam identifikovaných aktérov poskytujúcich činnosti pre mladé osoby na území TTSK

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
1.	Dunajská Streda	ADVENTIM n.o.	Nám. SNP 45, 929 01 Dunajská Streda	Sociálne zamestnávanie	0911 957 817 adventimnonprofit@gmail.com	sociálny podnik
2.	Dunajská Streda	Életfa (Strom života)	Alžbetínske námestie 1194/1, 929 01 Dunajská Streda	Pomoc rodičom pri náročnom hľadaní rôznych terapií pre svoje deti tak, aby mali možnosť nájsť liečebné procedúry na jednom mieste	email: pocszsuzsa11@gmail.com	nezisková organizácia
3.	Dunajská Streda	RC Dunajská Streda - Csallóközi regionális egyesület	Ružový háj 937/47, 929 01 Dunajská Streda	Pomoc zdravotne a telesne postihnutým osobám, poskytovanie sociálnych služieb	email: rcds.fefosz@gmail.com	nezisková organizácia
4.	Dunajská Streda	Slovenský zväz telesne postihnutých, Základná organizácia č. 47 Dunajská Streda	Trhovisko 825/8, 929 01 Dunajská Streda	Pomoc ľuďom s telesným postihnutím pri riešení ich sociálnych, ekonomických, psychických, spoločenských potrieb	email: gombos.etel75@gmail.com	nezisková organizácia
5.	Dunajská Streda	OZ PRIMA	Hviezdoslavovo nám. 17, 811 01 Bratislava	Sociálna práca s populáciou aktívnych užívateľov drog, rovnako ľuďmi konzumujúcimi alkohol a ľuďmi bez domova	+421 947 921 147 zdruzenie.prima.ba@gmail.com	nízkoprahové centrum
6.	Dunajská Streda	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda	Ádorská 41, 929 01 Dunajská Streda	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel: 031/2440552 email: ds@upsvr.gov.sk	inštitúcia verejnej správy

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
7.	Dunajská Streda	Občianske združenie ROMA PERSPEKTÍVA	Nová Ves 2441/45, 929 01 Dunajská Streda	Podpora charitatívnych aktivít pri práci s rómskou komunitou	x	nezisková organizácia
8.	Dunajská Streda	Združenie pomoci nezamestnaným	Ulica Lászlóa Telekiho 7341/12, 929 01 Dunajská Streda	Podpora regionálneho rozvoja a zamestnanosti. Zabezpečovanie komunikácie medzi nezamestnaným a zamestnávateľmi. Podpora a pomoc sociálne slabším, znevýhodneným rodinám, jednotlivcom a skupinám v krízových životných situáciách	x	nezisková organizácia
9.	Dunajská Streda	Trnavská arcidiecézna charita - poradňa Dunajská Streda	Bacsákova 247, 929 01 Dunajská Streda	Pomáhanie ľuďom bez domova	tel: 033/551 13 96 email: riaditel@charitatt.sk	nízkoprahové centrum
10.	Dunajská Streda	Asociácia krajských rád mládeže	Jilemnického 264/18, 929 01 Dunajská Streda	Obhajovanie a zastupovanie záujmov detí a mládeže v samosprávnom kraji	tel.: +421 917 314647 email: tibor.iro.akram@gmail.com	mládežnícka organizácia
11.	Dunajská Streda	Csemadok - množstvo organizačných jednotiek po celom okrese	Bacsákova 240, 929 01 Dunajská Streda	Zastrešenie kultúrnych nepolitických organizácií maďarskej menšiny	tel: +421 31 552 24 78 email: intezet@csemadok.sk	nezisková organizácia
12.	Dunajská Streda	Medzinárodný rytiersky rád svätého Juraja - občianske združenie	Októbrová 1512/52, 929 01 Dunajská Streda	Vykonávanie charitatívnej činnosti, organizovanie mládežníckych táborov, športových podujatí	https://www.nszgylovagrend.sk/in dex.html	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
13.	Dunajská Streda	OZ Komunita	Budovateľská 17/1, 92 901 Dunajská Streda	Možnosť členstva v združení poskytujúca príležitosti pre hľadanie prvých známostí, dodávateľov alebo klientov (v prípade podnikania), partákov na obľúbené aktivity, či len získanie cenný rád, typov a pomocnej ruky do nových začiatkov	094 951 741 info@komunitads.sk	nezisková organizácia
14.	Dunajská Streda	Centrum voľného času - Szabadidőközpont	Alžbetínske námestie 1203/7, 929 01 Dunajská Streda	Usmerňovanie rozvoja záujmov detí a zúčastnených osôb, vytváranie podmienok na rozvíjanie a zdokonaľovanie praktických zručností	tel: 031/569 44 31 email: piverova.cvc@gmail.com	inštitúcia verejnej správy
15.	Dunajská Streda	Centrum poradenstva a prevencie Dunajská Streda	Alžbetínske námestie 1, 929 01 Dunajská Streda	Poskytovanie odborných poradenských služieb zameraných najmä na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeži	tel: 0948 140 017	inštitúcia verejnej správy
16.	Dunajská Streda	KORCHI PLUS s.r.o.	Gazdovský rad 43, 931 01 Šamorín	Sociálne zamestnávanie	tel: 0907893936 email: jpk.integral@gmail.com	sociálny podnik
17.	Dunajská Streda	Obecný podnik Sap, s r.o.	Sap 48, 930 06 Sap	Sociálne zamestnávanie	tel: 0915055630 email: obezsap@obecsap.eu	sociálny podnik
18.	Dunajská Streda	Pro-Mal-Stav, s.r.o.	Júliusa Lőrincza 4, 929 01 Dunajská Streda	Sociálne zamestnávanie	tel: 0908153023 email: promalstav@gmail.com	sociálny podnik
19.	Dunajská Streda	BDP Dunajská Streda	Alžbetínske námestie 1194/1, Dunajská Streda	Bezplatná dlhová poradňa	E-mail: bdp.ds@upsvr.gov.sk Tel.: 0917 101 535	inštitúcia verejnej správy
20.	Dunajská Streda	Komisia pre mládež a šport	Hlavná ulica 50/16, 929 01 Dunajská Streda	Organizácia mládežníckych podujatí a podujatí v oblasti telesnej kultúry	031/590 39 11 E-mail: primator@dunstreda.eu	inštitúcia verejnej správy
21.	Galanta	ATEKA, s.r.o.	Brezová 29, 924 01 Galanta	Sociálne zamestnávanie	tel: 0903322103 email: tomas@7media.sk	sociálny podnik

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
22.	Galanta	Komunitné Centrum Jelka	Hlavná 1647/173, 925 23 Jelka	Komunitné centrum poskytujúce sociálne, vzdelávacie a poradenské služby pre ľudí v ťažkej životnej situácii	+421 948 201 141 alena.mihalikova@tenenet.sk	nezisková organizácia
23.	Galanta	Centrum právnej pomoci	Mierové nám. 940/1 Galanta, 924 18 Slovensko	Poskytovanie odborných informácií a právnej pomoci	tel: 0650 105 100 email: info@centrumpravnejpomoci.sk	inštitúcia verejnej správy
24.	Galanta	Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých	Krásna 1083/31, 924 01 Galanta	Poskytovanie sociálnych služieb podporujúcich čo najvyššiu mieru sebestačnosti a autonómie klienta	tel: 0910 449 357 email: fazekas.veronika@zupa-tt.sk	inštitúcia verejnej správy
25.	Galanta	DO FÉNIX Galanta	Mierová 1454/10, 924 01 Galanta	Hlavným cieľom organizácie je vytvárať deťom a mládeži podmienky na aktívne, obohacujúce a prospešné trávenie voľného času. Zámerom je naučiť mladé osoby aby využívali svoj voľný čas pre dobro všetkých naokolo i pre napredovanie seba samých	tel: +421 244 636 371 email: fenix@do-fenix.sk	mládežnícka organizácia
26.	Galanta	OZ Hanza Galanta	Jesenského 1039/4, 924 01 Galanta	Vytváranie možnosti pre pestovanie amatérskeho športu pre širšie vrstvy obyvateľstva za účelom upevňovania zdravia, zvyšovania ich telesnej a duševnej zdatnosti	email: Infobodka.galanta@kira.sk	nezisková organizácia
27.	Galanta	SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA ŠPORTU NA ŠKOLÁCH - občianske združenie	Štefánikova 785/2, 924 01 Galanta	Napomáhanie rozvoju športovej činnosti detí a mládeže, zamestnancov v školstve a rodičov detí s osobitným dôrazom na propagáciu a organizovanie školských športových súťaží v SR	Štefánikova 785/2, 924 01 Galanta	nezisková organizácia
28.	Galanta	Združenie maďarských	ul. Zoltána Kodálya 777, 924 01 Galanta	Podporovanie výchovy a vzdelávania v materinskom maďarskom jazyku	tel: 004210357775057 email: szovetseg@zszmssze	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
		rodičov na Slovensku				
29.	Galanta	Centrum pomoci človeku	Hlavná 14, 924 01 Galanta	Pomáhanie ľuďom bez domova	tel: 0948 590 475 email: daniela.patkova@charitatt.sk	nízkoprahové centrum
30.	Galanta	Centrum voľného času - Spektrum, Galanta	Hlavná 1005/16, 92401 Galanta	Usmerňovanie rozvoja a záujmov detí a zúčastnených osôb, utváranie podmienok na rozvíjanie a zdokonaľovanie ich praktických zručností	tel: 031 780 4336 email: spektrum@cvcga.edu.sk	inštitúcia verejnej správy
31.	Galanta	Centrum poradenstva a prevencie Galanta	Hodská 2352/62, 924 01 Galanta	Poskytovanie odborných poradenských služieb zameraných najmä na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeži	tel. 031 28521 11, 0904 555 775	inštitúcia verejnej správy
32.	Galanta	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta	Staničná 5, 924 01 Galanta	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel:031/2444 999 email: ga@upsvr.gov.sk	inštitúcia verejnej správy
33.	Galanta	Edukrea, s. r. o.	Dolné Saliby 560, 925 02 Dolné Saliby	Sociálne zamestnávanie	tel: 0903235454 email: edukreasp@gmail.com	sociálny podnik
34.	Galanta	Fandíme Slovensku	Budovateľská 1068, 925 52 Šoporňa	Sociálne zamestnávanie	tel: 0940575609 emial: info@fandimeslovensku.sk	sociálny podnik
35.	Galanta	GOEL media s.r.o.	Niklová 2190, 926 01 Sered'	Sociálne zamestnávanie	tel: 0901777909 email: pavol@kidvak.sk	sociálny podnik
36.	Galanta	Hanako Slovakia s. r. o.	Dolná Streda 834, 925 63 Dolná Streda	Sociálne zamestnávanie	tel: 0902191834 email: hanakospol@gmail.com	sociálny podnik
37.	Galanta	Hydro Real Group s.r.o.	Kajal 317, 925 92 Kajal	Sociálne zamestnávanie	tel: 00903 551 680, 031/780 55 87 email: info@vrtystudne.sk	sociálny podnik

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
38.	Galanta	L-METAL, s.r.o.	Trstice 1418, 925 42 Trstice	Sociálne zamestnávanie	tel: 0910985018 email: abugar@alfaservice.sk	sociálny podnik
39.	Galanta	Localhand, s. r. o.	Železničiarska 16, 924 01 Galanta	Sociálne zamestnávanie	tel: 0420721240211 email: info@localhand.eu	sociálny podnik
40.	Galanta	Obecný podnik Pusté Úľany s. r. o.	Hlavná 66, 925 28 Pusté Úľany	Sociálne zamestnávanie	tel: 0911789121 email: ou@pusteulany.sk	sociálny podnik
41.	Galanta	KC Priestor	Dionýza Štúra 759/35, 92601 Sered'	Zbližovanie komunít v meste a ponúkanie alternatívnej formy trávenia voľného času mladým	tel: +421 944 381 299 email: info@kcpriestor.sk	mládežnícka organizácia
42.	Galanta	Nová Sered', mládežnícky parlament mesta Sered'	D. Štúra 759/35, 92601 Sered'	Aktivizácia mladých ľudí vo veku od 13 do 30 rokov v meste Sered', spolupráca so samosprávou, mestským zastupiteľstvom a s inými organizáciami pracujúcimi s mládežou	email: mu@sered.sk	mládežnícka organizácia
43.	Galanta	Občianske združenie GOEL	Niklová ul. 2190, 92 601 Sered'	Organizovanie stretnutí pre mládež: víkendové semináre a kurzy, rôzne voľnočasové/športové aktivity, výlety do prírody, letný tábor	email: kontakt@igoel.sk	mládežnícka organizácia
44.	Galanta	Teen Challenge	Vážska 1876/38, 926 01 Sered'	Venovanie sa klientom, muži vo veku od 18 rokov, ktorí prešli počiatočnou fázou odvykacej liečby od rôznych závislostí	tel: 031/789 41 11	nízkoprahové centrum
45.	Galanta	Klub zdravotne postihnutých Sered'	Novomestská 53/48, 926 00 Sered'	Organizácia aktivít pre deti so zdravotným postihnutím	email: mu@sered.sk	nezisková organizácia
46.	Galanta	Komunita EDEN	Kostolná 10, 926 01 Sered'	Realizácia viacerých aktivít zameraných na podporu a posilnenie komunity, ktoré slúžia ako prostriedok na udržanie spoločenstva a posilnenie vzťahov medzi jej členmi	tel: 031/789 28 67 email: dekan.sered@gmail.com	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
47.	Galanta	Slovenský zväz zdravotne postihnutých detí a mládeže v Seredi	Dolná Streda č. 667, 925 63 Dolná Streda	Organizácia aktivít pre deti so zdravotným postihnutím	tel: 0905 116 033	nezisková organizácia
48.	Galanta	OCTAN plus s.r.o.	Hlavná 249, 925 03 Horné Saliby	Sociálne zamestnávanie	tel: 0905 274 419 email: marian.smida@octan.sk	sociálny podnik
49.	Galanta	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta - pracovisko Sered'	Vonkajší rad 796, 926 01 Sered'	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel: 031/2445 311 email: ga@upsvr.gov.sk	inštitúcia verejnej správy
50.	Galanta	PW Logistics Slovakia s.r.o.	Vrbová 12, 924 01 Galanta	Sociálne zamestnávanie	tel. 0903 483 335 email: pw@pws.sk	sociálny podnik
51.	Galanta	Ramex trade, s.r.o.	M.R. Štefánika 30, 926 01 Sered'	Sociálne zamestnávanie	tel: 0903 808 174 email: piluchova@ramextrade.sk	sociálny podnik
52.	Galanta	STORM	I. Krasku 2464/38, Sered' 92601	Nízkoprahové princípy na prevenciu rizikového správania rôznych cieľových skupín v zmysle filozofie Harm Reduction	zona@zdruzenistorm.sk +421 917 816 654	nízkoprahové centrum
53.	Galanta	BDP Galanta	Mierové námestie 2, 924 01 Galanta	Bezplatná dlhová poradňa	E-mail: bdp.ga@upsvr.gov.sk Tel.: 0918 651 690	inštitúcia verejnej správy
54.	Galanta	Komisia športu, mládeže a telesnej výchovy	Mierové námestie 940/1, 924 18 Galanta	Organizácia mládežníckych podujatí a podujatí v oblasti telesnej kultúry	info@galanta.sk +421/31/788 43 01	inštitúcia verejnej správy
55.	Hlohovec	Združenie Karotka	Kalinčiakova 26, 920 42 Červeník	Združovanie občanov so zdravotným postihnutím	tel: +421 33 7341127 email: cervenik@cervenik.sk	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
56.	Hlohovec	ALACARTE s.r.o.	Štúrova 1, 920 42 Červeník	Sociálne zamestnávanie	tel: 0902 390 003 email: info@alacartesp.sk	sociálny podnik
57.	Hlohovec	ESTHER	Dilonga 127/2, 920 01 Hlohovec	Zariadenie poskytujúce strechu nad hlavou – útočisko pre týrané ženy a deti	tel.: 0940 183 902 email: stherobcianskezdruzenie@gmail.com	nízkoprahové centrum
58.	Hlohovec	Občianske združenie POKOJ a DOBRO	Pribinova 5, 920 01 Hlohovec	Zariadenie poskytujúce útočisko, poradenstvo, lekársku starostlivosť a spoluprácu s úradmi pre týrané ženy a deti	tel.: 033/742 46 86	nízkoprahové centrum
59.	Hlohovec	OZ čas pre rodinu	Závalie 8, 920 01 Hlohovec	Cieľom je poskytnúť platformu na vytvorenie komunity, zaujímavého programu vo forme prednášok, prezentácií, workshopov a spoločenských stretnutí na rôzne témy (ako napr.: kontaktné rodičovstvo, výchova a zdravie dieťaťa a pod.) a v neposlednom rade aj zdieľanie skúseností s výchovou malých detí.	tel: +421 911 299 440 email: info@casprerodinu.sk	nezisková organizácia
60.	Hlohovec	SAMARIA Komunitné a Dobrovoľnícke Centrum	Podzámska 4, 920 01 Hlohovec	Pomoc ľuďom v ťažkej životnej situácii, poskytovanie sociálneho poradenstva	tel: +421 944 502 935 email: samaria.komunitnec.k@gmail.com	nízkoprahové centrum
61.	Hlohovec	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany - pracovisko Hlohovec	Jarmočná 3, 920 01 Hlohovec	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel: 033/2442 999	inštitúcia verejnej správy

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
62.	Hlohovec	Centrum poradenstva a prevencie Hlohovec	Frašťacká 121, 920 01 Hlohovec	Poskytovanie odborných poradenských služieb zameraných najmä na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeži	tel. 0917 799 759 email:poradnask@centrum.sk	inštitúcia verejnej správy
63.	Hlohovec	Reedukačné centrum Hlohovec	Zámok 1, 920 29 Hlohovec	Vzdelávanie detí s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu, u ktorých boli zistené také závažné poruchy správania a nedostatky v sociálnej prispôsobivosť	tel: 03379154 email: rchlohovec@gmail.com	inštitúcia verejnej správy
64.	Hlohovec	Slovenský zväz telesne postihnutých	1. mája 398/68, 920 41 Leopoldov	Združovanie ľudí so zdravotným znevýhodnením všetkých vekových kategórií vrátane detí	tel: 0902 216 819 email: karabova.zdenka@gmail.com	nezisková organizácia
65.	Hlohovec	Živá Záhrada, s. r. o.	M. R. Štefánika 30, 920 41 Leopoldov	Sociálne zamestnávanie	tel: 0917 454 497 email: zivazahradaSK@gmail.com	sociálny podnik
66.	Piešťany	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany	Krajinská 5053, 921 01 Piešťany	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel: 033/2441 999	inštitúcia verejnej správy
67.	Piešťany	Alvenia s. r. o.	Okružná 4, 922 21 Moravany nad Váhom	Sociálne zamestnávanie	tel: 0910 841 871, 0903 841 871 email: info@alvenia.sk	sociálny podnik
68.	Piešťany	Nadácia Axis	Kúpeľný ostrov 3605/34, 921 29 Piešťany	Poskytovanie všestrannej pomoci a podpory zdravotne a telesne znevýhodneným, postihnutým a chronicky chorým osobám, predovšetkým deťom, ale aj dospelým a členom ich rodín	+421 915 776 378 info@nadaciaaxis.sk	nezisková organizácia
69.	Piešťany	Parlament Mladých Vrbové	Gen.M.R. Štefánika 15/4, 922 03 Vrbové	Zoskupenie mladých ľudí, priestor pre dobrovoľníkov a vytváranie angažovanosti mladých v meste Vrbové	0915 520 951 pmmvrbove@gmail.com	mládežnícka organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
70.	Piešťany	Centrum poradenstva a prevencie Piešťany	E. F. Scherera 40, 921 01 Piešťany	Poskytovanie odborných poradenských služieb zameraných najmä na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeži	tel: 0911 887 745 email: cpppiestany@gmail.com	inštitúcia verejnej správy
71.	Piešťany	DH facility services, s.r.o.	SNP 8, 922 03 Vrbové	Sociálne zamestnávanie	tel: 0949 311 341 email: info@dhfacilityservices.sk	sociálny podnik
72.	Piešťany	Centrum poradenstva a prevencie Piešťany - elokované pracovisko Vrbové	Nám. sv. Cyrila a Metoda 9, 922 03 Vrbové	Poskytovanie odborných poradenských služieb zameraných najmä na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeži	tel: 0903 792 324 email: cpppiestany@gmail.com	inštitúcia verejnej správy
73.	Piešťany	Mládežnícky parlament Piešťany	Nám. SNP 1475/3 92145, Piešťany	Zastupovanie a presadzovanie záujmov mladých ľudí na území mesta Piešťany vo vzťahu k samospráve, organizáciám a inštitúciám v tomto regióne	tel: 0918 672 558 email: mppn2011@gmail.com	mládežnícka organizácia
74.	Piešťany	Môj Dolný Lopašov	Dolný Lopašov 79, 922 04	Rozvoj osobností detí, mládeže, dospelých, seniorov a podpora športovcov vrátane telesne a mentálne znevýhodnených	tel.: 033/ 77 94 email: podatelna@dolnylopasov.sk	nezisková organizácia
75.	Piešťany	Nadácia ADELI	Hlboká 45, 921 01 Piešťany	Pomoc postihnutým deťom a dospelým	email: info@nadaciaadeli.sk	nezisková organizácia
76.	Piešťany	Cesta pomoci- Way to help, o.z.	M. R. Štefánika 1790/101, 922 03 Vrbové	Pomoc a podpora (predovšetkým finančná) zdravotne znevýhodneným osobám s neurologickými a motorickými poruchami pohybového systému	tel: 0915 775 744 email: info@cestapomoci.sk	nezisková organizácia
77.	Piešťany	OZ Silný ako lev	Gen. M. R. Štefánika 55/76, 922 03 Vrbové	Pomoc zdravotne znevýhodneným osobám, prioritne však deťom s poruchami autistického spektra a detskou mozgovou obrnou	tel: 0951 798 499 email: kontakt@ozsilnyakolev.sk	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
78.	Piešťany	Market Implant, s. r. o.	Športová 37, 922 21 Moravany nad Váhom	Sociálne zamestnávanie	tel: 0902071168 email: viliam.hansut@gmail.com	sociálny podnik
79.	Piešťany	Materské Centrum Úsmev	Andreja Hlinku 41/39, 921 01 Piešťany	Poskytovanie charitatívnej, humanitnej a dobročinnnej činnosť zameranej na matky s deťmi	email: usmev.mc@gmail.com	nezisková organizácia
80.	Piešťany	OZ Myška	Bodona 4894/74, 921 01 Piešťany	Venovanie sa projektom a činnostiam, ktoré podporujú rozvoj regiónu v oblasti životného prostredia, športu, kultúry a sociálnych vecí	email: Infobodka.piestany@kira.sk	nezisková organizácia
81.	Piešťany	Centrum pomoci pre rodinu	Poštová 6986/1A, 921 01 Piešťany	Poskytovanie sociálneho poradenstva pre dospelávajúcu mládež (15-18 rokov) a mladých dospelých (18-25 rokov)	tel: 0944 376 741 email cpr.piestany@gmail.com	nízkoprahové centrum
82.	Piešťany	Centrum pre deti a rodiny	Sasinkova 11, 92101 Piešťany	Poskytovanie formy detského domova a príprava detí na osamostatnenie podľa potrieb a možností	tel: 033 7721 300 email: odbornyrim@ddpiestany.sk	nízkoprahové centrum
83.	Piešťany	Asociácia pomoci postihnutým- APPA	Krajinská cesta 32, 921 01 Piešťany	Pomoc deťom a dospelým osobám s telesným postihnutím	tel.: 033 381 3499 email: info@appa.sk	nízkoprahové centrum
84.	Piešťany	MARKETERO, s. r. o.	Krížna 1, 921 01 Piešťany	Sociálne zamestnávanie	tel: 0944767461 email:info@marketero.sk	sociálny podnik
85.	Piešťany	OBEČNÝ PODNIK SLUŽIEB CHTELNICA, spol. s r.o.	nám. 1. Mája 52, 922 05 Chtelnica	Sociálne zamestnávanie	tel: 0905516428 email: podnik.sluzieb@gmail.com	sociálny podnik
86.	Piešťany	Oxygeno s. r. o.	Radlinského 4, 921 01 Piešťany	Sociálne zamestnávanie	tel: 0915693816 email: info@oxygeno.sk	sociálny podnik

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
87.	Piešťany	SLOVENSKÁ CHRÁNENÁ DIELŇA s.r.o.	Kukorelliho 12, 921 01 Piešťany	Sociálne zamestnávanie	tel: 0911415616 email: kopun@slovenskachranenadieln a.skekonom@slovenskachranen adielna.sk	sociálny podnik
88.	Piešťany	Úsmev pre druhých	Pod Párovcami 7152/151, 921 01 Piešťany	Podporovanie zdravotne znevýhodnených	email: info@usmevpredruhych.sk	nezisková organizácia
89.	Piešťany	Pomoc ohrozenému dieťaťu	E. F. Scherera 40, 921 01 Piešťany	Pomoc osobám so závislosťou, šírenie primárnej prevencie, poskytovanie sociálneho poradenstva, pomoc občanom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii	tel: 0911 339 988 email: podpiestany@podpiestany.sk	nízkoprahové centrum
90.	Piešťany	Centrum pomoci človeku	Andreja Hlinku 41/39, 921 01 Piešťany	Pomoc ľuďom bez domova	tel: 0948 700 353 email: edita.karabova@charitatt.sk, charita.piestany@charitatt.sk	nízkoprahové centrum
91.	Piešťany	BDP Piešťany	Teplická 4 Piešťany	Bezplatná dlhová poradňa	E-mail:bdp.pn@upsvr.gov.sk Tel.: 0905 910 020	inštitút verejnej správy
92.	Piešťany	Komisia pre školstvo, mládež a kultúru	Adresa. Nám. SNP 1475/3 92145, Piešťany	Organizácia mládežníckych podujatí a podujatí v oblasti telesnej kultúry	+ 421 033 77 65 311 E-mail: msu@piestany.sk.	inštitút verejnej správy
93.	Senica	CNCteam, s.r.o.	Kasárenská 51, 905 01 Senica	Sociálne zamestnávanie	tel: 0918478195 email: sales@flyteam-sk.com	sociálny podnik
94.	Senica	Dojč - OPS, s.r.o.	Dojč 125, 906 02 Dojč	Sociálne zamestnávanie	tel: 0911534974 email: starosta@dojc.sk	sociálny podnik

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
95.	Senica	ekoposs+ s.r.o.	Sadová 3A, 905 01 Senica	Sociálne zamestnávanie	tel: 0905901757 email: lucia@ekopossplus.sk	sociálny podnik
96.	Senica	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica - pracovisko Šaštín - Stráže	Štúrova 1328, 908 41 Šaštín - Stráže	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel: +421 34 244 25 19 email: se@upsvr.gov.sk	inštitúcia verejnej správy
97.	Senica	Centrum voľného času Senica	Sadová 646/8, 905 01 Senica	Usmerňovanie rozvoja záujmov detí a zúčastnených osôb, utváranie podmienok na rozvíjanie a zdokonaľovanie ich praktických zručností	tel: +421346513539 email: cvc.senica@gmail.com	inštitúcia verejnej správy
98.	Senica	DOMKA - Združenie saleziánskej mládeže	Komenského 958/16, 905 01 Senica	Pripravovanie podujatí pre deti a mladých	email: domkasenica@gmail.com web stránka: http://senica.domka.sk	mládežnícka organizácia
99.	Senica	Informačné centrum mladých	Hviezdoslavova 315, 905 01 Senica	Poskytovanie informačných a poradenských služieb pre mládež v konkrétnych tematických oblastiach	tel: 0915 454 630 email: info@senica20.sk	mládežnícka organizácia
100.	Senica	ELEMENT Senica	Námestie Oslobodenia 5, 905 01 Senica	Poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti a podpora a pomoc telesne postihnutým, chorým, hendikepovaným a sociálne znevýhodneným skupinám	tel: 0911 691 024 email: ozelementse@gmail.com	nezisková organizácia
101.	Senica	Mladí, o.z.	Športová 5282/27, 905 01 Senica	Osvetová a edukačná činnosť spojená s prácou s mládežou	tel:+421 34 321 1355 email:info@mladi.sk	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
102.	Senica	Oáza života n.o.	Štefánikova 1317/69, 905 01 Senica	Prevádzkovanie zariadenia pre občanov odkázaných na nepretržitú dlhodobú starostlivosť, osoby s kombináciou telesných, duševných a zmyslových postihnutí odkázaných na pomoc inej osoby	tel: 0917 643 708 email: kontakt@oazazivota.eu	nezisková organizácia
103.	Senica	Občianske združenie PRO Čáčov	Čáčov 103, 905 01 Senica	Podpora a rozvoj športovej, kultúrnej, spoločenskej a vzdelávacej činnosti pre deti, mládež a dospelých	email: procacov@gmail.com	nezisková organizácia
104.	Senica	Senica 2.0	Hviezdoslavova 315, 905 01 Senica	Zameranie sa na rozvoj mesta Senica a inkluzívnu prácu s mládežou, bez ohľadu na osobné charakteristiky.	tel: +421 915 454 630 email: info@senica20.sk	nezisková organizácia
105.	Senica	Svetluška	Kunov 66/67, 905 01 Senica	Poskytovanie sociálneho zariadenia pre klientov so širokou škálou postihnutí, ako aj pre klientov s pervazívnymi vývinovými poruchami (autizmus)	tel: 0915 757 232	nezisková organizácia
106.	Senica	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica	Vajanského 17/1, 905 01 Senica	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel: 034 2440 101 email: se@upsvr.gov.sk	inštitúcia verejnej správy
107.	Senica	Centrum poradenstva a prevencie (CPP Senica)	Robotnícka 62/45, 905 01 Senica	Poskytovanie odborných poradenských služieb zameraných najmä na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeže	tel. 0911 316 150, 0903 504 733	inštitúcia verejnej správy
108.	Senica	Social enterprise s. r. o.	Kláštorné Námestie 1290, 908 41 Šaštín-Stráže	Sociálne zamestnávanie	tel: 0421919000000 email: daniel.jozef21@gmail.com	sociálny podnik
109.	Senica	Sociálny podnik mesta Senica, s. r. o.	Štefánikova 69A, 905 01 Senica	Sociálne zamestnávanie	tel: 0905812532 email: info@spms.sk	sociálny podnik

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
110.	Senica	BDP Senica	Štefánikova 698/7, 905 01 Senica	Bezplatná dlhová poradňa	E-mail: bdp.se@upsvr.gov.sk Tel.: 0915 837 742	inštitúcia verejnej správy
111.	Senica	Komisia pre mládež	Štefánikova 1408/56, 905 25 Senica	Aktivity mesta Senica pre mládež	Tel.č.: 034/651 5004 sekretariat@senica.sk	inštitúcia verejnej správy
112.	Senica	Študentský parlament mesta Senica	Sadová 646/8, 90501 Senica	Študentský parlament, aktivity zamerané na aktívnu participáciu mladých na veciach verejných a živote mesta Senica	info@parlamentsenica.sk	nezisková organizácia
113.	Skalica	Centrum poradenstva a prevencie Holíč	Bernolákova 383/10, 908 51 Holíč	Poskytovanie odborných poradenských služieb zameraných najmä na diagnostiku, poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeže	tel: 0911 18 63 58 email: poradnaholic@poradnaholic.sk	inštitúcia verejnej správy
114.	Skalica	Centrum voľného času	Kollárova 21, 90851 Holíč	Usmerňuje rozvoj záujmov detí a ostatných zúčastnených osôb, utvára podmienky na rozvíjanie a zdokonaľovanie ich praktických zručností, podieľa sa na formovaní návykov užitočného využívania ich voľného času a zabezpečuje podľa potrieb súťaže detí základných a stredných škôl	tel: +421 34 668 50 36	inštitúcia verejnej správy
115.	Skalica	CONNECTUS	Sibírska 1499/25, 90851 Holíč	Organizovanie a spolupodieľanie sa na organizovaní mládežníckych aktivít, zahraničných mobilit a vytváraní funkčných sietí	https://www.facebook.com/connectus.sk/	nezisková organizácia
116.	Skalica	Rodičia v akcii	SNP 41, 908 51 Holíč	Pomoc rodičom pri rozvoji zručností a využívaní nástrojov, ktoré im môžu pomôcť v zložitých situáciách vo výchove ich detí	tel:+421 915 883 567 email: rodiciavakcii@gmail.com	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
117.	Skalica	TJ Sokol Holíč	Bratislavská 271/5, 908 51 Holíč	Organizácia rôznych športových a spoločenských podujatí	email: amisu2@azet.sk,	nezisková organizácia
118.	Skalica	Viktória - cesta pomoci	Bratislavská 1464/52, 90851 Holíč	Pomoc ľuďom so psychickými a duševnými chorobami	tel. 0918 999648 email: viktor- cestapomoci@post.sk	nezisková organizácia
119.	Skalica	DvS & services s.r.o.	Hollého 32, 908 51 Holíč	Sociálne zamestnávanie	tel: 0910911936 email: dvsandservices@gmail.com	sociálny podnik
120.	Skalica	Centrum pre deti a rodiny Skalica	Pri potoku 909 01 Skalica	Poskytovanie formy detského domova a príprava detí na osamostatnenie podľa potrieb a možností	tel: 034/664 55 71	inštitúcia verejnej správy
121.	Skalica	ETC Skalica	Gorkého 27/22, 909 01 Skalica	Realizácia klubových aktivít komunitného charakteru	email: Infobodka.skalice@kira.sk	nezisková organizácia
122.	Skalica	Rómske advokačné a výskumné stredisko	Mallého 1084/18, 909 01 Skalica	Ovplyvňovanie komunitného rozvoja rómskej minority prostredníctvom inkluzívneho prístupu založeného na vzájomnej aktívnej spolupráci minoritného a majoritného obyvateľstva	email: ravs.skalice@gmail.com	nezisková organizácia
123.	Skalica	Štíbor - Mestské centrum sociálnych služieb n.o., Skalica	Kráľovská 9, 909 01 Skalica	Poskytovanie sociálnych služieb - nocľaháreň, útulok, pracovne a strediska osobnej hygieny	tel: 034 6903 601email: havelkova.michaela@mesto.skali ca.sk	nízkoprahové centrum
124.	Skalica	TJ Sokol Skalica	Dr. Clementisa 40, 909 01 Skalica	Organizovanie rôznych športových a spoločenských podujatí	tel: 034 6648 724 email: sokol.skalice@nexta.sk	nezisková organizácia
125.	Skalica	Zariadenie sociálnych služieb Zelený dom Skalica	Čulenova 3, 909 01 Skalica	Zariadenie rodinného typu poskytujúce ambulantnú i pobytovú formu sociálnych služieb pre deti i dospelých	tel: 034/6645368 e-mail: zelenydom@zupa-tt.sk	nízkoprahové centrum

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
126.	Skalica	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Skalica	Gorkého 2045/2, 909 01 Skalica	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel: 034/2441 331 (330; 332) email: ludmila.druzkova@upsvr.gov.sk	inštitúcia verejnej správy
127.	Skalica	Komisia pre vzdelávanie, mládež a šport	Námestie slobody 10, 909 01 Skalica	Organizácia mládežníckych podujatí a podujatí v oblasti telesnej kultúry	+421 34 6903 105 E-mail: mesto@mesto.skalica.sk	inštitúcia verejnej správy
128.	Trnava	Charita Boleráz	Boleráz 474, 919 08	Pomoc a organizácia stretnutí a kultúrno-vzdelávacích aktivít pre ľudí v núdzi, viacdetným, neúplným, či sociálne odkázaným rodinám	tel: 033/55 79 132 email: bolerazcharita@gmail.com	nezisková organizácia
129.	Trnava	OZ Bučakabra	Bučany, 919 28	Pomoc a poradenstvo v sociálnej oblasti pri zmenách sociálnej situácie občanov a preventívna činnosť v oblasti drogových a iných závislostí	tel: 0911 449 399 email: oz.bucakabra@gmail.com	nezisková organizácia
130.	Trnava	OZ PAPILIO ALIS- Inštitút rozvoja osobnosti	Bučany 670, 919 28	Podpora ľudí v nepriaznivých životných situáciách, podpora všestranného rozvoja osobnosti a zdravého životného štýlu a organizovanie výchovných, vzdelávacích, poradenských, voľnočasových aktivít	tel: 0905 259 136 email: papilio.alis1@gmail.com	nezisková organizácia
131.	Trnava	AfB Slovakia s.r.o.	Strojárska 1C, 917 02 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0033/5532222, 0908787345 email: info@afb-group.sk	sociálny podnik
132.	Trnava	Centrum Vitaj	Nám. L. van Beethovena 555/10, 919 65 Dolná Krupá	Podpora detí a ich rodín v náročných životných situáciách	tel: 0918 517 679	nezisková organizácia
133.	Trnava	ALL KIDS spol s.r.o.	gen. Goliana 4, 917 02 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0918153430 email: allkidsro@gmail.com	sociálny podnik

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
134.	Trnava	AMY-PLAST, s.r.o.	Veterná 4, 917 01 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0911188653 email: amyplast1@gmail.com	sociálny podnik
135.	Trnava	DUBAN TT s.r.o.	Andreja Kubinu 1673, 917 01 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0907029080 email: janka@duban.sk	sociálny podnik
136.	Trnava	DUO WORK, s.r.o.	Tamaškovičova 17, 917 01 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0905593387 email: duowork@duowork.sk	sociálny podnik
137.	Trnava	OZ Kroky	Šídunky 254, 919 30 Jaslovské Bohunice	Pomoc ľuďom, ktorí sa ocitli na ulici	tel: 0904 415 286 email: ozkroky@gmail.com	nezisková organizácia
138.	Trnava	Helpo. s.r.o.	Gen. Goliána 25, 917 02 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0903522983 email: helpo@helpo.sk	sociálny podnik
139.	Trnava	Mydláreň TAMARA, registrovaný sociálny podnik	Okružná ulica 9, 917 01 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0915956141 email: mydlatamara@gmail.com	sociálny podnik
140.	Trnava	Novo Health s. r. o.	Hlavná 106, 919 26 Zavar	Sociálne zamestnávanie	tel: +421 903 472 151 email: info@novohealth.sk	sociálny podnik
141.	Trnava	Občianske združenie sv. Rafaela	Nám.L.van Beethovena 10, 919 65 Dolná Krupá	Sociálne zamestnávanie	tel: 0910109994 email: rafaeldolnakrupa@gmail.com	sociálny podnik
142.	Trnava	Jozefinum: Zariadenie núdzového bývania pre ženy	Nám. L. van Beethovena 556/9, 919 25 Dolná Krupá	Poskytovanie núdzového bývania pre týrané ženy, základné potreby psychologického poradenstva a právna pomoc	tel: +421 917 888 603 jozefinum@gmail.com https://www.jozefinum.sk/	nezisková organizácia
143.	Trnava	Centrum pre deti a rodiny	Botanická 46, 917 08 Trnava	Poskytovanie formy detského domova a príprava detí na osamostatnenie podľa potrieb a možností	tel: 0903 703 424, 033/2433003 email: riaditel.trnava@ded.gov.sk	nízkoprahové centrum

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
144.	Trnava	Rodinný detský domov	Bratislavská ulica 5255/8, 917 02 Trnava	Poskytovanie starostlivosti o deti a mladých dospelých vo veku od 0 – 25 rokov	tel: 0917 500 342 email: riaditel@rdd.sk	nezisková organizácia
145.	Trnava	Záujmové združenie rodina	Okružná 20, 917 01 Trnava	Podpora spoločenského postavenia členov rodín, najmä tých, ktorí sa dostávajú do izolácie (matky na materskej dovolenke, týrané ženy a deti, telesne postihnutí)	tel: 0918 498 946, 0915 956 141	nezisková organizácia
146.	Trnava	Komisia mládeže a športu	Hlavná ulica 1, 917 71 Trnava	Organizácia mládežníckych podujatí a podujatí v oblasti telesnej kultúry	tel: +421 33 32 36 101, 0915 391 915 email: juraj.fuzak@trnava.sk	inštitúcia verejnej správy
147.	Trnava	NIVAM - Národný inštitút vzdelávania a mládeže	Lomonosovova 2797/6, 917 08 Trnava	Podpora profesijného rozvoja a práce s mládežou vo formálnom i neformálnom vzdelávaní a podpora celoživotných vzdelávacích príležitostí pre všetkých	tel: +421 33 59 83 711 email: sekretariat.tt@mpc-edu.sk	inštitúcia verejnej správy
148.	Trnava	Rada Mládeže Trnavského kraja	Limbová 6052/4, 917 02 Trnava	Zastupovanie záujmu detí a mládeže a tiež občianskych združení, neziskových organizácií a neformálnych skupín, ktoré pracujú s deťmi a mládežou na území TTSK	tel: 0905 901 396 email: rmtk.tt@gmail.com	inštitúcia verejnej správy
149.	Trnava	Regionálne centrum Trnava	Zavarská 11/G, 917 01 Trnava	Poskytovanie poradenstva	tel: 0947 927 403 email: zuzana.lojova@mirri.gov.sk	inštitúcia verejnej správy
150.	Trnava	Špecializované zariadenie v Trnave	Podjavorinskej 36, 917 01 Trnava	Poskytovanie špecializovaného zariadenia pre ľudí odkázaných so zdravotným znevýhodnením	tel.: 033/5983912, 033/5983914 email: specializovanezariadeniett@zupa-tt.sk	inštitúcia verejnej správy

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
151.	Trnava	ConnecTT	Frantiskanska 3, 917 01 Trnava	Posilnenie inkluzívneho a multikultúrneho spoločenstva pre cudzincov žijúcich v meste Trnava a pomoc s integráciou ľudí z iných krajín	tel: 0918 583 613, email: connectt@trnava.sk	mládežnícka organizácia
152.	Trnava	Azylový dom Tamara	Okružná 20, 917 01 Trnava	Pomoc ženám a matkám, ktoré zažili týranie a ocitli sa v núdzi	tel: 0948 028 738	nízkoprahové centrum
153.	Trnava	Centrum pomoci pre rodinu	Štefánikova 136/46, 917 01 Trnava	Poskytovanie sociálneho, psychologického a právneho poradenstva pre dospelávajúcu mládež (15-18 rokov) a mladých dospelých (18-25 rokov)	tel: 0948 262 912 email: cppr@cppr.sk	nízkoprahové centrum
154.	Trnava	Lifestarter	Kalinčiakova 47, 917 01 Trnava	Vytváranie vzdelávacích a voľnočasových aktivít pre žiakov základných aj stredných škôl	tel: +421 907 103 601 email: info@lifestarter.sk	nezisková organizácia
155.	Trnava	Baterkáreň	Starohájska 1, 917 01 Trnava	Komunitné vzdelávacie, environmentálne centrum opätovného používania, registrovaný sociálny podnik, uplatňovanie princípov obehového hospodárstva	tel: +421 910 326 976 ahoj@baterkaren.sk	sociálny podnik
156.	Trnava	Európsky dialóg	Šrobárova 6, 917 01 Trnava	Mládežnícke občianske a mediálne združenie založené na podporu aktívneho občianstva, zamerania na mládež, mladých novinárov a ďalších tvorcov médií, umelcov ako aj pracovníkov s mládežou	tel: +421 908 203 410 info@europskydialog.eu	nezisková organizácia
157.	Trnava	Mládežnícky parlament mesta Trnava	Hlavná ulica 1, 917 01 Trnava	Spolupráca na mestských a krajských projektoch cez prepájanie žiakov základných a stredných škôl až po budovanie demokratických inštitútov a podporu demokratickej diskusie	info@trnava.sk 033/32 36 101	inštitút samosprávy
158.	Trnava	ZIPCeM	X	Sieť organizácií aktívne pôsobiach v oblasti informačno - poradenských služieb pre mládež s	koordinator@zipcem.sk 0910 489 591	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
				názvom „Informačné centrum mladých“		
159.	Trnava	Trnavská klubovňa	Hlavná ulica 1, 917 01 Trnava	Oficiálne sídliskové bunky Mesta Trnava pre mládež od 12 rokov, kde sa tínedžeri po škole stretávajú, trávia čas, rozvíjajú sa, debatujú tri klubovne v meste Trnava: Modranka, Linka, Saigon	info@trnava.sk 033/32 36 101	inštitút samosprávy/mládežnícka organizácia
160.	Trnava	Referát detí a mládeže	Hlavná 1, 917 01 Trnava	Zameranie na problematiku práce s deťmi a mládežou organizovanie voľnočasových aktivít pre deti a mládež spracúvanie agendy týkajúcej sa dotácií a grantov pre túto oblasť	info@trnava.sk katarina.harsanyiova@trnava.sk +421 33 32 36 365	inštitút samosprávy
161.	Trnava	OZ Sa Uvedom	Ulica Hospodárska 3608/45, 91701 Trnava	Zameranie na vytváranie podmienok pre udržateľné žitie komúní, zavádzanie princípu sociálneho obehového hospodárstva do života komúní prostredníctvom širokej palety riešení na predchádzanie vzniku „odpadu“ a na ochranu životného prostredia, a vzájomných vzťahov	Telefón: +421 904 849 122 E-mail: trnava(at)sauvedom.sk	nezisková organizácia
162.	Trnava	Návrat	Poradenské miesto: Trhová 2, 917 01 Trnava	Podpora návratu opustených detí z inštitúcií (detských domovov) do rodín	tel: 0917 649 478 email: navrat@navrat.sk	nezisková organizácia
163.	Trnava	Nezábudka	Lomonosova 2799/8, 917 08 Trnava	Podpora rozvoja detí s mentálnym postihnutím a detí s kombinovaným postihnutím	tel: 033/55 210 12	nezisková organizácia
164.	Trnava	Občianske združenie ISKIERKA	Ulica Ludvika van Beethovena 20, 917 08 Trnava	Pomoc zdravotne znevýhodneným mladým ľuďom so zaradením sa do bežného života a to nie len pri vzdelávaní, ale aj vo voľnom čase	tel: 0915 883 323 email: oziskierka@gmail.com	nezisková organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
165.	Trnava	Flek Klub	Jeruzalemská 38, 91701 Trnava	Priestor, v ktorom majú mladí ľudia možnosť zahrať si po boku psychológa niektorú zo svojich obľúbených počítačových alebo offline hier	ipcko@ipcko.sk	nezisková organizácia/mládežnícka organizácia
166.	Trnava	STORM	K. Čulena 12, Trnava 917 01	Nízkoprahové princípy na prevenciu rizikového správania rôznych cieľových skupín v zmysle filozofie Harm Reduction	krokvpred@zdruzeniestorm.sk +421 915 908 814	nízkoprahové centrum
167.	Trnava	Dobrovoľnícke centrum Trnavského kraja	Pekárska 40, 917 01 Trnava	Prepájanie organizácie s dobrovoľníkmi, ktorí im môžu a chcú pomôcť získavať informácií o potrebách a očakávaniach dobrovoľníkov	info@dobrovolnickecentrumtt.sk 0911 525 130	inštitút samosprávy
168.	Trnava	Youth for Equality	Hlavná 22, 917 01Trnava	Organizácia založená na Slovensku ako miestna mládežnícka iniciatíva s cieľom realizovať pozitívne zmeny a rozvíjať aktivity na miestnej, ale aj medzinárodnej úrovni v oblasti vzdelávania, trhu práce, životného prostredia, participácie mládeže	+421 911 160 966 info@youthforequality.sk	nezisková organizácia/mládežnícka organizácia
169.	Trnava	Stacionár náš dom	Beethovenova 20, 917 08 Trnava	Denný stacionár pre dospelých, starostlivosť pre občanov s so zdravotným a duševným znevýhodnením	nasdom@atlas.sk 033 5353 947 0905 352 551	nezisková organizácia
170.	Trnava	Naše Stacko	Kalinčiakova 45 A, 917 00 Trnava	Denný stacionár pre dospelých, starostlivosť pre občanov s so zdravotným a duševným znevýhodnením	+421 907 683 87 dsnasestacko@gmail.com	nezisková organizácia
171.	Trnava	DOMKA - Združenie saleziánskej mládeže	Jána Hlubíka 11, 917 01 Trnava - Kopánka	Občianske združenie s celoslovenskou pôsobnosťou, ponúka deťom a mladým ľuďom zmysluplné využitie voľného času, možnosť osobného rastu	0903 446 418 ttdomka@gmail.com	mládežnícka organizácia

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
172.	Trnava	Laura - združenie mladých	Krížová 12, 91 701 Trnava	Celoslovenská mládežnícka organizácia, ktorá podporuje integrálny rozvoj detí a mladých, so špeciálnou pozornosťou na dievčatá a mladé ženy a tiež plnohodnotné využitie voľného času.	(033) 55 027 04 laura.trnava@gmail.com	mládežnícka organizácia
173.	Trnava	2.zbor Dlhých mačiek	Strelecká 259/3, 917 01 Trnava	Skautská organizácia zameraná na celkový rozvoj osobnosti mladého človeka	2.zbor@skauting.sk	mládežnícka organizácia
174.	Trnava	Rodinný detský domov, n.o.	Bratislavská ulica 5255/8, 91702, Trnava	Poskytovanie starostlivosti o deti a mladých dospelých vo veku od 0 – 25 rokov	tel: 0917 500 342 email: riaditel@rdd.sk	nezisková organizácia
175.	Trnava	Slovenský zväz telesne postihnutých	Vančurova 6206/50, 917 01 Trnava	Pomoc telesne postihnutým osobám	tel: 033/551 37 94	nezisková organizácia
176.	Trnava	SPOSA - Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom	Okružná 6497/9, 917 01 Trnava	Pomoc osobám s autizmom	email: sposa.t@gmail.com	nezisková organizácia
177.	Trnava	Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Trnave	Trhová 2, 2. poschodie, č. dverí 214, 917 01 Trnava	Združovanie rodičov detí s mentálnym a viacnásobným postihnutím, ľudí so zdravotným postihnutím, profesionálov, priateľov a ďalších občanov s cieľom pomôcť ľuďom s duševnými poruchami, ktorí potrebujú pomoc	tel: 0908 762 622 email: predseda@zpmptt.sk	nezisková organizácia
178.	Trnava	Centrum MAK	Coburgova 27, 917 02 Trnava	Pomoc rómskym rodinám	tel: 0917 720 400 email: cmurova@usmev.sk	nízkoprahové centrum
179.	Trnava	Centrum pomoci človeku	Hlavná 17, 917 01 Trnava	Pomoc ľuďom bez domova	tel: 0948 944 449 email: maria.altoffova@charitatt.sk	nízkoprahové centrum
180.	Trnava	Komunitné centrum Coburgova	Coburgova 26, 917 02 Trnava	Pomáhajúca organizácia v prostredí vylúčenej rómskej	tel: 0917 635 980 email: juro.stofej@gmail.com	nízkoprahové centrum

	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
				komunity, poskytujúca pomoc pri začleňovaní rómskych detí do škôl.		
181.	Trnava	Terénna sociálna služba krízovej intervencie Streetwork	Hlavná 43, 917 01 Trnava	Pomoc ľuďom bez domova	tel: 0940 601 716 email: streetwork@charitatt.sk	nezisková organizácia
182.	Trnava	Trnavská arcidiecézna charita	Hlavná 43, 917 01 Trnava	Pomoc ľuďom bez domova a rodinám s deťmi v núdzi	tel: 033/551 13 96 email: riaditel@charitatt.sk	nízkoprahové centrum
183.	Trnava	Služby Cífer s.r.o.	Nám. A. Hlinku 31, 919 43 Cífer	Sociálne zamestnávanie	tel: 0915 930 737 email: sluzbycifer@cifer.sk	sociálny podnik
184.	Trnava	SLUŽBY Suchá nad Parnou, s.r.o.	Suchá nad Parnou, 68, 919 01	Sociálne zamestnávanie	tel: 0908 445 289 email: sluzby@suchanadparnou.sk	sociálny podnik
185.	Trnava	SVDM, s.r.o.	Ulica Hospodárska 45, 917 01 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0904 849 122 email: obchodik@sauvedom.sk	sociálny podnik
186.	Trnava	Zandrea, s. r. o.	Hospodárska 96, 917 01 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0910 754 265 email: vladimir.zaruba@gmail.com	sociálny podnik
187.	Trnava	Centrum voľného času	V jame 7148/3, 917 01 Trnava	Usmerňovanie rozvoja záujmov detí a zúčastnených osôb, utváranie podmienok na rozvíjanie a zdokonaľovanie ich praktických zručností	tel: 033/323 66 97 email: trnava.cvc@gmail.com	inštitúcia verejnej správy
188.	Trnava	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava	Jána Bottu 4, 917 01 Trnava	Poskytovanie informácií o voľných pracovných pozíciách a možných rekvalifikačných programoch	tel: 033/2440999 email: tt@upsvr.gov.sk	inštitúcia verejnej správy
189.	Trnava	Centrum poradenstva a prevencie Trnava	M.Sch. Trnavského 2, 917 01 Trnava	Poskytovanie odborných poradenských služieb zameraných najmä na diagnostiku,	tel: 033/55 14 423 email: centrumtt@gmail.com	inštitúcia verejnej správy

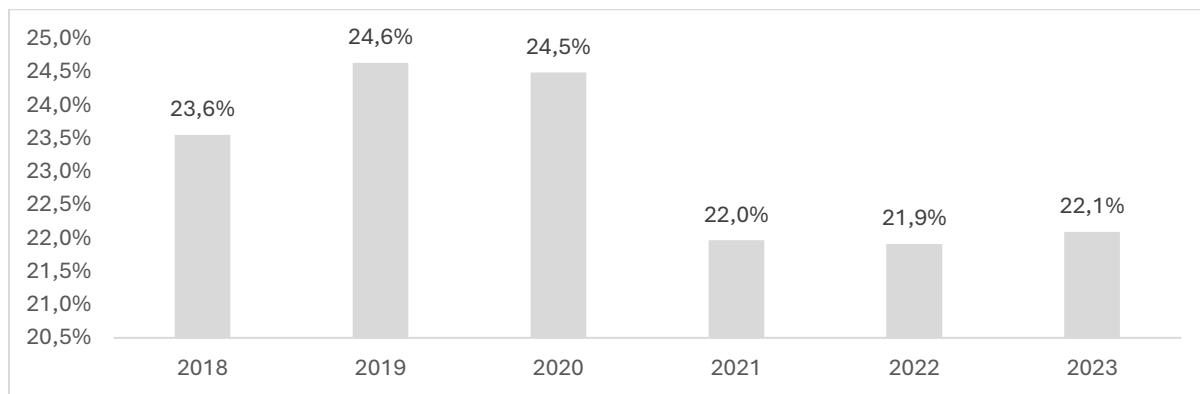
	OKRES	NÁZOV ORGANIZÁCIE	ADRESA ORGANIZÁCIE	RELEVANTNOSŤ PRE MLÁDEŽ	KONTAKT	KATEGÓRIA
				poradenstvo, terapiu a prevenciu detí a mládeže		
190.	Trnava	Odbor sociálnych vecí TTSK	Starohájska ulica 6868/10, 917 01 Trnava	Poskytovanie základného sociálneho poradenstva všetkým obyvateľom kraja	tel. 0908 725 028 email: blazena.flamikova@trnava-vuc.sk	inštitúcia verejnej správy
191.	Trnava	Zlatá priadka, n.o.	Ulica Ľudmily Podjavorinskej 20, 917 01 Trnava	Sociálne zamestnávanie	tel: 0915 359 155 email: uzlatejpriadky@gmail.com	sociálny podnik
192.	Trnava	TalentCentrum	Sibírska 1, 917 01 Trnava	Centrum zamerané na kariérne poradenstvo, interaktívny a profesionálne moderovaný program, ktorý podporí žiakov v ich rozhodovaní o kariérnej ceste.	talentcentrum@trnava-vuc.sk 0904 663 038	Inštitúcia verejnej správy
193.	Trnava	DSS Zavar Humánium	Hlavná 1, 919 26 Zavar	Poskytovanie sociálnej služby pobytovou celoročnou formou, týždennou formou a ambulantnou formou fyzickej osobe odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby	tel: 033/55 97 107 email: dsshumanum@zupa-tt.sk	inštitúcia verejnej správy
194.	Trnava	BDP Trnava	Paulínska 17, 917 01 Trnava	Bezplatná dlhová poradňa	E-mail: bdp.tt@upsvr.gov.sk Tel.: 0908 158 554	inštitút verejnej správy

Trnavská Univerzita v Trnave

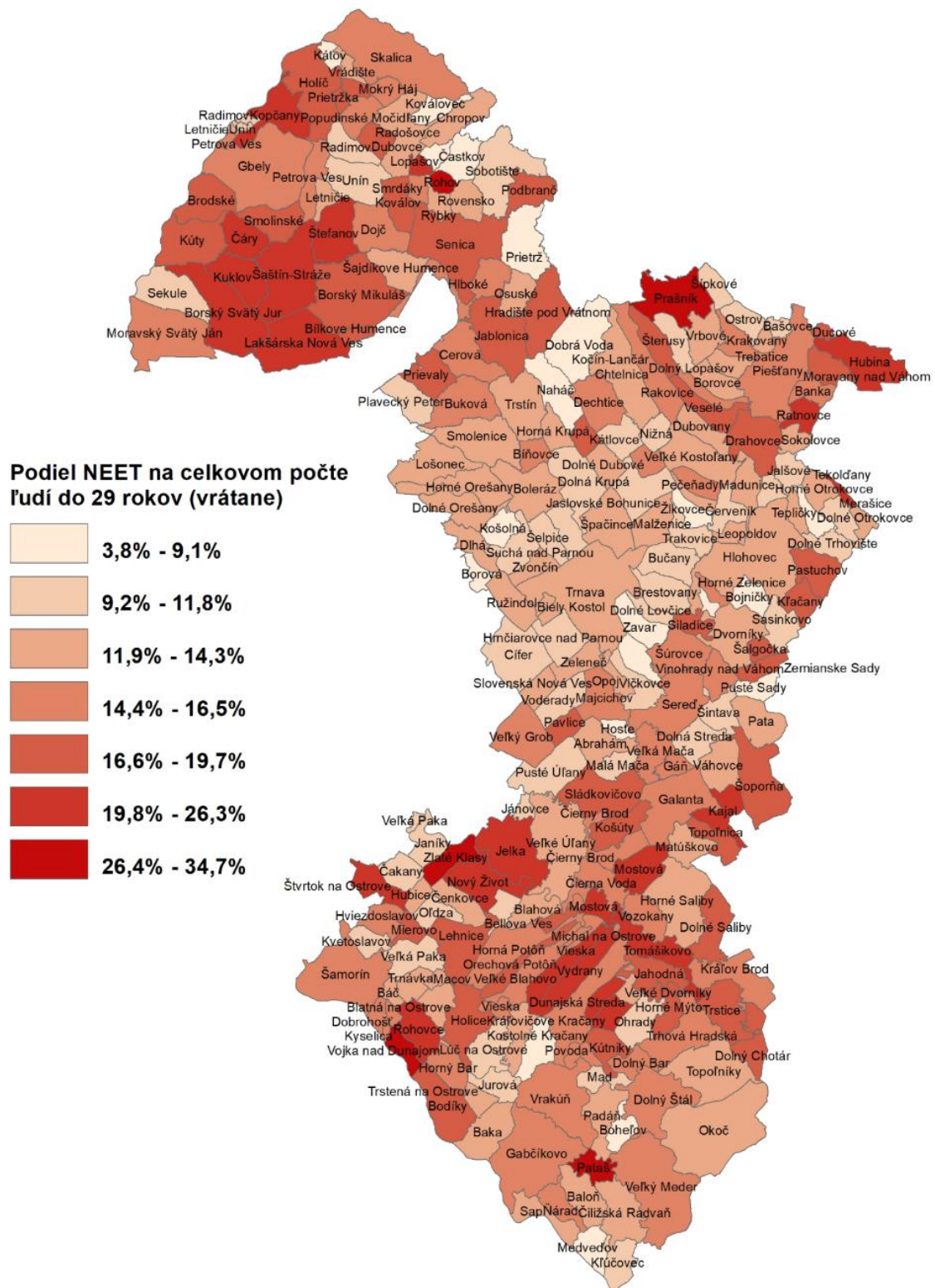
Prílohy časť grafy

Graf 1P Vývoj miery nezamestnaných mladých ľudí do 29 rokov (vrátane) v rámci nezamestnanosti v Trnavskom kraji v rokoch 2018 - 2023

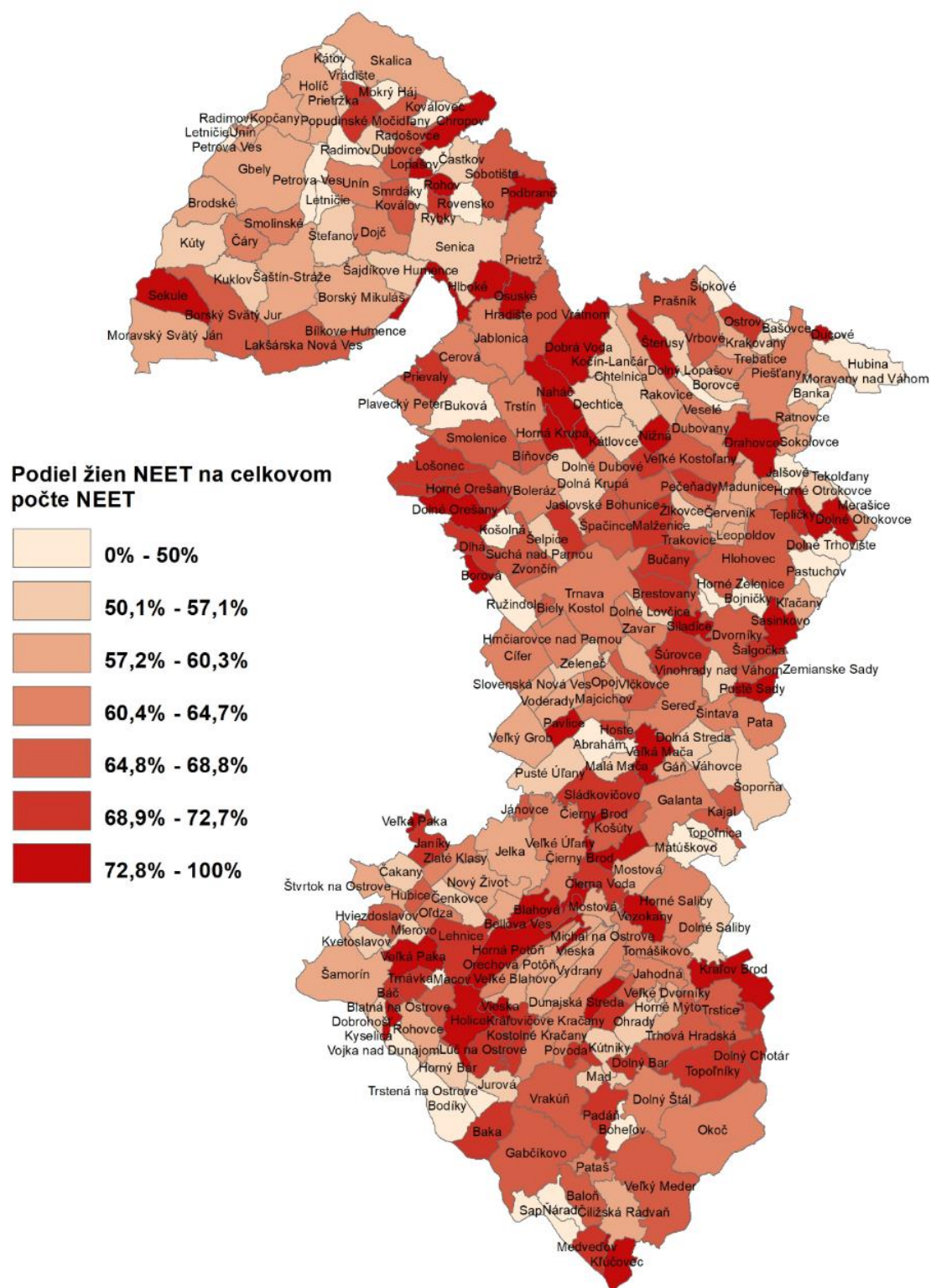
Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Graf 2P Podiel osôb v situácii NEET na celkovom počte obyvateľov do 29 rokov (vrátane) v jednotlivých obciach

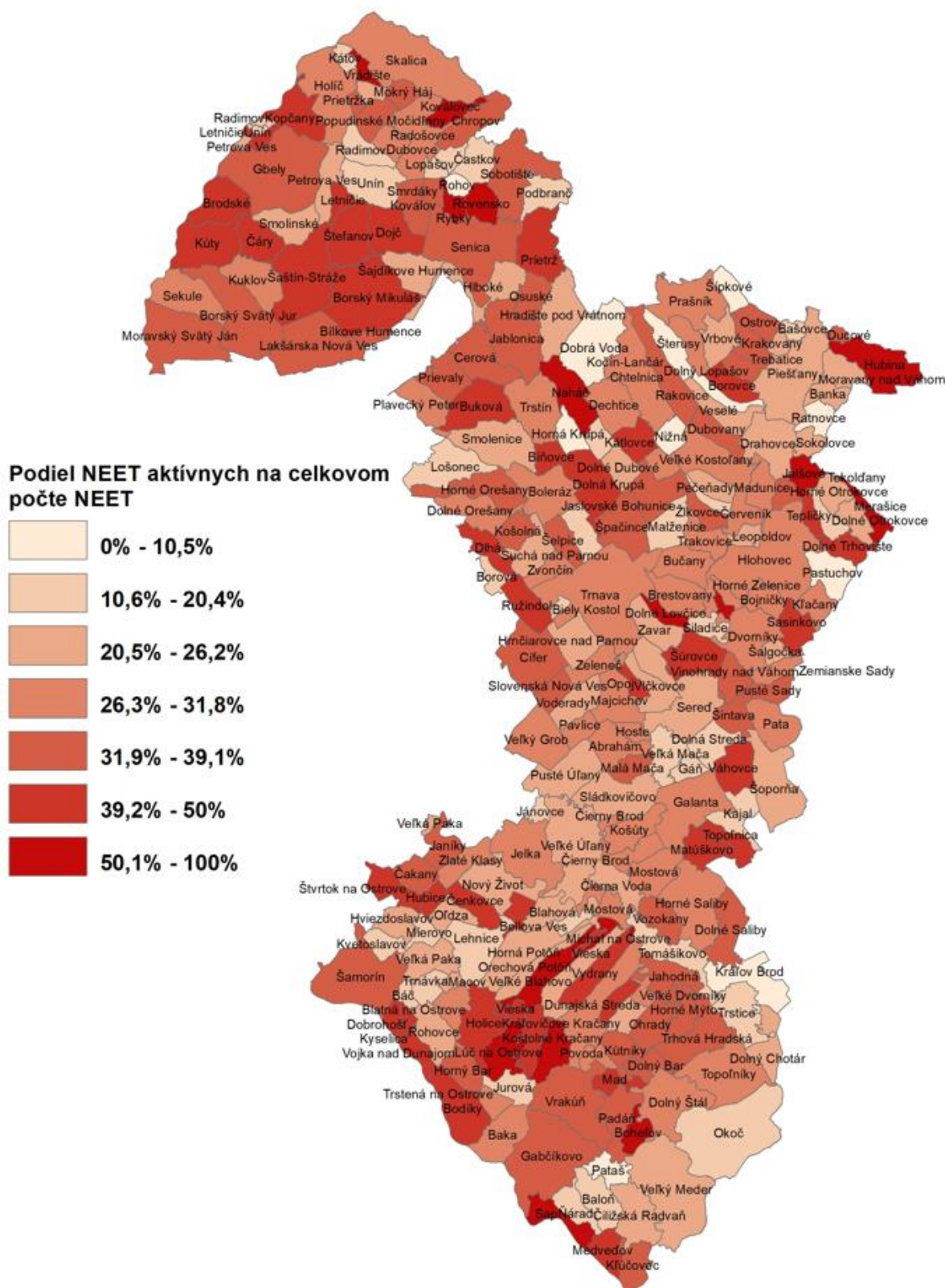
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

Graf 3P Podiel žien v situácii NEET na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

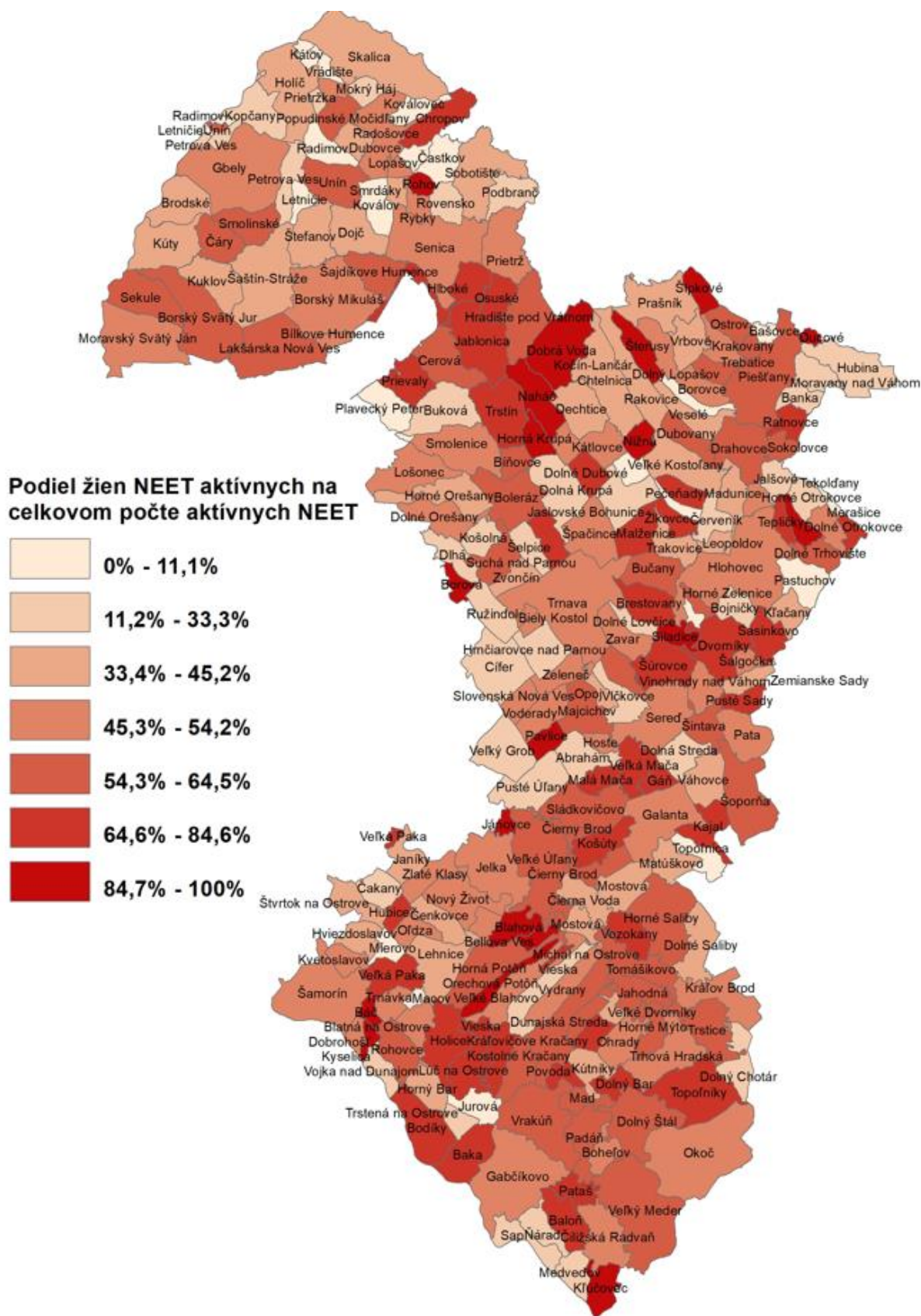
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

Graf 4P Podiel NEET – aktívnych na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

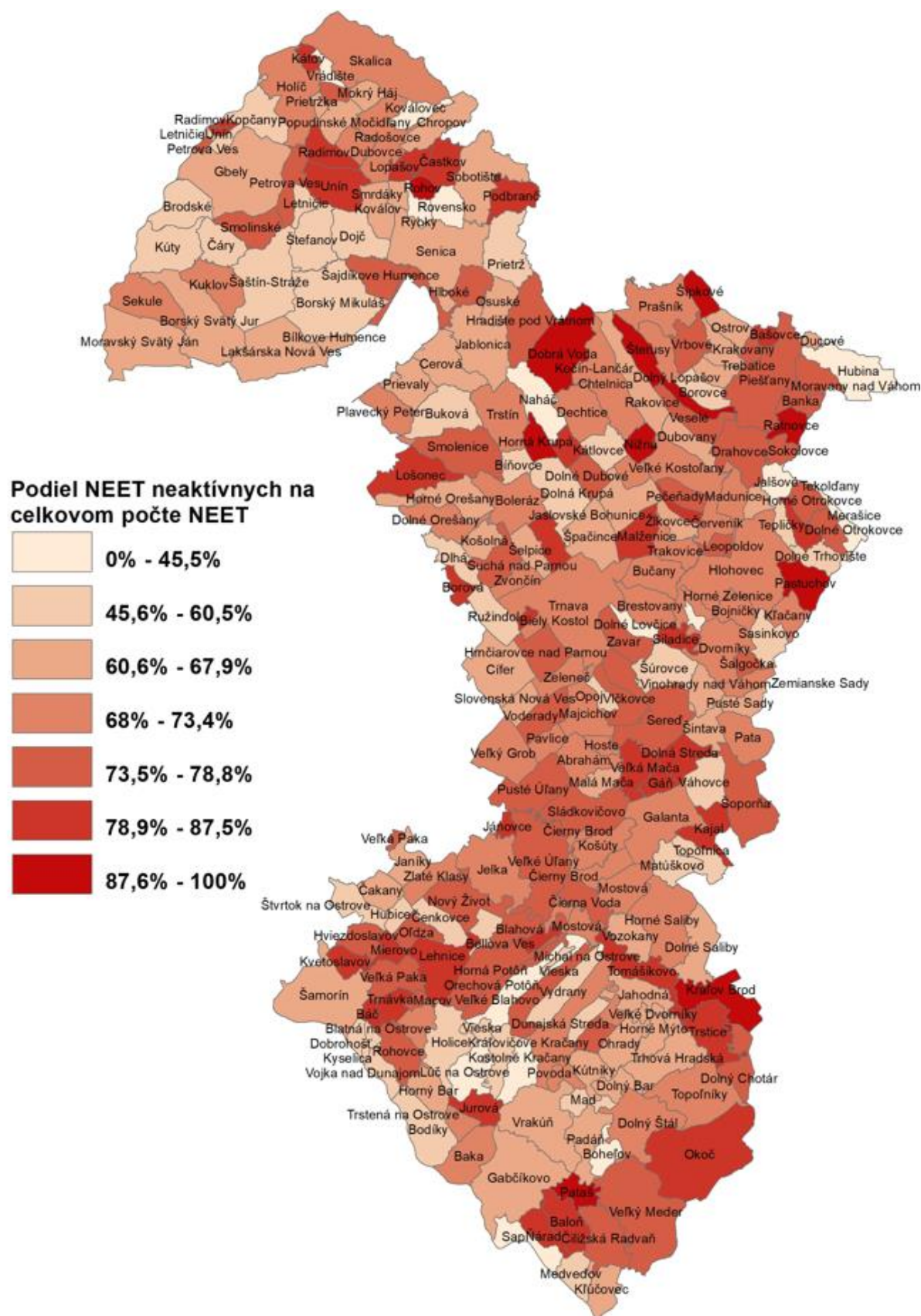
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

Graf 5P Podiel žien v situácii NEET – aktívni na celkovom počte osôb v situácii NEET – aktívni v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

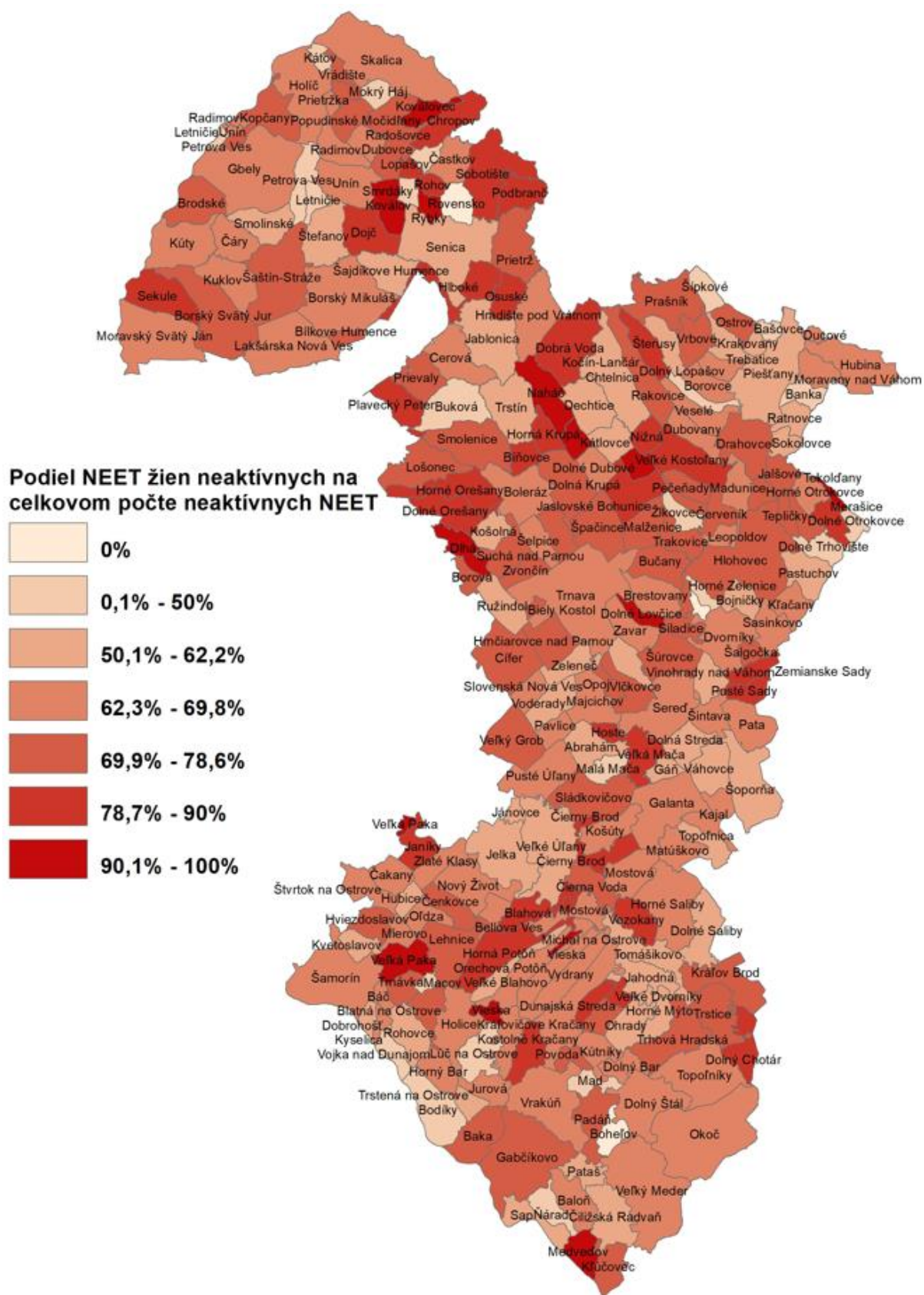
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

Graf 6P Podiel NEET – neaktívni na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

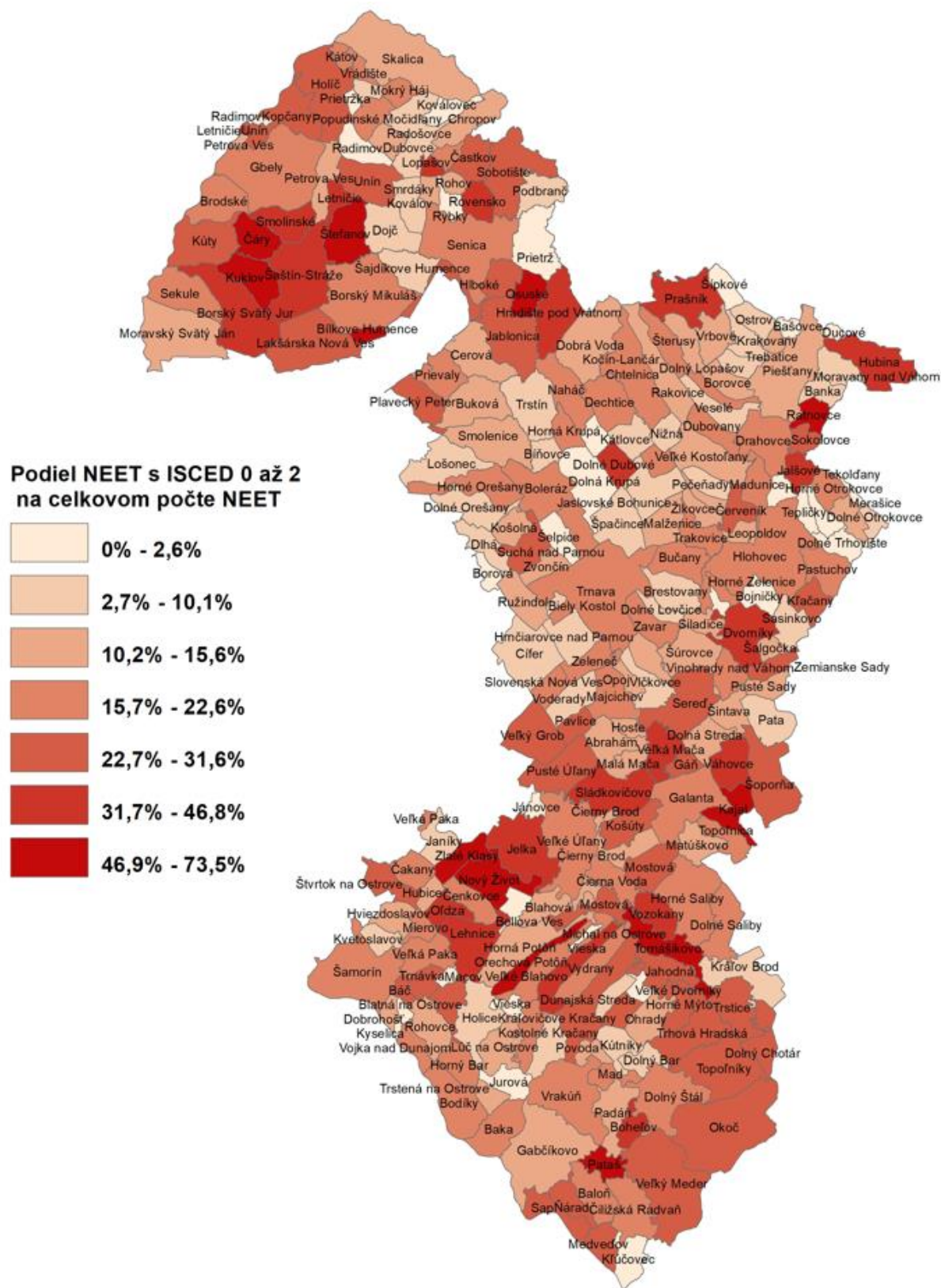
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

Graf 7P Podiel žien v situácii NEET – neaktívni na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji v jednotlivých obciach

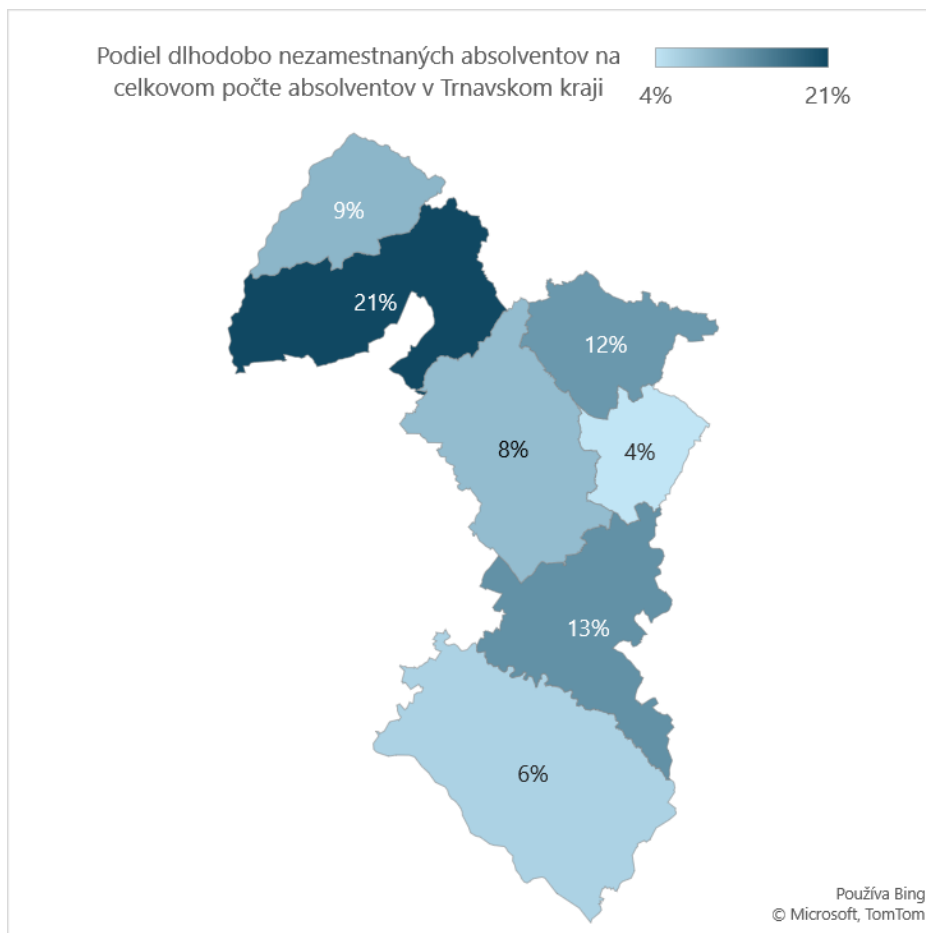
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

Graf 8P Podiel osôb v situácii NEET s dosiahnutým vzdelaním ISCED 0 – 2 na celkovom počte osôb v situácii NEET v Trnavskom kraji

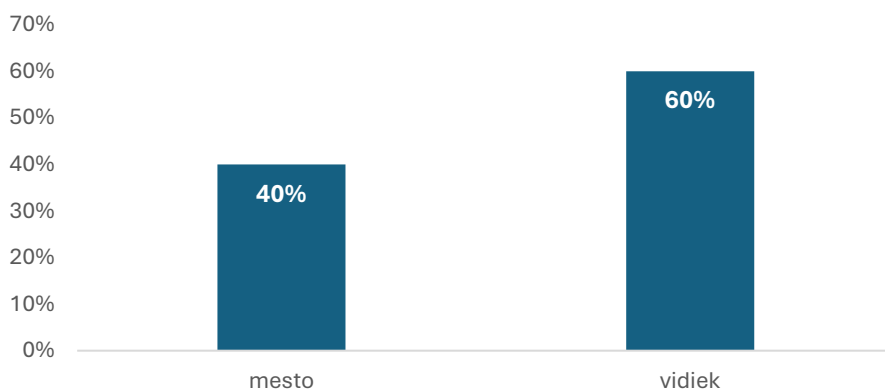
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z SODB 2021 a Ústredia PSVR

Graf 9P Podiel dlhodobo nezamestnaných absolventov do 26 rokov, ktorí nemali pravidelne platené zamestnanie k 31.12. 2020 v členení na okresy

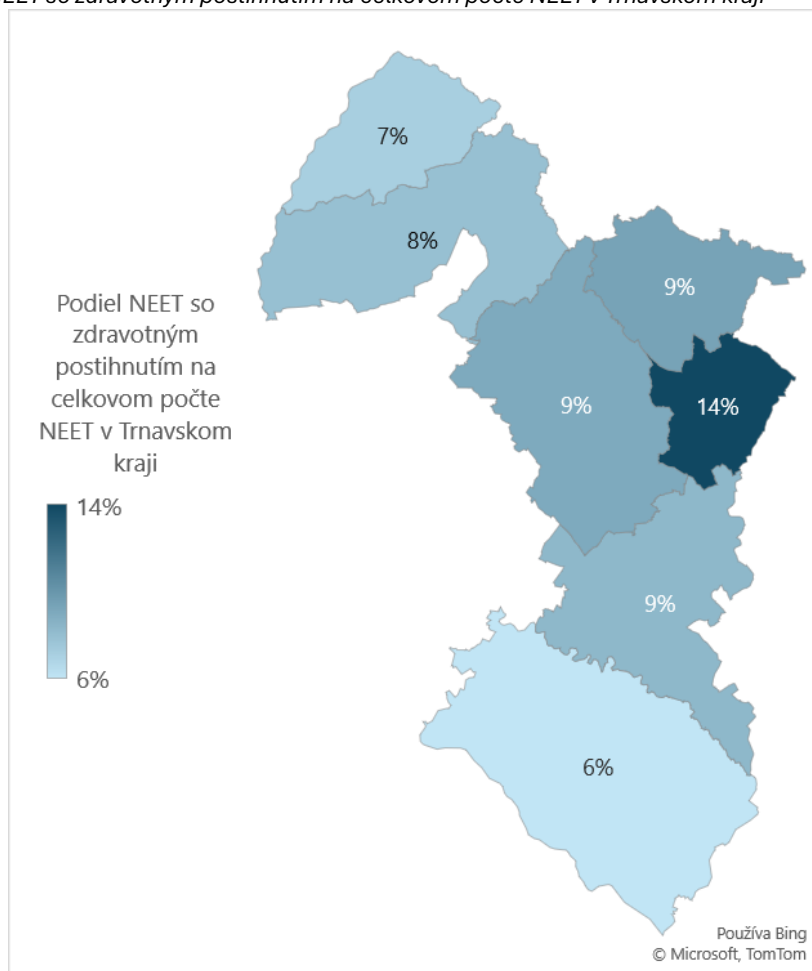
Zdroj: UPSVAR

Graf 10P Podiel NEET v Trnavskom kraji s aspoň jedným nezaopatreným dieťaťom v domácnosti podľa členenia na mesto a vidiek

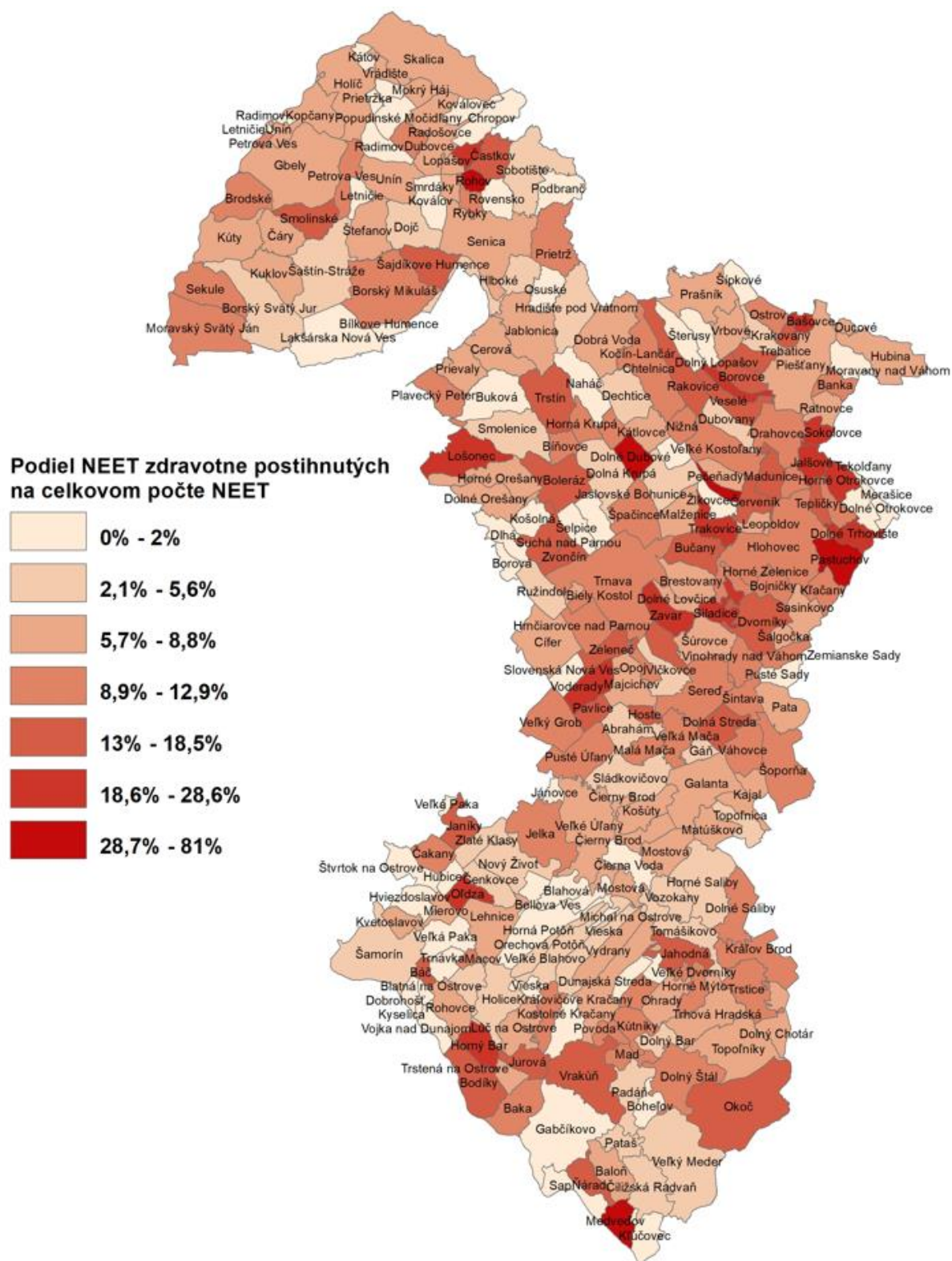
Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Graf 11P Podiel NEET so zdravotným postihnutím na celkovom počte NEET v Trnavskom kraji

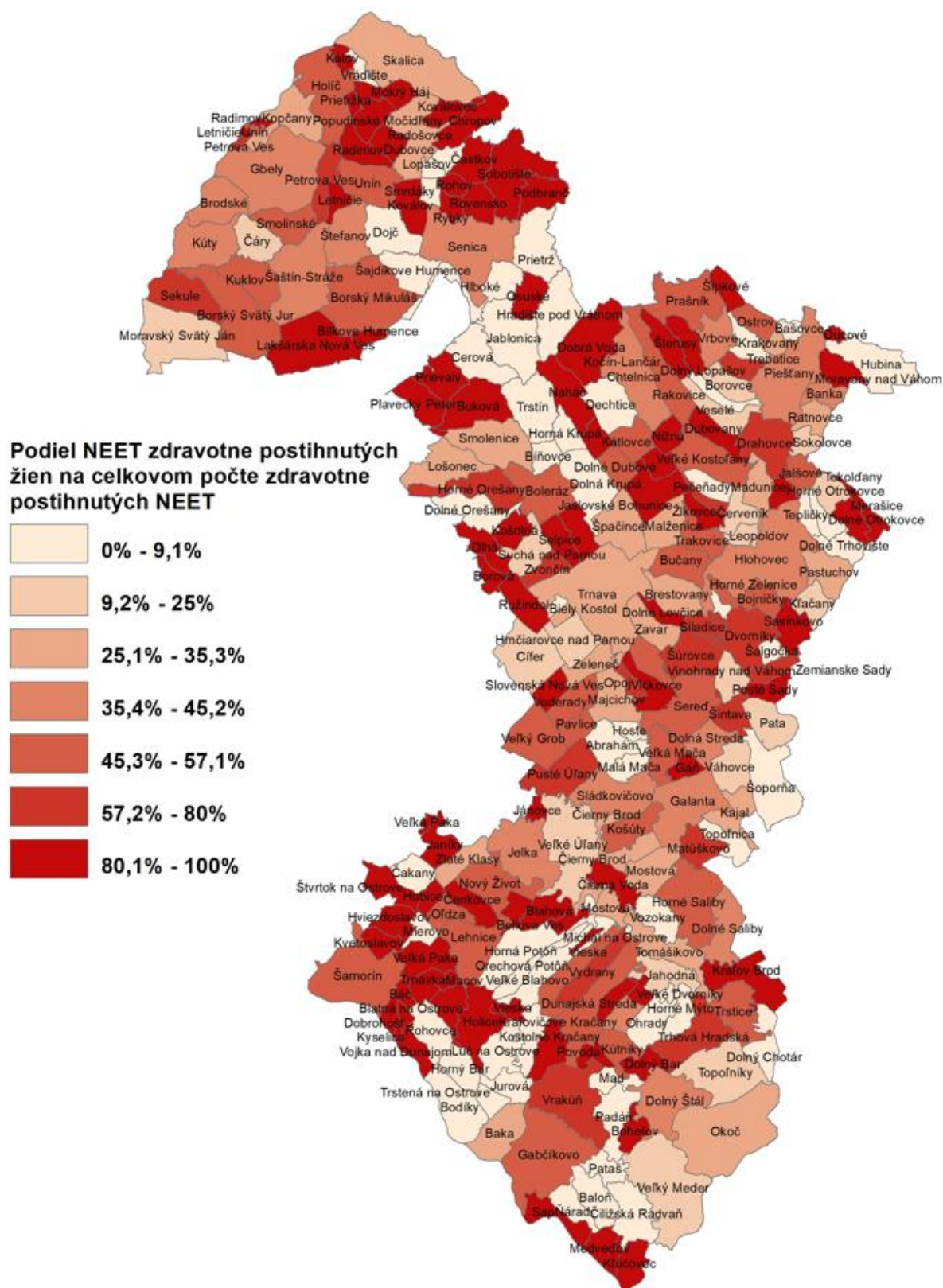
Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Graf 12P Podiel osôb v situácii NEET so zdravotným postihnutím na celkovom počte NEET v Trnavskom kraji v členení podľa obcí

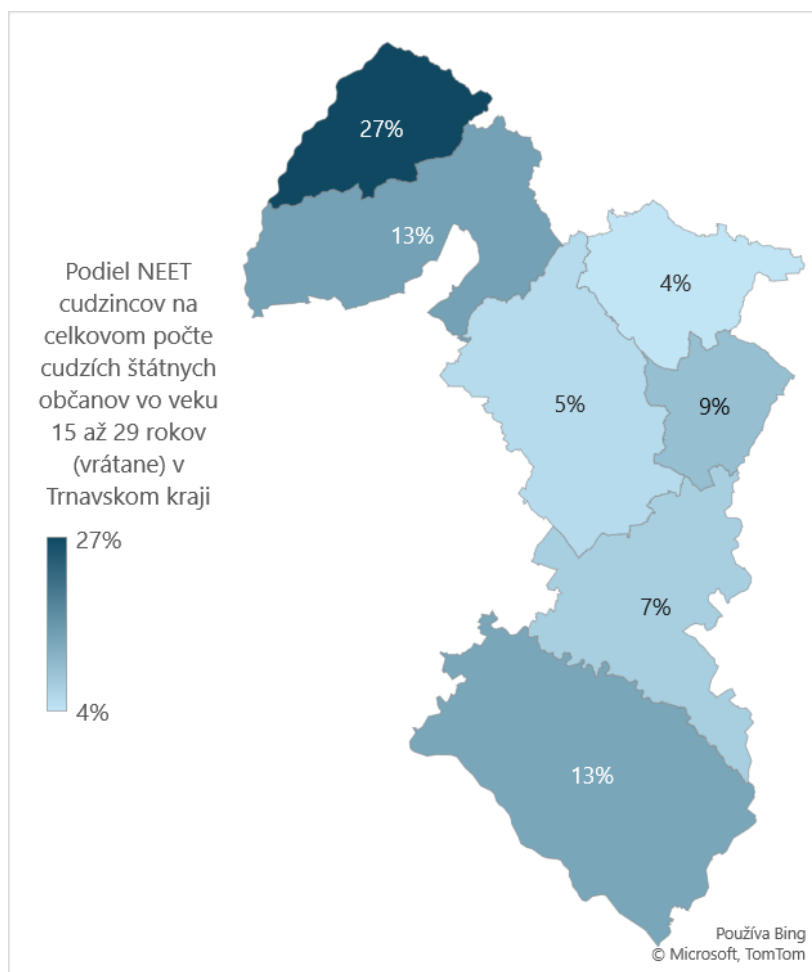
Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Graf 13P Podiel žien v situácii NEET so zdravotným postihnutím na celkovom počte NEET v Trnavskom kraji v členení podľa obcí

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Graf 14P Podiel NEET cudzincov na celkovom počte cudzích štátnych občanov vo veku 15 až 29 rokov (vrátane) v Trnavskom kraji v členení na okresy

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie